

โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายอรุณ สิงห์คำ

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

Professional Farmer Development Model in Northeastern
Vocational Agriculture Institute Thailand

Mr. Arun Singkhum

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Doctor of Philosophy in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

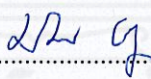
หัวข้อคุณิพนธ์ โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ชื่อและนามสกุล นายอรัญ สิงห์คำ
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยระคง

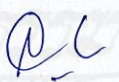
คุณิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2562

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์

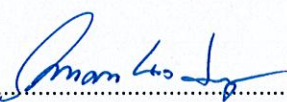
..... ประธานกรรมการ
No:
(ศาสตราจารย์ ดร.สิน พันธ์พินิจ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยระคง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.นันทา บูรณะชนง)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง) M.T

ชื่อคุณูปนิพนธ์ โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัย นายอรรถ สิงห์คำ **รหัสนักศึกษา** 4599000017 **ปริญญา** ดุษฎีบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
(3) รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยธะคง **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร
ต่อปัจจัยการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ (2) วิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพ
(3) วิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ (4) เพื่อทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรม
มืออาชีพ และ (5) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนและผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ประชากร คือ (1) ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) สถาบันการ
อาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,480 คน สุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน แบบเจาะจง
(2) ผู้สอน จำนวน 100 คน สุ่มแบบเจาะจง จำนวน 50 คน (3) ผู้บริหาร จำนวน 30 คน เก็บจาก
ประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 10 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 10
คน และหัวหน้าโครงการ อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท จำนวน 10 คน และ (4) เกษตรกรต้นแบบ
จำนวน 10 คน คัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และ
แบบสนทนากลุ่ม วิเคราะห์โดยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
ทดสอบที-เทส

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
ผู้สอนจะต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องมีการทำแผนชีวิต มีเนื้อหาการเรียนรู้ทันสมัย สื่อการ
เรียนรู้สำคัญ คือ ฟาร์มภายในวิทยาลัย (2) การเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรต้นแบบ เกิดจาก
แรงจูงใจและมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ มีความรู้และทักษะในการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิตและ
มูลค่าผลผลิต ส่วนคุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพ คือ มีความรู้ ทักษะในสาขาอาชีพ มีทักษะในการ
สื่อสารกับบุคคลอื่น มีทักษะในการดำรงตนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) โมเดลการ
พัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ประกอบด้วยการพัฒนา 6 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์อาชีพ การพัฒนา
หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน และขั้นตอนการ
พัฒนา (4) ความคิดเห็นของผู้เรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรม
มืออาชีพมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 (5) ความคิดเห็นของผู้สอนกับผู้เรียนต่อโมเดลการ
พัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพมีความแตกต่างกันทางสถิติ

คำสำคัญ การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Dissertation title : Professional Farmer Development Model in Northeastern Vocational Agriculture Institute Thailand

Researcher : Mr. Arun Singkhum **ID :** 4599000017;

Degree : Doctor of Philosophy (Agricultural Extension and Development);

Dissertation advisors : (1) Dr.Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr.Benchamas Yooprasert, Associate Professor; (3) Dr.Somjit Yotakong, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this study were to (1) study the students, teachers and administrators' opinions towards the professional farmer development factors; (2) analyze and synthesize prototype characteristics of professional farmers; (3) analyze and develop professional farmer development models; (4) pilot experiment with professional farmer development model and; (5) compare teachers and students' opinions towards the professional farmer development model.

The population in this study were 1) 240 students from 1,480 students of Vocational Agriculture for Rural Development Project, Vocational Agriculture Institute, selected by using purposive sampling; 2) 50 teachers from 100 teachers selected by using purposive sampling; 3) 30 administrators were data selected from the entire population, including 16 college directors, 10 deputy directors (academic affairs) and 10 heads of Vocational Agriculture for Rural Development Project; and 4) 10 model farmers were selected by using purposive sampling. The data were collected by questionnaires, interview, and group discussion. The statistical methodology used to analyze the data was percentage, mean, standard deviation and t- test.

The findings of this study were as follows: (1) the opinions towards the factors related to the development of professional farmers were, teachers should promote motivation to students, students should have to make a life plan, learning contents should be modern and there were college farms as learning resources; (2) to entrance into a farming career as prototype farmers, they should have a motivation and a good attitude towards their career. They should also have knowledge and skills to reduce production costs and increase productivity and product value. As for the characteristics of professional farmers, they should have knowledge and skills in their occupation and skills to communicate with other people. They should have skills to maintain themselves in accordance with the guidelines of the Sufficiency Economy Philosophy; (3) development model of professional farmer consisted of 6 steps of development which were career analysis, curriculum development, learning management, preparing instructors, work-based learning and the development processes; (4) the opinions of the experimental group before and after the experiment using the professional farmer development model were statistically significant difference at the 0.05 level. (5) instructors and students' opinions towards professional farmer development model were significant difference.

Keywords : Professional Farmer Development Model, Northern Vocational Agriculture Institute Thailand

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิตร โยระคง และอาจารย์ ดร. นันทา บุรณะธำรง ที่ปรึกษาดุชฎินิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ข้อบกพร่อง ต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดมา ทำให้ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัย ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงแก่ ศาสตราจารย์ ดร. สีน พันธุ์พินิจ ประธานดุชฎินิพนธ์ที่ได้ ชี้แนะให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์และถูกต้อง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงแก่ นายพรณรงค์ วรศิลป์ ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษา เกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี รองผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการ ครูผู้สอน และผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ในวิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เข้าร่วมระดมความคิดเห็นและ ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างสูงยิ่งต่อการสร้างโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงแก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รอยล จิตรดอน นายกสภาสถาบัน การอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พร้อมคณะกรรมการสภา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนาเกษตรกรรมที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนาโมเดล ตลอดจนผู้สนับสนุน และเกี่ยวข้องกับดุชฎินิพนธ์ทุกท่าน เป็นอย่างยิ่ง

อรัญ สิงห์คำ

12 ตุลาคม 2562

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับโมเดล.....	11
ทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้.....	14
บริบทการเป็นมืออาชีพ.....	26
บริบทของเกษตรกรต้นแบบ.....	28
บริบทการพัฒนาและปฏิรูปการเกษตร.....	34
แนวทางการพัฒนาเกษตรมืออาชีพ.....	35
การบริหารเพื่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ.....	47
บริบทการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร.....	49
บริบทของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
รูปแบบการวิจัย.....	67
กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	74
ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	74
ตอนที่ 2 วิเคราะห์และสังเคราะห์เกษตรกรต้นแบบ.....	100
ตอนที่ 3 วิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	152
ตอนที่ 4 การทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	159
ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	166
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	201
สรุปการวิจัย.....	201
อภิปรายผล.....	214
ข้อเสนอแนะ.....	217
บรรณานุกรม.....	221
ภาคผนวก.....	225
ก การดำเนินการวิจัย.....	226
ข การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	255
ประวัติผู้วิจัย.....	267

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1	จำนวนนักเรียน อศ.กช. ปีงบประมาณ 2561.....	55
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.).....	74
ตารางที่ 4.2	ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อผู้สอน.....	79
ตารางที่ 4.3	ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อผู้เรียน.....	80
ตารางที่ 4.4	ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านเนื้อหาการเรียนรู้.....	81
ตารางที่ 4.5	ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านสื่อการเรียนรู้.....	82
ตารางที่ 4.6	ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้.....	83
ตารางที่ 4.7	ข้อมูลพื้นฐานของผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.).....	84
ตารางที่ 4.8	ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อผู้สอน.....	85
ตารางที่ 4.9	ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านผู้เรียน.....	86
ตารางที่ 4.10	ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านเนื้อหาการเรียนรู้.....	87
ตารางที่ 4.11	ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านสื่อการเรียนรู้.....	88
ตารางที่ 4.12	ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้.....	89
ตารางที่ 4.13	ข้อมูลพื้นฐานของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ.....	90
ตารางที่ 4.14	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อผู้สอน.....	91
ตารางที่ 4.15	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อผู้เรียน.....	92
ตารางที่ 4.16	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อด้านเนื้อหาการเรียนรู้.....	93
ตารางที่ 4.17	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อด้านสื่อการเรียนรู้.....	94
ตารางที่ 4.18	ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้.....	95
ตารางที่ 4.19	สรุปผลความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	96
ตารางที่ 4.20	สรุปความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	99
ตารางที่ 4.21	ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านความรู้ของเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	140

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.22 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านทัศนคติของเกษตรกรมืออาชีพ ต่อตนเอง สังคม และอาชีพ.....	142
ตารางที่ 4.23 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านทักษะของเกษตรกรมืออาชีพ.....	143
ตารางที่ 4.24 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ ด้านความรู้.....	145
ตารางที่ 4.25 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านทัศนคติของเกษตรกรมืออาชีพ ต่อตนเอง สังคม และอาชีพ.....	146
ตารางที่ 4.26 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านทักษะของเกษตรกรมืออาชีพ.....	148
ตารางที่ 4.27 สรุปผลความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนต่อคุณลักษณะของเกษตรกร มืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	149
ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกร มืออาชีพ ก่อนใช้และหลังใช้โมเดล.....	163
ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนา เกษตรกรมืออาชีพ.....	165
ตารางที่ 4.30 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม.....	166
ตารางที่ 4.31 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านความต้องการพัฒนาหลักสูตร.....	167
ตารางที่ 4.32 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการจัดการแผนการเรียนรู้.....	168
ตารางที่ 4.33 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการเตรียมผู้สอน.....	169
ตารางที่ 4.34 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน.....	170
ตารางที่ 4.35 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ.....	171

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.36 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม.....	172
ตารางที่ 4.37 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านความต้องการพัฒนาหลักสูตร.....	173
ตารางที่ 4.38 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียนรู้.....	174
ตารางที่ 4.39 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการเตรียมผู้สอน.....	175
ตารางที่ 4.40 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน.....	176
ตารางที่ 4.41 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	177
ตารางที่ 4.42 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม.....	178
ตารางที่ 4.43 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร.....	179
ตารางที่ 4.44 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียนรู้.....	180
ตารางที่ 4.45 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการเตรียมผู้สอน.....	181
ตารางที่ 4.46 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน.....	182
ตารางที่ 4.47 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนา เกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	183

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.48	ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	184
ตารางที่ 4.49	สรุปความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	187
ตารางที่ 4.50	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนกับผู้เรียน โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนา ชนบท (อศ.กช.)	188
ตารางที่ 4.51	ความคิดเห็นของผู้สอนต่อปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนา เกษตรกรรมมืออาชีพ.....	189
ตารางที่ 4.52	ความคิดเห็นของผู้สอนต่อปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโมเดล การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	191
ตารางที่ 4.53	ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช ต่อปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับโมเดล การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	193
ตารางที่ 4.54	ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้อง กับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	195
ตารางที่ 4.55	สรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	197

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....6

ภาพที่ 2.1 กระบวนการวิจัยโมเดล..... 12

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการเรียนรู้ของทฤษฎี Constructionism.....20

ภาพที่ 2.3 บริบทของเกษตรกรยุคใหม่.....28

ภาพที่ 2.4 แนวทางการปฏิรูปการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.....36

ภาพที่ 2.5 แนวทางการพัฒนา Young Smart Farmer.....37

ภาพที่ 2.6 กระบวนการพัฒนา Young Smart Farmer.....38

ภาพที่ 2.7 การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer.....39

ภาพที่ 2.8 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของ ส.ป.ก.....40

ภาพที่ 2.9 การพัฒนาทายาทเกษตรกรมืออาชีพ มูลนิธิ จำเนียร สาระนาค.....41

ภาพที่ 2.10 รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของ อกท. 42

ภาพที่ 2.11 รูปแบบการดำเนินโครงการ อศ.กช.
ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี..... 44

ภาพที่ 2.12 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของ AICAT อีสราเอล.....45

ภาพที่ 2.13 การศึกษาด้านการเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา.....46

ภาพที่ 2.14 องค์ประกอบของระบบ..... 47

ภาพที่ 2.15 แผนที่สำนักงานสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....59

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย.....68

ภาพที่ 4.1 สรุปความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
ต่อปัจจัยเกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ.....99

ภาพที่ 4.2 คุณลักษณะและการเข้าสู่เกษตรกรมืออาชีพ.....139

ภาพที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนต่อคุณลักษณะ
ของเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....152

สารบัญญภาพ (ต่อ)

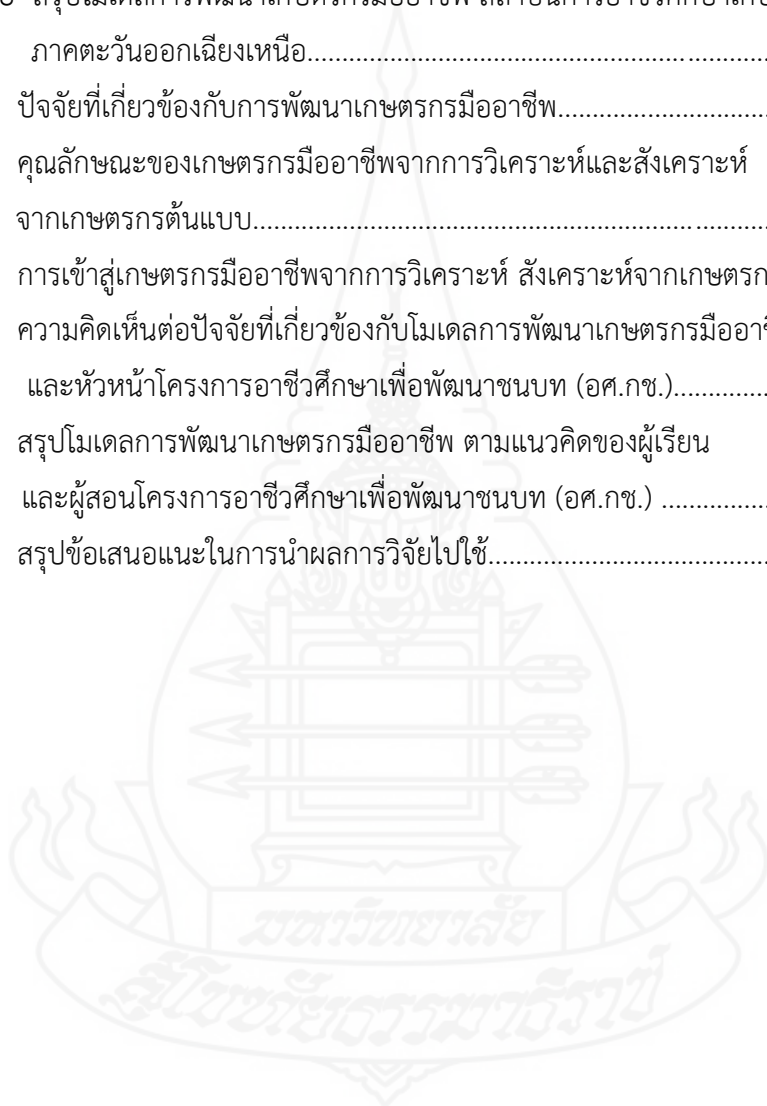
หน้า

ภาพที่ 4.4	โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ตามแนวคิดของผู้เรียน และผู้สอน โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.).....	157
ภาพที่ 4.5	โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	158
ภาพที่ 4.6	การจัดการสหชนากลุ่มในการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม.....	159
ภาพที่ 4.7	ตัวอย่างการจัดโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์อาชีพ.....	159
ภาพที่ 4.8	การจัดแผนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	160
ภาพที่ 4.9	การเตรียมผู้สอนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้.....	160
ภาพที่ 4.10	การจัดการเรียนรู้ตามอาชีพหลักของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริงในไร่นา.....	161
ภาพที่ 4.11	การจัดเสวนา สสำรวจความต้องการของผู้เรียน.....	161
ภาพที่ 4.12	ผู้เรียนทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ.....	162
ภาพที่ 4.13	ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติจริงในฟาร์ม หรือไร่นา.....	162
ภาพที่ 4.14	ผู้เรียนสรุปบทเรียนร่วมกันเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา.....	162
ภาพที่ 4.15	ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	188
ภาพที่ 4.16	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน และหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกร มืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	198
ภาพที่ 4.17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน และหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกร มืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	198

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 4.18	สรุปโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	200
ภาพที่ 5.1	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ.....	205
ภาพที่ 5.2	คุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเกษตรกรต้นแบบ.....	206
ภาพที่ 5.3	การเข้าสู่เกษตรกรรมมืออาชีพจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากเกษตรกรต้นแบบ..	207
ภาพที่ 5.4	ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพของผู้สอนและหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.).....	212
ภาพที่ 5.5	สรุปโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ตามแนวคิดของผู้เรียนและผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.)	213
ภาพที่ 5.6	สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	220

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2558 อยู่ในภาคเกษตรกรรมถึงร้อยละ 38.14 หรือ 25.07 ล้านคนของประชากรทั้งหมด 65.73 ล้านคน นอกจากนี้ประเทศไทยได้ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตรทั้งสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศ แต่การเกษตรของไทยยังคงมีปัญหาที่เรื้อรังมานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของผลผลิตล้นตลาดและผลผลิตมีราคาตกต่ำ ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยต่างๆ หลายด้าน เช่น ผลผลิตไม่มีคุณภาพ เกษตรกรขาดความรู้ความสามารถในการจัดการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการผลิต การหาปัจจัยการผลิต รวมทั้งการจัดการด้านการตลาด ทำให้เกษตรกรหลายรายประสบปัญหาเรื่องรายได้ ผลกระทบที่ตามมาคือมีเกษตรกรหลายรายต้องเปลี่ยนอาชีพ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมาอีกหลายด้าน เช่น เกษตรกรทิ้งที่ดินทำกินเพื่อเข้ามาทำงานในเมือง ครอบครัวต้องแยกกันอยู่ ปัญหาหนี้สิน ซึ่งนับวันปัญหาเหล่านี้ ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ และผลกระทบสุดท้ายคือ ความล่มสลายของสังคมชนบทและสังคมไทยโดยรวม นอกจากนี้ประเด็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เกษตรกรที่มีอายุมากกว่า 64 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7 ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นร้อยละ 11 ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ซึ่งอายุเฉลี่ยของเกษตรกรไทย อยู่ที่ประมาณ 58 ปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 น. 3) แม้ว่าประชากรไทยที่ทำมาหากินในภาคเกษตรจะลดลงไป 1 ล้านคนใน 10 ปี ที่ผ่านมานี้ และจากสถิติล่าสุดพบว่าผลผลิตทางการเกษตรสร้างรายได้ให้กับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ในปี 2560 ได้เพียง 0.61 ล้านล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 5.9 ของ GDP โดยรวมเท่านั้น ภาคเกษตรจึงไม่ใช่แหล่งรายได้ที่สำคัญ แต่ยังคงมีบทบาทในด้านการเป็นวัตถุดิบที่จะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่ประเทศพัฒนา (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2561, น. 2)

การสร้างบุคลากรในภาคเกษตรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มีจุดเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมเพื่อสร้างโอกาสทางด้านเศรษฐกิจให้กับชุมชน แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เน้นการพัฒนาทักษะให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ สามารถตัดสินใจและวางแผนการผลิตเชื่อมโยงกับการตลาด การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ การใช้ระบบข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต ราคา และตลาด แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554-2559) และฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนด

แนวทางการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ดังนี้ 1) การสร้างค่านิยมที่ดี ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 2) จัดทำหลักสูตรและฝึกอบรม เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เพื่อสร้างเกษตรกรให้มีความรู้และมีความสามารถในการทำงานการเกษตร 3) การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการเกษตร ตั้งแต่การวางแผนการผลิต การแปรรูป เชื่อมโยงถึงการตลาด การบริหารจัดการเชิงธุรกิจและการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาช่วยในการผลิต 4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น 5) การสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และ 6) การเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาภาคเกษตร และการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิรูปสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 คือ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ประเทศไทย 4.0 เป็นความมุ่งมั่นที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value Based Economy หรือเศรษฐกิจแบบ ทำมากได้น้อย ต้องปรับเปลี่ยนเป็น ทำน้อยได้มาก การขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นอย่างน้อยใน 3 มิติ คือ การเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมและเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเป็นภาคบริการมากขึ้น (โกเมศ แดงทองดี, 2560, น. 4)

แนวคิดการพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่ เน้นการพัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้มีการวางแผนการผลิตการตลาดอย่างเป็นระบบ และมีการใช้ระบบข้อมูล รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อจัดการกระบวนการผลิตและลดความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติ ตลอดจนมีการเลือกผลิตสินค้าเกษตรที่มีโอกาสทางการตลาดร่วมกับการวางแผนและสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงตลาด และผู้บริโภคโดยตรง เพื่อแก้ปัญหาความผันผวนของราคา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะยกระดับความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคเกษตรให้มีความยั่งยืน บนฐานของความรู้และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ซึ่งจะเป็นการพัฒนาประเทศให้บรรลุตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการเพิ่มประสิทธิภาพให้การผลิตและเพิ่มรายได้ของประชาชน การพัฒนากำลังคนภาคเกษตร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก เกษตรกรที่ทำการเกษตรเพื่อมีกิน หมาดหนี้ มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น การพัฒนาเน้นศาสตร์พระราชา หรือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผสมผสานกับทฤษฎีใหม่ กลุ่มที่สอง เกษตรกรที่พอมีความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรเชิงพาณิชย์ ด้วยการทำการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการฟาร์มสมัยใหม่และสนับสนุนให้รวมแปลงเป็นเกษตรแปลงใหญ่ (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2561, น. 3)

การพัฒนาแรงงานภาคการเกษตรต้องเป็นแรงงานที่มีความรอบรู้ ทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยผ่านการศึกษาในระบบ STEAM Education หรือผ่านการฝึกอบรมภายใต้กรอบของทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถทำงานที่จะต้องใช้ทักษะในการแก้ปัญหา การคิดเชิงวิเคราะห์ การสื่อสาร เพื่อสร้างสรรค์ชิ้นงาน ทำสิ่งประดิษฐ์ คิดค้นสิ่งใหม่ๆ จนเกิดประสบการณ์การทำงานที่เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์รอบด้านหรือ Creative workforce ซึ่งจะต่อยอดไปสู่ Innovation workforce ได้ในที่สุด (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2561, น. 3)

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดให้มีนโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2555-2569) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา 6 ด้าน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) ระบุไว้ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 3) การผลิตและพัฒนาครู 4) การผลิตพัฒนากำลังคนและงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ 5) การทดสอบการประเมินประกันคุณภาพและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา 6) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี พ.ศ. 2560-2564) ในด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้ได้คุณภาพเท่าเทียมกัน และทั่วถึงใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ปฏิรูปบริหารจัดการทางการศึกษา โดยการปรับระบบบริหารจัดการศึกษาใหม่ 2) ปฏิรูปการคลังเพื่อการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา 3) พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิต การสรรหา และการคัดเลือกให้ได้ คนดี คนเก่ง 4) ปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษา ตั้งแต่ระดับ ปฐมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการตลาด

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชากรภาคเกษตร เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในภาคเกษตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 รวมถึงการมีบทบาทพัฒนาให้เกษตรกรมีการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร โดยปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐมเป็นสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีคุณภาพและมูลค่าสูงและได้มาตรฐานสากล เน้นการผลิตสู่การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมถึงส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตร จากเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการในลักษณะกลุ่มวิสาหกิจ สหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน บริษัท และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้จัดทำโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้กับเกษตรกร บุตรหลานเกษตรกร ที่จบการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป.ว.ช.) สาขาวิชาเกษตรกรรม โดยมี

วิธีการจัดการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใช้ฐานอาชีพในการจัดการเรียนการสอน ใช้พื้นที่ทำการเกษตรของผู้เรียนเป็นสถานที่เรียน ระยะเวลาเรียนขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียน สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีนักเรียนทั้งสิ้น 2,300 คน (สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2561,น.1)

จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบ ปัญหา ดังนี้ 1) ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงมากเกินไป 2) ด้านเนื้อหา พบว่า เนื้อหาวิชาไม่ทันสมัยกับการประกอบอาชีพเกษตรในปัจจุบัน 3) ด้านเทคนิคและวิธีการสอน ขาดเทคนิคในการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง 4) ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ครูมีความรู้ทางวิชาการการเกษตร 5) ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ครูขาดความรู้ในการจัดการเรียนการสอน 6) ด้านงานฟาร์มในสถานศึกษา งานฟาร์มได้รับความสนใจจากผู้บริหารน้อย และ 7) ด้านการวิจัย ผู้สอนมีเวลาในการทำวิจัยน้อย มีความรู้ความสามารถด้านงานวิจัยน้อย (พงศธร สิริธรัตน์ , 2556 ,น.11)

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงโมเดลในการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ การวิเคราะห์สังเคราะห์เกษตรกรรมต้นแบบ การพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ การทดลองใช้โมเดลและการประเมินโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน และผู้สอนต่อโมเดลดังกล่าว เพื่อการพัฒนาโมเดลในการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพที่เหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหารต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

2.2 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพ

2.3 เพื่อวิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

2.4 เพื่อทดลองและประเมินโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

2.5 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน และผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการค้นหาโมเดลการพัฒนาผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ คือ มีความรู้ ทักษะ และทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมสมัยใหม่ โดยมีองค์ประกอบของการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อ และสภาพแวดล้อม ตามหลักการเรียนรู้ของจอห์นดิวอี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม ตามแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร

2. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ตามหลักการบริหารหลักสูตร

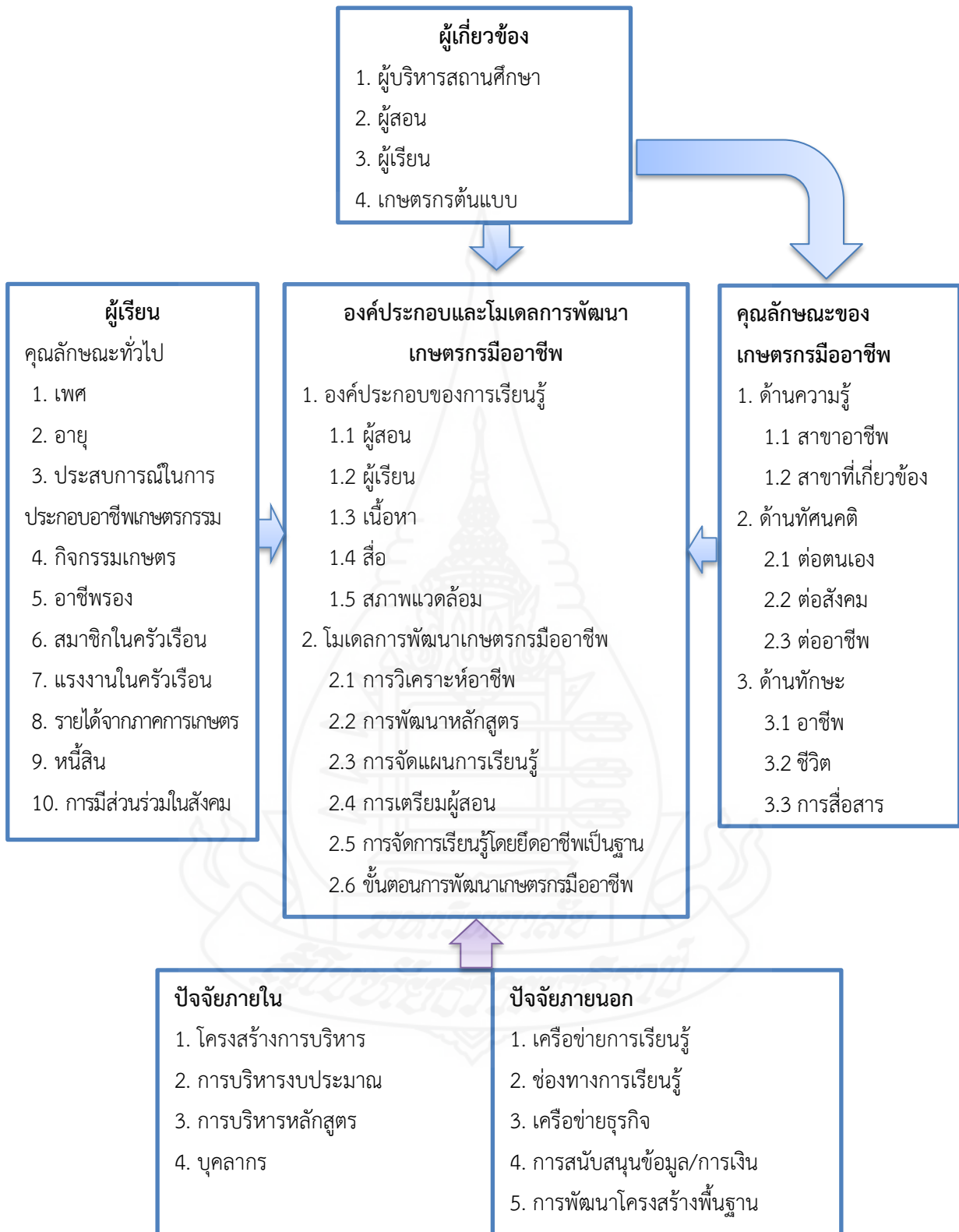
3. การจัดแผนการเรียนรู้เกษตรกรมืออาชีพ ตามหลักการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ (Learning Experience)

4. การเตรียมผู้สอนเกษตรกรมืออาชีพ ตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

5. การจัดการเรียนรู้ โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ตามแนวทางของการจัดการเรียนการสอน อศ.กช. ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี

6. การพัฒนาผู้เรียนเป็นเกษตรกรมืออาชีพ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)

โดยมีตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหาร ปัจจัยภายในสถานศึกษาและปัจจัยภายนอกสถานศึกษา และคุณสมบัติของเกษตรกรมืออาชีพ คือ ความรู้ ทักษะ และทักษะในการทำการเกษตรสมัยใหม่

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ความคิดเห็นของผู้เรียนกลุ่มทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพมีความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพก่อนและหลังใช้โมเดลมีความแตกต่างกัน

4.2 ความคิดเห็นของผู้สอนกับผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพแตกต่างกัน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

5.1.1 **ผู้เรียน** ที่ศึกษามีคุณลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ กิจกรรมการเกษตร อาชีพรอง สมาชิกในครัวเรือน แรงงานในครัวเรือน รายได้จากภาคการเกษตร หนี้สิน และการมีส่วนร่วมในสังคม

5.1.2 **องค์ประกอบและโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ** ได้แก่ องค์ประกอบ การเรียนรู้ ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อ สภาพแวดล้อม และโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ได้แก่ วิเคราะห์อาชีพ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการแผนการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้ โดยยึดอาชีพเป็นฐานและขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

5.1.3 **คุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพ** ได้แก่ ความรู้ ประกอบด้วย ความรู้สาขาอาชีพ ความรู้สาขาที่เกี่ยวข้อง ด้านทัศนคติ ประกอบด้วย ต่อตนเอง ต่ออาชีพ ด้านทักษะ ประกอบด้วย ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสาร

5.1.4 **ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ** ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย โครงสร้างการบริหาร การบริหารงบประมาณ บุคลากร ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย เครือข่ายการเรียนรู้ ช่องทางการเรียนรู้ เครือข่ายธุรกิจ การสนับสนุนข้อมูล การเงิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

5.1.5 **องค์ประกอบของการเรียนรู้** ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อ และสภาพแวดล้อม

5.1.6 **โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ** ได้แก่ การวิเคราะห์อาชีพ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการแผนการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

5.2 **ขอบเขตด้านพื้นที่** ทำการศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัยเกษตรและ

เทคโนโลยีนครราชสีมา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

5.3 ขอบเขตด้านเวลา การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน พฤษภาคม 2561 – มีนาคม 2562

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1. โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ หมายถึง กระบวนการและขั้นตอนการพัฒนา ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ให้เป็นเกษตรกรรมมืออาชีพเกี่ยวกับการวิเคราะห์ อาชีพการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็น ฐาน และขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

6.2 เกษตรกรรมมืออาชีพ หมายถึง เกษตรกรที่มีกระบวนการวางแผนการผลิต การผลิต ที่ใช้นวัตกรรม และเพิ่มมูลค่าผลผลิตและการตลาด

6.3 เกษตรกรต้นแบบ หมายถึง ศิษย์เก่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในสังกัดสถาบัน การอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่นำความรู้ ทักษะและประสบการณ์จากการเรียนมา ประกอบอาชีพจนประสบผลสำเร็จ

6.4 ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.5 เกษตรสมัยใหม่ หมายถึง การทำการเกษตรที่มีการวางแผนผลิต การแปรรูป และ การจำหน่าย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

6.6 ผู้สอน หมายถึง ผู้สอนนักเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.7 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานโครงการ อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา เกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.8 วิทยาลัย หมายถึง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 แห่ง ประกอบด้วย 10 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครราชสีมา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี วิทยาลัย

เกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

6.9 สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง หน่วยงานที่กำกับ ดูแล วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.10 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ หมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้ ทักษะ และทักษะ

6.11 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้อง การประกอบอาชีพตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป และการจำหน่าย

6.12 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นต่ออาชีพเกษตรกรรม การดำรงชีพ การอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

6.13 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านทักษะ หมายถึง ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

6.14 องค์ประกอบของการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จะต้องมีผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อ และสภาพแวดล้อม

6.15 โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ หมายถึง ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ให้เกษตรกรเป็นเกษตรกรมืออาชีพ โดยมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์อาชีพ การพัฒนาหลักการ จัดแผนการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน และขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

6.16 ปัจจัยภายใน หมายถึง การบริหารภายในวิทยาลัย ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร การบริหารงบประมาณ การบริหารหลักสูตร และการบริหารบุคลากร

6.17 ปัจจัยภายนอก หมายถึง การบริหารภายนอกวิทยาลัย ได้แก่ เครือข่ายการเรียนรู้ ช่องทางการเรียนรู้ เครือข่ายธุรกิจ การสนับสนุนข้อมูล /การเงิน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั่วประเทศสามารถนำโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข.) และการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น

7.2 สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรทั้ง 4 สถาบัน ใน 4 ภาคของประเทศไทย นำโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพไปเป็นนโยบายและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเกษตร เพื่อสนับสนุนนโยบายการเพิ่มปริมาณผู้เรียน

7.3 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษานำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายและปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เกษตรศาสตร์และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เกษตรศาสตร์ ที่ใช้กับการจัดการเรียนการสอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ให้เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ในสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับโมเดล
2. ทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้
3. บริบทของการเป็นมืออาชีพ
4. บริบทของเกษตรกรรมต้นแบบ
5. บริบทการพัฒนาและการปฏิรูปการเกษตร
6. แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
7. การบริหารเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
8. บริบทของการจัดการอาชีวศึกษาเกษตร
9. บริบทของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
10. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับโมเดล

แนวคิดเกี่ยวกับโมเดล ประกอบด้วย ความหมาย ลักษณะโมเดลที่ดี และกระบวนการวิจัยโมเดล ดังนี้

1.1 ความหมายของการพัฒนาโมเดล

การพัฒนาโมเดล คือ การนำสิ่งที่จะศึกษาที่มีอยู่แล้วมาดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขให้มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ มีประโยชน์ และทันสมัยมากยิ่งขึ้น (ชัยวิชิต เขียวชนะ , 2560. น.5)

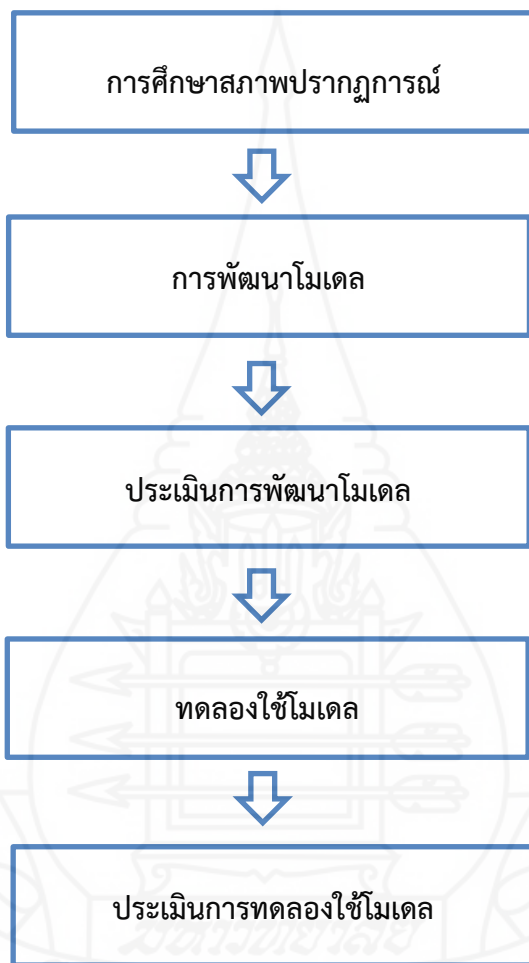
ลักษณะโมเดลที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. โมเดลสามารถสะท้อนปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษา
2. โมเดลสามารถเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ได้
3. โมเดลสามารถสะท้อนถึงชุมทรัพย์การพัฒนาในการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ได้
4. โมเดลสามารถแสดงความสัมพันธ์ทางเหตุผล กลไกต่างๆ ของสิ่งที่ศึกษาได้ ถูกต้องและเชื่อถือได้

5. โมเดลสามารถตรวจสอบ ทดสอบได้
6. โมเดลสามารถอธิบายหรือทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้

1.2 กระบวนการวิจัยโมเดล

กระบวนการวิจัยโมเดล มีอยู่ 5 ขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 2.1 กระบวนการวิจัยโมเดล

ที่มา : ชัยวิจิตต์ เขียรชนะ (2560, น. 5)

1.2.1 การศึกษาสภาพปรากฏการณ์ เพื่อให้ได้สารสนเทศบริบทสิ่งที่ศึกษาทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป ของการพัฒนาโมเดล วิธีการศึกษา เช่น การศึกษาจากผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การศึกษาเฉพาะรายกรณี (Case study) หรือพหุกรณี (Multi Case study) การวิเคราะห์จากเอกสาร หรือการสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ

เทคนิควิธีที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การวิจัยเอกสาร การระดมสมอง การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง การสำรวจ และการประชาพิจารณ์

1.2.2 การพัฒนาโมเดล เป็นการพัฒนาโมเดลที่เคยปรากฏมาก่อนแล้วมีการกระทำปรับปรุง แก้ไข หรือเพิ่มเติมส่วนที่เป็นจุดอ่อนหรือเป็นข้อจำกัด เพื่อให้เท่าทันต่อสภาพที่เป็นจริง ฐานรากที่สำคัญของการพัฒนาโมเดล คือ ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่มีความเหมาะสมถูกต้องและเพียงพอ เพื่อจะได้นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นโมเดล ที่เรียกว่า โมเดลสมมุติ (Hypothesis Model) ซึ่งโมเดลสมมุตินี้ต้องอาศัยข้อมูลเพื่อมาเป็นส่วนประกอบ ตัวแปร หลักการ แนวคิด พร้อมทั้งสร้างความสัมพันธ์หรือจัดลำดับก่อนหลัง อันจะนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา

เทคนิควิธีที่ใช้ ได้แก่ การประชาพิจารณ์ การสนทนากลุ่ม กลุ่มแบบเจาะจง การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การวิจัยเอกสาร การระดมสมอง เทคนิคเดลฟาย แผนที่มโนทัศน์ วงล้ออนาคต การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ อนาคตภาพ (Scenarios) วงจรคุณภาพ ของ Deming วงจร PAOR (Plan-Act-Observe-Reflect) การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ และมาตรพหุมิติ

1.2.3 การประเมินการพัฒนาโมเดล เมื่อได้พัฒนาโมเดลแล้ว การที่จะได้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับโมเดลนั้นๆ ว่ามีจุดเด่น จุดด้อย อย่างไร จำเป็นจะต้องมีการประเมิน สามารถนำแนวคิดของ Joint Committee on Standard of Educational Evaluation (1994) มาประยุกต์ใช้ในการประเมินโมเดล ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน คือ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ (Utility) มาตรฐานด้านการเป็นไปได้ (Feasibility) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety) และมาตรฐานด้านความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy)

เทคนิควิธีการที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การระดมสมอง การสังเกต การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง และการประชาพิจารณ์

1.2.4 การทดลองใช้โมเดล เป็นการนำโมเดลที่ผ่านการพัฒนาแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง หรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษา โดยมีหลักการดังนี้

1) การเตรียมโมเดล ประกอบด้วย แผนการทดลองใช้โมเดลและคู่มือการนำไปใช้โมเดล

2) การกำหนดพื้นที่การทดลองใช้โมเดล พิจารณาเป้าหมายการศึกษาริบท และช่วงเวลา ที่เหมาะสม

3) การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง หรือ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษามีความเป็นตัวแทนที่ดีและเพียงพอเป็นไปตามหลักการ ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

4) การประเมินผลการทดลองใช้โมเดล สามารถนำแนวคิดการประเมินของ Joint Commit on Standard of Educational Evaluation (1994) ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน

- แนวคิดการประเมินแบบอิงโมเดล (Model Based เช่น แบบจำลองการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Based Model) ของ Tyler (1950) แบบจำลองที่ไม่ยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Free Evaluation Model) ของ SC riven (1973) แบบจำลองการประเมินที่เน้นนำผลไปใช้ประโยชน์ (Utilization-Focused Evaluation) ของ Patton (1986) เป็นต้น
- แนวคิดการประเมินโมเดลตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Inputs) คือ ทรัพยากร (Resources) กิจกรรม (Activity) ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ หรือผลกระทบ (Impact)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบประเมินโมเดล เช่น สถิติทดสอบที (T-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) การวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) การวิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis) การวิเคราะห์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling)

เทคนิคที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การระดมสมอง การสังเกต การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง และการประชาพิจารณ์

สรุป การพัฒนาโมเดล คือ การปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนากระบวนการและขั้นตอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปรากฏการณ์ การพัฒนาโมเดล การประเมินการพัฒนาโมเดล ทดลองใช้โมเดล และการประเมินการทดลองใช้โมเดล เทคนิคที่ใช้ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสอบถาม การระดมสมอง การสังเกต การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง และการประชาพิจารณ์

2. ทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้

ในส่วนทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ของจอห์นดีวอี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้

2.1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของจอห์นดีวอี้ (John Dewey) Learning by doing การเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงหรือการเรียนรู้โดยการลงมือทำ

แนวคิดของ John Dewey เชื่อว่ามนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ฉะนั้นจึงต้องตระหนักเรื่องการปรับตัวให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม ด้วยกระบวนการฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ ตามคำกล่าว Learning by Doing

1) ลักษณะสำคัญของ Learning by Doing

- (1) มีจุดมุ่งหมาย มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการแก้ปัญหาไปใช้ในการตัดสินใจ
- (2) จัดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นความถนัดและความสนใจ
- (3) ครูมีลักษณะของการเป็นผู้รอบรู้และมีประสบการณ์ ยอมรับความแตกต่างของผู้เรียน
- (4) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรับประสบการณ์จากการกระทำของตนเอง ผู้เรียนได้ทดลอง ทำปฏิบัติ สืบเสาะหาข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล หาข้อสรุป และหาวิธีการกระบวนกรด้วยตนเอง

(5) การจัดหลักสูตรจะเป็นประสบการณ์ของผู้เรียน เป็นหลักสูตรกิจกรรม

2) ขั้นตอนการจัดกระบวนกรเรียนรู้ด้วยตนเอง (Learning by Doing)

- (1) รับรู้ปัญหา การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะค้นหาปัญหาของตนเองว่าคืออะไร ปัญหาเกิดจากอะไร
- (2) คิดหาแนวทางการแก้ไข เมื่อทราบว่าเป็นปัญหาอะไรแล้วมาคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งแนวทางการแก้ไขอาจมีหลายวิธีแต่ละวิธีอาจเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมแตกต่างกันไป
- (3) ลองทำ เมื่อได้วิธีที่จะแก้ไขปัญหา แล้วก็ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดแนวทางในการแก้ปัญหา การลองทำอาจมีการลองผิดลองถูก หลายครั้งจึงได้ข้อสรุป
- (4) เกิดประสบการณ์จากการกระทำ มีการลองทำหลายครั้งจนเกิดประสบการณ์ และสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่เคยมีอยู่ก่อน
- (5) ยืนยันความรู้เดิมหรือปรับเปลี่ยนเป็นความรู้ใหม่ เมื่อเกิดประสบการณ์แล้ว สามารถสรุปได้ว่าความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่จะตรงกับประสบการณ์เดิมหรือปรับเปลี่ยนเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ของจอห์นดีวอี้ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) เหมาะสำหรับการเรียนรู้ของเกษตรกรที่จะสร้างองค์ความรู้ และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงในการประกอบอาชีพ ครูเป็นเพียงผู้จัดการภายในการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project Based Learning)

2.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Blooms Taxonomy)

Blooms นักการศึกษาชาวอเมริกา เชื่อว่าการเรียนการสอนที่จะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนและได้แบ่งประเภทของ

พฤติกรรมโดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้และจิตวิทยาพื้นฐานว่า มนุษย์จะเกิดการเรียนรู้ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (สติปัญญา) ด้านจิตพิสัย (จิตใจ) และด้านทักษะพิสัย (ร่างกาย)

1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมด้านสมอง ซึ่งเกี่ยวกับ สติปัญญา ความคิด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพแบ่งพฤติกรรม ออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่

(1) ความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นความสามารถในการจดจำแนก ประสบการณ์ต่างๆ และระลึกเรื่องราวต่างๆ ออกมาได้ถูกต้องแม่นยำ ความสามารถในการเก็บรักษา มวลประสบการณ์ต่างๆ จากการที่รับรู้ไว้และระลึกสิ่งนั้นเมื่อต้องการเปรียบดั่งการบันทึกเสียงหรือ วีดีทัศน์

(2) ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถบ่งบอกใจความ สำคัญของเรื่องราวโดยการแปลความหลัก ติความได้ สรุปใจความสำคัญได้ คัดคะเน ขยายความ หรือการกระทำอื่นๆ

(3) การนำความรู้ไปประยุกต์ (Application) เป็นความสามารถในการนำ หลักการ ความรู้ ประสบการณ์ เกณฑ์และวิธีดำเนินการต่างๆ ของเรื่องที่รู้มา นำไปใช้แก้ปัญหาใน สถานการณ์ใหม่ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจึงจะสามารถนำไปใช้ได้

(4) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวที่ สมบูรณ์ให้กระจายออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้อย่างชัดเจน และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการวิเคราะห์แตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

(5) การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสาน ส่วนย่อยเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการ ถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย อาจจะทำให้เกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบหรือแนวคิดใหม่

(6) การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการวินิจฉัย ติราคา หรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่างๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจ เป็นไปตามเนื้อหานั้นๆ หรืออาจเป็นเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

2) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมด้านจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้น ทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดี งามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ แบ่งพฤติกรรม เป็น 5 ระดับ ได้แก่

(1) การรับรู้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น

(2) การตอบสนอง เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว

(3) การเกิดค่านิยม การเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคม การยอมรับนับถือในคุณค่านั้น ๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นความเชื่อ แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดีในสิ่งนั้น

(4) การจัดระบบ การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยมที่เกิดขึ้นโดยอาศัยความสัมพันธ์ถ้าเข้ากันได้ก็จะยึดถือต่อไป แต่ถ้าขัดกันอาจไม่ยอมรับอาจจะยอมรับค่านิยมใหม่โดยยกเลิกค่านิยมเก่า

(5) บุคลิกภาพ การนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัว ให้ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ถูกต้องดีงามพฤติกรรมด้านนี้ จะเกี่ยวกับความรู้สึกและจิตใจ ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับรู้จากสิ่งแวดล้อม แล้วจึงเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ ขยายกลายเป็นความรู้สึกด้านต่าง ๆ จนกลายเป็นค่านิยม และยังพัฒนาต่อไปเป็นความคิด อุดมคติ ซึ่งจะเป็นควบคุมทิศทางพฤติกรรมของคน คนจะรู้ดีรู้ชั่วอย่างไรนั้น ก็เป็นผลของพฤติกรรมด้านนี้

3) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมด้านกล้ามเนื้อประสาทพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่วชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ ประกอบด้วย 5 ชั้น ดังนี้

(1) การรับรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือ เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

(2) กระทำตามแบบ หรือ เครื่องชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือ สามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

(3) การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

(4) การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตนเอง จะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องคล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

(5) การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่าง ต่อเนื่อง จนสามารถปฏิบัติ ได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ ซึ่งถือเป็น ความสามารถของการปฏิบัติในระดับสูง

สรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม เป็นการพัฒนาคอนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ กิจกรรมการจัดการเรียนจะต้องส่งเสริมการพัฒนาร่างกาย โดยการลงมือปฏิบัติ การพัฒนา ด้านสติปัญญาจะต้องให้ผู้เรียนได้ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ส่วนการพัฒนาทางด้านจิตใจจะต้องสร้าง การรับรู้ เรื่องที่ถูกต้องและฝึกปฏิบัติจนเกิดความเคยชินจนสุดท้ายกลายเป็นจิตพิสัย

2.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย

โรเบิร์ต กาเย (Robert Gagne) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการสอน คือ ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ (Condition of Learning) ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย อธิบายว่าการเรียนรู้ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1) หลักการและแนวคิด

(1) ผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท คือ (1) ทักษะทางปัญญา (Intellectual skill) ซึ่งประกอบด้วย การจำแนก แยกแยะ การ สร้างความคิดรวบยอด การสร้างกฎ การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง (2) กลวิธีในการเรียนรู้ (Cognitive strategy) (3) ภาษาหรือคำพูด (verbal information) (4) ทักษะการเคลื่อนไหว (motor skills) และ (5) เจตคติ (attitude)

(2) กระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ เกิดจากการจัดกระทำข้อมูล ในสมอง ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรมีการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการ เรียนรู้แต่ละประเภท ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภายใน สมอง โดยการจัดสภาพภายนอกให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียน

2) วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ได้อย่าง ดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน

3) กระบวนการเรียนการสอน มีหลัก 9 ประการ ดังนี้

(1) เร่งเร้าความสนใจ (Gain Attention) กระตุ้นหรือเร้าให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจกับบทเรียนและเนื้อหาที่จะเรียนการเร้าความสนใจผู้เรียนนี้อาจทำได้โดย การจัด สภาพแวดล้อมให้ดึงดูดความสนใจ

(2) บอกวัตถุประสงค์ (Specify Objective) การที่ผู้เรียนได้ทราบถึง จุดประสงค์ของบทเรียนล่วงหน้าทำให้ผู้เรียนสามารถมุ่งความสนใจไปที่เนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสามารถเลือกศึกษาเนื้อหาเฉพาะที่ตนยังขาดความเข้าใจที่จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตรงตามจุดประสงค์ของบทเรียนที่ได้กำหนดไว้

(3) ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) การทบทวนความรู้เดิมช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาใหม่ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

(4) นำเสนอเนื้อหาใหม่ (Present New Information) การนำเสนอด้วยข้อความ รูปภาพ เสียง หรือแม้กระทั่ง วิดีทัศน์ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้การนำเสนอทเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

(5) ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) การชี้แนะให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนใหม่ผสมผสานกับความรู้เก่า ที่เคยได้เรียนไปแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วและมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

(6) กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) การจัดการเรียนการสอนจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน

(7) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) การที่ผู้สอนสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนได้โดยตรงอย่างใกล้ชิด ทำให้บทบาทของผู้สอนเปลี่ยนจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แต่เพียงผู้เดียวมาเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยกำกับ การเรียนของผู้เรียนรายบุคคล

(8) ทดสอบความรู้ใหม่ (Assess Performance) การทดสอบความรู้ความสามารถผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง เพราะทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจที่ผู้เรียนมีต่อเนื้อหาในบทเรียนนั้นๆ การทดสอบความรู้ในบทเรียนสามารถทำได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นข้อสอบแบบปรนัยหรืออัตนัย การจัดทำกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย เป็นต้น

(9) สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) การสรุปและนำไปใช้จัดว่าเป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนสุดท้ายที่บทเรียนจะต้องสรุปมโนคติของเนื้อหา เฉพาะประเด็นสำคัญๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทบทวนความรู้ของตนเอง หลังจากศึกษา เนื้อหาผ่านมาแล้ว

สรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ของกาเย่ ไว้ 9 ขั้น ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และสามารถจัดการผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าสามารถนำไปใช้ได้จริงเพียงใด ซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ทางด้านสายอาชีพศึกษา

2.1.4 ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism Theory)

หลักการสำคัญของ Constructionism คือ การให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ออกแบบสร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นเป็นชิ้นงาน ในบรรยากาศของการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ทั้งครู เพื่อน ชุมชน และครอบครัว หนังสือ เอกสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน การสร้างชิ้นงานจะทำให้เกิดการสร้างขึ้น 2 อย่าง คือ ความรู้และชิ้นงาน การสร้างความรู้และชิ้นงานดังกล่าวในบริบทของการมีปฏิสัมพันธ์ จะต้องมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการมีเครื่องมือการเรียนรู้ที่ดี

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนมีความหลากหลาย มีบรรยากาศที่เป็นกันเอง และผู้เรียนมีโอกาสที่ได้นำในสิ่งที่สนใจ เครื่องมือการเรียนรู้ที่ดี ต้องเป็นเครื่องมือที่ผู้เรียนในการแสดง และค้นหาเอกสารลองผิดลองถูก สามารถช่วยให้เกิดจินตนาการ พลังความคิด และพลังการเรียนรู้

กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวทางของConstructionism มีหลัก

สำคัญ 4 ประการ

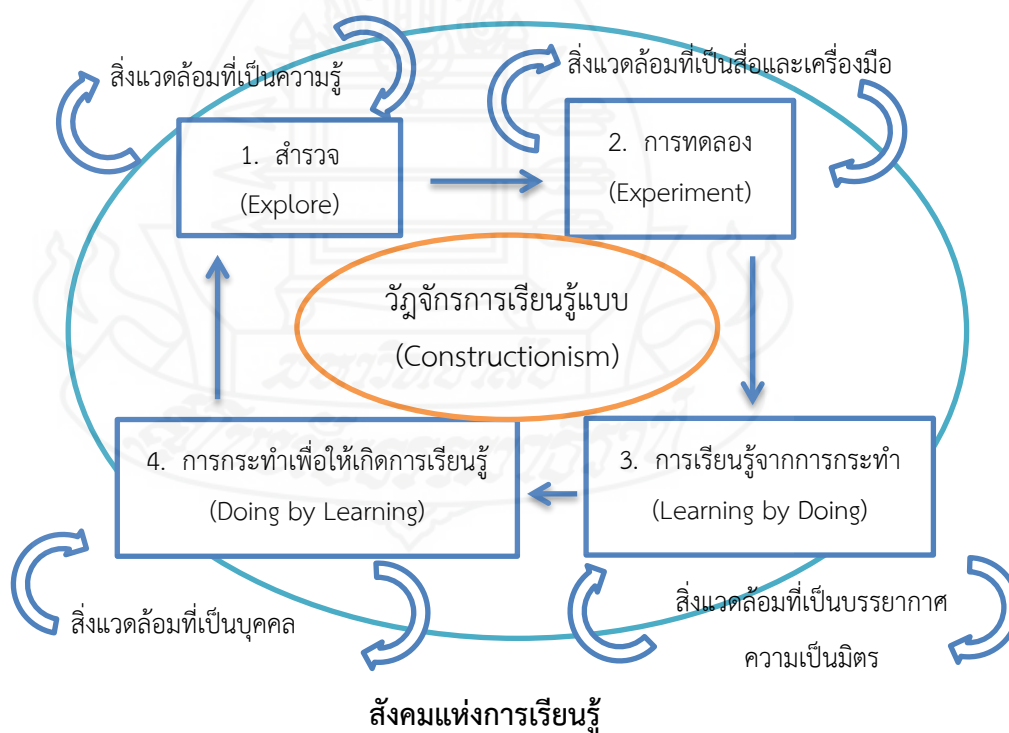
1. การเชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่ไม่รู้
2. การให้โอกาสผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มโอกาสที่ตนเองสนใจ
3. เปิดโอกาสให้มีโอกาสการแลกเปลี่ยนความคิด นำเสนอผลการวิเคราะห์

กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

4. ให้เวลาทำโครงการอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการเรียนรู้ มี 4 ขั้นตอน

1. ขั้นสำรวจ (Explore)
2. ขั้นทดลอง (Experiment)
3. ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing)
4. ขั้นการสร้างสิ่งใหม่จากการเรียนรู้ (Doing by Learning)

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการเรียนรู้ของทฤษฎี Constructionism

ที่มา : <https://nongyokyok/word/precs.com/2016/02/15>

1. ขั้นสำเร็จ (Explore) หมายถึง การสำรวจ ค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใหม่ๆ หรือความรู้ใหม่
2. ขั้นทดลอง (Experiment) เมื่อได้สิ่งใหม่ๆ หรือองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการสำรวจแล้วนำปรับความแตกต่างระหว่างสิ่งเดิมกับสิ่งใหม่ ขั้นตอนนี้อาจมีการลองผิดลองถูก เพื่อเก็บเกี่ยวเป็นประสบการณ์และสร้างสรรค์ความรู้ ขั้นตอนนี้จะเกิดการดูดซึม (Assimilation) และการปรับความแตกต่าง (Accommodation) ผสมผสานกันไป
3. ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) ขั้นนี้เป็นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีความหมายต่อตนเอง แล้วสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเองขึ้นมา
4. ขั้นการสร้างสิ่งใหม่จากการเรียนรู้ (Doing by Learning) ขั้นตอนนี้จะต้องผ่านขั้นตอนทั้ง 3 จนเกิดการเรียนรู้และเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดี รู้จักคิดแก้ปัญหา รู้จักการแสวงหาความรู้ รู้จักการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม จนสามารถสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา

สรุป ทฤษฎี Constructionism

Constructionism theory เป็นทฤษฎีที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความรู้ และเข้าใจสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองอย่างลึกซึ้ง ปฏิบัติให้ผู้เรียนคิดวางแผน ทำงานอย่างเป็นระบบ ฝึกทักษะแก้ปัญหการทำงานเป็นทีม ฝึกความรับผิดชอบ ทำให้ผู้เรียนพึ่งตนเองได้ และมีนิสัยใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.2 การจัดการเรียนรู้

2.2.1 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

ไพศาล หวังพานิช (2526, น. 6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายการสอน ควรกำหนดให้อยู่ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) ซึ่งสามารถสังเกตได้และวัดได้
- 2) พฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน การทราบสภาพพื้นฐานของผู้เรียน ก็จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่
- 3) การเรียนการสอน ครูผู้สอนอาจจะเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนต่างๆ ให้เหมาะสมกับวัย และสภาพพื้นฐานของผู้เรียน โดยคำนึงถึงลักษณะของเนื้อหาวิชาด้วยว่าจะแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วยย่อยได้อย่างไร หน่วยย่อยใดควรสอนก่อนหรือหลัง และเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อยนั้นจะใช้อุปกรณ์ชนิดใดเข้าช่วย

4) การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบผลการเรียนการสอนว่าผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีขึ้นเพียงไร อยู่ในเกณฑ์น่าพอใจหรือไม่โดยเทียบกับจุดมุ่งหมายของการเรียนที่กำหนดไว้ก่อนการเรียนการสอน

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้จากนักการศึกษาพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1) ผู้สอน เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการที่จะแปลมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เป็นตัวหนังสือให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม น่าสนใจ และมีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธีอย่างอิสระ จะต้องรู้จักเลือกปรับปรุงเทคนิคและวิธีการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน โดยไม่ใช้วิธีการเดียว ควรมีการดัดแปลงและเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแต่ละเรื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2) ผู้เรียน เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและความสมบูรณ์ของร่างกาย ผู้เรียนควรมีโอกาสร่วมคิด ร่วมวางแผนในการจัดการเรียนการสอน และมีโอกาสเลือกวิธีเรียนได้อย่างหลากหลาย ตามความเหมาะสมภายใต้การแนะนำของผู้สอน

3) เนื้อหาวิชาต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์ มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยระดับชั้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้

4) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีวิธีการที่จะจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางวิชาการ

สรุป องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ผู้สอน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการสอน เพราะต้องเป็นผู้รู้หลักสูตรและนำเนื้อหาสาระมาดำเนินการสอน มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตลอดเวลาของการเรียนการสอน 2) ผู้เรียน เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและความสมบูรณ์ของร่างกาย อีกทั้งการสอนจะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีผู้เรียนเป็นผู้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ผู้สอนจัดให้ 3) เนื้อหาวิชาต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้ 4) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 5) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ในการสอนที่ต้องการให้เกิดผลดีทั้งผู้สอนและผู้เรียนนั้น สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึง

2.3 ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ (Learning Experience)

2.3.1 ความหมายของประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้

ลาวัวฌ์ วิจารณ์ (2561, น. 25) ได้ให้ความหมายของประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ว่า ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ (learning experience) นั้นเกิดจากการรวมกันของคำว่า “การเรียนรู้” (การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเนื่องมาจากการมีประสบการณ์) และ “ประสบการณ์” (การได้ประสบมาด้วยตนเอง หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แล้วเกิดความรู้) เมื่อนำคำสองคำมารวมกัน ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ จึงหมายถึง การแสดงออกอย่างกระตือรือร้นของผู้เรียนต่อสถานการณ์ที่ผู้สอนสร้างขึ้น จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ถือได้ว่าเป็นฟันเฟืองสำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นไปที่ตัวผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้จะต้องมีปฏิสัมพันธ์ (interaction) ต่อกันโดยที่ 1) ผู้สอน ทำหน้าที่จัดสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ (learning situation) ให้กับผู้เรียน 2) ผู้เรียน ทำหน้าที่ตอบสนอง (interaction: ปฏิสัมพันธ์) ต่อสถานการณ์การเรียนรู้ที่ผู้สอนได้จัดสร้าง ขึ้นอย่างกระตือรือร้นจนผู้เรียนมีความรู้และหรือมีทักษะและหรือมีเจตคติ ในเนื้อหาความรู้ตามที่ผู้สอนต้องการ

ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอน รูปแบบหนึ่งที่มุ่งเน้นไปที่ตัวผู้เรียน โดยเน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับกิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาความรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้นจนผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดไว้

2.3.2 องค์ประกอบประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้

ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) เนื้อหาความรู้ 2) วัตถุประสงค์ การสอน 3) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 4) สถานการณ์การเรียนรู้ 5) สื่อช่วยสอน และ 6) การประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เนื้อหาความรู้

คำว่า “เนื้อหาความรู้” (subject matter) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เป็นสาระความรู้ที่ทันสมัยถูกต้องตามหลักวิชาการของศาสตร์นั้นๆ ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท

(1) เนื้อหาภาคความรู้ (knowing element) หมายถึง เนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็นเนื้อหาข้อเท็จจริง เนื้อหาความคิดรวบยอด และเนื้อหาหลักการ

(2) เนื้อหาภาคปฏิบัติ (doing) หมายถึง เนื้อหาความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำ เป็นเนื้อหาที่ระบุถึง วิธีดำเนินการ หรือระบุขั้นตอนการทำงาน

2) วัตถุประสงค์การสอน

เป็นข้อความที่ระบุคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามระดับของวัตถุประสงค์การศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และเจตพิสัย

(1) พุทธิพิสัย

เป็นการเรียนรู้ที่เน้นเกี่ยวกับความรู้ (knowledge) โดยการพัฒนา
เกิดจากกระบวนการคิด (cognitive process) เรียงลำดับจากซับซ้อนน้อยไปซับซ้อนมาก

ก. ขั้นจำ : มีความสามารถในการจำเรื่องราวต่างๆที่เรียนและระลึก
เรื่องเหล่านั้นได้ถูกต้อง

ข. ขั้นเข้าใจ : มีความสามารถ แปลความ ตีความ และขยายความ

ค. ขั้นนำไปใช้ : มีความสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้ใน
สถานการณ์ใหม่ ต่างจากสถานการณ์เดิมที่เคยเรียนรู้มาแล้ว

ง. ขั้นวิเคราะห์ : มีความสามารถในการแยกแยะว่า สิ่งนั้น
ประกอบด้วยส่วนย่อยและส่วนย่อยเหล่านั้น เกี่ยวข้องกันอย่างไร

จ. ขั้นสังเคราะห์ : มีความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยเข้าเป็น
เรื่องราวหรือสิ่งใหม่อีกรูปแบบหนึ่ง แปลกแตกต่างไปจากของเดิมก่อนนำมารวมกัน

ฉ. ขั้นประเมินค่า : มีความสามารถในการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับ
คุณค่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่
กำหนดเอาไว้แล้ว

(2) ทักษะพิสัย

เป็นการเรียนรู้ที่เน้นเกี่ยวกับการกระทำ (doing) อย่างมีทักษะใน
การทำเรื่อง/สิ่งนั้นๆ เรียงตามลำดับจากความสามารถที่ซับซ้อนน้อยไปสู่ซับซ้อนมาก

ก. ขั้นรับรู้ : มีความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการ
รับรู้ได้อย่างถูกต้อง

ข. ขั้นเตรียมพร้อม : มีความสามารถในการเตรียมความพร้อมทั้ง
ด้านความรู้ กล้ามเนื้อ และอารมณ์ที่จะใช้ปฏิบัติงาน

ค. ขั้นปฏิบัติได้ภายใต้คำแนะนำ : มีความสามารถในการเลียนแบบ
ตามพฤติกรรมของผู้ฝึกและในการลองผิดลองถูก

ง. ขั้นปฏิบัติได้จนคล่อง : มีความสามารถกระทำได้อย่างชำนาญ
คล่องแคล่วว่องไว

จ. ขั้นปฏิบัติงานที่ซับซ้อนได้ : มีความสามารถนำทักษะจากงานที่ง่าย
ฝึกจนสามารถปฏิบัติงานที่ซับซ้อนได้

ฉ. ขั้นปรับปรุง : มีความสามารถในการปฏิบัติงานจนปรับปรุงได้ผล
งานใหม่ ที่มีคุณภาพ

ช. ขั้นต้นแบบ : มีความสามารถในการปฏิบัติงานจนเป็นต้นแบบให้ผู้อื่นต้องปฏิบัติตาม

(3) เจตพิสัย

เป็นการเรียนรู้ที่เน้นเกี่ยวกับความรู้สึก(feeling)ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้เรียนเรียงลำดับจากซับซ้อนน้อยไปซับซ้อนมาก

ก. ขั้นรับรู้ : มีความตั้งใจที่จะรับรู้ข้อมูลต่างๆแล้วเกิดการรับรู้ว่า อะไรเป็นอะไร

ข. ขั้นตอบสนอง : แสดงออกตอบโต้กับข้อมูลและสถานการณ์ที่ผู้สอนสร้างขึ้น

ค. ขั้นเห็นคุณค่า : เห็นของดีของเรื่องนั้นมากกว่าข้อเสีย เห็นว่าสิ่งนั้นๆ มีคุณค่าหรือมีประโยชน์อย่างไร

ง. ขั้นจัดระบบคุณค่า : นำคุณค่าต่างๆมาประมวลผล แล้วพิจารณาจนยอมรับคุณค่านั้นด้วยตัวของผู้เรียนเอง

จ. ขั้นสร้างลักษณะนิสัย : ปฏิบัติตามคุณค่านั้นจนออกมาเป็นลักษณะนิสัย

3) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน

- (1) พฤติกรรมที่ผู้สอนคาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
- (2) เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ผู้สอนคาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
- (3) มาตรฐานของพฤติกรรมที่ผู้สอนคาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
- (4) สถานการณ์การเรียนรู้ เป็นการที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นในเหตุการณ์ที่กำลังเป็นไปด้วยตนเองประกอบด้วย กิจกรรมเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้น กับกิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำ
- (5) สื่อช่วยสอน คือ สิ่งที่จะช่วยสอนเนื้อหาความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

6) การประเมินผล เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้สอนต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนในทันทีที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้น

2.3.3 ขั้นตอนการสร้างประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และเรียบเรียงเนื้อหาความรู้ เป็นการวิเคราะห์ว่าเนื้อหาความรู้สิ่งใดลุ่มนั้นเป็นเนื้อหาประเภทใด เป็น knowing หรือ doing จากนั้นจึงเรียบเรียงเนื้อหาให้สอดคล้องกับประเภทของเนื้อหาที่นั้นๆ ซึ่งจะได้เป็นเนื้อหาความรู้

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์การสอน การกำหนดวัตถุประสงค์การสอนนี้จะต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์เนื้อหาความรู้ว่าควรจะตรงกับวัตถุประสงค์การสอนด้านพุทธิพิสัย หรือ ทักษะพิสัยหรือเจตพิสัย ในระดับใด

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นการขยายความวัตถุประสงค์การสอนให้เห็นภาพของพฤติกรรมที่ผู้เรียนต้องแสดงออกว่า จะบรรลุวัตถุประสงค์การสอนที่ตั้งไว้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดสถานการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนกำหนดกิจกรรมเพื่อให้เนื้อหาความรู้แก่ผู้เรียน นั่นก็คือ เป็นกิจกรรมเพื่อสร้างข้อเท็จจริงที่รู้ ให้แก่ผู้เรียนและกำหนดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้คิด

สรุป ประสพการณ์เพื่อการเรียนรู้ เป็นสภาวะการเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์ขึ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เนื้อหาความรู้ วัตถุประสงค์การสอน วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สถานการณ์การเรียนรู้ สื่อช่วยสอน และการประเมินผล

3. บริบทการเป็นมืออาชีพ

บริบทของการเป็นมืออาชีพ ประกอบด้วย ความหมายของเกษตรกรรมมืออาชีพ ทักษะของมืออาชีพ ความเป็นมืออาชีพของสาขาต่างๆ และแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความหมายของมืออาชีพ และทักษะของมืออาชีพ

ความเป็นมืออาชีพ (Professionalism) หมายถึง การมีความรอบรู้ เชี่ยวชาญชำนาญการพิเศษในวิชาชีพของตน สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานถูกต้อง มีไหวพริบในการจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และลงมือทำอย่างจริงจัง มุ่งมั่นตั้งใจให้เกิดผลงานที่ดีที่สุด (เกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์ ,2557, น.1)

องค์ประกอบของการทำงานแบบมืออาชีพ มี 6 ประการ ได้แก่

1. มีความรู้และรอบรู้ จะต้องมีความรู้ในสายงานที่ทำอย่างจริงจัง ลึกซึ้ง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานได้อย่างเหมาะสม
2. มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญ มีความซื่อของในงานที่ทำ ทำได้อย่างคล่องแคล่วว่องไวถูกต้อง
3. มีมาตรฐาน ทำงานได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ สร้างงานได้ตามมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับ
4. มีจริยธรรม มีจิตสำนึกซื่อสัตย์ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

5. มีความทุ่มเทจริงจัง มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น รับผิดชอบตามงานและเป้าหมาย

6. มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ผลงานที่ออกมาเป็นที่ยอมรับของทุกคน

ทักษะที่มีอาชีพจะต้องใช้ในการทำงานมีดังนี้

1. ฟังให้เข้าใจ หยุดฟังคนอื่นพูด และนำมาคิด เพื่อใช้ในการตัดสินใจที่ถูกต้อง
2. เขียนให้เป็นและชัดเจน การเขียนเป็นการสื่อสารที่ส่งไปยังผู้รับหรือผู้อ่าน ถ้าเขียนได้ครบถ้วนชัดเจน การสื่อสารก็มีประสิทธิภาพ
3. ต้องเข้าใจเทคโนโลยี เรียนรู้และใช้งานอย่างเหมาะสม เทคโนโลยีมีการพัฒนาตลอดเวลา จะต้องเรียนรู้ และสามารถใช้งานได้อย่างดี
4. กล้าที่จะเผชิญกับปัญหา และจัดการให้ได้ การทำงานย่อมมีปัญหา แต่การกล้าเผชิญกับปัญหา และการจัดการได้รวดเร็ว ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ
5. จัดเวลาเป็นและเหมาะสม จัดลำดับความสำคัญของงานทำงานเสร็จและสมบูรณ์ได้ตรงตามเวลาที่กำหนด

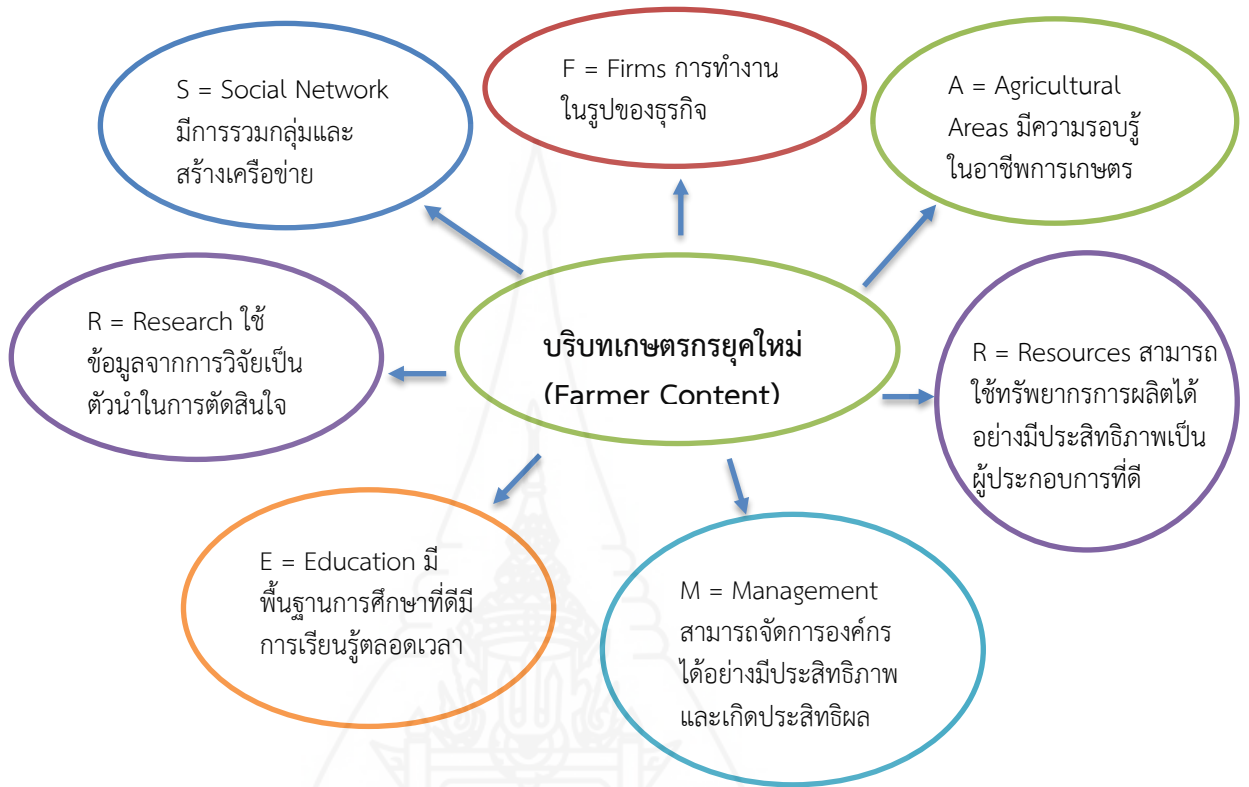
3.2 ความเป็นมืออาชีพของสาขาอาชีพต่างๆ

ครูมืออาชีพ (Professional Teacher) หมายถึง ครูที่ประสบผลสำเร็จในวิชาชีพครู สามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างดีจนประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน และมีความเจริญก้าวหน้าก้าวหน้าในอาชีพครูอย่างต่อเนื่อง จนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้ ลักษณะของครูมืออาชีพว่านอกจากจะมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพแล้ว ยังต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่างดังนี้

- 1) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration) ครูมืออาชีพจะต้องมีความภูมิใจในอาชีพครู การประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์ สมกับคำว่า แม่พิมพ์ของชาติ
- 2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีและทักษะการสื่อสาร (IT & Communication Skills) การสืบค้นข้อมูล ค้นหาข้อมูลจะต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในรูปแบบของอินเทอร์เน็ต (Internet) ครูมืออาชีพจะต้องมีความรู้ความเข้าใจภาษาสากลหรือภาษาอังกฤษ ที่ใช้เชื่อมความรู้ได้ทั่วโลก
- 3) การออกแบบการเรียนรู้ (Instructional design) ครูมืออาชีพจะต้องสามารถออกแบบการจัดกิจกรรม การเรียนที่น่าสนใจ ผู้เรียนสนุกกับการเรียน

3.3 แนวทางการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

สมจิต โยระคง (2555, น.1) ได้กล่าวถึงบริบทของเกษตรกรยุคใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 2.3 บริบทของเกษตรกรยุคใหม่

ที่มา : สมจิต โยระคง (2555, น.1)

สรุป เกษตรกรมืออาชีพ จะต้องทำการเกษตรในรูปของธุรกิจ เกษตรกรจะต้องมีความรู้ มีการเรียนรู้ตลอดเวลา สามารถนำเอางานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในฟาร์ม มีการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลและเป็นผู้ประกอบการที่ดี

4. บริบทของเกษตรกรต้นแบบ

เกษตรกรต้นแบบ หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แล้วประสบผลสำเร็จจนเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรคนอื่น ซึ่งปัจจัยความสำเร็จของการสร้างเกษตรกรต้นแบบมีหลายปัจจัยและแต่ละหน่วยงานที่ยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

4.1 ความหมายและปัจจัยความสำเร็จในการสร้างเกษตรกรมืออาชีพ

4.1.1 ความหมาย

เกษตรกรต้นแบบ หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประสบผลสำเร็จ จนเป็นแบบอย่างให้กับคนอื่นได้ และเผยแพร่ความรู้สู่คนอื่น

4.1.2 ปัจจัยความสำเร็จในการสร้างเกษตรกรมืออาชีพ การสร้างเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560 , น. 8) ระบุไว้ดังนี้

1) เกษตรกรต้องมีใจรักอาชีพเกษตรกรรมและใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการทำการเกษตรที่ต้องมีใจรักและความตั้งใจเป็นพื้นฐาน จึงทำให้เกิด ความทุ่มเทและเอาใจใส่ มีความสุขกับสิ่งที่ทำ ใฝ่เรียนรู้ในการพัฒนาตนเองตลอดเวลาไม่หยุดนิ่งเข้าใจธรรมชาติและระบบนิเวศ เช่น ดิน น้ำ ป่า เพื่อปรับรูปแบบการทำการเกษตรให้เหมาะสม

2) การสร้างแรงจูงใจและการเพิ่มศักยภาพ การทำการเกษตร เป็นการสนับสนุนให้เกษตรกรที่ทำอยู่แล้ว หรือเกษตรกรที่เข้ามาใหม่มีความสนใจและพร้อมในการทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ความพร้อมด้านเทคโนโลยี และองค์ความรู้การทำการเกษตร ระบบข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะข้อมูลด้านการตลาด การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ การเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างทักษะแก่เกษตรกร มีปัจจัยการผลิตที่จำเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะ ที่ดินทำกิน และพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ เป็นต้น

3) การยกย่องเชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณให้กับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ทั้งกลุ่มที่ทำการเกษตรอยู่แล้วในปัจจุบัน และกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้ามาทำการเกษตร เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับเกษตรกรที่มีความตั้งใจในการประกอบอาชีพ และยังเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ ๆ หรือผู้ที่สนใจจะเข้ามาทำอาชีพเกษตรกรรมต่อไป

4.2 คุณสมบัติของเกษตรกรประสบผลสำเร็จ ในสาขาต่างๆ ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้มีการจัดประกวดและเชิดชูเกียรติ ดังนี้

4.2.1 เกษตรกรดีเด่น

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้คัดเลือกเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับกรม เพื่อคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่น ระดับชาติ ในสาขาอาชีพทำสวน สาขาอาชีพทำไร่ และสาขาอาชีพไร่นาสวนผสม โดยยึดหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1) ความคิดริเริ่ม และความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการสร้างผลงานพิจารณาจาก

- การนำเทคโนโลยีมาใช้เหมาะสมกับพื้นที่และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตและการจัดการ

- การแก้ปัญหาของเกษตรกรด้านพื้นที่ ด้านวิชาการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

- แนวคิดในการทำงาน

2) ผลงานและความสำเร็จของผลงาน ทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระยะเวลาที่ปฏิบัติงานและความยั่งยืนในอาชีพ พิจารณาจาก

- ผลงาน ได้แก่ ผลผลิตต่อไร่หรือต่อหน่วยพื้นที่เกินค่าเฉลี่ยของประเทศ
- มีการผลิตที่ถูกหลักการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)
- มีการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดที่ดี (แผนการผลิตและการตลาด)
- ทุน/รายได้ (ย้อนหลัง 3 ปี)
- การใช้เทคโนโลยีปรับปรุงสภาพการผลิต
- ความยั่งยืนในอาชีพ
- ความต่อเนื่องของการทำสวน/การขยายพื้นที่/การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

และการตลาด

- การขยายตลาด
- สามารถเผยแพร่ ขยายผลให้แก่ส่วนรวมไปปฏิบัติได้

3) ความเป็นผู้นำและการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในด้านต่างๆ พิจารณาจาก

- เป็นอาสาสมัครเกษตร ตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2551
- การกระทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น เป็นที่ปรึกษาด้านต่างๆ เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้อื่นๆ ความสามารถในการสื่อสารและการทำความเข้าใจ บุคลิกภาพ ความน่าเชื่อถือ และจริยธรรม

4) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาจาก

- ที่ตั้งของฟาร์มต้องไม่อยู่ในเขตป่าสงวนหรือเขตหวงห้ามของทางราชการ (ตรวจเอกสารสิทธิ์)

- การปรับปรุงบำรุงดิน เช่น การลดการใช้ปุ๋ยเคมีและเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เป็นต้น

- การป้องกันและการรักษาดิน เช่น การปลูกพืชคลุมดิน การรักษาความชื้นของดิน โดยใช้เศษวัสดุมาคลุมดิน หรือปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการพังทลายของดิน

- การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน เช่น การใช้พันธุ์ต้านทาน สารชีวภาพ การเขตกรรม วิธีกล การใช้สารเคมีถูกต้องตามหลักวิชาการ และเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ มีการจัดการที่อยู่อาศัย และกิจกรรมการปลูกพืชอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและถูกสุขลักษณะ

4.2.2 เกษตรกรปราดเปรี๊อง หรือเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer)

S = Specialist คือ มีประสบการณ์ เชี่ยวชาญ ศูนย์กลางความรู้

M = Management คือ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการผลิต การบริหารจัดการ จุดหมายเกษตร

A = Aspire คือ มีแรงบันดาลใจ มีปณิธาน มุ่งมั่น การมีกำไรชัดเจน

R = Responsibility คือ มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง คุณภาพผู้บริโภค สิ่งแวดล้อมโลก

T = Technology คือ มีความรู้และการนำเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม

Smart Farmer เป็นการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) มีความรู้ความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ในเรื่องที่ทำ 2) มีข้อมูลที่ทันสมัยประกอบการตัดสินใจ 3) วางแผนการผลิตต่อรับความต้องการ 4) ตระหนักถึงคุณภาพของสินค้า ความปลอดภัยของผู้บริโภค 5) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และ 6) ภูมิใจในความเป็นเกษตรกร (ฤทัยชนก จริงจิตร, 2556, น.2)

4.3 คุณสมบัติของ Smart Farmer

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ส่งเสริมเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) รายได้ที่ไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือน/ปี
- 2) มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่ (มีความรู้ทางการเกษตรในสินค้าที่ตนเองผลิตเป็นอย่างดี)
  - สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือให้คำแนะนำปรึกษาให้กับผู้อื่นได้
  - สามารถเป็นเกษตรกรต้นแบบหรือจุดเรียนรู้ให้กับผู้อื่น
- 3) มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ
  - สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลทั้งจากเจ้าหน้าที่และผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอื่นๆ
  - มีการบันทึกข้อมูลและใช้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์วางแผนก่อนเริ่มดำเนินการ และบริหารจัดการผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
  - มีการนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอาชีพของตนเองได้
- 4) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด
  - มีความสามารถในการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพื่อขายผลผลิตได้

- มีการจัดการของเหลือจากการผลิตที่มีประสิทธิภาพ (Zero Waste management)

5) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค

- มีความรู้หรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP GMP เกษตรอินทรีย์หรือมาตรฐานอื่นๆ

- มีกระบวนการผลิตที่สอดคล้องกับมาตรฐาน GAP GMP เกษตรอินทรีย์หรือมาตรฐานอื่นๆ

6) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม

- มีกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (Green Economy)

- มีกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง

7) มีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

- มีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร

- รักและหวงแหนพื้นที่และอาชีพทางการเกษตรไว้ให้รุ่นต่อไป

- มีความสุขและพึงพอใจในการประกอบอาชีพการเกษตร

สรุป เกษตรกรดีเด่นและ Smart Farmer จะต้องมียุคได้มีความรู้ในการประกอบอาชีพมีการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการวางแผนการผลิต มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด โดยคำนึงถึงคุณภาพของผลผลิต และมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมและสังคม

4.4 แนวทางในการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (2560, น. 9) ได้เสนอแนวทางในการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ดังนี้

1) แนวทางการเสริมสร้างความสามารถของเกษตรกร โดยเกษตรกรหรือผู้ที่กำลังจะเข้าสู่อาชีพเกษตรกร มีศักยภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้น แนวทางในการสนับสนุนและ ส่งเสริมที่จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไป ดังนี้

(1) กลุ่มที่ยังไม่เริ่มอาชีพเกษตรกร ครอบคลุมทั้งผู้ที่จบการศึกษาใหม่หรือผู้ที่สนใจทำการเกษตร ถือว่าเป็นหน้าใหม่ในการประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วนใหญ่ มีความพร้อมเรื่องข้อมูลตลาดและเครื่องมือใหม่ๆ ทั้งเทคโนโลยี สารสนเทศที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ แต่อาจจะมีข้อจำกัด เรื่องที่ดินทำกินและองค์ความรู้ ดังนั้น แนวทางที่ควรสนับสนุน กลุ่มเป้าหมายนี้คือ การขึ้นทะเบียนผู้ที่สนใจไว้สำหรับพิจารณา จัดสรรที่ดินทำกินภายใต้โครงการของรัฐ การให้คำปรึกษาและ แนะนำเกษตรกรต้นแบบสำหรับให้คำแนะนำการต่อยอดการทำการเกษตรได้

(2) กลุ่มที่อยู่ในภาคเกษตรแล้ว ครอบคลุม ทั้งเกษตรกรเดิมและลูกหลานของเกษตรกร กลุ่มนี้จะเป็นผู้ทำการเกษตรอยู่แล้ว มีความชำนาญในการทำการเกษตร แต่อาจจะประสบปัญหาในด้านเชื่อมโยงการผลิตกับการตลาด และมีความผันผวนด้านรายได้ทำให้มีแนวโน้มขาดความเชื่อมต่อ จนถึงรุ่นลูกหลานเกษตรกร ดังนั้น แนวทางที่ควรสนับสนุนกลุ่ม เป้าหมายนี้คือการรวมกลุ่มและวางแผนการผลิตเพื่อการสร้าง ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ การสนับสนุนให้เข้าถึงข้อมูล และเทคโนโลยีต่างๆ และการเชื่อมโยงกับตลาด เพื่อประโยชน์ ในการปรับการผลิตให้สอดคล้องกับตลาดที่มีศักยภาพ

2) การเพิ่มโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร

(1) ความพร้อมของเทคโนโลยีและองค์ความรู้ การทำการเกษตร เพื่อสนับสนุนให้พึ่งพาตนเอง ทั้งจากการวิจัยพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และบทเรียนจากผู้ที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องมีการรวบรวมให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ เพื่อนำไปใช้และรองรับการปรับตัวของเกษตรกร

(2) การพัฒนาระบบข้อมูลประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะข้อมูลด้านการตลาด ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกร หรือผู้ที่สนใจเห็นโอกาสในการทำการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูง

(3) การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภค โดยตรง

(4) กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างทักษะเกษตรกร ให้เป็นผู้ที่มีทักษะและความคิดในการประยุกต์ใช้เครื่องมือ องค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ในการผลิตมีความคิดวิเคราะห์และวางแผนการผลิตการตลาด อย่างเป็นระบบ

(5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะที่ดินทำกิน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการ ตลอดจนแหล่งเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยเหมาะสม

(6) การสร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ในด้านการผลิตและการตลาด ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในด้านต่างๆตลอดเวลาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำการเกษตร

3) การเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตร เพื่อให้มีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผน เช่น แผนชุมชน แผนจังหวัด รวมถึงแผนและนโยบายระดับประเทศและร่วมดำเนินการพัฒนาตามแผนที่กำหนดไว้ซึ่งจะสร้างให้เกิดความเป็นเจ้าของที่ต้องร่วมกันพัฒนาภาคเกษตรต่อไปในอนาคต

5. บริบทการพัฒนาและปฏิรูปการเกษตร

การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่หรือเกษตรกรมืออาชีพ ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน โดยปัจจัยความสำเร็จในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่และยุทธศาสตร์ ดังนี้

5.1 ปัจจัยความสำเร็จในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่ให้ประสบผลสำเร็จ คือ 1) จะต้องมีความรักในอาชีพเกษตรกรรมและใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา การประกอบอาชีพจะต้องอยู่บนพื้นฐานของใจรัก จึงจะทำให้เกิดการทุ่มเท และเอาใจใส่ ใฝ่เรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา 2) เพิ่มแรงจูงใจและเพิ่มศักยภาพการทำการเกษตร เพิ่มพูนเรื่ององค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยี การสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการประกอบอาชีพ 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่ และ 4) การยกย่อง เชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณให้กับเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม

5.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560, น.9) ได้เสนอให้การปรับตัวของภาคเกษตรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคตที่ต้องมีการแข่งขันมากขึ้น มีการยกระดับรายได้ให้สูงขึ้น แรงงานในภาคเกษตรจะเป็นกลไกสำคัญที่มีส่วนในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ดังนั้น เพื่อวางแผนการพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่ให้มีศักยภาพเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) แนวทางการเสริมสร้างความสามารถของเกษตรกร โดยเกษตรกรหรือผู้ที่กำลังจะเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม มีศักยภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้น แนวทางการสนับสนุนและ ส่งเสริมที่จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปดังนี้

(1) กลุ่มใหม่ที่ยังไม่เริ่มอาชีพเกษตรกรรม ครอบคลุมทั้งผู้ที่จบการศึกษาใหม่หรือผู้ที่สนใจทำการเกษตรถือว่าเป็นหน้าใหม่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่มีความพร้อมเรื่องข้อมูลตลาดและเครื่องมือใหม่ๆ ทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ แต่อาจจะมีข้อจำกัด เรื่องที่ดินทำกินและองค์ความรู้ ดังนั้นแนวทางที่ควรสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายนี้คือ การขึ้นทะเบียนผู้ที่สนใจไว้สำหรับพิจารณาจัดสรรที่ดินทำกินภายใต้โครงการของรัฐ การให้คำปรึกษาและ แนะนำเกษตรกรต้นแบบสำหรับให้คำแนะนำการต่อยอดการทำการเกษตรได้

(2) กลุ่มที่อยู่ในภาคเกษตรแล้วครอบคลุมทั้งเกษตรกรเดิมและลูกหลานของเกษตรกรกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่ทำการเกษตรอยู่แล้ว มีความชำนาญในการทำการเกษตรแต่อาจจะประสบปัญหาในด้านเชื่อมโยงการผลิตกับการตลาดและมีความผันผวนด้านรายได้ ทำให้มีแนวโน้มขาดความเชื่อมต่อจนถึงรุ่นลูกหลานเกษตรกรดังนั้น แนวทางที่ควรสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายนี้คือ การรวมกลุ่ม

และวางแผนการผลิตเพื่อการสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพ การสนับสนุนให้เข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีต่างๆ และการเชื่อมโยงกับตลาด เพื่อประโยชน์ในการปรับการผลิตให้สอดคล้องกับตลาดที่มีศักยภาพ

2) การเพิ่มโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเพื่อ เสริมสร้างความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร

(1) ความพร้อมของเทคโนโลยีและองค์ความรู้การทำการเกษตร เพื่อสนับสนุนให้พึ่งพาตนเองทั้งจากการวิจัยพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และบทเรียนจากผู้ที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งต้องมีการรวบรวมให้เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ เพื่อนำไปใช้และรองรับการปรับตัวของเกษตรกร

(2) การพัฒนาระบบข้อมูลประกอบการตัดสินใจ โดยเฉพาะข้อมูลด้านการตลาด ซึ่งจะช่วยเกษตรกรหรือผู้ที่สนใจเห็นโอกาสในการทำการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูง

(3) การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคโดยตรง

(4) กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างทักษะเกษตรกร ให้เป็นผู้ที่มีทักษะและความคิดในการประยุกต์ใช้เครื่องมือองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ในการผลิต มีความคิดวิเคราะห์และวางแผนการผลิตการตลาดอย่างเป็นระบบ

(5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะที่ดินทำกิน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการ ตลอดจนแหล่งเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยเหมาะสม

(6) การสร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในด้านการผลิต และการตลาด ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในด้านต่างๆ ตลอดเวลา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำการเกษตร

(7) การเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตร เพื่อให้มีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผน เช่น แผนชุมชน แผนจังหวัด รวมถึงแผนและนโยบายระดับประเทศ และร่วมดำเนินการพัฒนาตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งจะสร้างให้เกิดความเป็นเจ้าของที่ต้องร่วมกันพัฒนาภาคเกษตรต่อไปในอนาคต

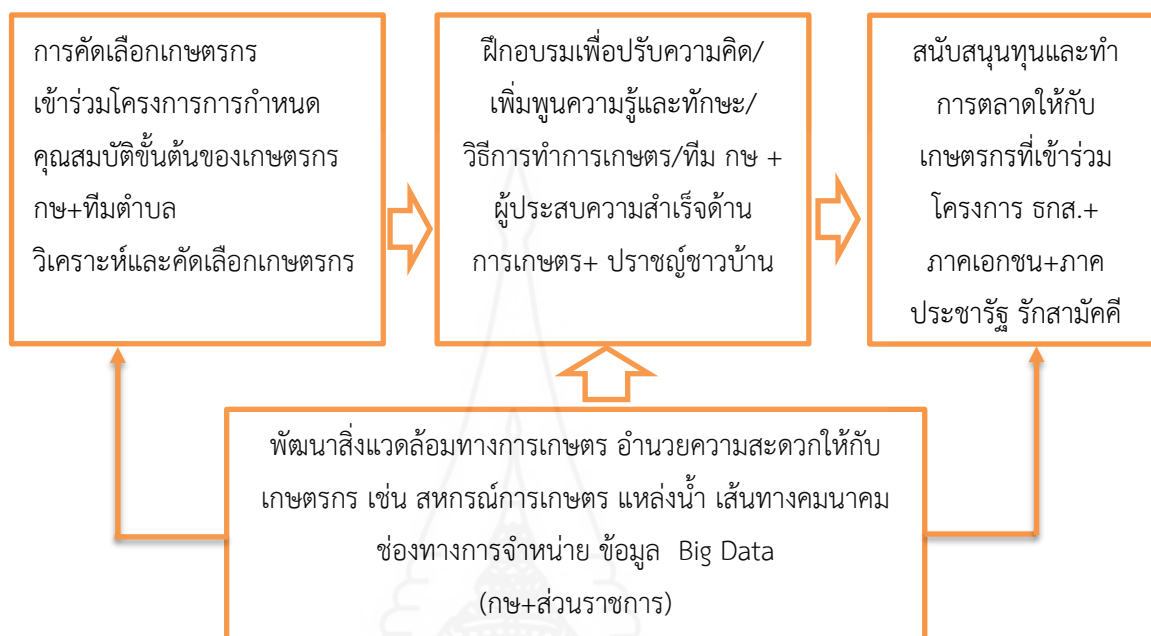
6. แนวทางการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ได้ดำเนินการทั้งหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน ดังนี้

6.1 แนวทางการปฏิรูปการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวทางการพัฒนาเกษตรกรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ศักยภาพของเกษตรกรและคัดเลือกเกษตรกรตามคุณสมบัติที่กำหนด แล้วนำเข้าไปปรับแนวคิด

เพิ่มความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ด้านการเกษตร โดยปราชญ์ชาวบ้านเป็นเกษตรกรต้นแบบ โดยได้รับการสนับสนุนต้นทุนและการตลาดจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชาติ

ภาพที่ 2.4 แนวทางการปฏิรูปการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่มา : ฤกษ์ภา บุญราช (2561, น.1)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย นายฤกษ์ภา บุญราช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้แนวคิดในการปฏิรูปภาคการเกษตร เป็นขั้นตอนดังนี้ การคัดเลือกเกษตรกร โดยการกำหนดคุณสมบัติขั้นต้น กระบวนการพัฒนาใช้การฝึกอบรม หลังการฝึกอบรมให้การสนับสนุนทุนและการนำร่องการตลาด นอกจากนั้นยังอำนวยความสะดวกในเรื่อง สหกรณ์ แหล่งน้ำ เส้นทางคมนาคม ข้อมูลต่างๆ เป็นต้น

6.1.1 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer

การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนากลุ่มเยาวชนเกษตรกร ให้เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม เพิ่มพูนความรู้ ทักษะด้านการทำกิจกรรมการเกษตรที่เร้าใจของตนเอง โดยมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ

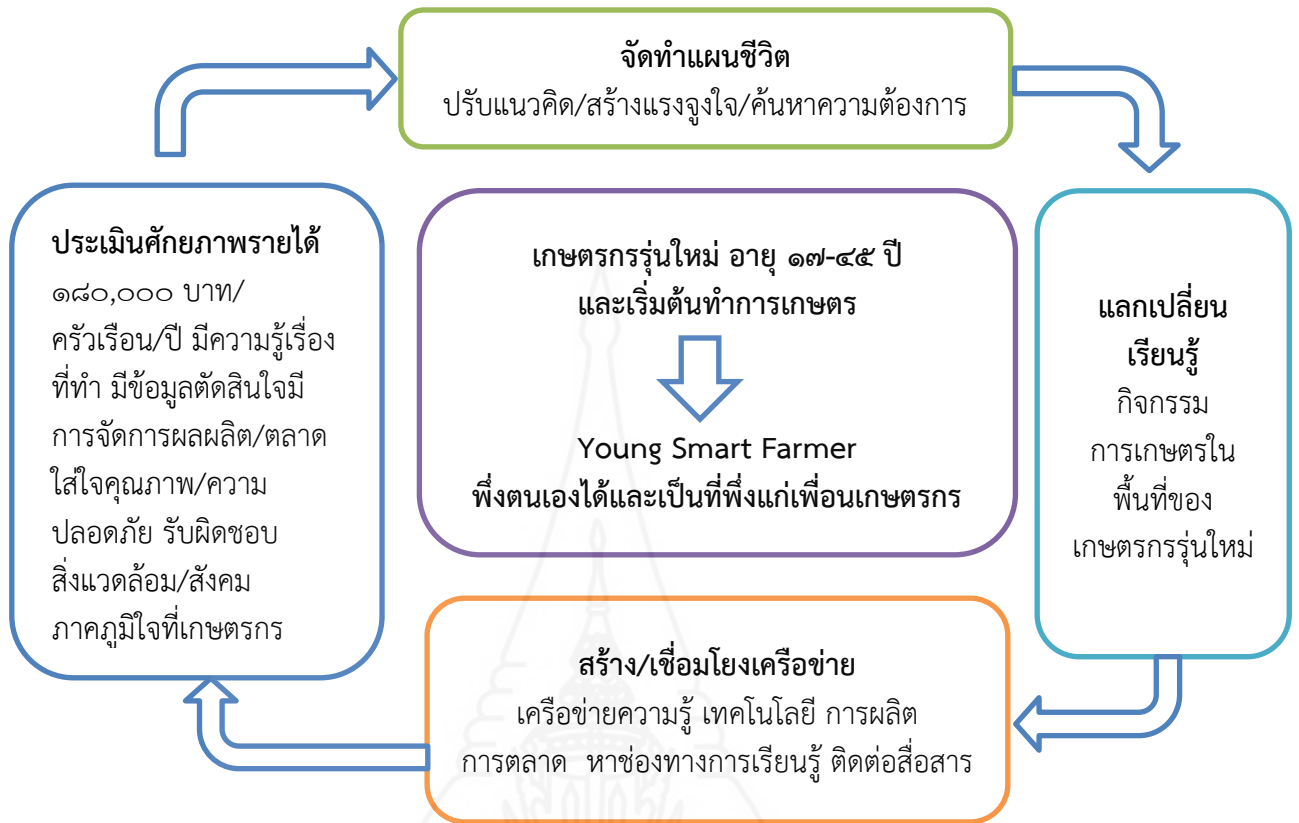

ภาพที่ 2.5 แนวทางการพัฒนา Young Smart Farmer

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร (2559, น.1)

6.1.2 กระบวนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

กระบวนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer จะให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนที่ชีวิตที่เริ่มจากการปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ ค้นหาแรงจูงใจ แล้วจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การผลิต การจำหน่าย

ภาพที่ 2.6 กระบวนการพัฒนา Young Smart Farmer

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร (2559, น.1)

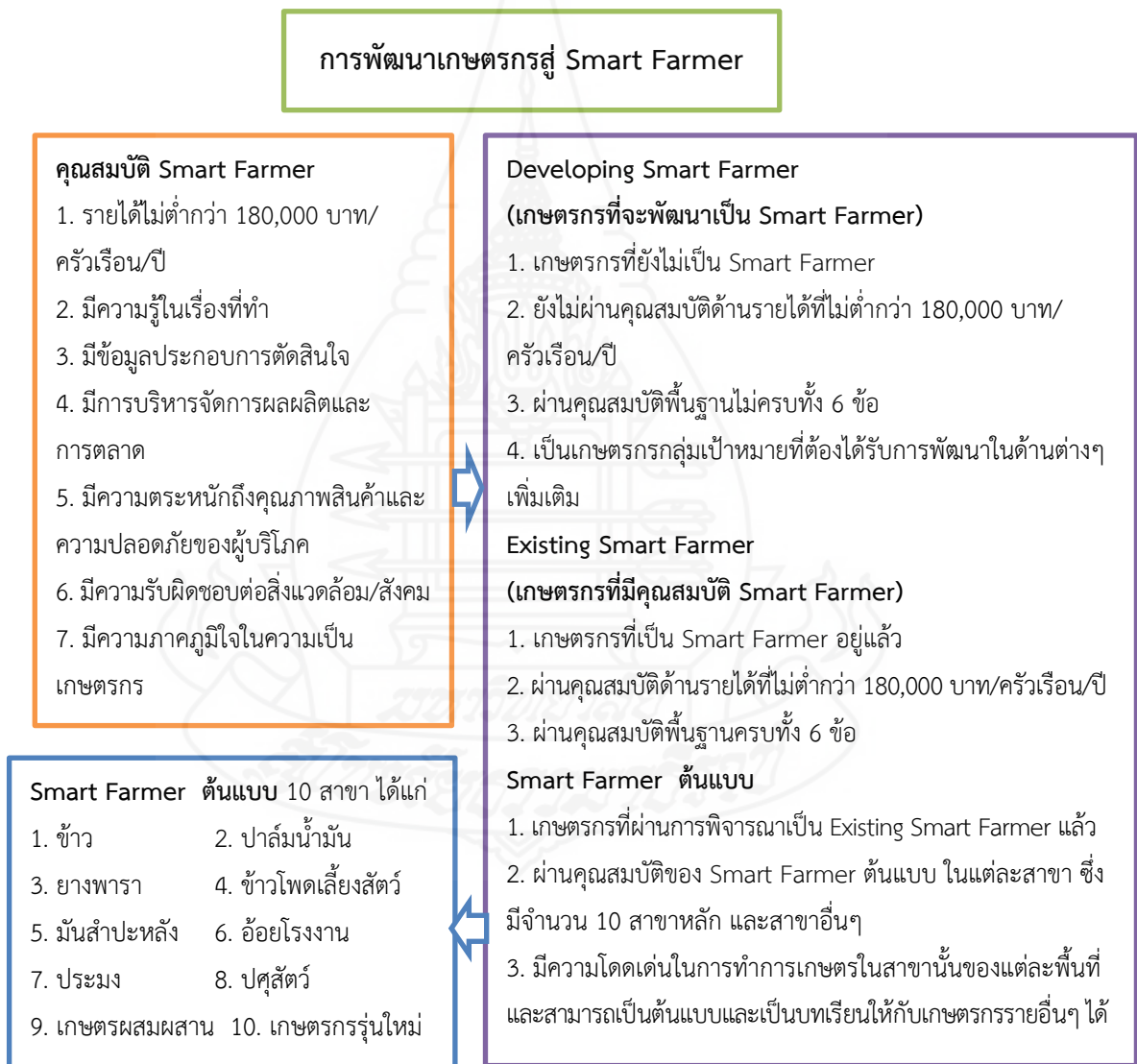
สรุป แนวคิดและกระบวนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร

- 1) ปัจจัยนำเข้า คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะต้องมีการเตรียมความพร้อมด้วยการปรับแนวคิด พัฒนาทักษะ จัดทำแผนการพัฒนา สร้างเครือข่ายและช่องทางการติดต่อสื่อสาร
- 2) กระบวนการพัฒนาเกษตรกร เริ่มจากการปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ ค้นหาความต้องการ จัดทำแผนที่ชีวิต สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ จัดทำช่องทางการเรียนรู้ และสื่อสาร โดยเน้นการปฏิบัติ จริงในพื้นที่ของเกษตรกร
- 3) ผลลัพธ์ คุณสมบัติของเกษตรกรรุ่นใหม่ แบ่งเป็น 2 ด้าน
  - ด้านที่ 1 คือ ด้านรายได้ที่เกิดจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ไม่ต่ำกว่า 180,000 บาท/ครัวเรือนต่อปี

ด้านที่ 2 คุณสมบัติพื้นฐานจะต้องมีความรู้เรื่องที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีการบริหารจัดการผลผลิต และการตลาด มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้า และความปลอดภัยของผู้บริโภค มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมและมีความภาคภูมิใจในความเป็นเกษตรกร

6.1.3 การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร

การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นนโยบายหนึ่งด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มีขีดความสามารถในการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย จนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

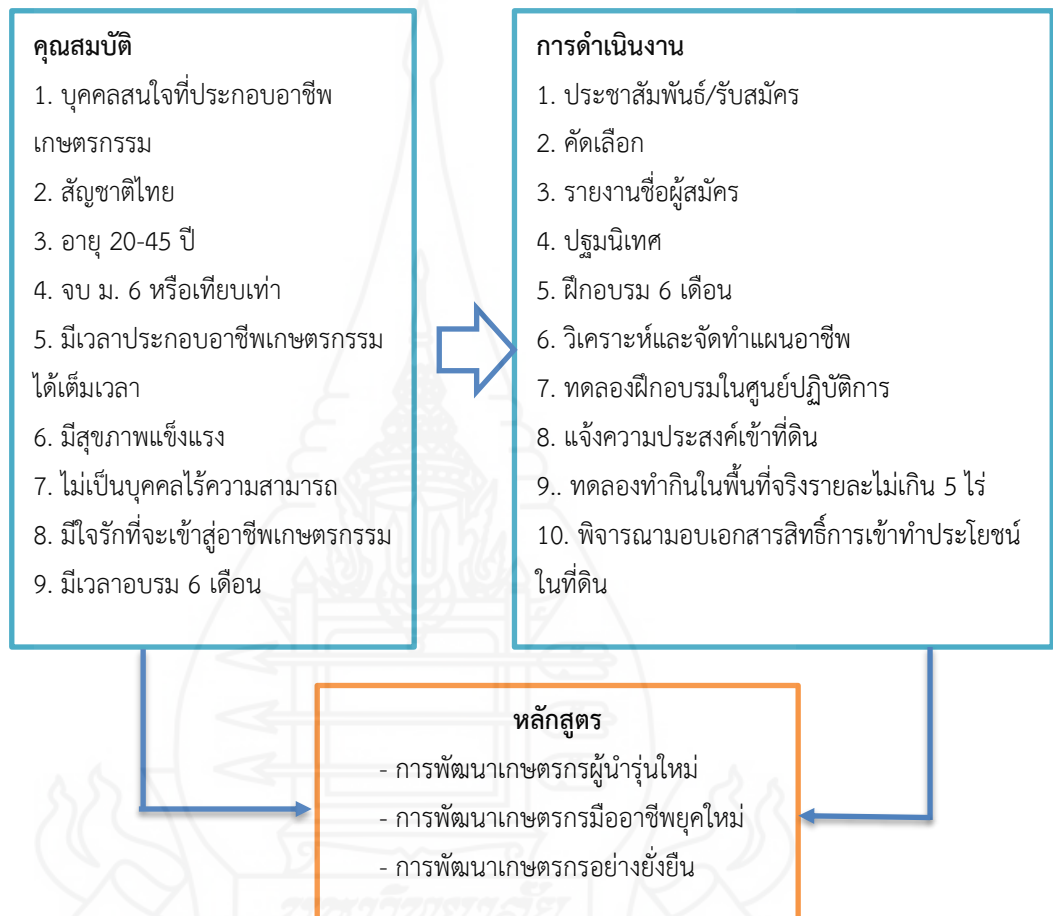

ภาพที่ 2.7 การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร (2559, น.1)

6.1.4 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ของสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีบทบาทในการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม โดยจัดทำหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรขึ้น 3 หลักสูตร เพื่อให้เกษตรกรนำองค์ความรู้ไปพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้สามารถสร้างรายได้และสร้างความมั่นคง

ภาพที่ 2.8 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของ ส.ป.ก

ที่มา : สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (2553, น.1)

สรุป การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของ ส.ป.ก.

1) ปัจจัยนำเข้า ผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องเป็นบุคคลที่มีความรักความสนใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีเวลาเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

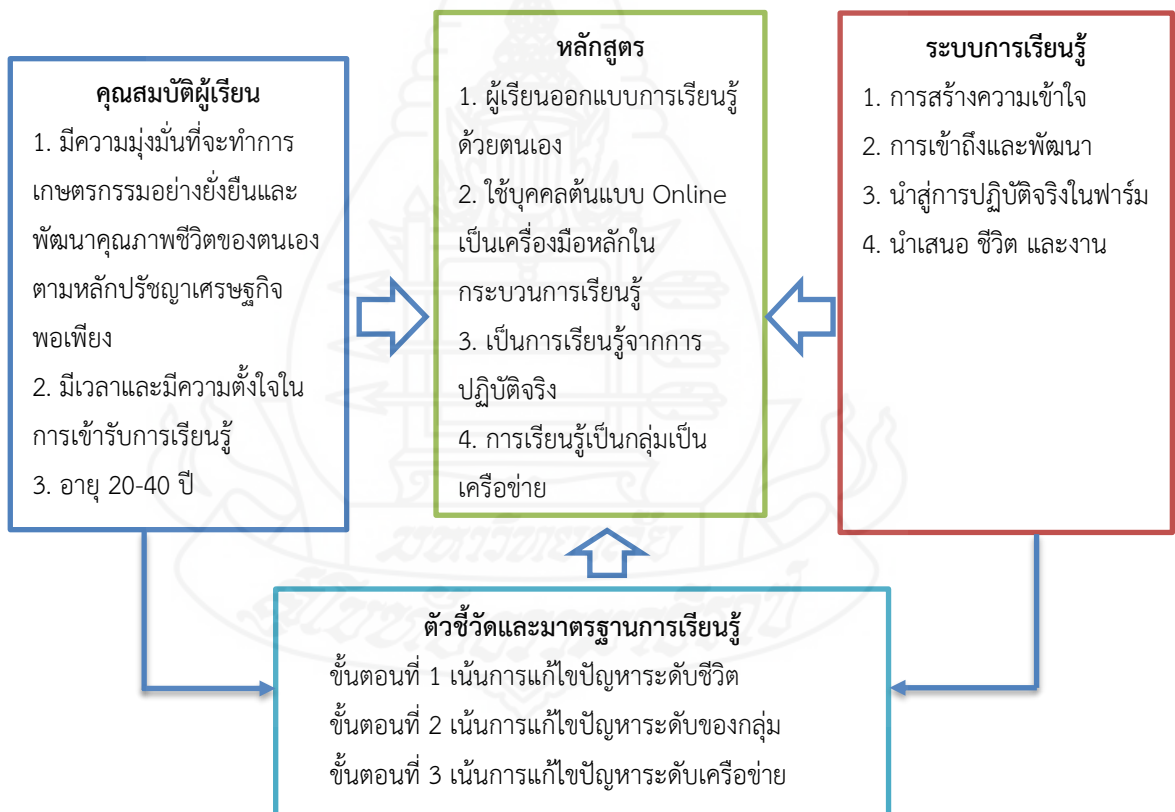
2) กระบวนการพัฒนา กำหนดหลักสูตรการพัฒนาออกเป็น 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืน หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพรุ่นใหม่ และ หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรผู้นำรุ่นใหม่

3) วิธีการดำเนินงาน จะเริ่มจากการให้องค์ความรู้ ด้านการเกษตร การวิเคราะห์ และการจัดทำแผนที่อาชีพ ทดลองประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ และมอบกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ทำกิน

4) ผลลัพธ์ เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถใช้องค์ความรู้ในการบริหารจัดการงานฟาร์ม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อเกษตรกรผู้บริโภครวมและสังคม

6.2 การพัฒนาทายาทเกษตรกรมืออาชีพของภาคเอกชน

มูลนิธิ จำเนียร สารระนาค (2559, น.13) ได้มีบทบาทในการพัฒนาทายาทเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ โดยได้ดำเนินการในกลุ่มเยาวชนเกษตร ซึ่งจะเป็นผู้สืบทอดการประกอบอาชีพเกษตรกรรมยุคใหม่ ผู้ผลิต หรือเกษตรกรจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ซึ่งจะผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและคำนึงถึงสภาพแวดล้อม การจัดหลักสูตรการพัฒนาจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ใช้หลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

ภาพที่ 2.9 การพัฒนาทายาทเกษตรกรมืออาชีพ มูลนิธิ จำเนียร สารระนาค
ที่มา : สถาบันเพื่อการพัฒนาการเกษตรและชนบท มูลนิธิจำเนียร สารระนาค (2559, น. 13)

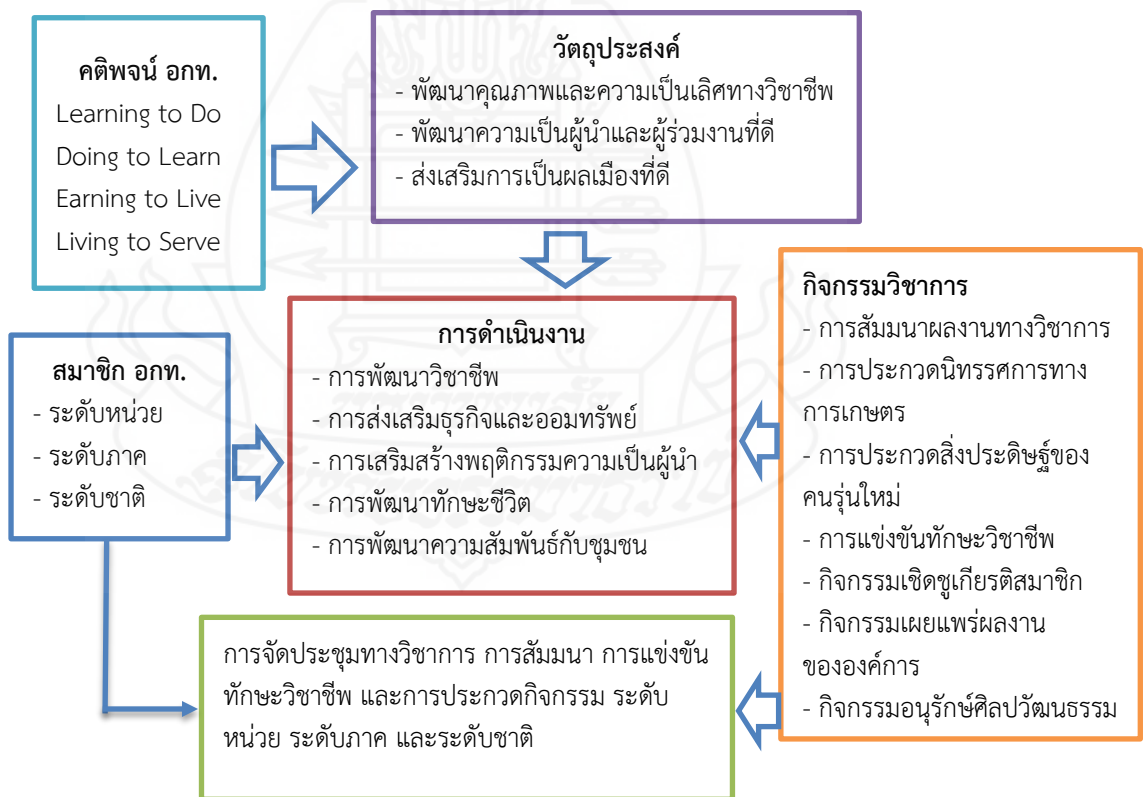

สรุป การพัฒนาเกษตรกรของมูลนิธิจำเนียร สารระภาค กำหนดคุณสมบัติของเกษตรกร จะต้องมีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง มีความตั้งใจที่จะเข้ารับ การฝึกอบรม และเรียนรู้องค์ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกร ขณะเดียวกัน ก็กำหนดช่วงอายุอยู่ในวัยทำงาน มีพลังกำลังที่จะสร้างสรรค์ อาชีพเกษตรกร กระบวนการพัฒนา จะเริ่มจากหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) สร้างกลุ่มและเครือข่ายในการเรียนรู้และใช้สื่อ on line เป็นหลักการในการเรียนรู้

6.3 การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพของสถาบันการศึกษา

6.3.1 องค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อ.ก.ท.) (Future Farmer of Thailand , F.F.T)

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร โดยวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัย การประมง ได้นำเอากิจกรรมองค์กรเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อ.ก.ท.) มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดคติพจน์ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ การฝึกหัดเพื่อหวังทางการศึกษา หาเลี้ยงชีพ เพื่อพัฒนา ใช้วิชาเพื่อบริหารสังคม เป็นแนวทางในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่ของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

ภาพที่ 2.10 รูปแบบการดำเนินกิจกรรมของ อ.ก.ท.

ที่มา : อรัญ สิงห์คำ (2561, น.1)

องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ของอาชีวศึกษาเกษตร นักเรียน นักศึกษาที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีทั่วประเทศ จะต้องเป็นสมาชิกขององค์การ สมาชิกจะมีการทำกิจกรรมและเลื่อนระดับจากระดับหน่วย (วิทยาลัย) เป็นระดับภาคและระดับชาติ

กระบวนการดำเนินกิจกรรมจะยึดคติพจน์ขององค์การที่ว่า

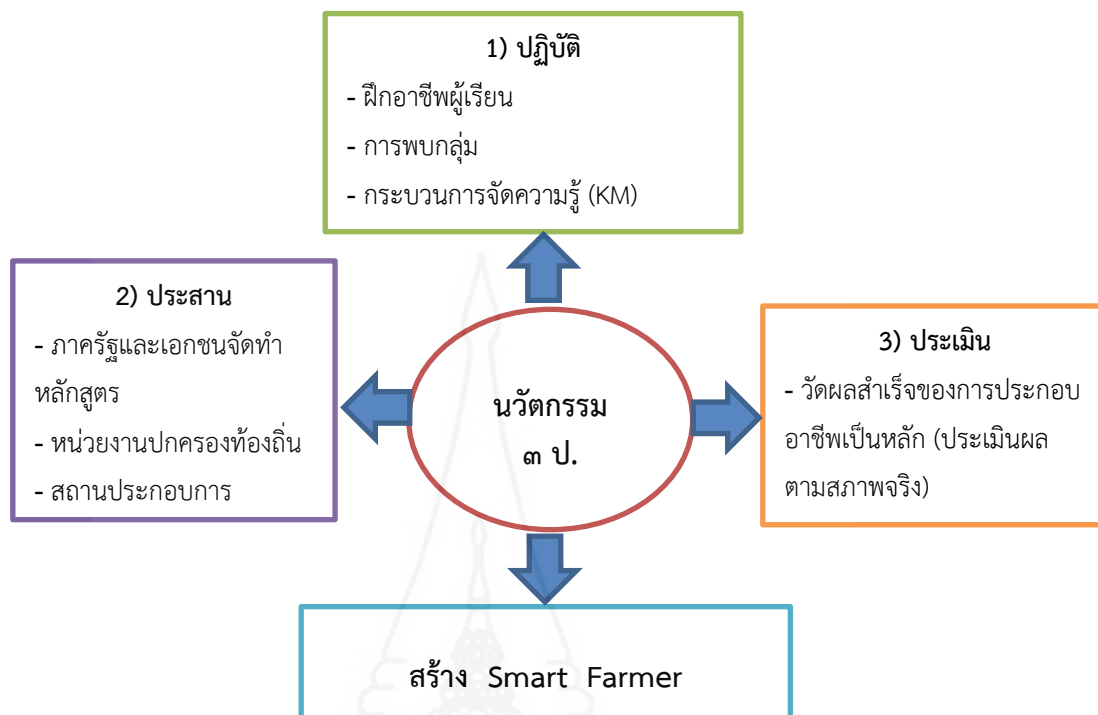
Learning to Do   Doing to Learn

Earning to Live   Living to Serve

กิจกรรมที่ดำเนินการ ประกอบด้วย กิจกรรมทางวิชาการ ได้แก่ การประชุม สัมมนา ประกวด แข่งขันทักษะ เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางทักษะ ให้สอดคล้องกับ คำว่า Learning by Doing การจัดงานประชุมสัมมนาและแข่งขันทักษะ ระดับภาค และระดับชาติจัดทุกปี กิจกรรม เชิดชูเกียรติสมาชิกดีเด่นระดับภาค และระดับชาติ สมาชิกที่มีผลงานดีเด่นตามเกณฑ์การประเมิน สมาชิกขององค์การจะได้รับการเชิดชูให้เป็น Star Farmer ซึ่งถือเป็นหนึ่งความภาคภูมิใจของสมาชิก และเป็นแบบอย่างของมวลสมาชิกขององค์การและภาคเกษตรกรรมเป็นอย่างดี กิจกรรมการเผยแพร่ ผลงานขององค์การและกิจกรรมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมสร้างให้สมาชิกรู้จักการทำงานเป็นทีม ฝึก ความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีจิตสาธารณะ

6.3.2 โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.)

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี โดยนายคัมภีร์ สายะสนธิ ผู้อำนวยการ วิทยาลัย ได้สร้างโมเดลในการพัฒนาเกษตรกรที่เข้ามาเรียนในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) โดยใช้วัตรกรรม 3 ป. คือ 1) ปฏิบัติ ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้อาชีพเป็นฐานการ เรียน 2) ประสาน การประสานงานสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน 3) ประเมิน การประเมินผลการเรียน ประเมินจากความก้าวหน้าของการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ภาพที่ 2.11 รูปแบบการดำเนินโครงการ อ.ศ.ก.ช. ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี
ที่มา : คัมภีร์ สายะสนธิ (2560, น.2)

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี ได้สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตาม
โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อ.ศ.ก.ช.) สรุปลงได้ดังนี้

กระบวนการดำเนินการ ใช้นวัตกรรม 3 ป. ได้แก่

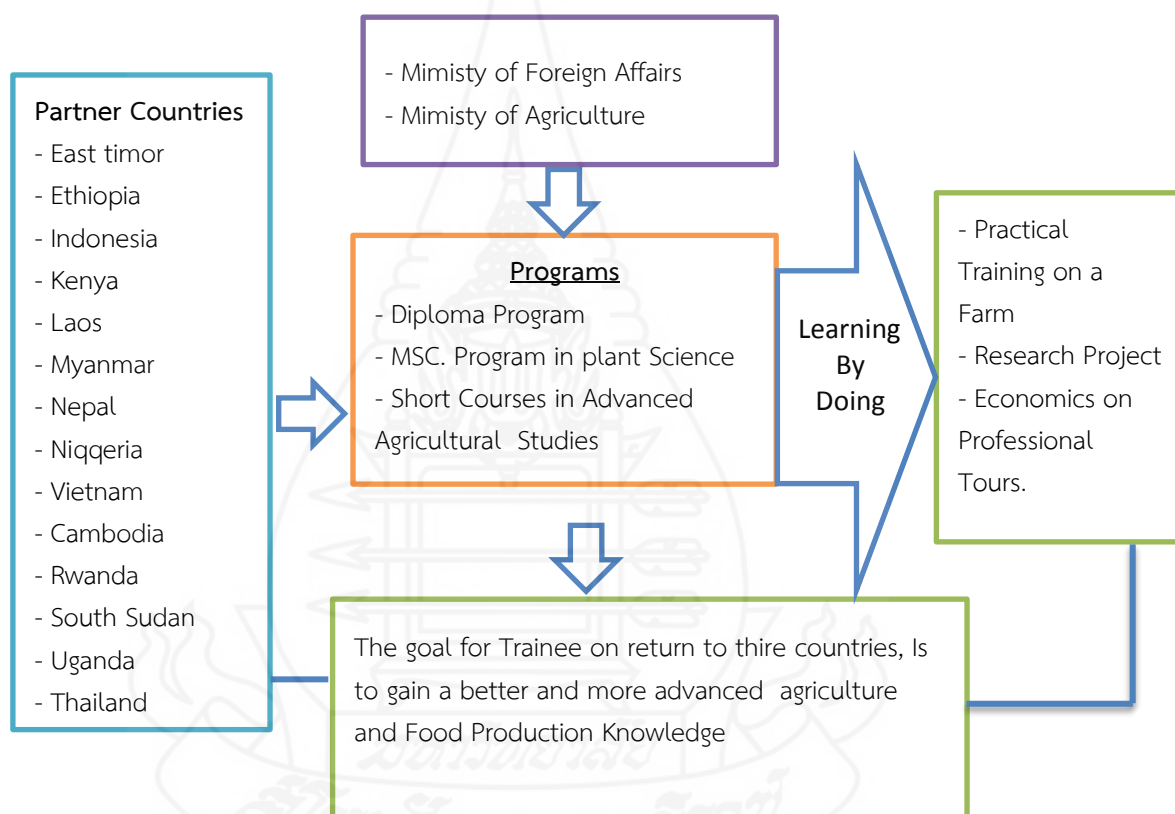
- **การปฏิบัติ** ยึดอาชีพของผู้เรียนเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนใช้
การพบกลุ่มอาชีพ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการด้วยกระบวนการจัดการความรู้ (KM)

- **การประสาน** การจัดทำหลักสูตรยึดหลักการมีส่วนร่วมทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
ภาครัฐและเอกชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถาบันการเงิน เป็นต้น

- **การประเมินผล** การจัดการเรียนการสอนที่ยึดกลุ่มอาชีพ กระบวนการเรียนใช้
กระบวนการจัดการความรู้ การเรียนรู้ในพื้นที่จริง การประเมินผลก็ประเมินตามสภาพจริง ดูหลักฐาน
เชิงประจักษ์ ดูความก้าวหน้าของผู้เรียน วัดจากผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป้าหมายของการ
จัดการเรียน เพื่อสร้าง Smart Farmer

6.3.3 การพัฒนาเกษตรกรรมใหม่ของศูนย์ฝึกอบรม Arava International Center for Agriculture Training (AICAT) Esrael

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม ได้จัดการเรียนการสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) สาขาเกษตรศาสตร์ วิชาเอกพืชศาสตร์ ภายใต้โครงการทวิภาคีไทย-อิสราเอล โดยนักศึกษาจะเรียนในสถานศึกษาในไทยเป็นเวลา 1 ปี อีก 1 ปี ไปเรียนที่ประเทศอิสราเอล โดยประจำอยู่ที่ฟาร์มของเอกชน ผู้เรียนจะได้ฝึกงานฟาร์มที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และมีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

ภาพที่ 2.12 การพัฒนาเกษตรกรรมใหม่ของ AICAT อิสราเอล

ที่มา : www.Facebook.com/Arava International. For Agriculture and training

อิสราเอล เป็นประเทศที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นทะเลทราย แต่สามารถทำการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ จนสามารถส่งสินค้าเกษตรออกไปจำหน่ายต่างประเทศ และมีหลายๆประเทศได้ส่งนักเรียน นักศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้ที่ศูนย์ ICAT

สรุป กระบวนการฝึกอบรมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของ ICAT

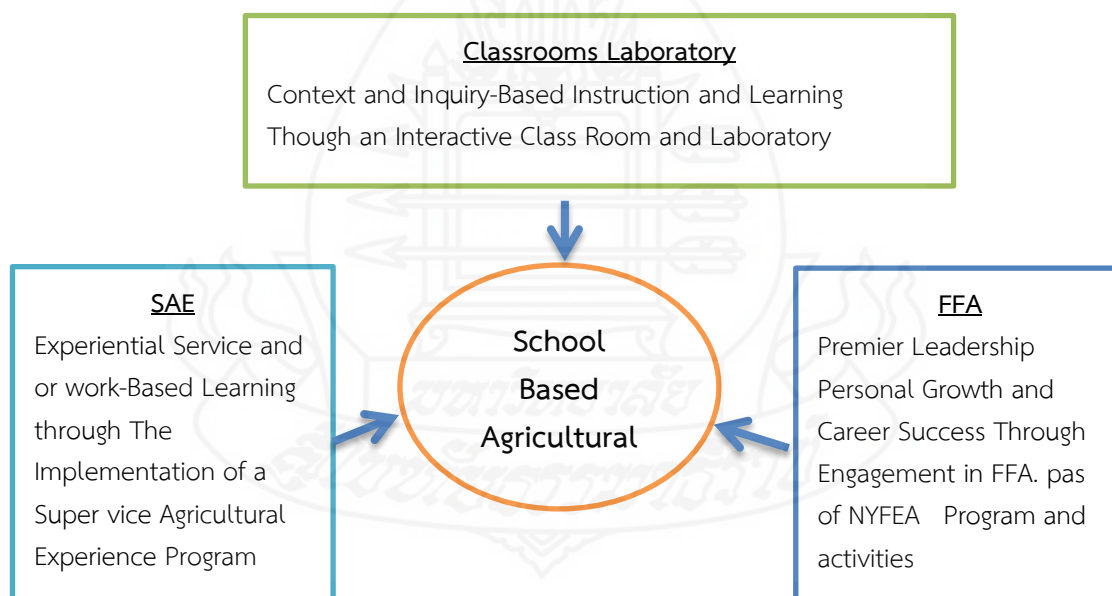
กระบวนการ จะมีหลักสูตร 3 หลักสูตรได้

1. การฝึกอบรมระยะสั้น ซึ่งเป็นหลักสูตรเทคโนโลยีระดับสูง
2. หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

3. หลักสูตรระดับปริญญาโท การจัดกิจกรรมจะยึดหลัก Learning by Doing โดยมีการปฏิบัติในฟาร์ม และจัดทำโครงการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ ในการแก้ปัญหาการเกษตร หรือการหาแนวทางการพัฒนาการเกษตร นอกจากนั้นยังมีการเรียนเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ โดยผู้เชี่ยวชาญมาให้แนวคิด โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้กับประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพื่อที่จะให้การผลิตอาหารให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของประชากรโลก

6.3.4 การศึกษาด้านเกษตรกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา

การจัดการศึกษาเกษตรของอเมริกาจะให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ที่เป็นห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง หาดองค์ความรู้ใหม่ๆ และผู้เรียนจะต้องทำโครงการภายใต้การนิเทศของครู ตามหัวข้อที่สนใจหรือตามที่กำหนด ขณะเดียวกันนักเรียนก็ทำกิจกรรม องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งสหรัฐอเมริกา (Future Farmer of America , F.F.A)

ภาพที่ 2.13 การศึกษาด้านการเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา

ที่มา : <https://www.ffa.org/home>. การศึกษาด้านการเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกา

7. การบริหารเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

การบริหารเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ประกอบด้วย ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ องค์ประกอบของระบบ และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงระบบ

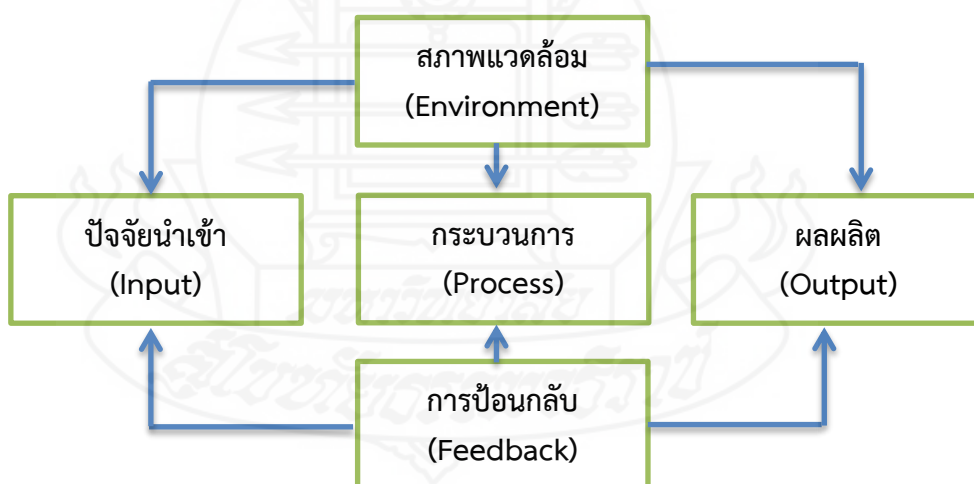
7.1 ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ

7.1.1 ความหมายและวิธีการ

System Theory คือ แนวความคิดการบริหารจัดการ ซึ่งมององค์กรเป็นแบบองค์รวม เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบใหม่ (Systems) และสามารถแยกย่อยเป็นระบบย่อย (Subsystems) อีกหลายระดับ ระบบย่อยนี้มีความสัมพันธ์กันทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน

วิธีการเชิงระบบ (System Approach) เป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้ประหยัดให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ เพื่อให้การทำงานนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถ้าระบบการทำงานใดๆ มีผลผลิตหรือผลที่ได้รับ (output) ทั้งคุณภาพและบริการมากกว่าทรัพยากร หรือข้อมูล (Input) ที่ใช้ก็ถือว่าระบบนั้นมีประสิทธิภาพ

7.1.2 องค์ประกอบของระบบ

ภาพที่ 2.14 องค์ประกอบของระบบ

ที่มา : <https://sites.google.com/site/xxkbaebrabb/bth-thi-1-rabb-system/xngkh-prakxb-khxng-rabb>

1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ทรัพยากรที่เป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ เงิน หรือข้อมูลที่ใช้ในการผลิตหรือบริการ

2) กระบวนการ (Process) เป็นขั้นตอนและวิธีการจัดการ ปัจจัยนำเข้าให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

3) ผลผลิต (Output) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณภาพความพึงพอใจของลูกค้า

4) การป้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ สารสนเทศ เกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการ ซึ่งมีอิทธิพลต่อปัจจัยนำเข้า อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งกระบวนการและผลผลิตในอนาคต

5) สภาพแวดล้อม (Environment) ได้แก่ แรงผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

7.1.3 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีเชิงระบบ

การนำเอาทฤษฎีการบริหารเชิงระบบมาประยุกต์ใช้ พอสรุปขั้นตอนที่สำคัญได้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดปัญหา (Need & Identification and objective setting) จะต้องทราบปัญหาที่จะแก้ไขให้ชัดเจนว่าเป็นปัญหาของระบบที่แท้จริง

2) คิดหาวิธีการหรือแนวทางเลือก (Alternative) ในการแก้ไขจนเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ระบบและทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมของระบบ ตลอดจนข้อจำกัดต่างๆ ที่มีต่อการทำงานของระบบ

3) เลือกวิธีการใดวิธีการหนึ่งที่พิจารณาว่าเหมาะสมที่สุดดีที่สุดและนำออกมาปฏิบัติ (Design and Implement)

4) ประเมินผลการปฏิบัติ (Evaluation) เพื่อทราบผลและเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ

5) รับข้อมูลป้อนกลับและปรับระบบต่อไป (Feedback and Modification)

สรุป

ทฤษฎีการบริหารเชิงระบบ เป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ โดยมีองค์ประกอบต่างๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กันตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และสอบถามกลุ่มตัวอย่าง เพื่อค้นหาปัญหาในการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหา เพื่อกำหนดทางเลือกในรูปวิธีการและกระบวนการแก้ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกและออกแบบเพื่อแก้ปัญหา เพื่อกำหนดเป็นแผนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพและการนำแผนสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 ทำการประเมินผล เพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

8. บริบทการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

บริบทการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ประกอบด้วย บทบาทและหน้าที่ของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรและมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

8.1 บทบาทและหน้าที่ของสถาบันการอาชีวศึกษา

สถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย เป็นหน่วยงานการศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ที่ชำนาญการปฏิบัติการสอน การวิจัย การถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยี ทุนบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้บริการวิชาการและวิชาชีพแก่สังคม

การรวมสถานศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้คำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดได้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและสถาบัน ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด ประกอบการด้วยหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ และหลักสูตรวิชาชีพเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนความต้องการกำลังคนของประเทศ

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพจัดได้ 3 รูปแบบ

1. การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพ ที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการ

สำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล แต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

เพื่อเป็นประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพได้มีการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา โดยที่ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2556 กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพ โดยมีปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นผลิตผู้มีความรอบรู้ และมีสมรรถนะในการปฏิบัติ และพัฒนางานระดับเทคโนโลยี สามารถจัดการและควบคุมการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติ และวินัยในการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการสามารถประกอบอาชีพอิสระพัฒนาตนเอง ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มุ่งเน้นการจัดการศึกษา ในระบบและระบบทวิภาคี โดยร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด และสถาบันการอาชีวศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับงานอาชีพสู่การปฏิบัติอย่างรูปธรรม จัดให้มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพแต่ละหลักสูตร เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาและต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวง การรวมสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร พ.ศ. 2556 โดยมีบทบาทและหน้าที่จัดการ

อาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในด้านเกษตร แก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง บริการและพัฒนากำลังคนภาคเกษตรและพัฒนาเด็กความรู้ด้านเกษตร อันจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาประเทศให้มีเศรษฐกิจดีขึ้น สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ประกอบด้วยส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

2. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์

3. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร

4. สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสตูล วิทยาลัยประมงชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ และวิทยาลัยประมงติณสูลานนท์

8.2 มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556

8.2.1 คุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ ครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะ ทัวไปและด้านสมรรถนะวิชาชีพ มีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะ การปฏิบัติงานในขอบเขตสำคัญและบริบทต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะไปสู่บริบทใหม่ สามารถให้คำแนะนำ แก้ปัญหา

เฉพาะด้าน และรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น มีส่วนร่วมในคณะทำงานหรือมีการประสานงานกลุ่ม รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

8.2.2 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพหรือมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลผลิตมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในระดับฝีมือ มีสมรรถนะที่สามารถ ปฏิบัติงานอาชีพได้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงานสอดคล้องกับความต้องการของเศรษฐกิจและสังคม สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขและพัฒนาตนเอง ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

8.2.3 การจัดการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคี ใช้ระยะเวลา 3 ปีการศึกษา การจัดการเรียน ให้ใช้ระบบทวิภาค โดยกำหนดให้ 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน และใน 1 ภาคเรียน ปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 18 สัปดาห์ สำหรับภาคเรียนฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลา และจำนวนหน่วยกิตให้มีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับภาคเรียนปกติ

8.2.4 การคิดหน่วยกิตต่อภาคเรียน

- 1) รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปราย ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 2) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ ไม่น้อยกว่า 36 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3) รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 4) การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 5) การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 6) การทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมง เท่ากับ 1 หน่วยกิต

8.2.5 จำนวนหน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมระหว่าง 100 - 120 หน่วยกิต

8.2.6 โครงสร้างหลักสูตร

- 1) **หมวดวิชาทักษะชีวิต** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่ เห็นคุณค่าของตนเองและการพัฒนาตน มีความใฝ่รู้ แสวงหาและพัฒนาความรู้ใหม่ มีความสามารถในการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการจัดการ

มีทักษะในการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์รวมถึงความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม รวมไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต การจัดวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต สามารถทำได้ในลักษณะเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการ ให้ครอบคลุมกลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ ของหมวดวิชาทักษะชีวิต

2) หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ วางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบ แก้ปัญหา บูรณาการความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน รวมไม่น้อยกว่า 69 หน่วยกิต ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ดังนี้

- (1) กลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน
- (2) กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ
- (3) กลุ่มทักษะวิชาชีพเลือก
- (4) ฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ
- (5) โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ

ในการกำหนดให้เป็นสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง ต้องศึกษากลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน และกลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะในสาขาวิชานั้น ๆ รวมไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต นอกจากนี้ กำหนดให้มีการฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ จำนวน 4 หน่วยกิต และโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพ จำนวน 4 หน่วยกิต

3) หมวดวิชาเลือกเสรี ประกอบด้วยวิชาที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตและหรือทักษะวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจเพื่อการประกอบอาชีพ หรือการศึกษา ต่อรวมไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต

4) กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและหรือทักษะ วิชาชีพผู้เรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงทุกภาคเรียน กิจกรรมเสริม หลักสูตรนี้ไม่นับหน่วยกิต

การยกเว้นการเรียนรายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี สามารถทำได้โดยการเทียบโอนผลการเรียน หรือโดยการเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์เข้าสู่หน่วยกิต ตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

8.2.7 เงื่อนไขการจัดการเรียนรู้

1) สถานศึกษาต้องจัดเตรียมความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ครู และบุคลากร ทางการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแต่ละลักษณะของการผลิตและพัฒนาผู้เรียน

2) การจัดอัตราส่วนของเวลาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพ ประมาณ 20 ต่อ 80 ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละสาขาวิชา

3) สถานศึกษาสามารถพัฒนารายวิชาได้ตามเงื่อนไขของหลักสูตร

4) สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ทั้งในระบบ นอกบบ และระบบทวิภาคี โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน และระดับคุณวุฒิ ของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

5) สถานศึกษาที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษากับสถานประกอบการ สามารถจัดได้ ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การฝึกประสบการณ์ทักษะวิชาชีพ และการศึกษาระบบทวิภาคี โดยจะต้องร่วมกัน กำหนดรายวิชา การจัดทำแผนการฝึกอาชีพ การวัดผลและการประเมินผล

6) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนจัดทำโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับ สาขาวิชาที่เรียนนำสู่การปฏิบัติในอาชีพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

7) สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลูกฝังจิตสำนึกและเสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ทำนุบำรุงขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และส่งเสริมการทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำประโยชน์ต่อชุมชน

8) สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนได้รับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

8.2.8 คุณสมบัติผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า

8.2.9 คุณสมบัติผู้สอน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่ตรงหรือเหมาะสมกับวิชาที่สอน

8.2.10 การวัดผลและประเมินผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษา

1) การวัดผลและประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2) การสำเร็จการศึกษา ต้องได้จำนวนหน่วยกิตสะสมครบถ้วนตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

8.3 โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข)

โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) เริ่มขึ้นใน พ.ศ. 2527 โดยนายวิเวก พางวุฒิพงษ์ อธิบดีกรมอาชีวศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(ปวช.) สาขาเกษตรกรรม รับสมัครผู้เรียนที่เป็นบุตรหลานเกษตรกรที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี เข้ามาเรียนในสถานศึกษาปีละ 60 วัน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อหวังยกระดับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เมื่อเรียนจบแล้วสามารถนำเอาองค์ความรู้ไปพัฒนาอาชีพของตนเองและสร้างรายได้ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท

ปัจจุบันโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) เปิดสอนทุกวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เป็นการจัดการเรียนการสอนในระบบ ให้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เกษตรศาสตร์ ซึ่งแต่ละวิทยาลัยก็มีรูปแบบ ขั้นตอนและวิธีการ บริหารจัดการแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การสร้างและพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักเรียน อศ.กช. ปีงบประมาณ 2561

ภาค	จำนวนคน
เหนือ	780
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,300
กลาง	1,300
ภาคใต้	1,020
รวม	5,400

ที่มา : สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร (2561)

9. บริบทของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บริบทของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ประวัติ วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักสูตร และยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

9.1 ประวัติ

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาพ. ศ. 2551 มาตรา 13 กำหนดให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา ตามคำแนะนำของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงการประสานความร่วมมือให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 10 สถานศึกษา คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี

9.2 วิสัยทัศน์

อาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

9.3 พันธกิจ

- 1) ยกระดับคุณภาพผู้เรียนการอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่สู่สูงสากล
- 2) ยกระดับคุณภาพครูและคณาจารย์อาชีวศึกษาเกษตร
- 3) พัฒนางานฟาร์มเกษตรให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาการอาชีวศึกษาเกษตรแนวใหม่ให้แก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง
- 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษาเกษตรตามหลักธรรมาภิบาลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

9.4 หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

- 1) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
  - หลักสูตรปกติ
  - หลักสูตรอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท
- 2) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
  - หลักสูตรปกติ
- 3) หลักสูตรปริญญาตรี (2 ปี ต่อเนื่อง)
  - หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ)
- 4) หลักสูตรระยะสั้น
  - หลักสูตรระยะสั้นภาคเกษตร
  - หลักสูตรระยะสั้นภาคนอกเกษตร

9.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบัน ระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) (สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2562, น.18) ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ดังนี้

9.5.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรให้สัมพันธ์กับความต้องการของสถานประกอบการ และการเป็นผู้ประกอบการเกษตรแนวใหม่ในระดับประเทศและสากล ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ดังนี้

1) กลยุทธ์ที่ 1 ผลิตและพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรให้มีสมรรถนะ ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการ และสังคมทั้งในประเทศภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

- (1) โครงการ เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farmer)
- (2) โครงการวิชาชีพฐานสมรรถนะ
- (3) โครงการส่งเสริมความสามารถเฉพาะทาง
- (4) โครงการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรฐานเทคโนโลยี

2) กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมสนับสนุน และเร่งรัดการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรด้านความร่วมมือผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบวิภาคีและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาที่เป็นความต้องการของผู้ประกอบการเกษตร มีโครงการขยายความร่วมมือสถานประกอบการในการจัดการศึกษาเกษตรระบบวิภาคี

3) กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาเกษตร และฝึกอบรมวิชาชีพตลอดชีวิตให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการและผู้อยู่นอกระบบ ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

- (1) โครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช)
- (2) โครงการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา

ตอนปลาย (ทวิศึกษา)

4) กลยุทธ์ที่ 4 ปรับภาพลักษณ์ ทัศนคติและสร้างการยอมรับของสังคมที่มีต่อการเรียนอาชีวศึกษาเกษตร ด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพให้กับนักเรียน นักศึกษา กลุ่มผู้ประกอบการและชุมชน มีโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการอาชีพอิสระภาคเกษตร

9.5.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาระบบการประเมินมาตรฐานวิชาชีพอาชีวศึกษาเกษตรตามระบบคุณวุฒิวิชาชีพเกษตร มีกลยุทธ์เร่งรัดการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ และตรงกับความต้องการของสถานประกอบการชุมชนและสังคม ประกอบด้วยโครงการ ดังนี้

- (1) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการนักตรวจสอบคุณภาพฟาร์ม
- (2) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการนักจัดการงานฟาร์มเกษตร

9.5.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างเสริมปริมาณครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเกษตร มีกลยุทธ์สนับสนุนบุคลากรปฏิบัติงานฟาร์ม มีโครงการเพิ่มบุคลากรปฏิบัติงานฟาร์ม

9.5.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างเสริมสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อคุณภาพของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเกษตร ประกอบด้วยกลยุทธ์ ดังนี้

1) กลยุทธ์ที่ 1 สร้างเสริมการศึกษาต่อและฝึกอบรมการปฏิบัติงานด้าน เกษตรแนวใหม่มีโครงการ ดังนี้ โครงการพัฒนาส่งเสริมครูและคณาจารย์การอาชีวศึกษาเกษตร

2) กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรอาชีวศึกษาเกษตร ประกอบด้วย โครงการ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาขีดความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน เกษตรเฉพาะทาง

(2) โครงการฝึกอบรมระหว่างการทำงาน

(3) โครงการสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเกษตร

9.5.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร ในด้าน การจัดการเรียนการสอน ในระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีบัณฑิตหรือสาย ปฏิบัติการ และเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพเกษตรและฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรของชุมชน มีกลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างและเครือข่ายการเรียนรู้วิชาชีพเกษตร ประกอบด้วยโครงการดังนี้

1) โครงการศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์

2) โครงการสถานที่เรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทางอาชีวศึกษาเกษตร

3) โครงการสถานศึกษางานฟาร์มเกษตรสมัยใหม่

4) โครงการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ในสถานศึกษา

5) โครงการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรเพื่อพัฒนาและบริการชุมชน

6) โครงการสหกรณ์จำลอง

7) โครงการ 1 วิทยาลัย 1 ตำบล

8) โครงการความร่วมมือกับสภาเกษตรกร

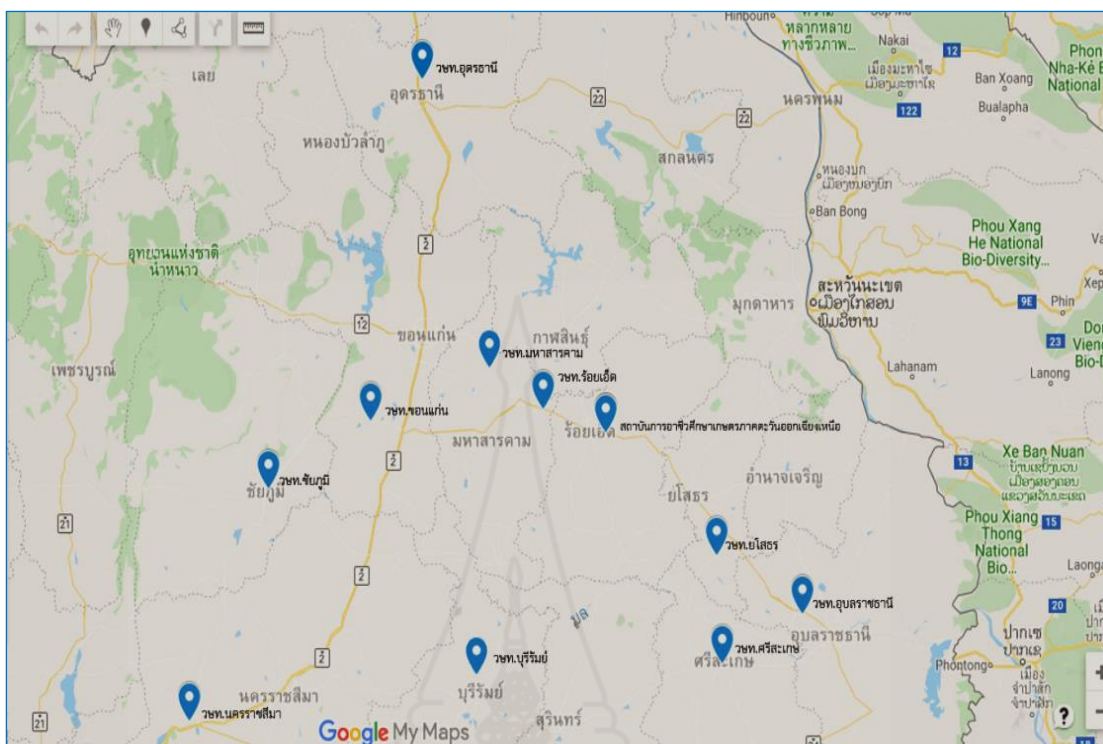
9) โครงการตลาดเกษตรประชารัฐ

10) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

9.5.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเกษตรให้มี ประสิทธิภาพ มีกลยุทธ์ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเกษตร ตามหลักธรรมาภิบาล มีโครงการ ดังนี้

1) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

2) โครงการสถานศึกษาคุณธรรม

ภาพที่ 2.15 แผนที่สำนักงานสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ที่มา : สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร เอกสารประกอบการประชุมผู้อำนวยการ (2561)

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10.1 แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

อภิชาติ ไจอารีย์ นิรันตร์ ยิงยอดและนนทวัชร์ สิริพัฒนนันท์ (2559, น. 243)

ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากำลังคนเพื่อเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนเส้นทางอาชีพเกษตรจากประสบการณ์โครงสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ เสริมสร้างองค์ความรู้ และทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ 2) การสร้างโอกาสเข้าถึงปัจจัยการผลิต หนุนเสริมที่ดินทำกินและแหล่งทุน และ 3) การสร้างความยั่งยืนของอาชีพ การสร้างกลุ่มและเครือข่าย และยังได้เสนอเส้นทางที่เป็นผู้ประกอบการเกษตรบนเส้นทางอาชีพเกษตร ไว้ 3 เส้นทาง ดังนี้

1. เส้นทางสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรุ่นใหม่ การสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ตามแนวทางการศึกษานอกระบบผ่านกระบวนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ต้นแบบเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สามารถพัฒนาตนเองจนสามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ทักษะที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม 2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเข้าสู่อาชีพ

ผู้ประกอบการเกษตรกรรม 3) มีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เปิดใจรับสิ่งใหม่และที่สำคัญสามารถประยุกต์องค์ความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเอง 4) ให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย 5) มีจิตสาธารณะเสียสละเพื่อส่วนรวม และ 6) เป็นผู้นำและผู้ประสานงานที่ดี

2. เส้นทางกำรเป็นผู้ประกอบการ เกษตรกรที่ผ่านการศึกษำในระบบของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) ทศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพเกษตรกรรม และมาจากครอบครัวเกษตรกร 2) มีความมุ่งมั่นและอดทน 3) มีการเรียนรู้ตลอดเวลา 4) ใช้ความรู้ในการวางแผนและตัดสินใจการผลิต และ 5) การสร้างส่วนแบ่งทางการตลาด

3. เส้นทางกำรเป็นผู้ประกอบการ กระบวนการเรียนรู้ตามอัยาศัย เกษตรกรผ่านกระบวนการเรียนรู้โดยอาศัยความรู้จากรุ่นสู่รุ่น โดยมีพื้นฐานการทำกำรเกษตรมาก่อน

อภิชาติ ใจอารีย์ และคณะ ได้สรุปแนวทางการพัฒนากำลังคนเพื่อเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนเส้นทางอาชีพเกษตร ได้ 4 แนวทาง ดังนี้

1. นักเรียน นักศึกษา จบจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เข้าสู่ตลาดแรงงานในสถานประกอบการก่อน เพื่อสะสมประสบการณ์ทั้งด้านการเกษตร การบริหารจัดการ และสะสมทุนเพื่อออกมาเป็นผู้ประกอบการเอง

2. การพัฒนาเกษตรกรผ่านโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐาน คือ ที่ดินทำกิน และปัจจัยอื่นๆ ตามสมควร

3. การสร้างต้นแบบผู้ประกอบการเกษตรและระบบพี่เลี้ยงต้นแบบ ผู้ประกอบการเกษตร โดยนำเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพมาถ่ายทอดความรู้เป็นประสบการณ์แก่เกษตรกรรุ่นใหม่

4. การสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการเกษตรกรรม ระหว่างผู้ประกอบการเกษตรกรรมและกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรกรรม โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายบางอย่างร่วมกัน

นลทวรรณ มากหลาย (2558, น. 108) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดระยอง สรุปผลได้ว่า กระบวนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ได้แก่ การศึกษาดูงานฐานการเรียนรู้ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทำความรู้อีกกัน การนำเสนอของตัวแทนกลุ่มย่อย จัดทำแผนพบปะตามความต้องการ การทำแผนที่กิจกรรมทุกคน การเสวนาและการศึกษาดูงานการตลาด ปัจจัยเอื้อที่ทำให้การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ วิทยากร ผู้รู้ ต้นแบบ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรมในการเรียนรู้ เพื่อหาหลักสูตร หน่วยงานภาคี ระยะเวลา สมาชิกและเจ้าหน้าที่ ส่วนแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดระยอง ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบเพื่อนเยี่ยมเพื่อน การประสานการอบรม ดูงานที่น่าสนใจ สนับสนุนการสร้างเครือข่าย จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ

รัชดา เพชรรัตน์ (2557, น. 69) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง ของเกษตรกร ภายใต้โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ อำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหา ปัญหาและเสนอปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางหรือกำหนดวิธีการ 3) การมีส่วนร่วม ในการลงมือปฏิบัติจริง 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลจากการลงมือปฏิบัติ และ 5) การมีส่วนร่วมใน การวิเคราะห์และประเมินผลด้วยตนเอง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) วิธีการสร้างความรู้ 2) การสร้างบรรยากาศ การเรียนรู้ 3) ภาษา 4) เครื่องมือที่เหมาะสม 5) วิทยากรและวิธีการถ่ายทอด 6) เวลาในการจัดเรียนรู้ 7) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 8) ปัญหาของเกษตรกร

กระบวนการเรียนรู้ มี 3 ลักษณะ คือ 1) กระบวนการสกัดความรู้แฝง 2) กระบวนการพัฒนาความรู้ และ 3) กระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการเรียนรู้ มี 3 รูปแบบ คือ 1) การเรียนรู้รายบุคคลแบบมีส่วนร่วม 2) การ เรียนรู้กลุ่มแบบความร่วมมือ และ 3) การเรียนรู้แบบพึ่งพา

วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ และคณะ (2556, น. 42) ได้วิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของ โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรการพัฒนาผู้นำเกษตรกร รุ่นใหม่ และหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพยุคใหม่ พบว่า การประเมินประสิทธิภาพของ หลักสูตรนี้ได้แบ่งนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษา พบว่ามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและระบบสารสนเทศระดับดี สามารถเปลี่ยนวิถีคิดจากการผลิตที่ พึ่งพิงฐานทรัพยากรเป็นการพึ่งพิงการบริหารจัดการอยู่ในระดับดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม หลักสูตรในระดับดี

กลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้าพื้นที่ พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีพ ระดับ ปานกลาง สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและระบบสารสนเทศระดับดี สามารถเปลี่ยนวิถีคิด จากการผลิตที่พึ่งพิงฐานทรัพยากรเป็นการพึ่งพิงการบริหารจัดการอยู่ในระดับดี สามารถใช้ความรู้ริ หารจัดการอาชีพตลอดห่วงโซ่อาหารในการเพิ่มประสิทธิภาพในที่ดินและสร้างรายได้ในระดับปาน กลาง สามารถใช้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนางานอาชีพในระดับปาน กลาง และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรในระดับดี แต่มีคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ ในระดับปานกลาง

กลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วไม่เข้าพื้นที่ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้น ร้อยละ 40.63 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพียงร้อยละ 25.00 เท่านั้น และส่วนใหญ่ กำลังรอการสนับสนุนที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก) ร้อยละ 91.30 และ มีความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร

ด้านกระบวนการ พบว่า ความกลมกลืนในจังหวัดการทำงานระหว่าง ส.ป.ก กับ ผู้ปฏิบัติงานในส่วนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควรแต่ทั้ง 2 ฝ่ายต่างร่วม ผลักดันการปฏิบัติงานจนปรากฏประสิทธิผลในการทำงานจนเป็นที่ประจักษ์

ด้านปัจจัยป้อน พบว่า การจัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์สภาพจริงที่เป็นปัญหาสู่ การกำหนดหลักสูตร ที่รองรับด้วยฐานของทฤษฎี รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จัดเนื้อหา ที่ต่อบรรยากาศอย่างชัดเจน โดยทั้ง 2 หลักสูตรมีเนื้อหาที่ต่อบรรยากาศที่แตกต่าง กัน แต่ในหลักสูตรเกษตรกรรมมืออาชีพยุคใหม่ ขาดเนื้อหาด้านการวิจัยชุมชนที่แสดงนัยของความเป็น มืออาชีพ สำหรับในส่วนของโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ เป็นโครงการที่มีความชัดเจน ในวัตถุประสงค์ โดยเลือกหน่วยความร่วมมือที่สนับสนุนการทำงานของโครงการได้อย่างเหมาะสม คือ เลือกลงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการ มี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยและสร้างโจทย์การวิจัยใน ท่ามกลางการปฏิบัติ มี ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เป็นหน่วยงาน สนับสนุนทุนในการเข้าสู่อาชีพของเกษตรกร การเตรียมการในเชิงความคิดจึงมีความสมบูรณ์ซึ่งการที่ จะบรรลุความสำเร็จได้ตามเจตนารมณ์ขึ้นกับความสามารถในการขับเคลื่อนของผู้ปฏิบัติงานเป็น สำคัญ

10.2. ปัจจัยในการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

กิริติยา สวัสดิราช (2554, น. 203) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังใน การพัฒนาเกษตรกรรมของเกษตรกรรุ่นใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ เกษตรกรรุ่นใหม่ รุ่นที่ 2 ที่เข้าร่วม โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ ของ ส.ป.ก สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยทางสังคม เกษตรกรรุ่นใหม่ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทำงานร่วมกันพื้นที่ แต่ยังไม่ได้เข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับจาก ส.ป.ก.

2. ปัจจัยด้านการผลิต เพื่อพัฒนาการเกษตร เกษตรกรรุ่นใหม่ มีพื้นที่ถือครองรวม เนื้อที่ 1-5 ไร่ ใช้แรงงานในครัวเรือน จำนวน 1 คน ทุนที่ใช้ส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนจาก ส.ป.ก. มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาการเกษตรเป็นอย่างดี

3. ความคาดหวังในการพัฒนาการเกษตรเพื่อพึ่งตนเองของเกษตรกรรุ่นใหม่มากที่สุด เรื่อง การผลิตทางการเกษตรปลอดภัยต่อตนเองและเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ความคาดหวังด้านการอบรม เรื่องที่คาดหวังมากที่สุด คือ การนำความรู้ไปปฏิบัติจริงใน พื้นที่ของ ส.ป.ก. และความคาดหวังด้านเศรษฐกิจ เรื่องที่คาดหวังมากที่สุด คือ การทำการเกษตร ผสมผสานสามารถลดความเสี่ยงเรื่องรายได้และรายจ่าย

มูลนิธิอาจารย์จำเนียร สารนาค และภาคีเครือข่าย (2559, น. 80) สรุปผลการ ดำเนินงานโครงการทายาทเกษตรกรรมรุ่นที่ 2

1. ด้านกระบวนการดำเนินการ ได้แก่

1.1 กระบวนการรับสมัคร การประชาสัมพันธ์การรับสมัครคัดเลือกทายาทเกษตรกร ผ่านโครงสร้างของธนาคารไปยังสาขาของแต่ละภาค เพื่อประกาศรับสมัครเกษตรกรคนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจเข้าร่วมโครงการ คัดเลือกผู้สมัคร พิจารณาตามข้อกำหนดที่ทางโครงการได้กำหนดไว้ เหลือผู้ที่มีคุณสมบัติจำนวน 200 คน และภายหลังมีทายาทเกษตรกรที่ผ่านการคัดเลือกไม่สามารถที่เรียนรู้ได้ตลอดหลักสูตร จึงเหลือเพียง 127 คน

1.2 กระบวนการปฐมนิเทศ ขั้นตอนนี้ให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ของโครงการทายาทเกษตรกรการให้แนวคิด การสร้างพลังในการประกอบอาชีพทางการเกษตรว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญ เป็นผู้ผลิตที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี จากนั้นทายาทเกษตรกรที่ได้ออกแบบการเรียนรู้ของตนเอง ได้ไปเรียนรู้ตามแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองได้วางแผนไว้

1.3 กระบวนการพบปะ แลกเปลี่ยน ขั้นตอนนี้ในแต่ละภาคต้องออกแบบการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย ซึ่งทายาทเกษตรกรต้องไปเรียนรู้ตามแหล่งต่างๆ ที่ได้ตกลงกันไว้ และในช่วงนี้ทายาทเกษตรกรได้มาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ เติมเต็มกำลังใจในการทำงานระหว่างกัน

1.4 กระบวนการสรุปผลการดำเนินงาน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินโครงการทายาทเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดได้มาพบปะกันทั้งประเทศ ได้เสริมความรู้ นวัตกรรมทางการเกษตรที่เป็นงานวิจัยใหม่ๆ เพื่อให้ทายาทนำความรู้ดังกล่าวไปปรับใช้ ขณะเดียวกันการพบปะแลกเปลี่ยนกันในเวทีสุดท้ายก็ยังได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และวางแผนแนวทางการทำงานร่วมกันต่อไป

2. ด้านปัจจัยความสำเร็จของการสร้างทายาทเกษตรกร ดังนี้

2.1 ตัวบุคคล ทายาทเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความตั้งใจในการพัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการผลิตพัฒนาธุรกิจทางการเกษตร ประกอบกับทางโครงการสนับสนุนองค์ความรู้ที่ทายาทต้องการได้ค่อนข้างมาก พบว่า ทายาทบางคนได้พัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงต่อตนเองและชุมชนค่อนข้างมาก

2.2 เนื้อหาของหลักสูตร ในหลักสูตรทายาทเกษตรกร มีความรู้ที่จัดมาจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งเนื้อหาหลักสูตร ที่ทำให้ทายาทเกษตรกร มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น การผลิตผัก ที่ทำให้มีรายได้รายวัน รายเดือน เมื่อทายาทนำความรู้ดังกล่าวไปปฏิบัติ มีการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจน มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ จึงเป็นอีกเนื้อหาที่สำคัญสำหรับทายาทเกษตรกรที่อยู่ในขั้นปรับเปลี่ยน

2.3 การดูแลติดตาม ของโครงการ โครงการทายาทเกษตรกรมีทีมติดตามเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ และติดตามการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ

2.4 ความร่วมมือ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ ทายาทเกษตรกร ซึ่งมีประสิทธิภาพทำให้ทายาทเกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งหน่วยงานภาคี ที่เชื่อมกิจกรรมกับทายาททำให้ทายาทเกษตรกรสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเกษตร เป็น ผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่ค้ำจุนในหลายๆ มิติ ไม่ใช่เพียงแค่การผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพตามที่ ต้องการอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงระบบตลาด การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ธุรกิจ การเกษตรของตนเองเติบโตตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ หน่วยงานที่สนับสนุน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ ประชาชนชาวบ้าน สถาบันการศึกษา กลุ่มองค์กรในระดับท้องถิ่น เป็นต้นไป

3. ด้านอุปสรรค ข้อจำกัด ในการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ด้านการจัดกลุ่มแลกเปลี่ยน ในช่วงปฐมนิเทศ ทายาทเกษตรกรต้องการ แลกเปลี่ยนกับทายาทในภาคอื่นๆ ให้มาก เพราะภายหลัง จากการปฐมนิเทศจะมีกิจกรรมระดับภาคที่ ทำให้ทายาทได้รู้จักกันอยู่แล้ว

3.2 ด้านเนื้อหาในการอบรมแต่ละครั้ง ทายาทเกษตรมองว่าแต่ละคนมีระดับ ในการทำเกษตรที่ต่างกันต้องมีเนื้อหาที่จัดเหมาะสม และมีเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการทำเกษตร สำหรับทายาทเกษตรกรที่เพิ่งเริ่มทำสามารถดำเนินการต่อไปได้

3.3 ด้านความเข้าใจในหลักสูตรทายาทเกษตรกร ควรมีการเข้าถึงกระบวนการ แนวคิดการดำเนินโครงการ และแบบฟอร์มรายงานต่างๆ ในหลักสูตรทายาทเกษตรกรมืออาชีพ เพื่อให้ทายาทเกษตรกรได้เข้าใจและดำเนินการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของแต่ละคน

3.4 นำปัญหาและอุปสรรคในแต่ละรุ่นเพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนา โครงการ ระยะต่างๆ

10.3 การบริหารโครงการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ และคณะ (2557, น.132) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของ โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการประเมิน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรการพัฒนาผู้นำ เกษตรกรรุ่นใหม่ และหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพรุ่นใหม่ สรุปผลการวิจัย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผลผลิตหลักสูตรการสร้างผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ พบว่าผู้นำเกษตรกรรุ่นใหม่ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร มีความเป็นผู้นำ สามารถใช้ที่ดินในการสร้างรายได้ และสร้าง ความเข้มแข็งในระดับไร่นา และขยายผลสู่กลุ่มและชุมชนในระดับดี

2. ด้านผลผลิตหลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพรุ่นใหม่ พบว่ากลุ่มนักศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ การผลิตพึงพิงฐานทรัพยากร ในการบริหารจัดการและสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและระบบสารสนเทศในระดับที่ดี กลุ่ม นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว มีคุณสมบัติตามที่พึงประสงค์ สามารถเปลี่ยนวิธีคิดจากการผลิตที่

พึ่งพิงฐานทรัพยากรมาเป็นพึ่งพิงฐานการบริหารจัดการ และสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลและระบบสารสนเทศในระดับที่ดี ส่วนกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาแต่ไม่เข้าพื้นที่ ส่วนใหญ่ศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น มีเพียงร้อยละ 25.00 เท่านั้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกร

3. ด้านกระบวนการ พบว่า ความร่วมมือระหว่าง ส.ป.ก. กับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควร

4. ด้านปัจจัยป้อน พบว่า การทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์สภาพจริง การทำตามวัตถุประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีเพียงหลักสูตรเกษตรกรรมมืออาชีพรุ่นใหม่ ที่ขาดเนื้อหา ด้านการวิจัยชุมชน

ศาสตราจารย์ ดร.ศรีมูข (2558, น.3) ได้เสนอบทความวิชาการ เรื่อง การปฏิรูประบบเกษตร การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง สรุปได้ว่า โครงการเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นโครงการหนึ่งในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีความสามารถพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกันพร้อมกับความเสถียรด้านการผลิต การตลาด และมีการกระจายรายได้ที่ทั่วถึง มีความสามารถในการผลิตและการตลาดเข้าสู่การจัดการงานฟาร์มที่เป็นมืออาชีพ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดหลักการในการพัฒนาการเกษตรและคุณสมบัติของ Smart Farmer

1. หลักการพัฒนาการเกษตร ดังนี้

- 1.1 การลดต้นทุนในกระบวนการผลิต
- 1.2 การเพิ่มคุณภาพมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานสินค้า
- 1.3 การลดความเสี่ยงในภาคการเกษตร ซึ่งเกิดจากการกระบวนการศัตรูพืชและภัยธรรมชาติ
- 1.4 การจัดการและการรับองค์ความรู้ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศจากภาควิจัยไปประยุกต์สู่การพัฒนาในทางปฏิบัติ และให้ความสำคัญต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของเกษตรกร

2. กำหนดคุณสมบัติพื้นฐานของเกษตรกรปราดเปรื่อง ดังนี้

- 2.1 มีความรู้ในเรื่องที่ทำอยู่
- 2.2 มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ
- 2.3 มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด
- 2.4 มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค
- 2.5 มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน
- 2.6 มีความภูมิใจในการเป็นเกษตรกร

เกษศิริรินทร์ พิบูลย์ (2562, น. 16-18) วิจัยเรื่อง อนาคตการเกษตรไทย : จะสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่อย่างไร พบว่า นักศึกษาเกษตรที่เรียนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

ขาดทักษะการตลาด คิดเป็นร้อยละ 27 ขาดทักษะการทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 18 และขาดทักษะการทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 16 มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งที่จะเริ่มทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง และที่ดินมรดกของครอบครัวหลังจบการศึกษา โดยมีนักศึกษาร้อยละ 32 วางแผนที่จะทำการเกษตรเป็นอาชีพเสริมในระยะยาว ปัญหาที่จะเผชิญได้แก่ การเข้าถึงที่ดินและการเข้าถึงองค์ความรู้

จากวรรณกรรม ผู้วิจัย จึงได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาเกี่ยวกับ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่ที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม. 3 ไม่จำกัดเพศ อายุ ที่สนใจต้องการเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงสมัครเข้าเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาเกษตรกรรม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อ และสภาพแวดล้อม ตามหลักการเรียนรู้ของจอห์น ดีวี่ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม ตามแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ Young Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร 2) การพัฒนาหลักสูตรสำหรับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ตามหลักการบริหารหลักสูตร 3) การจัดแผนการเรียนรู้เกษตรกรรมมืออาชีพ ตามหลักการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ (Learning Experience) 4) การเตรียมผู้สอนเกษตรกรรมมืออาชีพ ตามหลักการทรงงานของรัชกาลที่ 9 5) การจัดการเรียนรู้ โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ตามแนวทางของการจัดการเรียนการสอน อศ.กข. ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี และ 6) การพัฒนาผู้เรียนเป็นเกษตรกรรมมืออาชีพ ตามทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดล คือ ปัจจัยภายในประกอบด้วย การปรับโครงการการบริหารโครงการ อศ.กข. การบริหารงบประมาณ การบริหารหลักสูตร และการบริหารงานบุคคล และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การเปิดช่องทางการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายธุรกิจ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารและการเงิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

คุณสมบัติของผู้เรียนที่คาดหวัง คือ มีทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสาร ตรงตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรในการศึกษา ประกอบด้วยความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ วิเคราะห์และสังเคราะห์ต้นแบบเกษตรกรรมมืออาชีพ วิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงผสม (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D)

ซึ่งในขั้นตอนการทดลองใช้โมเดลเป็นการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design

$$O_1 \times O_2$$

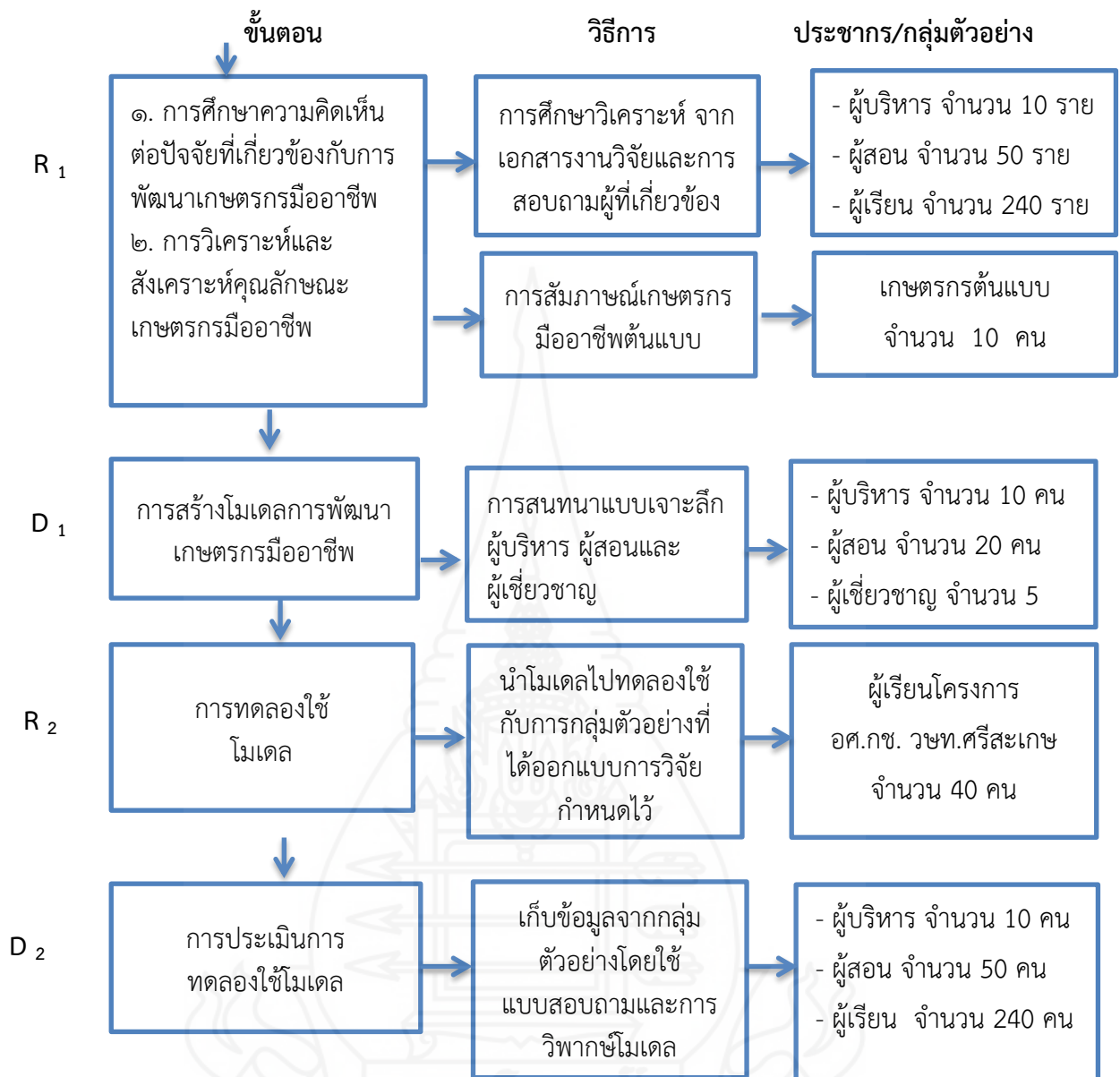
X = คือ การจัดการกระทำ

O_1 = คือ การทดสอบการวัดก่อน (Pretest)

O_2 = คือ การทดสอบการวัดหลัง (Posttest)

2. กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย

การวิจัย มีกระบวนการและขั้นตอนการวิจัย R_1 การศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ และการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เกษตรกรต้นแบบ D_1 การสร้างโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ R_2 การทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ D_2 การประเมินการทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ดังภาพ

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรที่ศึกษา ได้แก่

3.1.1 คณะกรรมการสภาสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวน 18 คน เก็บข้อมูลทั้งหมด

3.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 10 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

จำนวน 10 คน และหัวหน้างานโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท จำนวน 10 คน รวม 30 คน
ทำการเก็บข้อมูลทั้งหมด

3.1.3 ผู้สอนในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 100 คน

3.1.4 ผู้เรียนในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) ในวิทยาลัยเกษตรและ
เทคโนโลยีสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,480 คน

3.1.5 เกษตรกรต้นแบบ ศิษย์เก่าดีเด่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สถาบันการ
อาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 10 วิทยาลัย

3.1.6 ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ และผู้ประกอบการเกษตร

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) เก็บข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้สอนสาขาพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์
ประมง ช่างกลเกษตร และพาณิชยกรรม วิทยาลัยละ 5 คน รวม 50 คน

3.2.2 ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข)

1) การเก็บข้อมูลโดยการสอบถาม

(1) การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane
กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 0.06 คำนวณตามสูตรที่ (วนิดา วาติเจริญ และคณะ, 2560, น.190)
ระบุไว้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ \text{แทนค่าจากสูตร} \quad n &= \frac{1,480}{1 + 1,480(0.06)^2} \\ &= 233.49 \end{aligned}$$

ได้ $n = 233.49$ ในที่นี้ทำการเก็บข้อมูล 240 คน

(2) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนที่กำหนดแบบเจาะจง (Purposive
Sampling)

2) กลุ่มที่ใช้ในการทดลองโมเดล คัดเลือกแบบเจาะจง จากนักเรียนวิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ จำนวน 40 คน

3.2.3 เกษตรกรต้นแบบ ศิษย์เก่าดีเด่นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สถาบัน
การอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เก็บข้อมูลโดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
จากศิษย์เก่าที่มีลักษณะตามเกณฑ์การคัดเลือกศิษย์เก่าดีเด่นขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่ง

ประเทศไทย โดยเป็นศิษย์เก่าที่นำความรู้จากวิทยาลัยไปประกอบอาชีพจนประสบผลสำเร็จ และสมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นศิษย์เก่าดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2560-2561 จำนวน 10 คน

3.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรทั้งภาครัฐและเอกชน ทำการคัดเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการพัฒนาเกษตรกร ประกอบด้วยเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ และผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 5 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม ดังนี้

4.1.1 แบบสอบถาม ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาเกษตร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ประกอบด้วย คำถาม 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

โดยคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นในด้านต่างๆ ได้กำหนดคะแนนเป็น 5

ระดับ คือ

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

4.1.2 แบบสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ เพื่อเก็บข้อมูลคุณลักษณะของเกษตรกรต้นแบบ ประกอบด้วยประเด็นดังนี้ ประเภทของการประกอบอาชีพ การศึกษาและการฝึกอบรม แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร แนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกร และอื่นๆ

4.1.3 แบบสนทนากลุ่ม ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ เพื่อเก็บรวบรวมข้อความคิดเห็นต่อการประเมินการพัฒนาโมเดล การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ประกอบด้วยประเด็นดังนี้ การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกร การพัฒนาหลักสูตร การสร้างเกษตรกรมืออาชีพ การจัดการเรียนรู้เกษตรกรมืออาชีพ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน และขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

4.1.4 แบบสอบถาม ผู้เรียนกลุ่มทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ เพื่อเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้โมเดล ประกอบด้วยข้อมูล เรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ประกอบด้วย คำถาม 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

4.1.5 แบบสอบถาม ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน เรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ และตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

4.2 การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

4.2.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity test) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยทำข้อคำถามในเครื่องมือการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเนื้อหาของคำถาม ว่ามีความเที่ยงตรงสอดคล้องกับหัวข้อเรื่องและวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างไร แล้วนำผลการตรวจสอบเครื่องมือของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณจากข้อความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น ดัชนีที่ใช้แสดงความสอดคล้องเรียกว่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence : IOC) โดยให้คะแนนระดับความสอดคล้อง ดังนี้ (1) = สอดคล้อง (0) = ไม่แน่ใจ (-1) = ไม่สอดคล้อง

$$\text{สูตรที่ใช้ในการคำนวณ IOC} = \frac{ER}{n}$$

ER = ผลรวมของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับความสอดคล้อง

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ค่า IOC มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 ข้อกำหนดที่ดีควรมีค่า IOC ใกล้ 1 ส่วนค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรมีการปรับปรุง (วนิดา วาตีเจริญ และคณะ , 2560, น. 252)

ผลการหาความเที่ยงตรงแต่ละข้อคำถามมีค่า IOC รวม = 0.90 เครื่องมือจึงมีความเที่ยงตรงที่จะนำไปเก็บข้อมูลได้

4.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability test) โดยวิธีของครอนบัก (Cronbachs' alpha) ผลดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ค่า Cronbachs' alpha = .935

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ ที่พึงประสงค์ ค่า Cronbachs' alpha = .957

ตอนที่ 3 โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ค่า Cronbachs' alpha = .955

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ค่า Cronbachs' alpha = .950

สรุปค่า Cronbachs' alpha รวมทั้งฉบับ = .956 ค่าความเชื่อมั่นยิ่งใกล้ 1 ถือว่ามี ความเชื่อมั่นสูง เนื่องจากค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ = .60 ขึ้นไปนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2559 , น. 34)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

5.1 ขั้นตอนการสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย หัวข้อ ชื่อ-สกุล ที่อยู่ ประเภทของการประกอบอาชีพ การศึกษาและการฝึกอบรม แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แนวคิดในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แนวทางแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอื่นๆ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะของเกษตรกรต้นแบบ

5.2 ขั้นตอนการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เรียนที่ทดลองโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ คือ ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ แบบสอบถามที่ใช้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์อาชีพ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้ โดยยึดอาชีพเป็นฐานและขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ โดยเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองใช้โมเดลนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน เพื่อพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

5.3 ขั้นตอนการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์และพัฒนาโมเดล แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มผู้สอน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ประเด็นการสนทนา ได้แก่ การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน และขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

5.4 การสนทนากลุ่มเพื่อประเมินโมเดล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเด็นการสนทนา ได้แก่ การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การเตรียมผู้สอน การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน และขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ นำข้อมูลที่ได้มาประเมินโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

5.5 ขั้นตอนการสอบถามผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข.)

สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเด็นที่สอบถาม ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ คุณลักษณะเกษตรกรมืออาชีพ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและการประเมินการทดลองใช้โมเดล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ พรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายระดับความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้

ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ช่วง จากการคำนวณตามสูตรหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

6.2 การพัฒนาโมเดลและการประเมินผลโมเดล วิเคราะห์ข้อมูล โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูลและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6.3 การทดลองใช้โมเดล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนก่อนและหลังการทดลองใช้โมเดล โดยวิเคราะห์ t-test

6.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน และผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ โดยการวิเคราะห์ t-test

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหารต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ 2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพ 3) การวิเคราะห์และพัฒนาโมเดล การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ 4) การทดลองและประเมินโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ และ 5) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนกับผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการวิจัยจะได้นำเสนอผลความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ดังนี้

1.1 ผู้เรียน

ผู้วิจัย ได้ใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท(อศ.กช) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 240 คน ผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช)

	ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n=240			
1. เพศ			
	ชาย	116	48.3
	หญิง	124	51.7
2. อายุ (ปี)			
	น้อยกว่า 25	24	10.0
	25-35	71	29.6
	36-45	58	24.2
	46-55	64	26.6
	มากกว่า 55	23	9.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำสุด		20
สูงสุด		66
เฉลี่ย		40.21
S.D		11.96
3. ระยะเวลา (ปี)		
น้อยกว่า 5	33	13.8
5-10	87	36.2
11-20	58	24.2
21-30	50	20.8
มากกว่า 30	12	5.0
ต่ำสุด		3
สูงสุด		40
เฉลี่ย		14.80
S.D		10.49
4. อาชีพหลัก		
ปลูกพืช	186	77.5
เลี้ยงสัตว์	47	19.6
ประมง	3	1.2
อื่นๆ (ลูกจ้างของรัฐ ลูกจ้างบริษัทเอกชน นักศึกษา)	4	1.7
5. อาชีพรอง		
รับจ้าง	178	74.2
ค้าขาย	53	22.1
อื่นๆ (ช่างเสริมสวย ช่างเชื่อมเหล็ก ช่างก่อสร้าง)	9	3.7

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. จำนวนสมาชิก (คน)		
2	16	6.7
3	42	17.5
4	77	32.1
5	72	30.0
6	23	9.5
7	10	4.2
ต่ำสุด		2
สูงสุด		7
เฉลี่ย		4.30
S.D		1.18
7. จำนวนแรงงาน (คน)		
2	117	48.8
3	69	28.8
4	34	14.2
5	14	5.7
6	6	2.5
ต่ำสุด		2
สูงสุด		6
เฉลี่ย		2.84
S.D		1.03
8. รายได้ (บาท)		
น้อยกว่า 50,001	91	37.9
50,001-100,000	114	47.5
100,001-200,000	20	8.3
200,001-300,000	6	2.5
มากกว่า 300,000	9	3.8
ต่ำสุด		10,000

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูงสุด		400,000
เฉลี่ย		88,206
S.D		1.04
9. จำนวนหนี้สิน (บาท)		
น้อยกว่า 50,001	98	40.8
50,001-100,000	78	32.5
100,001-150,000	40	16.7
150,001-200,000	21	8.8
มากกว่า 200,000	3	1.2
ต่ำสุด		30,000
สูงสุด		350,000
เฉลี่ย		54,210
S.D		1.45
10. การมีส่วนร่วมในชุมชน (เลือกได้มากกว่า 1)		
กรรมการหมู่บ้าน	44	18.3
สมาชิก อสม.	33	13.8
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	7	2.9
ผู้ใหญ่บ้าน	10	4.2
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	10	4.2
สมาชิก อบต.	22	9.2
สมาชิก อพปร.	12	5.0
จิตอาสา	10	4.2
สมาชิกกู้ชีพ กู้ภัย	12	5.0
อื่นๆ (สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	80	33.2
ประธานกลุ่มสตรีแม่บ้าน		
สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้าน)		

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน อศ.กข. ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
 พบว่า ผู้เรียนส่วนมากร้อยละ 51.7 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 48.3 เป็นเพศชาย
 อายุพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 29.6 อายุระหว่าง 25-35 ปี รองลงมาร้อยละ 26.6
 อายุระหว่าง 46-55 ปี ร้อยละ 24.2 อายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 10.0 อายุระหว่าง 25 ปี และร้อย
 ละ 9.6 อายุระหว่าง 55 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 40.21 ปี

ระยะเวลาการประกอบอาชีพเกษตรกรพบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 36.2 ประกอบ
 อาชีพเกษตรกรมาแล้ว 5-10 ปี รองลงมาร้อยละ 24.2 11-20 ปี ร้อยละ 20.8 21-30 ปี ร้อยละ
 13.8 น้อยกว่า 5 ปี และร้อยละ 5.0 มากกว่า 30 ปี โดยมีระยะเวลาเฉลี่ย 14.80 ปี

อาชีพหลักพบว่า ผู้เรียนส่วนมากร้อยละ 77.5 มีกิจกรรมทางการเกษตรส่วนใหญ่ปลูก
 พืช รองลงมาร้อยละ 19.6 เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 1.7 อื่นๆ และร้อยละ 1.2 การประมง

อาชีพรองพบว่า ผู้เรียนส่วนมากร้อยละ 74.2 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ
 22.1 ค้าขาย และร้อยละ 3.7 อื่นๆ

จำนวนสมาชิกพบว่า ผู้เรียนร้อยละ 32.1 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน รองลงมา
 ร้อยละ 30.0 5 คน ร้อยละ 17.5 3 คน ร้อยละ 9.5 6 คน ร้อยละ 6.7 2 คน และร้อยละ 4.2 7 คน
 โดยมีสมาชิกเฉลี่ย 4.30 คน

จำนวนแรงงาน ผู้เรียนส่วนมากร้อยละ 48.8 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 2 คน รองลงมา
 ร้อยละ 28.8 จำนวน 3 คน ร้อยละ 14.2 จำนวน 4 คน ร้อยละ 5.7 จำนวน 5 คน และร้อยละ 2.5
 จำนวน 6 คน โดยเฉลี่ยมีแรงงานในครัวเรือน 2.84 คน

รายได้พบว่า ผู้เรียนส่วนมากร้อยละ 47.5 มีรายได้ต่อปีอยู่ระหว่าง 50,001-100,000
 บาท รองลงมาร้อยละ 37.9 มีรายได้น้อยกว่า 50,001 บาท ร้อยละ 8.3 มีรายได้ 100,001-200,000
 บาท ร้อยละ 3.8 มีรายได้มากกว่า 400,000 บาท และร้อยละ 2.5 มีรายได้ 200,001-300,000 บาท
 โดยมีรายได้ต่อปีเฉลี่ย 88,206 บาท

หนี้สินพบว่า ผู้เรียนส่วนมากร้อยละ 40.8 มีหนี้ในครัวเรือน น้อยกว่า 50,001 บาท
 รองลงมา ร้อยละ 32.5 มีหนี้สิน 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 16.7 มีหนี้สิน 100,001-150,000 บาท
 ร้อยละ 8.8 มีหนี้สิน 150,001-200,000 บาท และร้อยละ 1.2 มีหนี้สินมากกว่า 200,000 บาท โดย
 เฉลี่ยมีหนี้สินในครัวเรือน 54,210 บาท

การมีส่วนร่วมในชุมชนพบว่า ผู้เรียนร้อยละ 33.2 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและ
 อื่นๆ รองลงมา ร้อยละ 18.3 เป็นกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 13.8 สมาชิก อสม. ร้อยละ 9.2 สมาชิก
 อบต. ร้อยละ 5.0 สมาชิก อพปร. สมาชิกกู้ชีพ กู้ภัย ร้อยละ 4.2 ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 จิตอาสา และร้อยละ 2.9 กรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.2 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อผู้สอน

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. ผู้สอน							
1.1 สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน อยากเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	25 (10.4)	120 (50.0)	95 (39.6)	4.29 (.645)	มาก ที่สุด
1.2 มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ที่จัดการเรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	31 (12.9)	127 (52.9)	82 (34.2)	4.21 (.653)	มาก ที่สุด
1.3 สร้างบรรยากาศการ เรียนรู้ให้เป็นกันเอง	0 (0.0)	1 (0.40)	27 (11.2)	116 (48.3)	96 (40.0)	4.27 (.673)	มาก ที่สุด
1.4 เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับ สิ่งที่ไม่รู้	0 (0.0)	1 (0.40)	41 (17.1)	118 (49.2)	80 (33.3)	4.15 (.706)	มาก
1.5 ทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้	1 (0.40)	3 (1.2)	34 (14.2)	123 (51.2)	79 (32.9)	4.15 (.733)	มาก
1.6 เปิดโอกาสให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	1 (0.40)	1 (0.40)	28 (11.7)	118 (49.2)	92 (38.2)	4.24 (.704)	มาก ที่สุด
1.7 การประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	0 (0.0)	1 (0.40)	37 (15.4)	108 (45.0)	94 (39.2)	4.22 (.715)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.21 (.689)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
เกษตรกร มืออาชีพ **ด้านผู้สอน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาราย
ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็นเรียงลำดับดังนี้ สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้
($\bar{X} = 4.29$) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นกันเอง ($\bar{X} = 4.27$) เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.24$) การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.22$) มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง
ที่จัดการเรียน ($\bar{X} = 4.21$) และระดับมาก 2 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้ ($\bar{X}$
= 4.15) และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.15$)

ตารางที่ 4.3 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อผู้เรียน

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. ผู้เรียน							
2.1 ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ได้อย่างชัดเจน	0 (0.0)	1 (0.40)	26 (10.8)	132 (55.0)	81 (33.8)	4.22 (.644)	มาก ที่สุด
2.2 วางแผนการเรียนรู้ได้ อย่างเป็นระบบ	0 (0.0)	0 (0.0)	36 (15.0)	137 (57.1)	67 (27.9)	4.12 (.643)	มาก
2.3 ค้นคว้าหาความรู้ด้วย ตนเองเป็นประจำ	0 (0.0)	5 (2.1)	46 (19.2)	123 (51.2)	66 (27.5)	4.04 (.742)	มาก
2.4 เข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ทุกครั้ง	0 (0.0)	0 (0.0)	39 (16.2)	119 (49.6)	82 (34.2)	4.17 (.688)	มาก
2.5 แสดงความคิดเห็นอย่าง ตรงไปตรงมา	0 (0.0)	0 (0.0)	31 (12.9)	143 (59.6)	66 (27.5)	4.14 (.620)	มาก
2.6 ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ เกิดทักษะ	0 (0.0)	1 (0.40)	42 (17.5)	124 (51.7)	73 (30.4)	4.12 (.695)	มาก
2.7 สรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับ จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	46 (19.2)	135 (56.2)	59 (24.6)	4.05 (.660)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.12 (.670)	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ **ด้านผู้เรียน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.22$) และอยู่ในระดับมาก 6 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.17$) แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 4.14$) วางแผนการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ และลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ ($\bar{X} = 4.12$) สรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.05$) และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นประจำ ($\bar{X} = 4.04$)

ตารางที่ 4.4 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านเนื้อหาการเรียนรู้

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3. เนื้อหาการเรียนรู้							
3.1 การจัดลำดับเนื้อหาจาก ง่ายไปหายาก จากก่อนไปหลัง	0 (0.0)	2 (0.80)	53 (22.1)	106 (44.2)	79 (32.9)	4.09 (.759)	มาก
3.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาจาก สิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้	0 (0.0)	1 (0.4)	61 (25.4)	108 (45.0)	70 (29.2)	4.02 (.751)	มาก
3.3 เป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง	0 (0.0)	1 (0.4)	44 (18.3)	110 (45.8)	85 (35.4)	4.16 (.727)	มาก
3.4 มีความถูกต้องตามหลัก วิชาการหรือผ่านการทดสอบ มาแล้ว	1 (0.4)	3 (1.2)	36 (15.0)	117 (48.8)	83 (34.6)	4.15 (.748)	มาก
3.5 สั้น กระชับรัด ครอบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาพ และตาราง	0 (0.0)	2 (0.8)	38 (15.8)	119 (49.6)	81 (33.8)	4.16 (.710)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.11 (.739)	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็นเรียงลำดับดังนี้ เป็นเรื่องใหม่ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง และ สั้น กระชับรัด ครอบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา ($\bar{X} = 4.16$) มีความถูกต้องตามหลักวิชาการหรือผ่านการทดสอบมาแล้ว ($\bar{X} = 4.15$) การจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากก่อนไปหลัง ($\bar{X} = 4.09$) และการเชื่อมโยงเนื้อหาจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้ ($\bar{X} = 4.02$)

ตารางที่ 4.5 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านสื่อการเรียนรู้

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
4. สื่อการเรียนรู้							
4.1 กระตุ้นความสนใจในเรื่อง และเนื้อหาที่น่าสนใจ	0 (0.0)	1 (0.4)	43 (17.9)	106 (44.2)	90 (37.5)	4.18 (.733)	มาก
4.2 สื่อ เนื้อหาและสาระที่ นำเสนอสมบูรณ์และถูกต้อง	0 (0.0)	1 (0.4)	43 (17.9)	118 (49.2)	78 (32.5)	4.13 (.709)	มาก
4.3 เข้าใจง่ายและสามารถ นำไปปฏิบัติได้	0 (0.0)	1 (0.4)	42 (17.5)	115 (47.9)	82 (34.2)	4.15 (.714)	มาก
4.4 เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ ทุกสถานที่	0 (0.0)	3 (1.2)	45 (18.8)	110 (45.8)	82 (34.2)	4.12 (.751)	มาก
4.5 เคลื่อนย้ายสะดวกและ เก็บรักษาง่าย	0 (0.0)	2 (.80)	46 (19.2)	111 (46.2)	81 (33.8)	4.12 (.740)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.14 (.729)	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านสื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็นเรียงลำดับดังนี้ กระตุ้นความสนใจในเรื่องและเนื้อหาที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.18$) เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.15$) สื่อ เนื้อหาและสาระที่นำเสนอสมบูรณ์และถูกต้อง ($\bar{X} = 4.13$) เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ทุกสถานที่ และการเคลื่อนย้ายสะดวกและเก็บรักษาง่าย ($\bar{X} = 4.12$)

ตารางที่ 4.6 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
5. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้							
5.1 การจัดห้องเรียนที่มีสภาพ ใกล้เคียงกันกับเรื่องการจัด จัดการเรียนรู้	0 (0.0)	1 (0.4)	42 (17.5)	133 (55.4)	64 (26.7)	4.08 (.673)	มาก
5.2 ฟาร์มและแปลงสาธิตมี การปลูกพืชและกิจกรรม ต่างๆที่เป็นตัวอย่างที่ดี	0 (0.0)	4 (1.7)	41 (17.1)	124 (51.7)	71 (29.6)	4.09 (.726)	มาก
5.3 ห้องปฏิบัติการที่มี เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ ทันสมัย	0 (0.0)	8 (3.3)	51 (21.2)	125 (52.1)	56 (23.3)	3.95 (.761)	มาก
5.4 ห้องสมุดที่ทันสมัยในการ ค้นคว้า	0 (0.0)	11 (4.6)	56 (23.3)	119 (49.6)	54 (22.5)	3.90 (.796)	มาก
5.5 จัดภูมิทัศน์และ สภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	1 (0.4)	10 (4.2)	56 (23.3)	121 (50.4)	52 (21.7)	3.88 (.802)	มาก
5.6 มีระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนการเรียนรู้	0 (0.0)	12 (5.0)	60 (25.0)	117 (48.8)	51 (21.2)	3.86 (.803)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.96 (.760)	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านสื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ฟาร์มและแปลงสาธิตมีการปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆที่เป็นตัวอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.09$) การจัดห้องเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกับเรื่องการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.08$) ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.95$) ห้องสมุดที่ทันสมัยในการค้นคว้า ($\bar{X} =$

3.90) จัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$) และมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.86$)

1.2 ผู้สอน

ผู้วิจัย ได้ใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 50 คน ผลดังนี้

ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช)

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลพื้นฐานของผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช)

n=50		
ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	42	84.0
หญิง	8	16.0
2. อายุราชการ (ปี)		
น้อยกว่า 11	6	12.0
11-15	18	36.0
16-20	20	40.0
มากกว่า 20	6	12.0
ต่ำสุด		
สูงสุด		
เฉลี่ย (μ)		12.52

จากตารางที่ 4.7 ข้อมูลพื้นฐานผู้สอนโครงการ อศ.กช. ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ พบว่า ผู้สอนส่วนมากร้อยละ 84.0 เป็นเพศชาย และร้อยละ 16.0 เป็นเพศหญิง อายุราชการพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 40.0 มีอายุราชการ 16-20 ปี รองลงมาร้อยละ 36.0 มีอายุราชการ 11-15 ปี ร้อยละ 12.0 มีอายุราชการ มากกว่า 20 ปี และน้อยกว่า 11 ปี โดยเฉลี่ยมีอายุราชการเฉลี่ย 12.52

ตารางที่ 4.8 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อผู้สอน

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. ผู้สอน							
1.1 สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน อยากเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (2.0)	32 (64.0)	17 (34.0)	4.32 (.512)	มาก ที่สุด
1.2 มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ที่จัดการเรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (8.0)	37 (74.0)	9 (18.0)	4.10 (.505)	มาก
1.3 สร้างบรรยากาศการ เรียนรู้ให้เป็นกันเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	26 (52.0)	18 (36.0)	4.24 (.656)	มาก ที่สุด
1.4 เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (18.0)	31 (62.0)	10 (20.0)	4.02 (.622)	มาก
1.5 ทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้	0 (0.0)	1 (2.0)	8 (16.0)	30 (60.0)	5 (22.0)	4.02 (.684)	มาก
1.6 เปิดโอกาสให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (8.0)	30 (60.0)	16 (32.0)	4.24 (.591)	มาก ที่สุด
1.7 การประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	30 (60.0)	14 (28.0)	4.16 (.618)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.15 (.598)	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นกันเอง และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.24$) ระดับมาก 4 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.16$) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องจัดการเรียน ($\bar{X} = 4.10$) เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้ และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.02$)

ตารางที่ 4.9 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านผู้เรียน

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. ผู้เรียน							
2.1 ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ได้อย่างชัดเจน	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (20.0)	29 (58.0)	11 (22.0)	4.02 (.654)	มาก
2.2 วางแผนการเรียนรู้ได้ อย่างเป็นระบบ	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (16.0)	31 (62.0)	11 (22.0)	4.06 (.619)	มาก
2.3 ค้นคว้าหาความรู้ด้วย ตนเองเป็นประจำ	0 (0.0)	0 (0.0)	13 (26.0)	31 (62.0)	6 (12.0)	3.86 (.606)	มาก
2.4 เข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ทุกครั้ง	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (14.0)	29 (58.0)	14 (28.0)	4.14 (.639)	มาก
2.5 แสดงความคิดเห็นอย่าง ตรงไปตรงมา	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (18.0)	33 (66.0)	8 (16.0)	3.98 (.588)	มาก
2.6 ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อ ให้เกิดทักษะ	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (16.0)	31 (62.0)	11 (22.0)	4.06 (.619)	มาก
2.7 สรุปลงความรู้อันที่ได้รับ จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (14.0)	36 (72.0)	7 (14.0)	4.00 (.534)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.01 (.608)	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกร
มืออาชีพ **ด้านผู้เรียน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ใน
ระดับมากที่สุด 7 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.14$) วางแผนการ
เรียนรู้ได้ อย่างเป็นระบบ และลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ ($\bar{X} = 4.06$) ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้
ได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.02$) สรุปลงความรู้อันได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.00$) แสดงความ
คิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 3.98$) และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 4.10 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านเนื้อหาการเรียนรู้

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3. เนื้อหาการเรียนรู้							
3.1 การจัดลำดับเนื้อหาจาก ง่ายไปหายาก จากก่อนไป หลัง	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (24.0)	32 (64.0)	6 (12.0)	3.88 (.593)	มาก
3.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาจาก สิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้	0 (0.0)	1 (2.0)	10 (20.0)	35 (70.0)	4 (8.0)	3.84 (.584)	มาก
3.3 เป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง	0 (0.0)	0 (0)	6 (12.0)	34 (68.0)	10 (20.0)	4.08 (.565)	มาก
3.4 มีความถูกต้องตามหลัก วิชาการหรือผ่านการทดสอบ มาแล้ว	0 (0.0)	1 (2.0)	8 (16.0)	31 (62.0)	10 (20.0)	4.00 (.670)	มาก
3.5 สั้น กระชับรัด ครอบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาพ และตาราง	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	32 (64.0)	5 (10.0)	3.82 (.628)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.92 (.608)	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ เป็นเรื่องใหม่ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง ($\bar{X} = 4.08$) มีความถูกต้องตามหลักวิชาการหรือผ่านการทดสอบมาแล้ว ($\bar{X} = 4.00$) การจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากก่อนไปหลัง ($\bar{X} = 3.88$) การเชื่อมโยงเนื้อหาจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้ ($\bar{X} = 3.84$) และสั้น กระชับรัด ครอบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา ($\bar{X} = 3.82$)

ตารางที่ 4.11 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านสื่อการเรียนรู้

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
4. สื่อการเรียนรู้							
4.1 กระตุ้นความสนใจในเรื่อง และเนื้อหาที่น่าสนใจ	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	29 (58.0)	10 (20.0)	3.98 (.654)	มาก
4.2 สื่อ เนื้อหาและสาระที่ นำเสนอสมบูรณ์และถูกต้อง	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (10.0)	37 (74.0)	8 (16.0)	4.06 (.511)	มาก
4.3 เข้าใจง่ายและสามารถ นำไปปฏิบัติได้	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	36 (72.0)	8 (16.0)	4.04 (.532)	มาก
4.4 เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ ทุกสถานที่	0 (0.0)	0 (0.0)	13 (26.0)	32 (64.0)	5 (10.0)	3.84 (.584)	มาก
4.5 เคลื่อนย้ายสะดวกและ เก็บรักษาง่าย	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (24.0)	31 (62.0)	7 (14.0)	3.90 (.614)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.96 (.579)	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่าผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านสื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สื่อเนื้อหาและสาระที่นำเสนอสมบูรณ์และถูกต้อง ($\bar{X} = 4.06$) เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.04$) กระตุ้นความสนใจในเรื่องและเนื้อหาที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.98$) เคลื่อนย้ายสะดวกและเก็บรักษาง่าย ($\bar{X} = 3.90$) และเป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ทุกสถานที่ ($\bar{X} = 3.84$)

ตารางที่ 4.12 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
5. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้							
5.1 การจัดห้องเรียนที่มีสภาพ ใกล้เคียงกันกับเรื่องการจัดการ เรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	35 (70.0)	9 (18.0)	4.06 (.549)	มาก
5.2 ฟาร์มและแปลงสาธิตมีการ ปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆที่เป็น ตัวอย่างที่ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (20.0)	30 (60.0)	10 (20.0)	4.00 (.638)	มาก
5.3 ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ทันสมัย	0 (0.0)	1 (2.0)	11 (22.0)	31 (62.0)	7 (14.0)	3.88 (.659)	มาก
5.4 ห้องสมุดที่ทันสมัยในการ ค้นคว้า	0 (0.0)	2 (4.0)	15 (30.0)	28 (56.0)	5 (10.0)	3.72 (.701)	มาก
5.5 จัดภูมิทัศน์และ สภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	0 (0.0)	1 (2.0)	11 (22.0)	33 (66.0)	5 (10.0)	3.84 (.618)	มาก
5.6 มีระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนการเรียนรู้	0 (0.0)	2 (4.0)	12 (24.0)	32 (64.0)	4 (8.0)	3.76 (.656)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.87 (.636)	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่าผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 6 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การจัดห้องเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกับเรื่องการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.06$) ฟาร์มและแปลงสาธิตมีการปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆที่เป็นตัวอย่างที่ดี ($\bar{X} = 4.00$) ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.88$) จัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.84$) มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.76$) และห้องสมุดที่ทันสมัยในการค้นคว้า ($\bar{X} = 3.72$)

1.3 ผู้บริหาร (รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมดจำนวน 10 คนดังนี้

ตารางที่ 4.13 ข้อมูลพื้นฐานของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

		N=10	
ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. เพศ			
ชาย	8	80.0	
หญิง	2	20.0	
2. อายุราชการ (ปี)			
น้อยกว่า 11	1	10.0	
11-15	3	30.0	
16-20	5	50.0	
มากกว่า 20	1	10.0	
ต่ำสุด		10	
สูงสุด		24	
μ		18.6	
σ		1.84	

จากตารางที่ 4.13 ข้อมูลพื้นฐานของรองผู้อำนวยการได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ พบว่า รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ส่วนมากร้อยละ 80.0 เป็นเพศชาย และร้อยละ 20.0 เป็นเพศหญิง

อายุราชการพบว่า รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการพบว่า ร้อยละ 50.0 มีอายุราชการ 16-20 ปี รองลงมาร้อยละ 30.0 มีอายุราชการ 11-15 ปี ร้อยละ 10.0 มีอายุราชการน้อยกว่า 11 ปี และมากกว่า 20 ปี อายุราชการตำแหน่งรองผู้อำนวยการเฉลี่ย 18.6 ปี

ตารางที่ 4.14 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อผู้สอน

N =10

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. ผู้สอน							
1.1 สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน อยากเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
1.2 มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ที่จัดการเรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	9 (90.0)	4.90 (.316)	มาก ที่สุด
1.3 สร้างบรรยากาศการ เรียนรู้ให้เป็นกันเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
1.4 เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
1.5 ทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	9 (90.0)	4.90 (.316)	มาก ที่สุด
1.6 เปิดโอกาสให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
1.7 การประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.77 (.433)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
เกษตรกรมืออาชีพ ด้านผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.77$) เมื่อพิจารณารายประเด็น
พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียน
($\mu=5.00$) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียน ($\mu= 4.90$) และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจัดการ
เรียนรู้ ($\mu=4.90$) เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้ ($\mu=4.80$) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เป็นกันเอง ($\mu=4.60$)
เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ($\mu=4.60$) และการประเมินผลตามสภาพจริง ($\mu=4.60$)

ตารางที่ 4.15 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อผู้เรียน

N =10

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. ผู้เรียน							
2.1 ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ได้อย่างชัดเจน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
2.2 วางแผนการเรียนรู้ได้ อย่างเป็นระบบ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
2.3 ค้นคว้าหาความรู้ด้วย ตนเองเป็นประจำ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
2.4 เข้าร่วมกิจกรรมการ เรียนรู้ทุกครั้ง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
2.5 แสดงความคิดเห็นอย่าง ตรงไปตรงมา	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
2.6 ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ เกิดทักษะ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	9 (90.0)	4.90 (.316)	มาก ที่สุด
2.7 สรุปลงความรู้อันที่ได้รับ จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.77 (.432)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.15 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
เกษตรกร มีอาชีพ **ด้านผู้เรียน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.77$) เมื่อพิจารณารายประเด็น
พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ ($\mu= 4.90$)
ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ให้ชัดเจน วางแผนการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ และเข้าร่วมกิจกรรมการ
เรียนรู้ทุกครั้ง ($\mu= 4.80$) เท่ากัน ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นประจำ ($\mu=4.70$) แสดงความคิดเห็น
อย่างตรงไปตรงมา ($\mu=4.70$) และสรุปลงความรู้อันได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\mu= 4.70$)

ตารางที่ 4.16 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อด้านเนื้อหาการเรียนรู้

N = 10

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3. เนื้อหาการเรียนรู้							
3.1 การจัดลำดับเนื้อหาจาก ง่ายไปหายากจากก่อนไปหลัง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
3.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาจาก สิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
3.3 เป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
3.4 มีความถูกต้องตามหลัก วิชาการหรือผ่านการทดสอบ มาแล้ว	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
3.5 สั้น กระชับรัด ครอบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาพ และตาราง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	9 (90.0)	4.90 (.316)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.77 (.410)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.16 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
เกษตรกร มืออาชีพ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.77$) เมื่อพิจารณา
รายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การจัดระดับเนื้อหาจากง่ายไป
หายาก จากก่อนไปหลัง ($\mu= 5.00$) สั้นกระชับรัด ครอบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาพและตาราง
($\mu= 4.90$) เป็นเรื่องใหม่ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการหรือ
ผ่านการทดสอบมาแล้ว ($\mu= 4.80$) และการเชื่อมโยงเนื้อหาจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้ ($\mu= 4.70$)

ตารางที่ 4.17 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อด้านสื่อการเรียนรู้

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
4. สื่อการเรียนรู้							
4.1 กระตุ้นความสนใจในเรื่อง และเนื้อหาที่น่าสนใจ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
4.2 สื่อ เนื้อหาและสาระที่ นำเสนอสมบูรณ์และถูกต้อง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
4.3 เข้าใจง่ายและสามารถ นำไปปฏิบัติได้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
4.4 เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ ทุกสถานที่	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
4.5 เคลื่อนย้ายสะดวกและ เก็บรักษาง่าย	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.80 (.346)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.17 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
เกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านสื่อการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.80$) เมื่อพิจารณาราย
ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การกระตุ้นความสนใจในเรื่องและ
เนื้อหาที่น่าสนใจ ($\mu= 5.00$) สื่อเนื้อหาและสาระที่น่าสนใจสมบูรณ์และถูกต้อง และเข้าใจง่ายและ
สามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\mu= 4.80$) เท่ากัน เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ทุกสถานที่ ($\mu=4.70$) และ
เคลื่อนย้ายสะดวกและเก็บรักษาง่าย ($\mu= 4.70$)

ตารางที่ 4.18 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารต่อด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
5. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้							
5.1 การจัดห้องเรียนที่มีสภาพ ใกล้เคียงกันกับเรื่องการจัดการ เรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
5.2 ฟาร์มและแปลงสาธิตมีการ ปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆที่เป็น ตัวอย่างที่ดี	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
5.3 ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ทันสมัย	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	3.70 (.483)	มาก
5.4 ห้องสมุดที่ทันสมัยในการ ค้นคว้า	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (70.0)	3 (30.0)	3.30 (.483)	ปาน กลาง
5.5 จัดภูมิทัศน์และ สภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	7 (70.0)	1 (10.0)	3.90 (.567)	มาก
5.6 มีระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนการเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (60.0)	4 (40.0)	3.40 (.516)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวม						4.05 (.391)	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
เกษตรกรรมอาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.05$) เมื่อ
พิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การจัดห้องเรียนที่มีสภาพ
ใกล้เคียงกับเรื่องการจัดการการเรียนรู้ และฟาร์มและแปลงสาธิตมีการปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆที่เป็น
ตัวอย่างที่ดี ($\mu= 5.00$) เท่ากัน ระดับมาก 2 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ จัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้
เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\mu= 3.90$) และห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ($\mu= 3.70$)

ระดับปานกลาง 2 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสนับสนุนการเรียนรู้ ($\mu = 3.40$) และห้องสมุดที่ทันสมัยในการค้นคว้า ($\mu = 3.30$)

สรุปความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ตารางที่ 4.19 สรุปผลความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเด็น	ผู้เรียน (n=240)		ผู้สอน (n=50)		ผู้บริหาร (รองผู้อำนวยการ) (N=10)	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	μ	ความหมาย
1. ผู้สอน						
1.1 สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน อยากเรียนรู้	4.29	มาก	4.32	มาก	5.00	มากที่สุด
1.2 มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง จัดการเรียน	4.21	มาก	4.10	มาก	4.90	มากที่สุด
1.3 สร้างบรรยากาศการเรียน ให้เป็นกันเอง	4.27	มาก	4.24	มาก	4.60	มากที่สุด
1.4 เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้	4.15	มาก	4.02	มาก	4.80	มากที่สุด
1.5 ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการ จัดการเรียนรู้	4.15	มาก	4.02	มาก	4.90	มากที่สุด
1.6 เปิดโอกาสให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.24	มาก	4.24	มาก	4.60	มากที่สุด
1.7 การประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง	4.22	มาก	4.16	มาก	4.60	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.21	มาก	4.15	มาก	4.77	มากที่สุด
2. ผู้เรียน						
2.1 ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ได้ อย่างชัดเจน	4.22	มาก	4.02	มาก	4.80	มากที่สุด
2.2 วางแผนการเรียนรู้ได้อย่าง เป็นระบบ	4.12	มาก	4.06	มาก	4.80	มากที่สุด

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ประเด็น	ผู้เรียน (n=240)		ผู้สอน (n=50)		ผู้บริหาร (รองผู้อำนวยการ) (N=10)	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	μ	ความหมาย
2.3 ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นประจำ	4.04	มาก	3.86	มาก	4.70	มากที่สุด
2.4 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง	4.17	มาก	4.14	มาก	4.80	มากที่สุด
2.5 แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา	4.14	มาก	3.98	มาก	4.70	มากที่สุด
2.6 ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ	4.12	มาก	4.06	มาก	4.90	มากที่สุด
2.7 สรุปลงความรู้อันที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.05	มาก	4.00	มาก	4.70	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.12	มาก	4.01	มาก	4.77	มากที่สุด
3. เนื้อหาการเรียนรู้						
3.1 การจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากก่อนไปหลัง	4.09	มาก	3.88	มาก	5.00	มากที่สุด
3.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้	4.02	มาก	3.84	มาก	4.70	มากที่สุด
3.3 เป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.16	มาก	4.08	มาก	4.80	มากที่สุด
3.4 มีความถูกต้องตามหลักวิชาการหรือผ่านการทดสอบมาแล้ว	4.15	มาก	4.00	มาก	4.80	มากที่สุด
3.5 สั้น กระชับ ครอบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาภาพและตาราง	4.16	มาก	3.82	มาก	4.90	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.11	มาก	3.92	มาก	4.84	มากที่สุด
4. สื่อการเรียนรู้						
4.1 กระตุ้นความสนใจในเรื่องและเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.18	มาก	3.98	มาก	5.00	มากที่สุด

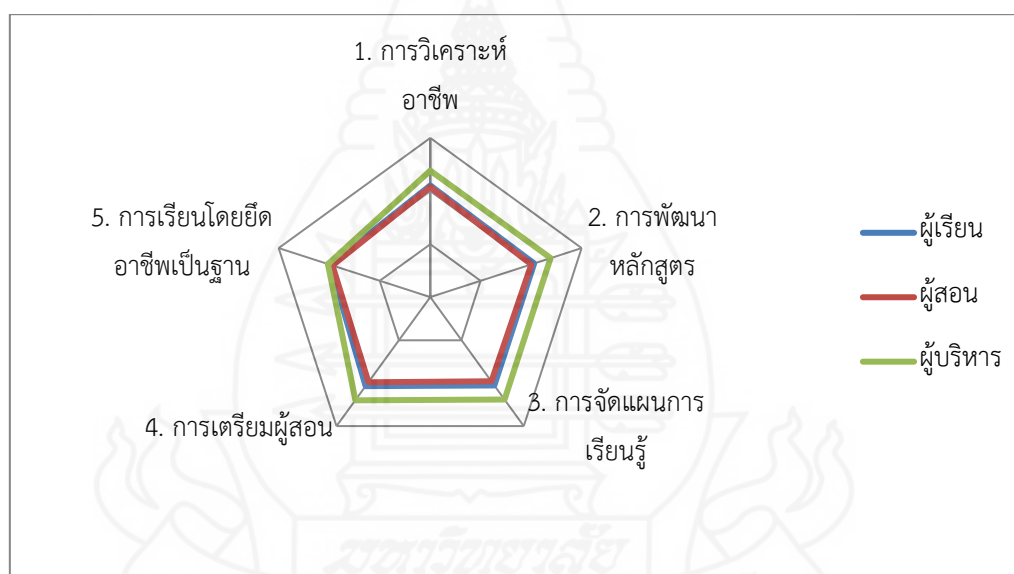
ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ประเด็น	ผู้เรียน (n=240)		ผู้สอน (n=50)		ผู้บริหาร (รองผู้อำนวยการ) (N=10)	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	μ	ความหมาย
4.2 สื่อ เนื้อหาและสาระที่ นำเสนอสมบูรณ์และถูกต้อง	4.13	มาก	4.06	มาก	4.80	มากที่สุด
4.3 เข้าใจง่ายและสามารถ นำไปปฏิบัติได้	4.15	มาก	4.04	มาก	4.80	มากที่สุด
4.4 เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ทุก สถานที่	4.12	มาก	3.84	มาก	4.70	มากที่สุด
4.5 เคลื่อนย้ายสะดวกและเก็บ รักษาง่าย	4.12	มาก	3.90	มาก	4.70	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.14	มาก	3.96	มาก	4.80	มากที่สุด
5. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้						
5.1 การจัดห้องเรียนที่มีสภาพ ใกล้เคียงกันกับเรื่องการจัดการ เรียนรู้	4.08	มาก	4.06	มาก	5.00	มากที่สุด
5.2 ฟาร์มและแปลงสาธิตมีการ ปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆที่เป็น ตัวอย่างที่ดี	4.09	มาก	4.00	มาก	5.00	มากที่สุด
5.3 ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ทันสมัย	3.95	มาก	3.88	มาก	3.70	มาก
5.4 ห้องสมุดที่ทันสมัยในการ ค้นคว้า	3.90	มาก	3.72	มาก	3.30	ปานกลาง
5.5 จัดภูมิทัศน์และ สภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	3.88	มาก	3.84	มาก	3.90	มาก
5.6 มีระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนการเรียนรู้	3.86	มาก	3.76	มาก	3.40	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.96	มาก	3.87	มาก	4.05	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.11	มาก	4.36	มากที่สุด	4.63	มากที่สุด

ตารางที่ 4.20 สรุปความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ข้อมูลพื้นฐาน	ผู้เรียน (n=240)		ความ หมาย	ผู้สอน (n=50)		ความ หมาย	ผู้บริหาร (N=10)		ความ หมาย	รวม เฉลี่ย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D		$\bar{X}$	S.D		μ	σ			
1. ด้านผู้สอน	4.21	0.69	มากที่สุด	4.15	0.60	มาก	4.77	0.37	มากที่สุด	4.37	1
2. ด้านผู้เรียน	4.12	0.67	มาก	4.01	0.60	มาก	4.77	0.43	มากที่สุด	4.30	2
3. ด้านเนื้อหา	4.11	0.74	มาก	3.92	0.61	มากที่สุด	4.84	0.33	มากที่สุด	4.26	4
4. ด้านสื่อ	4.14	0.73	มาก	3.96	0.58	มาก	4.80	0.36	มากที่สุด	4.30	2
5. ด้านสภาพแวดล้อม	3.96	0.76	มาก	3.87	0.64	มาก	4.05	0.34	มาก	3.96	5
รวมทั้งหมด	4.11	0.72	มาก	4.36	0.61	มากที่สุด	4.63	0.37	มากที่สุด	4.23	

สรุปดั่งภาพ

ภาพที่ 4.1 สรุปความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์และสังเคราะห์เกษตรกรรมต้นแบบ

ในส่วนนี้จะได้นำเสนอคุณลักษณะของเกษตรกรรมต้นแบบ 10 ราย รวมถึงคุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 คุณลักษณะของเกษตรกรรมต้นแบบ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ศิษย์เก่าดีเด่นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สถาบันการ
อาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน ดังนี้

2.1.1 นายเดชนรงค์ชัย พรมลี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 200 ม. 7 บ้านหนองหาร ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่
50290

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

ธุรกิจเมล็ดพันธุ์ ฟาร์มเกษตรแบบไร่นาสวนผสม ศูนย์เรียนรู้พื้นฐานด้าน
การเกษตรเพื่อความยั่งยืนของชีวิต

2) การศึกษาและการเรียนรู้ ฝึกอบรม

- (1) ระดับ ปวท. วิชาเอกบริหารธุรกิจ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด
- (2) ระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจเกษตร จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- (3) ระดับปริญญาโท วิชาเอก บริหารธุรกิจ

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

- (1) ครอบครัวเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ทำให้เรียนรู้ด้านการเกษตร
- (2) ศึกษาวิชาชีพการเกษตรมาโดยตลอดตั้งแต่ระดับมัธยมต้นจนถึงระดับ
ปริญญา
- (3) เข้าฝึกอบรมการเกษตรเพิ่มเติมจาก ม.แม่โจ้ ได้แก่ การขยายพันธุ์ไม้
การปลูกผักโดยไม่ใช้ดิน การเลี้ยงไส้เดือน การเพาะเห็ดต่างๆ การทำปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกอง การ
เลี้ยงปลาบึงสยาม การเลี้ยงกบ
- (4) เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จใน
อาชีพนั้นๆ
- (5) เรียนรู้จากศูนย์ฝึกอาชีพคนพิการอาเซียนในเรื่องการปลูกผักปลอดภัย
การเลี้ยงจิ้งหรีด การเพาะเห็ดต่างๆ พร้อมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

- (1) สมัยเป็นเด็กก็ช่วยเหลืองานพ่อแม่เพราะเป็นลูกคนโตจึงมีความ
รับผิดชอบงานหลายๆอย่างตามแต่พ่อแม่จะให้ช่วยจึงสามารถทำงานต่างๆ ได้ดีและมีความชำนาญ
เช่นการทำนา การปลูกผัก การเลี้ยงปลุ่สัตว์ การเลี้ยงไม้ เฝ้าถ่าน ถักไผ่หุ้มผ้า
- (2) สมัยมัธยมจะขอเรียนรู้หลังเลิกเรียนกับครูเกษตรเช่นการขยายพันธุ์ไม้
ผล การทำเห็ด การทำเลี้ยงปลา การทำสวนหย่อม การทำปุ๋ยหมัก การทำสวนไม้ดอกไม้
- (3) สมัยเรียน วชท.ร้อยเอ็ด เข้าอยู่หมู่บ้าน อกท. ทำโครงการปลูกผักสวน
ครัวเลี้ยงไก่ (อบฟางขายน้าวิทยาลัยฯ) รับจ้างอาจารย์ทำสวนเกษตรต่างๆ

(4) สมัยเป็นพนักงาน ส่งเสริม บริษัท ได้เห็นเกษตรกรผู้นำต่างๆ เขาทำการเกษตรกันยังไง ได้เรียนรู้ทั้งความล้มเหลวและประสบความสำเร็จถือเป็นประสบการณ์ที่ดี

5) แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

จากการที่ได้คลุกคลีอยู่กับการเกษตรมาตั้งแต่เด็กเกิดความรักและผูกพันในการทำการเกษตรได้เรียนรู้เกี่ยวกับทั้งพืชทั้งสัตว์การแปรรูปการจำหน่ายแล้วมีอะไรที่หลากหลาย ทำให้ได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลาถ้ามีการบริหารจัดการที่ดีการเกษตรก็เป็นแหล่งก่อเกิดของปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อทุกชีวิตบนโลกใบนี้แต่หลายคนอาจจะมองไม่เห็นความสำคัญตรงนี้ปล่อยให้กระแสโลกาภิวัตน์เข้ามาแทนที่ทั้งที่อาชีพการเกษตรมีความจำเป็นกับความเป็นอยู่ของประชากรทั้งโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ トラบใดที่ประชากรของโลกยังเพิ่มขึ้นทุกวันอาหารที่ได้จากการเกษตรยังมีความสำคัญและจำเป็นเสมอแม้ราคาผลิตผลทางการเกษตรจะดีบ้างไม่ดีบ้างอย่างน้อยคนทำก็ได้กินได้ใช้ของดีมีคุณค่าจากน้ำมือของตัวเอง นี่คือการมีความสุขที่แท้จริง

6) ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกร

- (1) ได้มีอาหารหรือปัจจัยสี่ที่ดีมีคุณภาพจากความสามารถของเราเอง
- (2) ได้เรียนรู้ธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ เช่น รู้จักใจเย็น รู้จักรอคอย รู้จักปล่อยวาง เป็นต้น
- (3) ได้แบ่งปัน ได้เพื่อน ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เป็นการเรียนรู้แบบไม่มีวันสิ้นสุดเพราะการเกษตรไม่มีอะไรแน่นอน ตายตัว ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ การเฝ้าสังเกต การพยากรณ์ และประกอบการวางแผนที่ดีจึงจะประสบความสำเร็จ
- (4) เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ สร้างความยั่งยืนให้กับชีวิตได้ อยู่ที่มีมุมมองและความชอบของแต่ละบุคคลสนใจจะทำเกษตรด้านไหน ทำในสิ่งที่รักและชอบที่สุด

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรและเหตุผลที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ

ซึ่งเป็นความผูกพันที่คลุกคลีกับการเกษตรมาแต่กำเนิดแล้วพอมีโอกาสได้มาศึกษาเรียนรู้การเกษตรจริงมีแขนงต่างๆที่น่าสนใจไม่ว่าจะเกี่ยวกับพืชหรือสัตว์ก็ทำให้เราได้เรียนรู้การผลิตของกินของใช้ด้วยตัวเองแล้วค่อยมาลงลึกในรายละเอียดที่แท้จริงที่เราสนใจอะไรเป็นพิเศษแล้วก็เรียนรู้ตามประสบการณ์เองนั่นจนเข้าใจจนแน่ใจว่าเราสามารถที่จะทำเรื่องนั้นๆได้หรือมีวิธีแก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นในเรื่องนั้นๆได้

การจะประสบความสำเร็จได้ก็เริ่มจากใจรักจริงๆและต้องทุ่มเทให้กับสิ่งที่รักอย่างเต็มที่ ปัญหาอุปสรรคบางอย่างก็แค่ต้องการจะพิสูจน์ความสามารถของเราถ้าเราไม่ยอมท้อถอยค่อยๆไฝ่ฝนปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ก็เหมือนมีภูมิคุ้มกันมากขึ้นเรื่อยๆ คนที่แก้ไขปัญหได้ดีที่สุด

ความสำเร็จก็จะมีมากที่สุดเช่นกัน เพราะทุกวันนี้การทำงานปกติไม่ต่างกับการแก้ไขปัญหาในหน้าที่ของเรานั่นเอง

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) **ครองตน/ปฏิบัติตน** การที่จะให้คนเคารพนับถือต้องมีความเชื่อถือเราก็คงต้องสร้างตรงนั้นมากขึ้น ทำให้เป็นแบบอย่างให้คนอื่นยอมรับในการที่เป็นตัวเราแบบนี้ ที่สำคัญต้องมีสัจจะ ตรงไปตรงมา ยินดีกับคนอื่นไม่เอาัดเอาเปรียบ ไม่อิจฉาใคร ให้ความเป็นธรรมกับทุกคน มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันให้เกียรติซึ่งกันและกัน

(2) **ครองคน** สิ่งใดที่ตัวเองไม่ชอบก็จะไม่นำไปปฏิบัติกับคนอื่น ระวังปัญหา ให้ความเป็นธรรม ชื่นชมและยินดีมีการวางตัวให้เหมาะสม

(3) **ครองงาน/การทำงาน** ทำงานตามหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดและให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน มีความเป็นผู้นำในเรื่องงานและเรียนรู้งานที่จะทำอย่างเข้าใจ

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆ ในฟาร์ม

บริษัทจำกัด สยามสตาร์ชีส ดำเนินธุรกิจเรื่อยมาด้านเกษตรมาตั้งแต่ปี 2545 หลังจากนั้น 4 ปี ได้ซื้อที่ดินเพื่อทำการทดลองเพาะปลูก ทดสอบพันธุ์ก่อนออกจำหน่ายแล้วขยายเพิ่มขึ้นทุกปี และมีผู้คนสนใจมาดูงานและฝึกงานมากขึ้น พอปี 2555 จึงได้เปิดฟาร์มเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้อย่างเป็นทางการ โดยฟาร์มตั้งอยู่ เลขที่ 309 ม.10 ต.แม่แฝก อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

(1) ผลิตผักผลไม้สด เมล็ด, แดงโม ส่วนใหญ่จำหน่ายที่หน้าฟาร์มโดยเฉพาะ เมล่อน จะจำหน่าย 100 บาท/กก. แล้วให้ลูกค้ามาทดลองชิมและต้องเก็บเกี่ยวด้วยตัวเอง ส่วนองุ่นไร้เมล็ดจำหน่าย 300 บาท/กก.

(2) ผลผลิตจากสัตว์ เช่น ปลาไนล์ ปลาตะเพียน และไข่เป็ด จะจำหน่ายในฟาร์มหรือแปรรูปเช่น ไข่เค็ม

(3) เป็นศูนย์การเรียนรู้การเกษตรนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่มาประยุกต์ใช้ในฟาร์ม

(4) มีฐานการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผักไฮโดร ผักสวนครัว องุ่นไร้เมล็ด เมล่อน การทำบ้านดิน การเพาะเมล็ดต่างๆ

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม

เนื่องจากฟาร์มเป็นสถานที่ไม่ไกลจากตัวเมืองมากนักและกิจกรรมในฟาร์มก็เป็นที่น่าสนใจพอสมควรเรื่องฐานเรียนรู้ต่างๆ ที่น่าสนใจ จึงมีกลุ่มนักเรียนนักศึกษาจากหลายที่สนใจเข้ามาเรียนรู้อยู่เป็นประจำจึงทำให้ฟาร์มเป็นสถานที่คอยรับและจัดบริการงานสังคมอยู่บ่อยๆ เช่น เป็นสถานที่ฝึกอบรม ดูงาน ฝึกงาน สถานที่ทดลองงานวิจัยด้านการเกษตร

11) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ผ่านมาและการแก้ไขปัญหา

ปัญหาเรื่องภัยธรรมชาติเช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง ฯลฯ และปัญหาเรื่องราคาผลผลิตต่ำ การแก้ไขปัญหาลักษณะส่วนใหญ่จะหาแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อหาพื้นที่ในหลายระดับเพื่อสามารถทำการเพาะปลูกตลอดปีได้ หรือการเปลี่ยนขนาดพืชตามความเหมาะสมในแต่ละฤดูกาลต่างๆ ส่วนผลผลิตต่างๆก็นำมาแปรรูป เช่น ข้าวสารนำมาบรรจุถุงจำหน่าย ไข่เป็ดนำมาทำไข่เค็ม

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(1) ทักษะอาชีพ

สนใจเรื่องการค้าขายสินค้าด้านการเกษตรโดยเฉพาะธุรกิจเมล็ดพันธุ์ที่มีความสำคัญต่อคนทั้งโลก และสนใจเรื่องการผลิตสินค้าเกษตรที่หลากหลายเพื่อการดำรงชีวิตและการค้าขาย ชอบประสานงานติดต่อค้าขายชอบเดินทางเพื่อที่จะได้เห็นอะไรใหม่ๆ ให้เราได้ทดลองและลงมือทำอยู่เสมอ งานเกษตรจึงเป็นอาชีพที่หลากหลายและไม่น่าเบื่อ

(2) ทักษะชีวิต

ทุกคนย่อมมีความฝันและตามหาฝันของตัวเองอยู่เสมอแต่บางทีสิ่งที่เราหามาตลอดชีวิตกับอยู่ไม่ได้ไกลจากตัวเราเองแต่อย่างใด หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรจะน้อมนำเอาสองสิ่งนี้มาประยุกต์ให้กับการดำเนินชีวิตนั่นก็คือ การปล่อยวางและเดินทางสายกลางนั่นเอง พอใจในสิ่งที่ตัวเองมี ยินดีกับคนอื่น ฝันไว้กับตัวเองให้ได้

(3) ทักษะการสื่อสาร

เป็นคนที่สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี มีความนอบน้อมถ่อมตนพูดแต่สิ่งที่ดี ไม่หลอกลวง เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ใส่ร้ายป้ายสีผู้ใด ย่อมนำมาซึ่งความสบายและมีแต่คนชื่นชอบ

ถ้าเรามีสัจจะพูดจริงทำจริงจะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ตัวเราเอง ฉะนั้นคิดดี ทำดี ทุกอย่างก็จะดีตามมา

(4) ทักษะอื่นๆ

การศึกษาเรียนรู้ถึงความสุขที่แท้จริงของตัวเอง เรียนรู้จากความสำเร็จและความล้มเหลวจากคนอื่น การสังเกตและเรียนรู้เพิ่มเติมถึงการใช้ชีวิต สุดท้ายแล้วความเป็นมนุษย์ก็ต้องมีวิชาความรู้คู่กับจริยธรรมคุณธรรม จึงจะทำให้เกิดความสุขที่แท้จริง

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ด้านอาหาร

เป็นที่รู้กันดีอยู่แล้วว่าการเกษตรเป็นแหล่งผลิตปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะด้านอาหารเราผลิตสิ่งที่ยากกิน เป็นความอุดมสมบูรณ์ลงตัวและมีความสุขกับสิ่งที่ได้กินได้ใช้ สิ่งที่เราได้มาจากการลงมือทำของเราเองและเป็นเครื่องการันตีความมั่นคงในด้านอาหารและปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

(2) ด้านทรัพยากรการผลิต

การผลิตข้าวโพด สิ่งต่างๆ มาดัดแปลงเป็นปัจจัยการผลิตเพื่อเป็นอาหารสัตว์หรืออาหารคนต่อไป ซึ่งทรัพยากรที่ผลิตได้หรือมีอยู่ในฟาร์มก็สามารถนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นการลดต้นทุนในการผลิตได้เป็นอย่างดี

(3) ด้านการผลิต

การเกษตรแบบไร่นาสวนผสม มีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งพืชและสัตว์เช่นการปลูกผักไฮโดร การปลูกองุ่น การผลิตเมล่อน การปลูกมะพร้าว การปลูกมะนาวในท่อซีเมนต์เป็นต้น ส่วนด้านสัตว์จะมีการเลี้ยงปลาต่างๆ โดยแยกเป็นชนิดๆ เช่นบ่อปลานิล บ่อปลาตะเพียน บ่อปลาบึก และการเลี้ยงเป็ดไข่เป็นต้น

(4) ด้านการจัดการ ด้านการตลาด

การทำเกษตรถ้ามีการวางแผนการจำหน่ายให้ดีก็จะมีปัญหาด้านการตลาดแต่ต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในฟาร์มนี้จะชอบเกษตรแบบไร่นาสวนผสมและแบบผสมผสาน สินค้าที่ออกมาจะมีหลากหลายแต่ปริมาณไม่มากนักสามารถทำการขายหรือปล่อยตลาดล่วงหน้าได้และเราเป็นคนกำหนดราคาเองได้ ต่างจากการผลิตเชิงเดี่ยวที่ผันแปรไปตามพ่อค้าคนกลาง ผู้ผลิตไม่สามารถกำหนดราคาเองได้

(5) ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา

เทคโนโลยีสมัยใหม่ในบางเรื่องก็สามารถเข้ากันได้ดีกับภูมิปัญญาสมัยเก่า เช่น ระเบิดวิดน้ำสมัยเก่าก็นำมาดัดแปลงเข้ากับระบบพลังงานในปัจจุบันสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้เป็นอย่างดี กรณีที่ฟาร์มได้นำเข้างานวิจัยต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การเข้าฝึกอบรมหาความรู้เพิ่มเติม เช่นการทำบ้านดิน เพื่อนำมาถ่ายทอดแก่ผู้ที่สนใจ

14) ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม

- (1) เป็นอาชีพที่สำคัญที่หลายคนคิดว่าไม่จำเป็นแต่เราเห็นโอกาส ลองเดินสวนทางกับคนอื่นบ้าง
- (2) เป็นนายของตัวเอง มีอิสระได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆตลอดเวลา
- (3) การเกษตรมีหลากหลายให้เรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์
- (4) ให้รู้จักความอดทน รอคอย ปล่อยวาง

15) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

- (1) ศึกษาข้อมูลให้ชัดเจนก่อนลงมือทำ
- (2) มุ่งมั่นในงานที่ทำอย่างเต็มที่
- (3) มีปัญหาอุปสรรคแต่คิดว่าเป็นบทพิสูจน์
- (4) ความล้มเหลวไม่มี เพียงแต่แค่ผลลัพธ์ของการกระทำเท่านั้นเอง

16) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข)

ปัจจุบันสายอาชีวศึกษามีความสำคัญและมีบทบาทมากในการพัฒนาประเทศคนที่จบออกมามีความรู้ความสามารถเฉพาะทางที่สามารถจะนำมาประกอบเป็นอาชีพได้ และมีตลาดแรงงานรองรับค่อนข้างมาก ในอนาคตตลาดแรงงานกลุ่มนี้ถือเป็นกำลังสำคัญของชาติในการที่จะพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

- (1) ได้เข้ารับพระราชทานเข็มจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ จ.เชียงใหม่ ซึ่งตรงกับวันที่ 19 มกราคม 2558 เป็นวันครบรอบวันเกิดพอดีถือเป็นของขวัญชิ้นพิเศษที่สุดในชีวิต
- (2) ได้รับพระราชทานเข็มจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่งาน อกท. ชาติ จังหวัดมหาสารคามเมื่อวันที่ 7 ก.พ. 2561

2.1.2 นายประเสริฐ ดวงก้อม

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 229 ม.1 ต.บ้านวาน อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

โรงงานผลิตอาหารสัตว์ และโรงงานเก็บข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2) การศึกษาและการเรียนรู้ ฝึกอบรม

- (1) ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านแพง อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม
- (2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเขวาไร่ศึกษา อ.โกสุมพิสัย

จ.มหาสารคาม

- (3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

มหาสารคาม

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรมจากที่ต่างๆ

(1) หลักสูตรการดูแลเมล็ดถั่วเหลืองและการคัดเมล็ดถั่วเหลือง ปี 2552 สมาคมกากถั่วเหลืองอเมริกาประจำประเทศไทย

(2) หลักสูตรการผสมเทียม ปี 2544 ศูนย์วิจัยสุกรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

(3) หลักสูตรการผลิตอาหารสัตว์ชั้นสูงปี 2555 ศูนย์วิจัยสุกรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

(4) หลักสูตรการป้องกันเชื้อราในอาหารสัตว์ ปี 2555 บริษัท ออเท็คประเทศไทยจำกัด ณ โรงแรมอวารี กรุงเทพฯ

(5) หลักสูตรการดูแลและป้องกันอหิวาต์สุกร สายพันธุ์แอฟริกา ปี 2561 กรมปศุสัตว์ ณ โรงแรมอศวร จ.หนองคาย

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ทำงานเป็นสัตวบาลในฟาร์มต่างๆ

5) แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

คุณประเสริฐเล่าว่าหลังจากจบประกาศนียบัตรวิชาชีวะ (ปวช.) ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามแล้วก็ได้เริ่มทำงานทางด้านสัตว์บกและสัตว์น้ำ เช่น ฟาร์มกุ้ง ฟาร์มไก่เนื้อพ่อแม่พันธุ์ ฟาร์มไก่ไข่ และฟาร์มสุกร แต่ใช้ระยะเวลาในการทำงานแต่ละอย่างไม่นาน เนื่องจากต้องการประสบการณ์มากกว่า

“ผมเป็นคนที่ทำงานที่ไหนได้ไม่นาน เพราะผมจะรีบชวนขวายเป็นเพื่อน ไปสู่เป้าหมายที่อยู่ในใจว่าต้องรีบกลับบ้านเกิด และจะต้องมีธุรกิจเป็นของตัวเองให้ได้ ต่อมาประมาณ ปี พ.ศ. 2538 หลังจากลาออกจากงานก็มาเปิดร้านจำหน่ายอาหารสัตว์ และได้เลี้ยงไก่เนื้อควบคู่กันไปประมาณ 2 ปี เริ่มรู้สึกว่าการเดินทางเดินนี้ไม่สะดวก เพราะว่าซื้อลูกไก่จากบริษัทรายใหญ่มาเลี้ยง สุดท้ายก็มาขายแข่งกับเขา”

6) ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกร

การทำงานในวงการปศุสัตว์ตลอด 30 กว่าปี ทั้งสัตว์บกและสัตว์น้ำ ทำให้รู้ทิศทางของตลาด และวัฏจักรของการทำปศุสัตว์ สำหรับช่วงแรกที่ทำธุรกิจเป็นรุ่นบุกเบิกถือว่าเหนื่อยมาก เนื่องจากทุนน้อย ซึ่งจะมีปัญหาเรื่องทุนเป็นหลักแต่ก็สู้มาได้

“หลักการบริหารธุรกิจที่ทำให้อยู่ได้ถึงทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะทำเลที่ตั้งบริเวณนี้เหมาะกับการทำปศุสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์เป็นจำนวนมาก และยังเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร ปลูกพืชอาหารสัตว์หลากหลาย ซึ่งทำให้ตัดสินใจได้ดีกว่าจะเลือกใช้วัตถุดิบได้ในสูตรอาหาร”

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเหตุผลที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

ตลาดส่วนมากจะมีลูกค้ารายใหญ่มากกว่ารายเล็ก เพราะใช้ระบบตัวแทนจำหน่าย โดยมีเกือบทุกอำเภอในเขตจังหวัดหนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำพู และบึงกาฬ เกษตรกรที่ได้ใช้อาหารสัตว์ของ ป.เกษตรฯ จะบอกกันปากต่อปาก ซึ่งจะไปได้ไวมาก และตัวแทนเองต้องขยันในการเข้าหาลูกค้าเพื่อทำตลาด

แนวโน้มของกลุ่มเกษตรกรที่จะเกิดขึ้นใหม่นั้นมีเพิ่มขึ้นและลดลงอยู่ตลอดเวลา เพราะขึ้นอยู่กับภาวะราคาสุกรเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นไปในรูปแบบมาเร็ว-ไปเร็ว หมายความว่าถ้าราคาสุกรขยับลง เกษตรกรจะรีบขายออก ก็จะทำให้เกิดขาดทุนน้อย แต่ถ้าราคาขยับขึ้นเกษตรกรก็จะเริ่มเลี้ยงใหม่หรือเพิ่มจำนวนขึ้น และที่เรียกว่า “ฆ่าไม่ตาย” เพราะด้วยศักยภาพของแหล่งที่อยู่นั้นเอื้อต่อการทำปศุสัตว์เช่นการเลี้ยงไก่ไข่ เกษตรกรก็จะเลี้ยงบนบ่อปลา ซึ่งจะมีรายได้เพิ่มอีกทางหนึ่งจึงทำให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้นั่นเอง

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) ครองตน/ปฏิบัติตน

พัฒนาตัวเองตลอดเวลา ต้องซื่อสัตย์ต่อลูกค้าของตัวเอง พัฒนาสินค้าของตัวเองให้ลูกค้าพอใจเสมอ คัดเลือกวัตถุดิบที่มาจากผลิตให้มีคุณภาพดี

(2) ครองคน

ดูแลเพื่อนร่วมงานเหมือนพี่น้องและญาติ

(3) ครองงาน/การทำงาน

(1) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต

(2) ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต

(3) ไม่แก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้า

(4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

(5) ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆ ในฟาร์ม

อาหารของ ป.เกษตรฯ จะมีอาหารไก่ไข่ และอาหารสุกร ได้แก่ สุกรเล็ก สุกรรุ่น สุกรขุน และสุกรแม่พันธุ์ เป็นต้น ส่วนอาหารที่รับมาจำหน่ายก็มีของ บริษัท คาร์กิล จำกัด และบริษัท ยูโนเด็ทพีดีมิลล์จำกัด นอกจากนี้ยังจำหน่าย วัตถุดิบอาหารสัตว์ต่างๆ เช่น ข้าวโพด ถั่ว

เหลืองอบ ปลาป่น ไก่ป่น เนื้อป่น หมูป่น กากปาล์ม กากเปียร์ กากถั่วเหลือง รำสกัด รำสาลี รำอ่อน และปลายข้าว โดยมีโรงเก็บข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไซโล)

10) **กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม** มีการอบรมให้ความรู้ต่างๆ ให้แก่เกษตรกร

11) **ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรที่ผ่านมาและการแก้ไข**
ปัญหา ปัญหาต้นทุนที่สูง ควรที่หาวัตถุดิบที่ทดแทนได้ มาแทนเพื่อลดต้นทุนในช่วงวัตถุดิบนั้นๆ มีราคา
 ที่แพง

12) **ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกร**

(1) **ทักษะอาชีพ** มีการคิดนอกรอบกล้าที่จะปฏิบัติและพูด กล้าที่จะ
 ตัดสินใจกล้าคิด กล้าทำ

(2) **ทักษะชีวิต** ทำในสิ่งที่ชอบและถนัด

13) **การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้**

(1) **ด้านทรัพยากรการผลิต** ใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นที่มีปริมาณและคุณภาพ

(2) **ด้านการผลิต** ผลิตให้มีความต้องการของตลาดและของลูกค้าตัวเอง

(3) **ด้านการจัดการ ด้านการตลาด** ผลิตสินค้าเกษตรตามความต้องการ
 ของตลาด

(4) **ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา** พยายามปรับปรุงให้เข้ากับเทคโนโลยี
 สมัยใหม่ค่อยปรับตามกำลังทรัพย์ของตัวเอง

(5) **ด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านจิตใจ** ต้องมีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้
 มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทรประนีประนอม โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม **ด้านสังคม** คือความ
 ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักผนึกกำลัง และที่สำคัญ ต้องมีกระบวนการ
 เรียนรู้เพื่อให้เกิดรากฐานที่มั่นคงและแข็งแรง **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ต้องรู้จักใช้
 และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด **ด้านเทคโนโลยี** ต้องรู้จักประยุกต์ใช้
 เทคโนโลยีที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับความต้องการ และควรจะพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน
 ของเราเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง **ด้านเศรษฐกิจ** ต้องรู้จักเพิ่มรายได้
 ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอสมควร พออยู่พอกินตามอัตภาพ และฐานะของตนเอง

14) **ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร**
 การทำการเกษตรต้องหนักเอาเบาสู้

15) **ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกร** อดทน พากเพียร
 มุ่งมั่น ขยัน ประหยัด และเรียนรู้ตลอดชีวิต

16) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องตรงกับความต้องการของผู้เรียนและแนวทางการพัฒนาภาคเกษตร

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

(1) ให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา รุ่นน้องแผนกวิชาสัตวศาสตร์ เกี่ยวกับการใช้และการบำรุงรักษา เครื่องอัดเม็ดอาหารสัตว์ เครื่องผสมอาหารสัตว์แบบเคลื่อนย้ายได้

(2) ศิษย์เก่าเล่าประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตครอบครัว การงาน ความสำเร็จให้กับศิษย์ปัจจุบัน ในงานประชุมวิชาการ อกท. ระดับหน่วย เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2560 ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

(3) การให้คำปรึกษาในการใช้อาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนการผลิตปศุสัตว์แก่นักเรียนนักศึกษา รุ่นน้องแผนกวิชาสัตวศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

(4) ให้คำปรึกษาในเรื่องของสูตรอาหารพันธุ์สัตว์และเป็นที่ปรึกษาในการทำฟาร์มสัตว์สำหรับนักเรียนนักศึกษา เกษตรกรทุกท่าน ไปจนถึงระดับอุตสาหกรรม

(5) เป็นวิทยากรในการแนะนำเรื่องโรค การจัดฟาร์ม ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

(6) เป็นวิทยากรในการแนะนำการจัดฟาร์ม ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

(7) เป็นวิทยากรเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนาข้าว ตามโครงการประชารัฐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดหนองคาย

(8) เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ให้คำปรึกษาการส่งสุกรไปขายประเทศกัมพูชา และนำข้าวโพดเข้ามาผลิตอาหารสัตว์ภายในประเทศ

รางวัลที่ได้รับ

(1) สมาชิกศิษย์เก่าดีเด่น แผนกวิชาสัตวศาสตร์ ปีการศึกษา 2560

(2) สมาชิกศิษย์เก่าดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2560

(3) สมาชิกศิษย์เก่าดีเด่น แผนกวิชาสัตวศาสตร์ ปีการศึกษา 2561

(4) สมาชิกศิษย์เก่าดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2561

2.1.3 สุปิ วงศ์พิทักษ์

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 36 หมู่ที่ 7 ตำบลหนองแหวน อ.กุดชุม จ.ยโสธร

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

(1) ฟาร์มโคเนื้อโคขุน

(2) จำหน่ายอาหารสัตว์

(3) ให้บริการผสมเทียมโค-กระบือ ให้คำปรึกษาการเลี้ยงและการสุขภาพสัตว์

2) การศึกษา

ปวช. สาขาเกษตรกรรม จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ปวส. สาขาเกษตรศาสตร์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

เป็นนักเรียนโปรแกรมเกษตรโรงเรียนชุมชน อ.ชุมชน จังหวัดศรีสะเกษ

เป็นนักศึกษาเกษตรหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) สาขาเกษตรกรรมวิชาเอกโคเนื้อกระบือจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่เทคนิคทางการเกษตรที่สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ grp. กลางโพนยางคำจำกัด จ.สกลนคร ในตำแหน่งหัวหน้าแผนก ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ รับผิดชอบงานผสมเทียมงานโค-กระบือ ติดตามและส่งเสริมงานเลี้ยงโคขุนของสหกรณ์

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ระหว่างการศึกษานี้ได้รับการคัดเลือกจากอาจารย์ที่รับผิดชอบการผสมเทียมโค-กระบือของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษให้เป็นผู้สืบทอดดูแลการผสมเทียมจากรุ่นสู่รุ่นจนได้รับใบผ่านการรับรองจากวิทยาลัยลงนามโดยท่านผอ. จำนง มหาผล ระหว่างศึกษาได้รับการอนุเคราะห์ให้พักที่คอกสัตว์เพื่อดูแลสัตว์ของทางวิทยาลัยทำให้เกิดความผูกพัน

หลังจากจบการศึกษาเมื่อปี 2530 ได้ทำงานที่สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ grp. กลางโพนยางคำจำกัด จังหวัดสกลนครได้เรียนรู้ขบวนการกลุ่มและการเลี้ยงโคขุนคุณภาพ ตลอดจนตลาดโคขุน

5) **แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร** ความชอบส่วนตัว ครอบครัวเป็นลูกชานาเลี้ยงวัว เลี้ยงควายเป็นความผูกพันอยากพัฒนาอาชีพเกษตรอาชีพของพ่อแม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ทรงมาทดลองทำการเกษตรในพระราชวังเพื่อเป็นแนวทางและเป็นขวัญกำลังใจให้กับประชาชนของพระองค์ มีคำหนึ่งเป็นที่เป็นแรงบันดาลใจอย่างยิ่ง “กษัตริย์เกษตรกร” พระองค์บอกว่าเราจะมีคามอยู่ดีกินดี มีความสุขเพราะเราเป็นประเทศเกษตรกรรม เมื่อผมได้มาทำได้มาสัมผัสมันก็เป็นเช่นนั้นจริงๆ ไม่รู้สึกลำบากหรือหนักเลยเราทำด้วยใจรัก จะไม่มีความลำบาก ผลที่ได้คือความสุขใจ

6) **ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม** อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่เป็นที่มาของความมั่นคงในชีวิตเพราะเป็นที่มาของปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญกับทุกคน และอยากเห็นการยกระดับพัฒนาอาชีพเกษตรให้เป็นความยั่งยืนผลผลิตมีคุณภาพ มีมาตรฐาน มีความปลอดภัย และมีรายได้ที่ดี

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเหตุผลที่ทำให้ประสบประสบผลสำเร็จ

จากการที่ได้เข้ามาเรียนรู้ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษได้ทั้งหลักวิชาการและการปฏิบัติทำให้ได้ทั้งความรู้และประสบการณ์มีความตั้งใจจะออกไปตามหาฝันอยากเป็นเกษตรกรอยากทำฟาร์มโคเนื้อ จึงได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ ทรบ. กลางโนนยางคำจำกัด จังหวัดสกลนครเป็นเวลา 1 เดือนขอฝึกงานด้วยกรณีพิเศษ

หลังจากฝึกงานจบทางสหกรณ์รับเจ้าหน้าที่ทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่เทคนิคทางการเกษตรลงสมัครทดสอบความรู้ความสามารถจนสามารถได้ทำงานที่สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ จากปี 2530-2532 ได้ประสบการณ์มากมายได้ความรู้ใหม่ๆ จึงตัดสินใจลาออกเพื่อมาสร้างฝัน สร้างงาน สร้างอาชีพที่มั่นคงให้กับตัวเองและผู้สนใจ สร้างกลุ่ม สร้างเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกัน

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) **ครองตน/ปฏิบัติตน** ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน อยู่ในศีลธรรมอันดี เป็นแบบอย่างให้คนอื่นได้ ยึดมั่นในอุดมการณ์ “สร้างคน สร้างงาน สร้างอาชีพ”

(2) **ครองคน** เน้นการมีส่วนร่วมและใช้คนให้เหมาะกับงานทุกคนมีความสำคัญเท่ากันหมด แต่มีความถนัดคนละด้าน ส่งเสริมให้เขามีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก

(3) **ครองงาน/การทำงาน** งานก็มีความสำคัญ ใช้คนเหมาะสมกับงานเน้นการมีส่วนร่วม งานจะออกมาได้ดี และเป็นที่พอใจถ้าจะทำให้ถูกใจทุกคนไม่ได้ถูกใจคนส่วนใหญ่และได้งานด้วยก็พอใจได้ พร้อมนำหลักธรรมของเจ้าคุณพระเทพวรมุณีเจ้าคณะจังหวัดนครพนมเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม “พระเดชใช้เพื่อค้ำจุน พระคุณใช้เพื่อความอยู่เย็น”

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆ ในฟาร์ม ได้แก่

เลี้ยงโคเนื้อ-โคขุน เป็นวิทยากร ให้บริการผสมเทียมโคกระบือ ให้การรักษาดูแลสัตว์ และธุรกิจขายอาหารสัตว์

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม

เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคขุนหนองแหน เป็นแกนนำในการทำหมู่บ้านชุมชนโอท็อปนวัตกรรม ได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับจังหวัด และระดับประเทศ มอบทุนการศึกษาให้นักเรียนทุกปี เช่น โรงเรียนบ้านหนองแหน และบริจาคเงินสนับสนุนและสร้างวัดต่างๆ บริจาคเงิน เพื่อพัฒนาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

11) **ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ผ่านมาและการแก้ไข**
ปัญหา

ปัญหามาตรฐานการผลิตและคุณภาพสินค้า การผลิตที่หลากหลายขาดคุณภาพเป็นปัญหาในการพัฒนาต่อ เลือกลูกที่จะทำอาชีพที่ถนัดมีความรู้ด้วย ขอความร่วมมือหน่วยงานคุณภาพมาควบคุมมาตรฐานและคุณภาพสินค้า เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาด ความต่อเนื่องในการผลิต แก้ปัญหาโดยสร้างเครือข่ายผู้เลี้ยงโคเนื้อ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน แก้ปัญหาโดยการรวมกลุ่มอาชีพตัวเองใช้การเป็นกลุ่มค้าได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(1) **ทักษะอาชีพ** ทักษะในการเลี้ยงโคเนื้อ-โคขุน จุดเด่นมีราคาประกันมีตลาดที่แน่นอนและสามารถผลิตลูกโคเองได้และจากการเรียนในสถาบัน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ ให้หลักวิชาการและ แนวทางปฏิบัติได้โดยเฉพาะ การเลี้ยงโคเนื้อ โคนม และกระบือ ซึ่งมีอยู่ในวิทยาลัยเป็นจำนวนมากได้เรียนรู้การผสมเทียม โคนม กระบือ และใช้วิชาการผสมเทียมเป็นใบเบิกทางสู่การงานที่สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ ได้เรียนรู้ขบวนการกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ได้ประสบการณ์จากการเลี้ยงโคขุนจนมีความชำนาญในระดับหนึ่งจึงตัดสินใจลาออกมาทำงานฟาร์ม

(2) **ทักษะชีวิต** เรียนรู้การใช้ชีวิตเริ่มจากตัวเองก่อน ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ทำดีส่งผลดีต่อครอบครัว สังคมและประเทศชาติ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนอื่นได้เรียนรู้

(3) **ทักษะการสื่อสาร** เป็นวิทยากรด้านการเลี้ยงโคเนื้อ โคนม เน้นการเล่าประสบการณ์ที่ตัวเองทำ ออกรายการเกษตรสหกรณ์โมเดลเกษตรอินทรีย์ที่ยโสธร รายการอยู่อย่างพอเพียง ช่อง NBT

(4) **ทักษะอื่นๆ** การออกแบบการเลี้ยงโคเนื้อ-โคขุน การประดิษฐ์อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานฟาร์ม การคิดค้นทำเต็นควบอยทำวิดีโอการทำงาน

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) **ด้านอาหาร** เน้นการทำเอง ปลูกเองกินเอง ประมงตามหลักอินทรีย์เน้นความปลอดภัย

(2) **ด้านทรัพยากรการผลิต** การเลี้ยงฟาร์มโคเนื้อโคขุนที่นี้ใช้พื้นที่น้อยๆ เพื่อให้เลี้ยงได้มากที่สุดมีคุณภาพมากที่สุด ใช้ต้นทุนน้อยที่สุด และให้ผลตอบแทนมากที่สุด ลดต้นทุนด้านการผลิตอาหารสัตว์และการปลูกพืชโดยใช้ปุ๋ยมูลโค

(3) **ด้านการผลิต** ผลิตโคขุนคุณภาพส่งตลาดในระบบสหกรณ์ มีราคาประกันมีการทำสินค้าและรวมลงทุนกับเครือข่าย มีการทำตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ เพื่อผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน เน้นความปลอดภัย ปลอดภัยแรงเนื้อแดง ไม่มียาปฏิชีวนะ ไม่มีสารเคมีที่เป็นอันตราย

(4) **ด้านการจัดการ ด้านการตลาด** มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาดที่รับซื้อโคขุนคุณภาพ มีการรับสินค้าล่วงหน้าและมีพันธะสัญญาการส่งโคให้กับตลาด มีการรวมกลุ่มกันเลี้ยงในระบบเดียวกัน เพื่อให้เกิดมาตรฐานและคุณภาพที่เป็นแบบเดียวกันเพื่อรักษาตลาด และพัฒนาการเลี้ยงให้ได้คุณภาพมากขึ้น

(5) **ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา** นำการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับให้ได้ผลตอบรับที่ดี ร่วมวิจัยและนำเสนองานวิจัยในหลายๆ ครั้งเพื่อหาแนวทางในการยกระดับให้ดีขึ้น เลือกสายพันธุ์โคที่ตลาดต้องการมาเลี้ยงโดยประยุกต์สูตรอาหารเน้นวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุนการผลิต มีการนำระบบน้ำอัตโนมัติ ต้นทุนต่ำ มีการใช้สารอินทรีย์ในการกำจัดไล่แมลงวัน มีการนำมูลโคมาทำแก๊สชีวภาพ

(6) **ด้านอื่นๆ** เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายผู้เลี้ยงโคเนื้อ โคขุน ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และ เชื่อมโยงการตลาดโคขุนคุณภาพให้เกษตรกรและสหกรณ์ต่างๆ

14) **ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร**

การประกอบอาชีพเกษตรกร จำเป็นต้องมีความรู้ ความรัก ความขยันอดทน เป็นนักต่อสู้ที่มีความยืดหยุ่นถ้าประสบความสำเร็จ มองความสุขความพอใจก่อนผลตอบแทน การเกษตรไม่มีผิดมีถูกอยู่ที่การปรับใช้คนละวิธีก็ประสบความสำเร็จได้ถ้ามีความมุ่งมั่น แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง บนพื้นฐานของความพอเพียง

15) **ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกร**

มีใจรัก ไม่หยุดที่จะเรียนรู้ ทำจากสิ่งที่เป็นอยู่ ดุสิตทางการตลาด และเชื่อมโยงเครือข่าย (การรวมกลุ่ม)

16) **ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข)**

ผู้เรียนจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกร มีความอดทน เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ รวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย

17) **ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ**

ภูมิใจในความเป็นนักศึกษาเกษตร (วษท.ศรีสะเกษ) และได้นำเอาความรู้ความสามารถและประสบการณ์มาประกอบอาชีพเพื่อพึ่งพาตนเอง และสร้างประโยชน์ให้เกษตรกร และประกอบวิชาชีพที่เรียนมาในสิ่งที่ชอบและใช้จนได้รับรางวัลที่เป็นเกียรติประวัติของชีวิต

(1) ได้รับโล่พระราชทานเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ ปี 2547

(2) ได้รับโล่พระราชทานกลุ่มเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพ การเลี้ยงสัตว์ ปี 2548

- (3) ได้รับพระราชทานปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ปี 2548
- (4) ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ คนดีศรีอาชีวะปี 2549
- (5) ได้รับโล่สถานประกอบการที่รับนักศึกษาอาชีวะฝึกงานนอกสถานที่ปี 2549
- (6) ได้รับโล่ศิษย์เก่าดีเด่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

2.1.4 นายภิญโญ หมูโสภิญญ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 98 ม. 2 ต.โกล้อ อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ 36110

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

อาชีพอิสระ ธุรกิจค้าปุ๋ย เคมีเกษตร ปุ๋ยอ้อย เลี้ยงควาย

2) การศึกษา

โรงเรียนเนรมิตศึกษา และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

อบรมวัตถุดิบอันตราย โรงแรมโฆษะ จ.ขอนแก่น อบรมการใช้ปุ๋ย อบรมการขาย เมล็ดพันธุ์ควบคุม อบรมปศุสัตว์ อบรมคิวซ้อปสินค้าทางการเกษตร

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ศึกษาในประเทศอิสราเอล เป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนทวีปเอเชีย ออกงานแสดง สินค้าปัจจัยทางการเกษตร ให้ความรู้แก่ผู้ปลูกส้มโอ ให้ความรู้แก่ผู้ปลูกอ้อย ให้ความรู้แก่ผู้ปลูกข้าว ให้ความรู้แก่ผู้ปลูกยาสูบ ให้ความรู้แก่ ผู้ปลูกพริก

5) แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

สืบเนื่องมาจากพ่อ แม่เป็นเกษตรกร ทำให้ได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติเรื่อยมา ประกอบกับมีใจรักในด้านการเกษตร และงานด้านค้าขายจึงทำให้เลือกมาประกอบอาชีพด้านงานขาย และบริการทางการเกษตรเรื่อยมา

6) ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ต้องการพัฒนาการทำงานเกษตรในรูปแบบเก่า ให้เปลี่ยนทันตามยุคสมัย ลดต้นทุนการผลิต และใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อให้เกษตรกรได้มีทางเลือก แนะนำผลิตภัณฑ์และ วิธีการใช้ที่ถูกต้องให้เกษตรกรได้รับสิ่งที่ดี

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเหตุผลที่ทำให้ ประสบผลสำเร็จ

เคยทำงานบริษัท แต่เราไม่สามารถคิด หรือทำตามความคิดเราได้จึงเลือกที่จะมาประกอบกิจการส่วนตัว เพื่อจะดึงความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ในตัวเอง มาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ใช้ความซื่อสัตย์ ความอดทน ในการทำงาน รักในงานที่ทำ

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) **ครองตน/ปฏิบัติตน** ซื่อสัตย์ในอาชีพ รู้จักประมาณตน มีใจรักในงานที่ทำ พัฒนาตนเองตลอดเวลา

(2) **ครองคน** เอาใจเขามาใส่ใจเราเขาอยู่ได้ มีใช้ กินอิ่ม เราก็อยู่ได้ รู้คนรู้หน รู้หน้าที่ จงทำให้เขารัก ไม่ใช่ทำให้เขากลับ มีความเมตตาต่อลูกน้อง

(3) **ครองงาน/การทำงาน** ตรงต่อเวลา ไม่เอาเปรียบลูกค้า มีศีลธรรมในอาชีพ

9) กิจกรรมการเกษตร

ปลูกอ้อย ปลูกข้าว และเลี้ยงโค กระบือ

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม

กรรมการที่ปรึกษาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ

ปัญหา

11) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ผ่านมาและการแก้ไข

เงินทุนน้อย - หาแหล่งเงินทุน คู่แข่งทางการตลาด - ศึกษาข้อมูล พัฒนาความรู้

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

- (1) ทักษะอาชีพ ศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่ประกอบอาชีพอยู่เสมอ
- (2) ทักษะชีวิต มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีเครือข่าย ช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา

(3) ทักษะการสื่อสาร พูด อธิบายได้ตรงตามคำถาม รู้ในสิ่งที่ทำ

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

- (1) ด้านอาหาร ทำอาหารทานเอง ปลูกผักทานเอง
- (2) ด้านทรัพยากรการผลิต ใช้ทรัพยากรผลิตที่มีต้นทุนต่ำ
- (3) ด้านการผลิต ผลิตในสิ่งที่กิน เหลือขายและแจกจ่าย
- (4) ด้านการจัดการ ด้านการตลาด วางแผนการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ การเกษตรเพื่อรองรับการใช้ของลูกค้า ศึกษาสินค้าที่ปรับเปลี่ยนใหม่เสมอ

(5) ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา ทำความรู้จากการทำงานของพ่อแม่ด้านการเกษตรและค้าขายมาฝึกปฏิบัติ และนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ

14) ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ไม่มีงานใดสำเร็จได้ถ้าเราไม่ลงมือทำ อุปสรรคไม่สามารถขวางกั้นความสำเร็จของเราได้ ถ้าเรามีความตั้งใจ ทุกปัญหาที่ทางออกเสมอ

15) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์
อดทน อดออม

16) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช)

หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและตรงตามความต้องการของชุมชน

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

ความภูมิใจ คือ ได้ทำอาชีพที่ตัวเองรัก และถนัด รางวัลศิษย์เก่าดีเด่นระดับหน่วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น ศิษย์เก่าดีเด่นระดับหน่วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ

2.1.5 นายนิยม คำทวี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 136 ม. 7 ต.ตุ้มไต้ อ.กุมทอง จ.อุดรธานี

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

ทำนา ทำสวน (ทำสวนดาวเรือง, สวนยางพารา) และทำไร่ (ไร่สำปะหลัง, ไร่อ้อย)

2) การศึกษา

ระดับ ปวส. สาขาเกษตรศาสตร์ จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

เรียนรู้จากหลายแหล่งทั้งในและนอกสถาบัน จากประสบการณ์จริง จากการสังเกต การจำแนก เป็นส่วนองค์ความรู้เพิ่มเติมคร่าวๆ ดังนี้ ด้านโรคโรครแมลง จาก ม.ขอนแก่น ม.เกษตรศาสตร์ บริษัทขายเคมีต่างๆ ที่จัดอบรม ด้านเคมีกำจัดโรคและศัตรูพืช อ.อรรธรณ วิเศษสังข์ บริษัทขายเคมีต่างๆ ด้านดินเพื่อการปลูกพืช สำนักงาน สวทช. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาโดยตลอด เพียงแต่อาจจะทำปริมาณมากน้อยต่างกันบางปีหรือบางฤดูการผลิต มีทั้งปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เคยประกอบอาชีพเลี้ยงโค แต่ไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ถ้าเปรียบเทียบกับ การปลูกพืช รายได้ หรือผลตอบแทนจะดีกว่า จึงเลิกเลี้ยงโค มาปลูกพืชเป็นหลัก และพัฒนาเพิ่มปริมาณทั้งการผลิตและตลาดให้มากขึ้นแต่ก็อยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณของตัวเอง มีเหตุมีผลที่จะทำ สำคัญสุดคือมีเหลือไว้เป็นภูมิคุ้มกัน

5) แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

ครอบครัว คุณพ่อ คุณแม่ มีอาชีพ เป็นเกษตรกร เกิดการซึมซับ ทางความคิด ว่าเกษตรกรเป็นอาชีพที่ง่ายต่อการแข่งขันที่จะทำให้ไม่ต้องสอบแข่งกับใครก็เป็นได้ เป็นอาชีพที่มั่นคง ไม่มีวันเกษียณ สามารถดำรงหน้าที่อยู่ได้ถึงวันตาย เพียงแต่รายได้ไม่ค่อยมั่นคง จึงอยากทำการเกษตร เหมือนพ่อแต่จะทำให้อาชีพนี้มีรายได้มั่นคงให้ได้จึงเป็นแรงบันดาลใจ อยากประกอบอาชีพการเกษตร

6) ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

- (1) ช่วยเหลือครอบครัวตัวเองให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขไม่เดือดร้อนต่อผู้อื่น
- (2) ช่วยเหลือผู้อื่นที่ยังไม่รู้และยังไม่มีรายได้พอเลี้ยงชีพได้มีในสิ่งที่ขาดเพิ่มเติมร่วมทำอาชีพด้วยกัน
- (3) พัฒนาสังคมที่กว้างขึ้น โดยใช้ความรู้ประสบการณ์ที่มีแบ่งปันตามโอกาสที่มีต่อสังคม

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเหตุผลที่ทำให้ประสบประสบผลสำเร็จ

มีตัวแทนของบริษัทมาแนะนำให้ปลูกต้นดาวเรือง แต่พอปลูกแล้วไม่มีตลาดรองรับ ทำให้ขาดทุน จึงมีความคิดว่าการทำการเกษตรจะต้องผลิตได้ ขายเป็นเป็นผู้ประกอบการได้

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

- (1) **ครองตน/ปฏิบัติตน** วิจัยในการใช้จ่ายต่างๆมีเหตุผลก่อนจะทำอะไรเสมอ ไม่เล่นการพนัน ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มของมึนเมาจนขาดสติ ไม่ว่าจะในขณะทำงานหรือนอกเวลาทำงาน ตรงต่อเวลาเมื่อมีนัดหมาย
- (2) **ครองคน** ไม่มีใครอยากถูกเอาเปรียบ จงอย่าเอาเปรียบคนอื่น ถ้าทำธุรกิจร่วมกับคนอื่น จงคิดว่า เราจะมีหรือจนไปพร้อมกันจะไม่รวยคนเดียวแล้วคนอื่นจน เราจะไม่มีทางครองใจเขาได้ไม่ว่าทีมงานลูกน้อง หรือ เพื่อนร่วมงาน จงมีคุณธรรม มีธรรมะในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็พรหมวิหาร 4 ฯลฯ
- (3) **ครองงาน/การทำงาน** ข้อมูลเป็นสำคัญ นำข้อมูลมาวิเคราะห์นำเพื่อวางแผนทำการเกษตรถึงแม้ว่าจะไม่ได้ผลจริง 100% เพราะมีส่วนทำให้เปลี่ยนแปลง จากปริมาณและปัจจัยอื่นที่ทำให้ราคาและผลผลิตไม่เหมือนเดิมก็ตามแต่ข้อมูลเก่าในปีที่ผ่านมา จะเป็นตัวบอกว่าการดำเนินการอย่างไร เท่าไร ทำตามแผนที่วางไว้เป็นเรื่องสำคัญ การเกษตรปลูกช้ากว่ากำหนดเพียงไม่กี่วัน ผลผลิตอาจจะเปลี่ยนไปอย่างมาก มีบางพืชที่เคยผลิตห่างกันแค่ 7 วัน สองแปลงใกล้กัน การระบาดของหนอนต่างกันมากก็มี

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆ ในฟาร์ม ดังนี้

- (1) ผลิตดาวเรือง (เพราะกล้า ปลูก จำหน่ายดอก) รายได้ 1,300,000 ต่อปี
- (2) ทำนาข้าว 19 ไร่ (เพราะกล้า ปลูก จำหน่ายดอก) รายได้ 105,000 ต่อปี
- (3) ยางพารา 33 ไร่ (เพราะกล้า ปลูก จำหน่ายดอก) รายได้ 150,000 ต่อปี
- (4) พืชเสริม (กระเจี๊ยบหอม กล้ายหอมทอง บัวฉัตร) รายได้ 200,000 ต่อปี
- (5) มันสำปะหลัง (เพราะกล้า ปลูก จำหน่ายดอก) รายได้ 220,000 ต่อปี

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม กลุ่มปลูกดาวเรืองตัดยอด

11) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ผ่านมาและการแก้ไข

ปัญหา

ราคาสินค้าตกต่ำขายไม่ได้ สินค้าล้นตลาด สาเหตุมีคนปลูกมาก เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดี คนตกงานจากงานประจำ ตกงานจาก กทม. มาลงทุนปลูกดาวเรืองมาก ทำให้สินค้าเกินความต้องการ วิธีการแก้ไข คือวางแผนปลูกให้น้อยลง ทำความเข้าใจกับผู้ซื้อ นำเสนอข้อได้เปรียบของเราคือ ความต่อเนื่องของสินค้ามีตลอดจึงมีลูกค้าประจำโดยรับสินค้าเราตลอดและผลิตของที่มีคุณภาพส่งเท่านั้น คัดเกรดสินค้าให้ดี มีอย่างต่อเนื่อง

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(1) ทักษะอาชีพ ปลูกพืช (ดาวเรือง) ที่มีคุณภาพส่งให้ลูกค้าในตลาด การทำให้ดาวเรืองเปียกแล้วแห้งได้ในเวลาอันเร็วขึ้นกว่าปกติ

(2) ทักษะชีวิต ชอบคิดดัดแปลง ชอบคิด พยายามทำวันนี้ให้ดีกว่าเมื่อวาน และจะทำงานพรุ่งนี้ให้ดีกว่าวันนี้ นั้นเป็นหลักการจึงทำให้เป็นคนชอบทำอะไรเพื่อสนับสนุนงานที่ทำให้ง่ายขึ้น เช่น ดัดแปลง เครื่องพ่นฮอร์โมน ยากำจัดวัชพืช เครื่องใส่ปุ๋ย พร้อมกลบดิน

(3) ทักษะการสื่อสาร ชอบพูด ชอบทำความเข้าใจกับผู้อื่น ใช้โทรศัพท์ โลกโซเชียล

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ด้านอาหาร ทำนามีข้าวไว้บริโภคตลอดปี มีพืชป่าตามธรรมชาติและปลูกไว้กินเอง

(2) ด้านทรัพยากรการผลิต มีที่ดินเป็นของตัวเอง มีเครื่องมือในการผลิตพร้อม รถแทรกเตอร์ รถเกี่ยวข้าว เครื่องพ่นยา มีทุนในการผลิตพร้อมโดยไม่ได้กู้ยืม (ทำเท่าที่มีแบบพอเพียง) มีองค์ความรู้เรื่องการผลิตพอประมาณ มีอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยในการผลิต พร้อม เช่น พลาสติกคลุมแปลง สายหยดน้ำ อุปกรณ์ระบบน้ำหยด ปุ๋ย สารเคมีต่างๆ ที่จำเป็น มีแหล่งน้ำที่พอใช้ตลอดเวลา

(3) **ด้านการผลิต** มีเมล็ดพันธุ์พร้อม มีพื้นที่ผลิตหรือที่โรงงานผลิต ที่มรอกการผลิต เพื่อให้ผลผลิตส่งให้ลูกค้าตามความต้องการอย่างพอเพียง มีทักษะในการปลูกพืช (ดาวเรือง) มีองค์ความรู้ เรื่อง โรค แมลง ศัตรูพืช รวมถึงปัจจัยต่างๆ และพืชอาศัยที่เป็นเหตุทำให้เกิดโรคพืชต่างๆ

(4) **ด้านการจัดการ ด้านการตลาด** มีจำหน่ายสินค้าทั้งท้องถิ่น ภายในจังหวัด กรุงเทพฯ และ ประเทศลาว โดยมีลูกค้าประจำที่ติดต่อซื้อขายกันจำนวนหนึ่งที่สามารถประกอบกิจการผลิตสั่งให้ตลอดปี

(5) **ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา** สามารถปลูกพืชได้ตลอดทั้งปีและสามารถดูแลและจัดการพืชที่ปลูกได้ทั้งอายุพืชจนเก็บเกี่ยวเสร็จในแต่ละรอบได้โดยพอรอบปัญหาและแนวทางแก้ไข แต่ละฤดูการปลูกได้ ใ้ปัญหทางระบบน้ำหยดในปริมาณที่พอเพียงกับระยะพืช

(6) **ด้านอื่นๆ** มีเครื่องมือ วัด PH ดินและน้ำสามารถช่วยเหลือตัวเองและสมาชิกเกษตรกรรายอื่นได้

14) ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร

สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมสังคมในโลกใบนี้ได้อย่างมีความสุข มั่นคงในอาชีพ มีความมั่นคงในอาหารไม่มีหนี้สินให้หนักใจ มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่นที่มีหนี้สินการให้เกียรติของสังคมที่อยู่มากขึ้นเรื่อยๆ นี่คือการภาคภูมิใจกับอาชีพที่เลือกเดินในวันนี้

15) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกร

ความรู้ รู้จริง รู้ลึก รู้ปัญหา รู้แนวทางแก้ไข เรื่องการผลิตและการตลาด การวางแผนที่จะทำ ทำตามแผนที่วางไว้ พบปัญหาให้รับเข้าไปแก้ปัญหาให้เร็ว อย่าปล่อยปัญหาไว้ให้เกิดปัญหาใหญ่จนแก้ลำบากถึงขั้นแก้ไม่ได้ ทั้งการตลาดและการผลิต

16) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข)

“การตลาด” คือสิ่งที่เกษตรกรต่างพัฒนา ต้องฝึกฝนตั้งแต่เล็กให้เกษตรกรรุ่นใหม่ อย่าฝึกช่วงโต เรียนจบ มหาลัยค่อยฝึกหัดจะไม่ทัน ลูกเกษตรกรหลายคนจะอายุในการขาย

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

ศิษย์เก่าดีเด่น สาขาผลิตพืช วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร ศิษย์เก่าตัวอย่าง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยียโสธร ศิษย์เก่าตัวอย่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2552 ศิษย์เก่าตัวอย่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2553 เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเกี่ยวกับการปลูกพืชและการเกษตร ก้กับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

2.1.6 นายศุภชัย มิ่งขวัญ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 189 หมู่ที่ 5 ตำบลศิริมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

การผลิตผักอินทรีย์

2) การศึกษา

ปวช. เกษตรศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี

ปวส. สาขาพืชศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ปริญญาตรี ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

การศึกษาในโครงการทวิภาคีไทย-อิสราเอล และเมื่อเรียนจบทำงานฟาร์มในประเทศอิสราเอล เป็นเวลา 5 ปี อบรมด้านการใช้พลังงานทดแทน (โซลาร์เซลล์) อบรมพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ กลุ่ม Start up

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

เป็นลูกจ้างของธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยทำหน้าที่เป็นพนักงานส่งเสริมการเกษตรให้กับกลุ่มลูกค้าของ ธกส.

5) แรงบันดาลใจในการทำเกษตร

ในระหว่างการทำหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้กับธนาคารเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้เห็นสภาพความเป็นอยู่และการขาดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ จึงตัดสินใจลาออกจากการเป็นลูกจ้างของราชการ ธกส. ออกมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อสร้างอาชีพให้กับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยนำเอาประสบการณ์จากประเทศอิสราเอลมาปรับใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์

6) ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ทำอาชีพเกษตรกรรมให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ความมั่นคงทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และสภาพแวดล้อม ความมั่งคั่ง ผู้ผลิต เน้นความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ความยั่งยืนสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ตลอดไป สภาพแวดล้อมดี ผู้คนมีความสุข

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเหตุผลที่ทำให้ประสบประสบผลสำเร็จ

ต้องการเป้าหมายของตนเอง ทำมากได้มาก ทำน้อยได้น้อย ได้อยู่กับครอบครัวและชุมชน การที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ประสบผลสำเร็จจะต้องเริ่มจากใจรัก เพราะอาชีพเกษตรกรรมจะต้องใช้ความอดทน ความมุ่งมั่นและพากเพียร ปัจจัยต่อมาจะต้องมีความรู้ เรื่องกระบวนการวิจัยที่ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สุดท้ายถือว่าเป็นเรื่องสำคัญคือรู้เรื่องการตลาด ตรงกับคำกล่าวที่ว่า เกษตรกรยุคใหม่จะต้องผลิตได้ ขายเป็น เป็นผู้ประกอบการได้

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) **ครองตน/ปฏิบัติตน** คิดเชิงบวก ทุกอย่างมีปัญหา แต่ทุกปัญหามีทางแก้ไข มีความมุ่งมั่น ขยัน อดทน สู้งาน ยึดมั่นในหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา มีจิตอาสา ช่วยเหลือบุคคลอื่น นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

(2) **ครองคน** เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ให้ความรู้ ให้ทักษะประสบการณ์แก่ผู้อื่นๆ สร้างเครือข่ายการผลิตเกษตรอินทรีย์

(3) **ครองงาน/การทำงาน** ใช้หลักศาสตร์ของพระราชามาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจกรรมของฟาร์ม และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆ ในฟาร์ม ดังนี้

รายได้รายวันจากการขายไข่ไก่อินทรีย์และผักอินทรีย์ รายได้รายสัปดาห์จากการส่งผักสลัดผักพื้นบ้านและผลไม้ให้กับ Top supermarket รายได้รายปีจากการขายข้าวอินทรีย์และในอีก 5 ปี จะมีรายได้รายปีจากการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง กาแฟ เงาะ สละอินโด เป็นต้น และบ้านอายุให้กับตนเองและครอบครัวในอีก 30 ปี โดยการปลูกไม้พุ่ม 500 ต้น ยางนา 200 ต้น ตะเคียน 100 ต้น ประดู่ 100 ต้น รวม 1,000 ต้น พร้อมขึ้นทะเบียนสวนป่าถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อเป็นบ้านอายุและทุนการศึกษาให้กับบุตรหลาน ปัจจุบันต้นไม้อายุ 5 ปีแล้ว ทำเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน กล่าวคือ มั่นคงในเรื่องอาหารที่สะอาดและปลอดภัยไร้สารเคมี มั่งคั่ง ในเรื่องทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ยั่งยืน คือ สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน สามารถพลิกฟื้นผืนดินของบรรพบุรุษให้กลับกลายเป็นแผ่นดินทอง

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม

จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตผักอินทรีย์ ของจังหวัดอำนาจเจริญ จนจังหวัดอำนาจเจริญ กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของจังหวัดอำนาจเจริญ ว่าเป็นเมือง อำนาจเจริญเมืองแห่งธรรมะและเกษตรอินทรีย์ เป็นศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ผักอินทรีย์ เป็นศูนย์การเรียนรู้และวิจัยพืชผักอินทรีย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีพืชผักอินทรีย์

11) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ผ่านมาและการแก้ไข ปัญหา

ระบบการตลาดของสินค้าเกษตรไม่แน่นอน ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดราคา ผู้ผลิตไม่สามารถกำหนดราคาได้ ทำให้เกษตรกรหรือผู้ผลิตไม่สามารถคำนวณกำไรได้ อีกนัยหนึ่งคือปัจจัยการผลิต ปุ๋ย สารเคมี มีราคาแพง และสร้างปัญหาให้กับดินและสภาพแวดล้อม แนวทางการแก้ไข เกษตรกรจะต้องพึ่งพาตนเองให้ได้

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(1) **ทักษะอาชีพ** มีความรู้ ทักษะ ตรงตามสาขาที่ผลิต และมีความรู้รอบด้าน ทั้งขบวนการผลิต การจำหน่าย

(2) **ทักษะชีวิต** มีความสามารถในการถ่ายทอดและการสื่อสาร มีความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ กล้านำการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการสร้างเครือข่าย มีการดำรงชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

(3) **ทักษะการสื่อสาร** มีความสามารถในการถ่ายทอดและการสื่อสาร มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ มีความสามารถในการใช้ภาษาไอที

(4) **ทักษะอื่นๆ** ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) **ด้านอาหาร** ใช้ผลผลิตในฟาร์ม เพื่อการบริโภค ผลิตพืชผัก เพื่อการบริโภคในชุมชน ก่อนการส่งออกจำหน่าย

(2) **ด้านทรัพยากรการผลิต** มีการพัฒนา ปรับปรุงดิน รักษาสภาพแวดล้อม นำสิ่งเหลือใช้จากการนำการเกษตรมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต สร้างความเกื้อกูลในระบบการผลิต

(3) **ด้านการผลิต** ผลิตพืชผักอินทรีย์ สร้างความยั่งยืนทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และสภาพแวดล้อม

(4) **ด้านการจัดการ ด้านการตลาด** ผลิตสินค้าเกษตรให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ผักอินทรีย์ผลิตได้ส่งทั้งตลาดชุมชน ตลาดซูเปอร์มาร์เก็ต โดยการสร้างกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ พัฒนาคุณภาพของสินค้า สร้างมูลค่าของสินค้า

(5) **ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา**
มีการทำนวัตกรรมหรือคิดค้นภูมิปัญญามาใช้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ดังนี้

ก. การใช้ทลายปาล์มมาใช้ในการปลูกเมล่อนในระบบอินทรีย์ สามารถลดต้นทุนการผลิต และปลูกได้ถึง 4 ครั้ง โดยไม่ต้องเปลี่ยนวัสดุปลูก

ข. การบริหารจัดการพื้นที่ผลิตผักอินทรีย์โดยใช้เทคโนโลยีในการปลูกพืชในระบบโรงเรือนแบบปิด ทำให้สามารถผลิตผักอินทรีย์ส่งลูกค้าได้ตลอดทั้งปี

ค. การนำประสบการณ์ที่ฝึกงานที่ประเทศอิสราเอล 7 ปี มาใช้ในชีวิตจริง โดยนำเอาวิธีการของคนในประเทศอิสราเอลมาใช้ในการบริหารจัดการด้านการตลาด โดยใช้หลักการเอาการตลาดนำการผลิต หรือมีที่จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรก่อน ค่อยมาวางแผนการผลิต

ง. การนำเทคโนโลยีการให้น้ำพืชแบบสมัยใหม่ เพื่อลดต้นทุน และประหยัดเวลา เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

จ. การใช้เทคโนโลยีพลังงานทดแทน (พลังงานแสงอาทิตย์โดยใช้โซลาร์เซลล์) เพื่อใช้ในระบบชลประทาน เพื่อการเกษตร ลดต้นทุนในการใช้พลังงานไฟฟ้า และใช้พลังงานทดแทน

14) ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เยี่ยมชมฟาร์ม “ภูตะวันฟาร์ม” และจังหวัดอำนาจเจริญ นำเอกกิจกรรมการปลูกพืชอินทรีย์ เป็นข้อกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัด

15) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม

ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกร ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน ความรู้และทักษะทางการตลาด ความมุ่งมั่นและอดทน การมีจิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่น

16) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพในโครงการอาชีพศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช)

จะต้องสร้างให้ผู้เรียนมี 5 ข้อ ดังนี้

- (1) ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกร
- (2) ความรู้และทักษะเฉพาะด้าน
- (3) ความรู้และทักษะทางการตลาด
- (4) ความมุ่งมั่นและอดทน
- (5) การมีจิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่น

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

การได้รับรางวัลดีเด่น (เกียรติบัตร วุฒิบัตร โล่)

(1) ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่น ปี พ.ศ. 2561 (Farmer of the year 2018) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้มอบ

(2) ได้รับเกียรติจากคณะท่านนายกรัฐมนตรี เยี่ยมชมศูนย์เรียนรู้ผักอินทรีย์ เมืองธรรมเกษตรในฐานะเจ้าของฟาร์ม และได้นำเสนอผลงานการดำเนินงานของศูนย์ และกิจกรรมในฟาร์ม ปี พ.ศ. 2561

สิ่งที่ภาคภูมิใจ

- (1) สิ่งภาคภูมิใจในชีวิต คือการสานต่องานของพ่อหลวง รัชกาลที่ 9
- (2) สร้างผู้ประกอบการ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับกลุ่มจำนวน 6 คน
- (3) สร้างอาชีพให้คนในชุมชนมีรายได้ มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น 100 คน
- (4) สนองนโยบายรัฐบาล และจังหวัดอำนาจเจริญ เมืองธรรมเกษตร

(5) ภูมิใจที่ได้ต้อนรับ นายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

2.1.7 นายไพฑูรย์ ผางคำ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 20 หมู่ 7 บ้านนาทุ่ง ตำบลฝักไหม อำเภอยี่งอ จังหวัดศรีสะเกษ

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

นาข้าวอินทรีย์

2) การศึกษา

ปวส. สาขา เกษตรกรรม จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรมจาก

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ บริษัทสยามคูโบต้า และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

เคยทำงานบริษัทอุตสาหกรรมแล้วรู้สึกเหนื่อยหน่ายและอยากกลับมาพัฒนาบ้านเกิดสามารถพึ่งพาตนเองได้

5) แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

เกิดจากสภาพปัญหาที่พบเจอ เช่น การทำนาลงทุนสูง ใช้แต่ปุ๋ยเคมี ผลผลิตต่ำ ขาดทุน ขายผลผลิตไม่ได้ราคา ถูกกดราคา สู้ตายทำไปทำไมขาดทุน หนี้สินเพิ่มพูนขึ้น ส่งผลถึงสุขภาพคนทำคนล้มป่วย เสียเงินไปกับการกินยาหาหมอ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ดิน น้ำ คนเปื้อน สิ่งมีชีวิตที่มีในทุ่งนาหมดไป กบ เขียด กุ้ง หอย ปูปลา หายหมดไม่มีจะกิน ทุ่งนาเกิดสารพิษ คนลงน้ำในนาเป็นโรคฉี่หนู โรคติดเชื้อในกระแสเลือด สัตว์เลี้ยงเกิดโรคระบาด จิตใจคนอ่อนแอ

6) ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

พึ่งพาตนเองได้ มีรายได้ประจำ กินอาหารที่ดีมีประโยชน์ต่อร่างกาย

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเหตุผลที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ

มีนาอยู่แล้ว ภูมิใจอากาศฟื้นฟูเหมาะกับการทำนา การทำนาเป็นอาชีพที่เกิดขึ้นก็เห็นแล้วและอยากพัฒนาท้องถิ่นที่เห็นมาตั้งแต่เด็กๆให้ดีขึ้น เป็นอาชีพที่ฝังลึกในจิตใจ โตขึ้นมาเห็นพ่อแม่ทำนาอยู่แล้วไปอยู่ที่ไหนก็คิดถึงครอบครัว อยากอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา คิดเห็นตอนเด็กๆพ่อแม่ทำนา เราเป็นเด็กเห็นท้องถิ่นมีแต่ความอุดมสมบูรณ์ วิ่งเล่นอาบน้ำฝนในทุ่งนา ไม่มีปัญหา มีพืชผักเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ กุ้งหอยปูปลามากมาย ช่วงเป็นเด็กพ่อแม่จะไปหาลูกอ๊อดลูกกบไว้เป็น

อาหารค่ำ เริ่มศึกษาหาความรู้ทุกวิถีทางว่าจะทำอย่างไรที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงเกิดการรวมกลุ่มกับเพื่อนบ้านที่มีใจตรงกัน สร้างกลุ่มสร้างเครือข่าย วางแผนการผลิตร่วมกับกลุ่ม ร่วมกันสร้างกฎระเบียบกติกา การยึดถือร่วมกัน ปรับเปลี่ยนทัศนคติแต่ก่อนมีการทำนาแบบเคมีปรับเปลี่ยนเป็นการทำนาอินทรีย์โดยทุกคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ต่างๆ

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) **ครองตน/ ปฏิบัติตน** รักษาศีล 5 ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ชยัน รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หาความรู้ใหม่ๆใส่ตัวอยู่เสมอ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

(2) **ครองคน** มีน้ำใจกับผู้คนรอบข้าง เป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มต่างๆที่สนใจ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

(3) **ครองงาน/การทำงาน** ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ช่วยอำนวยความสะดวกให้เพื่อนร่วมงาน

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆในฟาร์ม

ทำนาข้าวอินทรีย์ ส่วนใหญ่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ฝัก ตอนนี้นำมาทดลองในการแปรรูปข้าวในรูปแบบต่างๆข้าวที่มีคุณภาพโดยไม่ใช้เคมีต่างๆ ทำสวนมะม่วง มีฟาร์มโคและกระบือจำนวนหนึ่ง

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม

เป็นวิทยากรตามสถานที่ต่างๆ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน

11) **ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ผ่านมาและการแก้ไข**
ปัญหา

การจัดหาปัจจัยการผลิตของสมาชิกในกลุ่ม วิธีแก้ไข ให้ยึดในกฎระเบียบที่เขียนขึ้น และแก้ไขปัญหาร่วมกันแก้ไขไปที่ละจุดไม่ก้าวกระโดดแล้วเราใช้กิจกรรมเป็นตัวแก้ปัญหา เช่น ไม่มีเครื่องจักร ไม่มีรถไถนา ให้ยืมกลุ่มก่อน ไม่มีพันธุ์ข้าวให้ยืมกลุ่มก่อน ไม่มีปุ๋ยให้ยืมกลุ่มก่อน เก็บเงินตอนหลังเก็บเกี่ยวเสร็จ

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(1) **ทักษะอาชีพ** มีองค์ความรู้ในการทำข้าวอินทรีย์ทั้งระบบ
(2) **ทักษะชีวิต** การเป็นผู้นำการพูดในที่สาธารณะและมีจิตสาธารณะ
(3) **ทักษะการสื่อสาร** สื่อสารกับบุคคลทุกคนทั้งเกษตรกรและกลุ่มข้าราชการที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ด้านอาหาร มีอาหารที่ปลอดภัยสำหรับใช้ในการบริโภค สามารถผลิตขึ้นมาใช้บริโภคได้เองโดยลดการซื้อให้น้อยที่สุด

(2) ด้านทรัพยากรการผลิต มีเครือข่ายต่างๆเข้ามาให้ความช่วยเหลือทางด้านอุปกรณ์การผลิตเช่นรถไถดำ

(3) ด้านการผลิต ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการของท้องตลาด

(4) ด้านการจัดการด้านการตลาด มีเครือข่ายและได้ไปออกบูธเพื่อจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆทำให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป

(5) ด้านความรู้เทคโนโลยีภูมิปัญญา การเฝ้าสังเกตซึ่ง ปลูกพืชตระกูลถั่วหลังหน้านาหลังการเก็บเกี่ยว เช่น ปลูกถั่วเหลือง ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกปอเทือง ปลูกกระเจี๊ยบเป็นต้น

14) ข้อคิดบทเรียนและความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นที่รู้จักในกลุ่มเกษตรกรด้วยกันและบุคคลทั่วไป

15) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

การเรียนรู้กระบวนการกลุ่มสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมช่วยคิดช่วยแก้ปัญหาแนวความคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์ทางเดียวกันสร้างภาคีเครือข่ายภาครัฐภาคเอกชน

16) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรรมอาชีพในโครงการอาชีพศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.)

อยากให้ทุกคนพัฒนาอาชีพของตนเอง ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ยิ่งถ้าเปลี่ยนเป็นอินทรีย์ได้ยิ่งดี เพื่อให้ลดต้นทุนการผลิต ได้อาหารที่ปลอดภัยและขายได้ราคา ก็จะทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมศึกษาในโครงการนี้มีอาชีพที่มั่นคงและพัฒนาไปด้วยกัน

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

เกษตรกรดีเด่นระดับชาติ วิทยากรดีเด่น ด้านการผลิตข้างอินทรีย์ และประธานเครือข่าย ผู้ผลิตข้าวอินทรีย์

2.1.8 นายทหาร มณีวงษ์

ที่อยู่ ฟาร์มวิสาหกิจชุมชนโคเนื้อ บ้านแดนอุดม ตำบลคอนกาม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

เลี้ยงโคเนื้อ

2) การศึกษา

ระดับ ปวส. สาขาเกษตรกรรม จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

Smart Farmer จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ประกอบอาชีพเกษตรกรตาม พ่อ แม่ ทำให้เกิดหนี้สินโดยเฉพาะการทำนาตรงตามคำกล่าวที่ว่า “ทำนาปีมีแต่หนี้กับต่อซัง ทำนาปรังเหลือแต่ต่อซังกับหนี้”

5) แรงบันดาลใจในการทำเกษตร

หมู่บ้านประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 30 คน ได้มีโอกาสเข้าฝึกอบรมระยะสั้นเรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ และได้ไปศึกษาดูงานฟาร์มหนองแห่น ตำบลหนองแห่นอำเภอภูคดชุม จังหวัดยโสธร จึงเป็นแรงบันดาลใจในการทำที่จะเลี้ยงโคเนื้อและอยากมีฟาร์มโคเนื้อเป็นของตนเอง

6) ความมุ่งหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกร

มีรายได้เพื่อเลี้ยงชีพและครอบครัวได้

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรและเหตุผลที่ทำให้ประสบประสบผลสำเร็จ

จากแรงบันดาลใจที่เกิดขึ้น จึงได้มีการเรียกประชุมหมู่บ้าน เพื่อหาสมาชิกและจัดตั้งกลุ่มอาชีพ การเลี้ยงโคเนื้อ จากนั้นได้ไปปรึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือ ธกส. เมื่อจัดตั้งกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 10 คน เมื่อได้กลุ่มแล้วนำรายชื่อสมาชิกกลุ่มไปขึ้นทะเบียนที่เกษตรอำเภอเพื่อจัดตั้งกลุ่ม จัดทำแผนธุรกิจ เพื่อให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรพิจารณาแผนธุรกิจ เพื่ออนุมัติวงเงินตามแผนธุรกิจ และเมื่อได้เงินงบประมาณ ก็ดำเนินงานตามแผนธุรกิจ การเลี้ยงโคเนื้อ

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) ครองตน/ปฏิบัติตน หากความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีคุณธรรม

(2) ครองคน มีน้ำใจ เผื่อแผ่

(3) ครองงาน/การทำงาน การเป็นผู้นำที่ดี ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

9) กิจกรรมการเกษตรและกิจกรรมอื่นๆ

เลี้ยงโคเนื้อ มีโคเนื้อจำนวน 100 กว่าตัว ปลูกหญ้าเนเปียร์ เพื่อใช้เป็นอาหาร

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม เป็นผู้ใหญ่บ้าน

11) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรที่ผ่านมาและการแก้ไข

ปัญหา

ปัญหาดินฟ้าอากาศที่ไม่แน่นอนในแต่ละปี ราคาผลผลิตตกต่ำ แก้ปัญหาโดยทำกิจกรรมเกษตรหลายอย่าง เพื่อลดการพึ่งพาสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากเกินไป

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(1) **ทักษะอาชีพ** มีองค์ความรู้และประสบการณ์จริง เรื่อง การเลี้ยงโคเนื้อ การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์

(2) **ทักษะชีวิต** การทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มการเป็นผู้นำกลุ่ม

(3) **ทักษะการสื่อสารจุดเด่นความสามารถ** สื่อสารกับสมาชิกในกลุ่ม สร้างความสามัคคีในกลุ่ม

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) **ด้านอาหาร** มีรายได้มากขึ้น มีเนื้อสัตว์ในการบริโภค

(2) **ด้านทรัพยากรการผลิต** สมาชิกในกลุ่มร่วมมือกันในการผลิต

(3) **ด้านการผลิต** มีโคเนื้อที่มีคุณภาพ ป้อนเข้าสู่ท้องตลาด

(4) **ด้านการจัดการด้านการตลาด** มีสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการด้านต่างๆ มีเครือข่ายเข้ามาช่วยในการรับซื้อผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์

(5) **ด้านความรู้เทคโนโลยีภูมิปัญญา** มีการใช้ส่วนผสมผสานระหว่างความรู้กับภูมิปัญญามาช่วยในการผลิตทั้งการปลูกหญ้าเพื่อเป็นอาหารสัตว์และการให้วัวได้ออกมากินหญ้าที่เกิดจากธรรมชาติ

14) **ข้อคิดบทเรียนและความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม** มีรายได้ และการได้มีส่วนร่วมช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้มีรายได้

15) **ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม** ขยัน รับผิดชอบงานทุ่มเท ความสามัคคีในกลุ่ม

16) **ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรรมอาชีพในโครงการอาชีพศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข.)**

เกษตรกรยุคใหม่จะต้องมีองค์ความรู้และประสบการณ์ตรงตามสาขาอาชีพ ซึ่งการเรียนรู้จากสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

ประธานกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ

2.1.9 นายชุมพล พิศุทธิวงษ์ชัย

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 29/20 ซอยเพิ่มสิน-ออเงิน 32 แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ

1) ประเภทของการประกอบอาชีพ

โรงแรม บริษัทรับเหมา ทางด้านจัดสวน และปลูกผักไฮโดรโปนิกส์

2) การศึกษา

ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านสะอาง ประชาสามัคคี อ.ขุขันธ์ จ.ศรีสะเกษ

ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขุขันธ์ อ.ขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ระดับปริญญา ปวช.เกษตรศรีสะเกษ ปวส.ช่างกลเกษตรบางพูน

ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีปทุม

MBA การตลาด

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

(1) เคยรับราชการ สำนักงานสวัสดิการและสังคม กองสวนสาธารณะสุข

กรุงเทพมหานคร

(2) อบรมในกองสวนสาธารณะด้านออกแบบสร้างสวนสาธารณะ

(3) ลาออกจากอาชีพรับราชการ ปี พ.ศ.2538 เพื่อจัดตั้ง บริษัท อาร์ทกรีนการ์เด้นนิ่ง จำกัด เพื่อบริการด้านจัดสวน

(4) ศึกษาและเดินทางไปงานทางด้านจัดสวน ตามสวนสาธารณะในต่างประเทศ

ด้วยตนเอง

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

ทำธุรกิจทางด้านจัดสวน โดยการศึกษา พัฒนา องค์ความรู้ ทางด้านการบริหารการจัดการและการตลาดอยู่ตลอดเวลาเป็นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อผลงานด้วยความเป็นมืออาชีพต่อลูกค้า

5) แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

จากการเรียนจบทางการเกษตร จึงต้องการใช้วิชาชีพเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างฐานะให้กับตนเอง ญาติพี่น้องเพื่อจะได้หลุดพ้นจากความยากจน

6) ความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรกร

อยากทดลองสิ่งที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมานั้น เราทำได้ และสร้างงาน สร้างเงิน สร้างรายได้ และเป็นธุรกิจที่สามารถต่อยอดแตกสาขาไปยังอาชีพอื่นได้ ดังผลผลิตที่ต่อยอดมาเป็น “โรงแรมกรีนเวย์รีสอร์ท” ก็เพราะความมุ่งมั่นว่าวันหนึ่งเราจะนำเม็ดเงินจากอาชีพเกษตรกรมาพัฒนาธุรกิจอย่างอื่นได้อย่างแน่นอนและอยากเห็นผู้คนในประเทศมีความสุข จากการสัมผัสธรรมชาติบริสุทธิ์ ทางด้านจิตใจ อารมณ์ อากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลพิษ

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเหตุผลที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

หัวใจหลักที่สุดว่า คือ พลังบวก ในการทำให้เรารู้สึกสำเร็จ คือ “การสร้าง ความดี” ทุกครั้งที่ตัวเรารู้สึกสึกว่าอ่อนแอ เมื่อเรามีโอกาสได้สร้างความสำเร็จ ทำความดี ทำนุบำรุงศาสนา และได้ตอบแทนผู้มีพระคุณและตอบแทนคุณของแผ่นดินเราจะรู้สึกได้ว่าเราได้เติมพลังให้กับชีวิต ชีวิตรู้สึก มีพลังกาย พลังใจในการต่อสู้ และเป็นพลังบวกที่ต้องปฏิบัติและสืบสานต่อไปจนกว่าที่เราหมดลมหายใจ

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) **ครองตน/ปฏิบัติตน** วินัยต่อตนเอง รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ ต่ออาชีพ มีความเมตตา เอื้อเฟื้อ ต่อผู้คนที่เราสัมผัส มีจิตใจที่ดี พร้อมสู้ปัญหาหลายๆด้าน ที่เกิดขึ้น ตลอดเวลา รู้จักการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีและไม่ก่อให้เกิดข้อพิพาท

(2) **ครองคน** ใช้สติในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดวิกฤตในองค์กร ใช้ความเมตตาต่อ พนักงาน และครอบครัวด้วยความจริงใจ ให้กำลังใจทีมงานเมื่อพบเจออุปสรรค ให้ความเป็นธรรมต่อ ทีมงานเมื่อเกิดความขัดแย้ง ให้ความซื่อสัตย์ต่อองค์กรในการรับผิดชอบต่อ

(3) **ครองงาน/การทำงาน** “งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน” แล้วเราจะประสบความสำเร็จทุกๆ อาชีพ การทำงานคือการดำรงชีวิต ชีวิตต้องอยู่ด้วยการมีงาน “ปรัชญาคนทำงาน” ถ้าเราเข้าใจและเข้าถึงคำว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน” ปัญหาทุกอย่างจะได้รับการแก้ไขและด้วยความรับผิดชอบต่อการตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จและมีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆ ในฟาร์ม

(1) **กิจกรรมการเกษตร** การรับบริการในการจัดสวน ผลผลิตที่ได้ คือ ผลกำไร จากการบริการ รายได้คือผลตอบแทนจากการบริหารงานและการขายสินค้าทางด้านตกแต่งสวน ปุ๋ย ,ยา,พันธุ์พืช,ระบบรดน้ำและเครื่องมือทางด้านดูแลสวน และรายได้จากการส่งผักไฮโดรโปนิกส์ ไปยังลูกค้าที่มีการจองสินค้าในแต่ละรอบอาชีพ

(2) **กิจกรรมอื่นๆ ในฟาร์ม** มีการปลูกพันธุ์ไม้เพื่อจำหน่ายในธุรกิจจัดสวน มีการเตรียมและขยายพื้นที่เพื่อให้เกิดความพร้อมในการผลิตพืชพันธุ์ให้พอกับการนำออกไปจำหน่าย และมีการเสริมรายได้ด้วยการทำฟาร์มผักไฮโดรโปนิกส์ในส่วนที่เป็นการเสริมรายได้กับธุรกิจหลัก ทางด้านการจัดสวน โรงแรม ที่พักรูปแบบใหม่ที่เน้นจุดหมาย สวยดูดี มีสไตล์ และราคาประหยัด ในเส้นทางการเกษตรที่ผสมผสานกับอาชีพบริการที่ยั่งยืนอย่างมีอาชีพ “Green way resort” รีสอร์ท สำหรับคนรักธรรมชาติ

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม

เป็นวิทยากรให้ความรู้ ทางด้านจัดสวนและดูแลสวนในหน่วยงานเอกชนที่ เชิญมา ปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 การบริจาค

และให้ทุนการศึกษาแก่เด็กที่เรียนทางด้านการเกษตรตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 25 ปี อยู่เป็นประจำ เป็นสถานที่รับนักศึกษาฝึกงานทางด้านการเกษตร มาเรียนรู้และฝึกงานภาคปฏิบัติ

11) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรที่ผ่านมาและการแก้ไข ปัญหา

ปัญหาด้านแรงงาน ที่ค่าแรงสูงขึ้น ปัญหาภัยธรรมชาติ ที่เกิดน้ำท่วมใหญ่ กทม. ปี 54 ปัญหาสินค้าและพืชผักจากต่างประเทศมาตีราคาพืชผักในประเทศ ปัญหาค่าเมล็ดพันธุ์ แพง, ค่าปุ๋ย และอุปกรณ์การผลิต แนวทางแก้ไขปัญหาต้องวางแผนการทำงานและการผลิตโดยใช้ ระบบเทคโนโลยีเข้าเสริม ฝึกอบรมพนักงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมีอุดมการณ์

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกร

(1) **ทักษะอาชีพ** เป็นนักคิดและพัฒนารูปแบบการทำงานให้สอดคล้องกับ แต่ละเหตุการณ์อย่างเหมาะสม ทำให้งานลดปัญหาลง โดยการสร้างประสบการณ์ให้ทีมงานได้รู้ชีวิต ทักษะงานอย่างผู้ชำนาญการ

(2) **ทักษะชีวิต** อดทนต่อความลำบากและมองโลกภายนอกที่มีบุคคลลำบาก กว่าเรา ชยัน คือ การขจัดปัญหาความยากจนเมื่อพันทุกข์ จากความจนเราก็มีความพร้อม ประหยัด คือการใช้จ่ายอย่างมีคุณค่าและประโยชน์ สูงสุดของเม็ดเงิน ซื่อสัตย์ คือ ใจเบิกทางนำไปสู่ความ เชื่อมั่นและการยอมรับ กตัญญู รู้คุณ ผู้บังเกิดเกล้า ตลอดจน ครู อาจารย์ และญาติสนิทมิตรสหาย ตลอดจนที่เราทำการค้าขายด้วย สูงสุดของทักษะชีวิต คือ ต้องเป็นผู้มีคุณธรรม

(3) **ทักษะการสื่อสาร** เรียนรู้การสื่อสารรูปแบบใหม่ที่เป็นเทคโนโลยีต้องก้าว ให้ทัน ภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาที่เพราะใช้ให้เหมาะในแต่ละสถานการณ์และต้องเรียนรู้ให้ได้ หลากหลาย มากที่สุดเท่าที่ความสามารถเรามี

จุดเด่นที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือ เป็นนักฟังที่ดี เป็นนักพูดที่ขายของได้ นัก บริหารที่แก้ปัญหาเรื่องการถ่ายทอดทุกรายละเอียดสื่อสารไปยังทีมงานอย่างเข้าใจ ด้วย คำว่า ขอบคุนครับ ขอโทษครับ อย่างไม่ละอายใจและรู้สึกเป็นเกียรติ เมื่อเราพูดผิดพลาด ต้องขอบคุนที่มี การถูกตำหนิและรับขอโทษเมื่อเรารู้สึกว่าทำให้คนฟังไม่สบายใจ

(4) **ทักษะอื่นๆ** ปัจจัยหลักที่เป็นภูมิคุ้มกัน คือ ต้องรู้จักคำว่าผิดหวัง รู้จักคำว่า ไม่ได้ตั้งใจและรู้จักคำว่าเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถ้าเราทุกข์ ก็รู้ว่าความทุกข์เป็นแบบไหน ถ้าเราสุขก็จะได้ ให้คนอื่นเขาสุขคล้ายๆเราคือการแบ่งปัน นี่คือ เราจะป้องกันตัวและภูมิคุ้มกันให้เรายังอยู่ได้ไม่โดดเดี่ยว

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) **ด้านอาหาร** อาชีพการเกษตร คือ แหล่งผลิตตั้งต้นของอาหารทุกประเภท ทุกชนิดเป็นส่วนใหญ่ ต้องมาจากผลผลิตทางการเกษตร เพราะฉะนั้นไม่แปลกเลยที่เราเห็นธุรกิจ เกษตร เป็นธุรกิจที่ครองโลก และเป็นธุรกิจที่กำหนดทิศทางของมนุษยชาติทั้งหมดทั้งปวง เราต้องเป็น

ผู้ที่สามารถผลิตอาหารทานเองได้ก่อนเบื้องต้นแล้วค่อยพัฒนาไปสู่การค้าขายและการทำธุรกิจขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ จนถึงระดับสากล

(2) **ด้านทรัพยากรการผลิต** ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อสร้าง งานสร้างรายได้ให้กับชุมชน

(3) **ด้านการผลิต** ผลิตของให้ตีมีคุณภาพ ทั้งสด ทั้งสะอาด ทั้งดูสวยงาม ใส่ ทุกรายละเอียดของสิ่งนั้นก็จะมีมูลค่าขึ้นมาเอง

(4) **ด้านการจัดการ ด้านการตลาด** ความพึงพอใจของลูกค้า คือ เป้าหมายใน การทำงาน

(5) **ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา** การบริหารจัดการสมัยใหม่จะต้องใช้ เทคโนโลยีและภูมิปัญญาของคนรุ่นเก่าอย่างลงตัว

14) **ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม**

อยากฝากให้คนรุ่นใหม่ ที่มีความรู้ ความสามารถ และร่างกายแข็งแรงอย่างได้ ย่อท้อต่อโชคชะตาจนนำมาซึ่งการขาดโอกาสทางธุรกิจ จงลุกขึ้นมาสู้ด้วยสติและความมุ่งมั่นว่าเรา ต้องทำได้ เราต้องทำเป็นและเราต้องทำเพื่ออนาคตที่ดี บนพื้นฐานความถูกต้องอย่างยั่งยืน ไม่มีอะไร ที่เราจะทำไม่สำเร็จ ถ้าเรามีใจที่เข้มแข็งลงมือทำด้วยสติปัญญาและความสามารถให้ดูผู้ที่ประสบ ความสำเร็จในหลากหลายธุรกิจเป็นแบบอย่าง และแบบเรียน

15) **ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม**

รู้จริง รู้ลึก และรู้แจ้งทุกขั้นตอนการผลิตและการทำงาน ความขยัน : ความ ขยันได้ เป็นบันไดสู่ความสำเร็จ ทุกคนที่ประสบความสำเร็จล้วนมาจากความขยัน และความดี : ความ ดี คือ ไบเบิกทางให้เราผ่านสิ่งเลวร้ายได้ทุกเมื่อ

16) **ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพในโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนา ชนบท (อศ.กช)**

การผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพจะต้องมาจากเกษตรกรที่มีความรู้ โดยการ เล่าเรียนหรือฝึกอบรมอยู่เป็นประจำ

17) **ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ**

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง

2.1.10 นายสุวิทย์ ร่วมรักษ์

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 77 หมู่ที่ 10 บ้านหนองขอน ต.หนองขอน อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

1) **ประเภทของการประกอบอาชีพ**

เกษตรกรรม (ปลูกพืช, เลี้ยงสัตว์) ธุรกิจเกษตร ผลิตและจำหน่ายดินผสมสำเร็จรูปพร้อมปลูกตราดินงาม, ตราเกษตรดินงามและตราสุดยอดดินดี และรับจัดสวน ปรับปรุงภูมิทัศน์ และจำหน่ายพันธุ์ไม้ทุกชนิด

2) การศึกษา

จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนบ้านหนองช้าง ต.หนองขอน อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนหนองขอนวิทยา ต.หนองขอน อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เกษตรกรรมจากวิทยาลัยเกษตรกรรมอุบลราชธานี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาธุรกิจเกษตรจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี ตำบลหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และระดับปริญญาตรี วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะเกษตรศาสตร์บางพระ

3) การเรียนรู้และการฝึกอบรม

ด้านการขายและการประชาสัมพันธ์ลูกค้า

4) ประสบการณ์ก่อนเป็นเกษตรกรต้นแบบ

- (1) โรงเรียนวิบูลย์บริหารธุรกิจ รามอินทรา (VBAC) ตำแหน่ง อาจารย์
- (2) บริษัท ท็อปเท็นเทรดดิ้ง กรุ๊ป จำกัด ตำแหน่ง Marketing Executive
- (3) บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ตำแหน่งพนักงานขาย
- (4) บริษัท เบทเทอร์เบสท์ ฟู้ด จำกัด ตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายการตลาด
- (5) สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2554-ปัจจุบัน

5) แรงบันดาลใจในการทำการเกษตร

อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่พ่อ-แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เคยพาทำมาตั้งแต่นานมาแล้ว และยังเป็นอาชีพที่สามารถผลิตอาหารเลี้ยงคนทั้งโลกได้ ประกอบกับอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ไม่ซ้ำซากจำเจ เป็นอาชีพที่สามารถหากิจกรรมทำได้ตลอดทั้งปี สามารถสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นได้ในทุกวัน และที่สำคัญเป็นอาชีพอิสระไม่มีใครมาบังคับบงการได้นอกจากเราเป็นคนกำหนดเอง

6) ความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

หวังอยากให้มีอยู่มีกินโดยไม่เดือดร้อนขัดสน หวังอยากให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่พี่น้องเกษตรกร หวังอยากให้การทำการเกษตรเป็นเกษตรธรรมชาติที่สร้างความร่มรื่นเย็นสบายอาศัยการพึ่งพากันในระบบนิเวศน์ และหวังอยากให้พี่น้องเกษตรกรสามารถทำตามได้และสามารถอาศัยเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้

7) จุดเปลี่ยนสำคัญของการประกอบอาชีพเกษตรกรกรม

ทำงานประจำแล้วไม่มีเวลาว่างให้กับครอบครัว เป็นอาชีพที่เคยทำและประสบความสำเร็จมาตั้งแต่สมัยเรียน และครั้งหนึ่งเคยไปเป็นวิทยากรพิเศษบรรยายให้ความรู้แก่เกษตรกรในหัวข้อ “การทำกรเกษตรแบบผสมผสาน” แล้วมีพี่น้องเกษตรกรถามว่า “ที่บ้านอาจารย์ปลูกอะไรบ้าง”

8) หลักคิดและหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพให้สำเร็จ

(1) **ครองตน/ปฏิบัติตน** ชยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน

(2) **ครองคน** เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน และให้ความจริงใจกับทุกคน โอบอ้อมอารีและมีจิตเมตตา เอาใจเขามาใส่ใจเรา และถือทุกคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นเสมือนหนึ่งญาติสนิท

(3) **ครองงาน/การทำงาน** ทำทุกปัญหาให้เป็นโอกาส ถือคติที่ไม่มีอะไรที่เกินความสามารถ ทุกอย่างเราสามารถทำได้ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และใช้ประสบการณ์จริงคิดมากกว่าทำ และทำมากกว่าพูด เรียนรู้ที่จะพัฒนางานอยู่ตลอดเวลา และบริหารทรัพยากรทุกอย่างให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

9) กิจกรรมการเกษตรและอื่นๆ ในฟาร์ม

ร้านจำหน่ายพันธุ์ไม้ มีรายได้ประมาณเดือนละ 15,000-20,000 บาท ดินผสมสำเร็จรูปพร้อมปลูกมีรายได้ประมาณเดือนละ 250,000-400,000 บาท กิจกรรมเกษตรผสมผสาน มีรายได้ประมาณวันละ 150-200 บาท และรับจัดสวน ปรับปรุงภูมิทัศน์ รับทำน้ำตก น้ำพุ รับทำระบบน้ำ และระบบไฟในสวนอัตโนมัติ

10) กิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมด้านสังคม

ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรดินงาม กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองซอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองช้าง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนหนองซอนวิทยา กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุบลราชธานี ประธานที่ปรึกษาสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนหนองซอนวิทยา กรรมการแผนพัฒนาของ อบต.หนองซอน กรรมการวัฒนธรรมของ อบต.หนองซอน ประธานสภาเกษตรกรอำเภอเมืองอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานี

11) ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพเกษตรกรที่ผ่านมาและการแก้ไข ปัญหา

(1) ปัญหาทางด้านแหล่งเงินทุน แก้ไขโดยค่อยๆ ขยับทีละน้อย

(2) ปัญหาด้านแรงงาน แก้ไขโดยใช้แรงงานในครอบครัวและใช้เทคโนโลยี

(3) ปัญหาด้านแหล่งวัตถุดิบในการผลิตสินค้าเกษตร แก้ไขโดยใช้วัตถุดิบ
ในท้องถิ่น

12) ทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

(1) **ทักษะอาชีพ** มีความเป็นวิชาการและความเป็นมืออาชีพในการทำงาน
และนำระบบบริษัทมาใช้ในการบริหารงาน

(2) **ทักษะชีวิต** มีความขยันและมีความอดทนและมีความมุ่งมั่นไม่ยอมแพ้
อะไรง่ายๆ และชอบเรียนรู้และชอบความท้าทาย

(3) **ทักษะการสื่อสาร** มีทักษะในการนำเสนอที่ชัดเจน เป็นขั้นเป็นตอน
และเข้าใจได้ง่าย

(4) **ทักษะอื่นๆ** เป็นผู้ที่ศึกษาและมีทักษะความสามารถในด้านของ
พิธีกรรม ประเพณี พิธีพุทธ พิธีพราหมณ์ และวัฒนธรรมพื้นบ้าน

13) การพึ่งพาตนเองด้านต่างๆ ดังนี้

(1) **ด้านอาหาร** พืชผักสวนครัว ปลา ไก่ กุ้ง หอย ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตใน
ฟาร์มและมีการซื้อเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดและจำเป็น

(2) **ด้านทรัพยากรการผลิต** ยังจำเป็นต้องพึ่งพาจากแหล่งภายนอก

(3) **ด้านการผลิต** ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก และจ้างเพื่อนบ้านช่วย
บางส่วน

(4) **ด้านการจัดการ ด้านการตลาด** ใช้หลักการบริหารจัดการในรูปแบบ
ของบริษัท และบริหารจัดการด้วยตัวเองเพื่อความสะดวกรวดเร็วและทันต่อความต้องการของตลาด

(5) **ด้านความรู้ เทคโนโลยี ภูมิปัญญา** นำเทคโนโลยีการผลิตเข้ามาช่วย
ทุนแรงและประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น แทรกเตอร์ เครื่องย่อยวัสดุ เครื่องผสม สายพานลำเลียง ฯลฯ
มีการผลิตปุ๋ยเพื่อใช้เอง มีการผลิตจุลินทรีย์ เชื้อราไตรโคเดอร์มา ฯลฯ

(6) **ด้านอื่นๆ** ทุกกิจกรรมในฟาร์มส่วนใหญ่จะดำเนินการด้วยวัสดุและ
อุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ภายในฟาร์ม เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต เช่น วัสดุ เครื่องใช้ต่างๆ รวมถึง
โรงเรือนก็จะดำเนินการสร้างเอง

14) ข้อคิด บทเรียน และความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ไม่มีสิ่งไหนที่ยากเกินความสามารถของคนที่มีความตั้งใจที่จะทำ และเมื่อ
ลงมือทำในสิ่งใดแล้วไม่มีสิ่งไหนที่จะไม่ให้ความรู้และความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาคือ
บทพิสูจน์ว่าเรามีความอดทนมากน้อยเพียงใดที่จะก้าวเข้าไปสู่ความสำเร็จ

15) ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ความรัก ความมุ่งมั่น และความตั้งใจ กำลังใจจากครอบครัวและคนรอบข้าง คำสับสนุนของบุคคลทั่วไปที่เรานำมาเปลี่ยนเป็นแรงบันดาลใจ ความรู้และการวางแผนที่ดี เงินทุนและแหล่งที่มาของเงินทุน

16) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพในโครงการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กษ.)

- (1) ต้องปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรมีความรักและความเข้าใจในอาชีพเกษตร
- (2) เปลี่ยนทัศนคติของการทำเกษตรแบบเดิม (ทำสืบๆ กันมา) มาเป็นการทำการเกษตรแบบมืออาชีพ
- (3) ต้องให้เกษตรกรเข้าใจในทักษะการทำงานแต่ละด้าน เช่น ลักษณะจำเพาะของพืชหรือสัตว์แต่ละชนิด เข้าใจในธรรมชาติ เข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีอันดี เข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ ต้องฝึกให้เกษตรกรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ดี เกษตรกรมืออาชีพต้องไม่หยุดพัฒนาตัวเอง

17) ความภาคภูมิใจและรางวัลที่ได้รับ

- (1) ได้รับเกียรติเป็นสมาชิก อ.ก.ท. ระดับหน่วย หน่วยอุบลราชธานี
- (2) ชนะการแข่งขันทักษะเกษตรระดับหน่วย หน่วยอุบลราชธานี อันดับที่ 3 ประเภทขับรถไถเดินตามปฏิบัติงานในเขตพื้นที่กำหนด
- (3) ได้รับเกียรติเป็นสมาชิก อ.ก.ท. ที่ดีเด่นระดับหน่วย หน่วยอุบลราชธานี
- (4) เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีเด่น จนคุณแม่ได้รับคัดเลือกให้เป็นแม่ตัวอย่าง ประจำปีการศึกษา 2537 ในงานวันแม่แห่งชาติของวิทยาลัยเกษตรกรรมอุบลราชธานี
- (5) ได้รับเกียรติเป็นสมาชิก อ.ก.ท. ระดับภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 16 ณ วิทยาลัยเกษตรกรรมร้อยเอ็ด

2.1.11 สรุป การวิเคราะห์และสังเคราะห์เกษตรกรต้นแบบ โดยอาศัยกรอบดังนี้

- 1) แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 2) แนวคิดในกาประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 3) แนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 4) แนวทางการแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- 5) ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

โดยมีผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ ดังนี้

- 1) แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

เกษตรกรต้นแบบ ทั้ง 10 ราย มีแรงบันดาลใจจากการที่ได้เรียนมา ทางด้านการเกษตร เกิดความชอบในอาชีพเกษตรกรรม มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม กอปรกับได้ประสบการณ์ที่ดีจากการทำงานในบริษัทเอกชนมาก่อน เห็นช่องทางในการ ประกอบอาชีพแล้วเกิดความมั่นคง จึงออกมาเป็นผู้ประกอบการเอง โดยประกอบอาชีพบนพื้นที่ของ พ่อแม่ แล้วขยายกิจการจากการจัดพื้นที่เองจนเป็นตัวอย่างของการทำการเกษตรให้กับชุมชน และ เป็นที่ยอมรับของคนอื่น

2) แนวคิดในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

เกษตรกรต้นแบบ กล่าวว่า อาชีพเกษตรกรรม เกษตรกรจะต้องหลังสู้ ฟ่าหน้าสู้ดิน หนักเอาเบาสู้ อาบเหงื่อต่างน้ำ กิจกรรมการเกษตรส่วนใหญ่จะต้องใช้เวลาดำเนินการ เป็นปีหรือหลายปีจึงจะประสบผลสำเร็จ สำหรับแนวคิดในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่บน พื้นฐานของการแก้โจทย์การทำการเกษตรให้ได้ ได้แก่

(1) ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในฟาร์มหรือท้องถิ่น พึ่งพาตนเองให้ได้ เช่น ลดการใช้ปุ๋ยเคมีหันมาทำปุ๋ยอินทรีย์หรือบำรุงดินด้วยพืชตระกูลถั่ว ลดการใช้ สารเคมีหันมาใช้วิธีการปลูกพืชหมุนเวียนหรือการใช้พืชสมุนไพร

(2) การเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ เป็นแนวทางผลิตน้อยได้มาก เริ่มจากการ ใช้พันธุ์ดี บำรุงดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน การเก็บเกี่ยวในระยะให้ ผลผลิตสูงสุด

(3) เพิ่มมูลค่าผลผลิต ให้ผลผลิตทางการเกษตรมีคุณภาพจึงจะขายได้ ราคา การแปรรูปผลผลิต ไม่ขายผลผลิตเป็นขั้นปฐมภูมิ เช่น ไม่ขายข้าวเปลือกแต่ขายเป็นข้าวสาร หรือแปรรูปเป็นแป้ง เส้นหมี่ เครื่องสำอาง เป็นต้น

(4) เปิดช่องทางการตลาด ทั้งในท้องถิ่นและต่างประเทศ สินค้าเกษตร ต้องมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ การจะเปิดตลาดต่างประเทศจะต้องมี การรวมกลุ่มการผลิต เพื่อให้จำนวนผลผลิตมากพอกับการส่งออก

3) แนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

เกษตรกรต้นแบบ กล่าวว่า การจะปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ชนิดใด จะต้องศึกษาหาความรู้ ในเรื่องนั้นอย่างจริงจัง ตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย ขั้นตอนต่อมาจะต้องลงมือทำจากกิจกรรมน้อยๆ แล้วขยายเพิ่มขึ้น เมื่อมีทักษะและประสบการณ์ การศึกษาดูงานเพื่อนบ้านหรือเกษตรกรต้นแบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างเครือข่ายการ เรียนรู้ และสร้างเครือข่ายธุรกิจ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของรัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางใน การดำเนินงาน มีความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี มีคุณธรรมประจำใจ มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่ออาชีพและต่อคนอื่น

4) แนวทางการแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีทั้งผู้ล้มเหลว เป็นหนี้สินและผู้ประสบผลสำเร็จ มีความมั่นคง มีความมั่งคั่ง และมีความยั่งยืน ปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบ่งออกเป็น 4 อย่างดังนี้

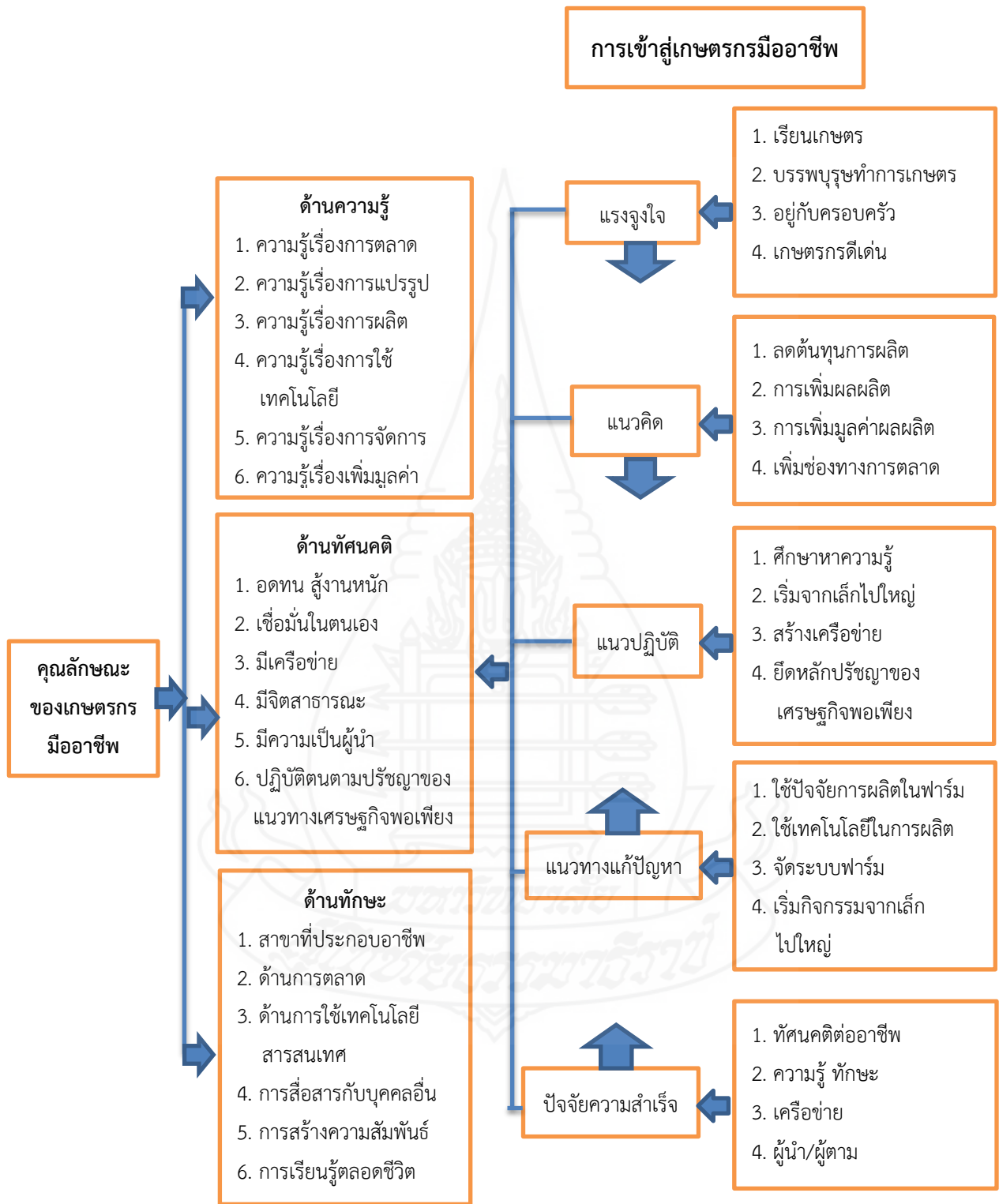
- (1) ปัจจัยการผลิต มีราคาสูง แก้โดยการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นมากที่สุด
- (2) แรงงานในฟาร์ม คนหนุ่มสาวหนีเข้าเมืองใหญ่ชายแรงงานในโรงงานหรือสถานประกอบการ คนทำการเกษตรเป็นผู้สูงอายุ แก้โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตและสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรมให้กับคนรุ่นใหม่
- (3) การจัดการฟาร์มที่จะต้องใช้เทคโนโลยี ในขณะที่ผู้จัดการฟาร์มเป็นผู้สูงอายุ วิธีแก้สร้างคนรุ่นใหม่เป็นลูกหลานเข้ามาทำการเกษตรให้มากขึ้น
- (4) เงินทุน การทำการเกษตรสมัยใหม่จะต้องมีการลงทุนมาก สถาบันการเงินจะต้องให้การสนับสนุนเงินทุน วิธีการแก้ปัญหาด้วยการวางแผนการขยายกิจการอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากเล็ก ไปสู่กลาง และใหญ่

5) ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

การประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องมีปัจจัยดังนี้

- (1) ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม ต้องมีความอดทน สู้งาน และมีความเชื่อว่าอาชีพเกษตรกรรม มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับอาชีพอื่นๆ ดังเช่น เกษตรกรในประเทศอิสราเอล ประเทศญี่ปุ่น มีฐานะความเป็นอยู่มีรายได้สูงมีความมั่นคงในชีวิต
- (2) ความรู้ ทักษะในสาขาอาชีพที่ประกอบอาชีพ มีการเรียนรู้ตลอดเวลา ปรับปรุง พัฒนางานของตนเองอยู่ตลอด
- (3) เครือข่ายการเรียนรู้และการทำธุรกิจ เครือข่ายช่วยสร้างความร่วมมือทั้งการผลิต การจำหน่าย การเรียนรู้ร่วมกัน สร้างช่องทางการตลาดให้กว้าง
- (4) ความเป็นผู้นำ ที่มีจิตสาธารณะ พร้อมช่วยเหลือผู้อื่น มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม

สรุปคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพจากการวิเคราะห์สังเคราะห์เกษตรกรต้นแบบ ดังภาพ

ภาพที่ 4.2 คุณลักษณะและการเข้าสู่เกษตรกรมืออาชีพ

2.2 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอน

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจากผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 50 คน จากวิทยาลัยละ 5 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากครูผู้สอนสาขาวิชาสัตวศาสตร์ สาขาวิชาพืชศาสตร์ สาขาวิชาประมง สาขาวิชาพาณิชยกรรมและสาขาวิชาสามัญสัมพันธ์ และเก็บข้อมูลจากผู้เรียนจำนวน 240 คน ปีการศึกษา 2559 ประเด็นการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ในสาขาเกษตรและสาขาที่เกี่ยวข้อง 2) ทั้งด้านทัศนคติต่อตนเองสังคมและอาชีพและ 3) ด้านทักษะได้แก่ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิตและทักษะการสื่อสาร

2.2.1 ผู้เรียน

ตารางที่ 4.21 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านความรู้ของเกษตรกรมืออาชีพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
n=240							
1. ด้านความรู้ (สาขาอาชีพ)							
1.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการทำ การเกษตรเบื้องต้น	1 (0.4)	12 (5.0)	46 (19.2)	100 (41.7)	81 (33.8)	4.03 (.876)	มาก
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการ ผลิตอย่างคุ้มค่า	2 (0.8)	19 (7.9)	38 (15.8)	106 (44.2)	75 (31.2)	3.97 (.930)	มาก
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุน การผลิต	1 (0.4)	15 (6.2)	48 (20.0)	105 (43.8)	71 (29.6)	3.95 (.885)	มาก
1.4 ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่า ผลผลิต	1 (0.4)	15 (6.2)	37 (15.4)	110 (45.8)	77 (32.1)	4.02 (.874)	มาก
1.5 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	0 (0.0)	3 (1.2)	38 (15.8)	109 (45.4)	90 (37.5)	4.19 (.740)	มาก
1.6 ความรู้เกี่ยวกับการการจัดทำ แผนธุรกิจ	0 (0.0)	5 (2.1)	42 (17.5)	112 (46.7)	81 (33.8)	4.12 (.763)	มาก
1.7 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีใหม่ๆ	0 (0.0)	6 (2.5)	43 (17.9)	110 (45.8)	81 (33.8)	4.10 (.779)	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
1.8 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีการสื่อสาร	0 (0.0)	4 (1.7)	39 (16.2)	117 (48.8)	80 (33.3)	4.13 (.738)	มาก
1.9 ความรู้เกี่ยวกับการขายสินค้า ทางออนไลน์	0 (0.0)	2 (0.8)	45 (18.8)	122 (50.8)	71 (29.6)	4.09 (.714)	มาก
1.10 ความรู้เกี่ยวกับการเป็น ผู้ประกอบการ	0 (0.0)	0 (0.0)	27 (11.2)	113 (47.1)	100 (41.7)	4.30 (.662)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.09 (.796)	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านความรู้ในสาขาเกษตรกรรม และสาขาที่เกี่ยวข้องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.30$) ระดับมาก 9 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ($\bar{X} = 4.19$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.13$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนธุรกิจ ($\bar{X} = 4.12$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ($\bar{X} = 4.10$) ความรู้เกี่ยวกับการขายสินค้าทางออนไลน์ ($\bar{X} = 4.09$) ความรู้เกี่ยวกับหลักการทำการเกษตรเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.03$) ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ($\bar{X} = 4.02$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.97$) และความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต ($\bar{X} = 3.95$)

ตารางที่ 4.22 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านทัศนคติของเกษตรกรมืออาชีพต่อตนเอง
สังคมและอาชีพ

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. ด้านทัศนคติ (ต่อตนเอง)							
2.1 สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา	0 (0.0)	1 (0.4)	33 (13.8)	124 (51.7)	82 (34.2)	4.19 (.677)	มาก
2.2 สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ด้วยตนเอง	0 (0.0)	2 (0.8)	30 (12.5)	123 (51.2)	85 (35.4)	4.21 (.685)	มากที่สุด
2.3 สามารถประกอบอาชีพ เกษตรกรให้มีประสบผลสำเร็จ	0 (0.0)	1 (0.4)	28 (11.7)	122 (50.8)	89 (37.1)	4.24 (.667)	มากที่สุด
(ต่อสังคม)							
2.4 มีเครือข่ายซึ่งมีความสำคัญต่อ การประกอบอาชีพ	0 (0.0)	1 (0.4)	32 (13.3)	122 (50.8)	85 (35.4)	4.21 (.678)	มากที่สุด
2.5 มีความรู้และประสบการณ์ที่ เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	0 (0.0)	3 (1.2)	34 (14.2)	115 (47.9)	88 (36.7)	4.20 (.721)	มาก
2.6 มีการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่ง กันและกัน	0 (0.0)	3 (1.2)	35 (14.6)	120 (50.0)	82 (34.2)	4.17 (.714)	มาก
(ต่ออาชีพ)							
2.7 อาชีพเกษตรกรสร้างรายได้ ให้กับเกษตรกร	0 (0.0)	5 (2.1)	29 (12.1)	119 (49.6)	87 (36.2)	4.20 (.727)	มาก
2.8 อาชีพเกษตรกรสร้าง ความสุขให้กับเกษตรกร	0 (0.0)	5 (2.1)	27 (11.2)	115 (47.9)	93 (38.8)	4.23 (.728)	มากที่สุด
2.9 อาชีพเกษตรกรมีความมั่นคง และยั่งยืน	0 (0.0)	5 (2.1)	27 (11.2)	115 (47.9)	93 (38.8)	4.23 (.728)	มากที่สุด
2.10 อาชีพเกษตรกรสร้างรายได้ และความเข้มแข็ง	0 (0.0)	6 (2.5)	33 (13.8)	118 (49.2)	83 (34.6)	4.15 (.748)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.20 (.634)	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่าผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านทัศนคติต่อตนเอง สังคม และอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.24$) อาชีพเกษตรกรรมสร้างความสุขให้กับเกษตรกร และอาชีพเกษตรกรรมมีความมั่นคง และยั่งยืน ($\bar{X} = 4.23$) เท่ากัน สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองและมีเครือข่ายซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.21$) ระดับมาก 5 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ มีความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ($\bar{X} = 4.20$) เท่ากัน สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.19$) มีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.17$) และอาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้และความเข้มแข็ง ($\bar{X} = 4.15$) เท่ากัน

ตารางที่ 4.23 ระดับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อด้านทักษะของเกษตรกรมืออาชีพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3. ด้านทักษะ (ทักษะอาชีพ)							
3.1 ความสามารถในการผลิต	0 (0.0)	2 (4.0)	9 (18.0)	22 (44.0)	17 (34.0)	4.08 (.829)	มาก
3.2 ความสามารถในการเพิ่มมูลค่า ผลผลิต	0 (0.0)	4 (8.0)	11 (22.0)	20 (40.0)	15 (30.0)	3.92 (.922)	มาก
3.3 ความสามารถในการขายผลผลิต	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	21 (42.0)	16 (32.0)	4.04 (.807)	มาก
(ทักษะชีวิต)							
3.4 ความสามารถในการดำเนินชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	22 (44.0)	15 (30.0)	4.02 (.795)	มาก
3.5 ความสามารถในการเรียนรู้ตลอด ชีวิต	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	19 (38.0)	18 (36.0)	4.08 (.829)	มาก
3.6 ความสามารถในการแก้ปัญหา	0 (0.0)	2 (4.0)	7 (14.0)	23 (46.0)	18 (36.0)	4.14 (.808)	มาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
(ทักษะการสื่อสาร)							
3.7 ความสามารถในการสื่อสารกับ ชาวต่างชาติ	0 (0.0)	1 (2.0)	7 (14.0)	24 (48.0)	18 (36.0)	4.18 (.747)	มาก
3.8 ความสามารถในการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์	0 (0.0)	1 (2.0)	10 (20.0)	23 (46.0)	16 (32.0)	4.08 (.778)	มาก
3.9 ความสามารถในการสื่อสารใน กลุ่มและเครือข่าย	0 (0.0)	1 (2.0)	8 (16.0)	25 (50.0)	16 (32.0)	4.12 (.746)	มาก
3.10 ความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ตาม	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	22 (44.0)	17 (34.0)	4.12 (.746)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.07 (.717)	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่าผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ($\bar{X} = 4.18$) ความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.14$) ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตาม และความสามารถในการสื่อสารในกลุ่มและเครือข่าย ($\bar{X} = 4.12$) ความสามารถในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และความสามารถในการผลิต ($\bar{X} = 4.08$) เท่ากัน ความสามารถในการขายผลผลิต ($\bar{X} = 4.04$) ความสามารถในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.02$) และความสามารถในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ($\bar{X} = 3.92$)

2.2.2 ด้านผู้สอน

ตารางที่ 4.24 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านความรู้

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
1. ด้านความรู้ (สาขาอาชีพ)							
1.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการทำ การเกษตรเบื้องต้น	0 (0.0)	0 (0.0)	17 (34.0)	26 (52.0)	7 (14.0)	3.80 (.670)	มาก
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการ ผลิตอย่างคุ้มค่า	0 (0.0)	1 (2.0)	14 (28.0)	27 (54.0)	8 (16.0)	3.84 (.710)	มาก
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุน การผลิต	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	30 (60.0)	7 (14.0)	3.86 (.670)	มาก
1.4 ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่า ผลผลิต	0 (0.0)	0 (0.0)	15 (30.0)	29 (58.0)	6 (12.0)	3.82 (.628)	มาก
1.5 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ ผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (14.0)	38 (76.0)	5 (10.0)	3.96 (.493)	มาก
(สาขาที่เกี่ยวข้อง)							
1.6 ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผน ธุรกิจ	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	31 (62.0)	8 (16.0)	3.94 (.619)	มาก
1.7 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีใหม่ๆ	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (10.0)	35 (70.0)	10 (20.0)	4.10 (.543)	มาก
1.8 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ เทคโนโลยีการสื่อสาร	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (20.0)	33 (66.0)	7 (14.0)	3.94 (.585)	มาก
1.9 ความรู้เกี่ยวกับการขายสินค้า ทางออนไลน์	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	35 (70.0)	9 (18.0)	4.06 (.549)	มาก
1.10 ความรู้เกี่ยวกับการเป็น ผู้ประกอบการ	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (18.0)	21 (42.0)	20 (40.0)	4.22 (.736)	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม						3.95 (.620)	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่าผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านความรู้ในสาขาเกษตรและสาขาที่เกี่ยวข้องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.22$) ระดับมาก 9 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ($\bar{X} = 4.10$) ความรู้เกี่ยวกับการขายสินค้าทางออนไลน์ ($\bar{X} = 4.06$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ($\bar{X} = 3.96$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร และความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนธุรกิจ ($\bar{X} = 3.94$) เท่ากัน ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต ($\bar{X} = 3.86$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.84$) ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ($\bar{X} = 3.82$) ความรู้เกี่ยวกับหลักการทำการเกษตรเบื้องต้น ($\bar{X} = 3.80$)

ตารางที่ 4.25 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านทัศนคติของเกษตรกรมืออาชีพต่อตนเอง
สังคมและอาชีพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
n=50							
2. ด้านทัศนคติ (ต่อตนเอง)							
2.1 สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	27 (54.)	17 (34.0)	4.22 (.648)	มาก ที่สุด
2.2 สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (8.0)	30 (60.)	16 (32.0)	4.24 (.591)	มาก ที่สุด
2.3 สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรกรมให้ประสบผลสำเร็จ	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (10.0)	29 (58.0)	16 (32.0)	4.22 (.615)	มาก ที่สุด
(ต่อสังคม)							
2.4 มีเครือข่ายซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (6.0)	29 (58.0)	18 (36.0)	4.30 (.580)	มาก ที่สุด
2.5 มีความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (14.0)	26 (52.0)	17 (34.0)	4.20 (.670)	มาก
2.6 มีการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	0 (0.0)	0 (0.0)	13 (26.0)	20 (40.0)	17 (34.0)	4.08 (.778)	มาก

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
(ต่ออาชีพ)							
2.7 อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้ ให้กับเกษตรกร	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (20.0)	23 (46.0)	17 (34.0)	4.14 (.728)	มาก
2.8 อาชีพเกษตรกรรมสร้างความสุข ให้กับเกษตรกร	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	20 (40.0)	19 (38.0)	4.16 (.765)	มาก
2.9 อาชีพเกษตรกรรมมีความมั่นคง และยั่งยืน	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (16.0)	24 (48.0)	18 (36.0)	4.20 (.699)	มาก
2.10 อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้ และความเข้มแข็ง	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	23 (46.0)	16 (32.0)	4.10 (.735)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.18 (.680)	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่าผู้สอนโครงการอาชีพศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อค.กข) มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านทัศนคติต่อตนเอง สังคม และอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ มีเครือข่ายซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.30$) สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.24$) สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.22$) ระดับมาก 6 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ มีความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอาชีพเกษตรกรรมมีความมั่นคง และยั่งยืน ($\bar{X} = 4.20$) เท่ากัน อาชีพเกษตรกรรมสร้างความสุขให้กับเกษตรกร ($\bar{X} = 4.16$) อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ($\bar{X} = 4.14$) อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้และความเข้มแข็ง ($\bar{X} = 4.10$) และมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.08$)

2.2.3 ด้านทักษะ

ตารางที่ 4.26 ระดับความคิดเห็นของผู้สอนต่อด้านทักษะของเกษตรกรมืออาชีพ

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
3. ด้านทักษะ (ทักษะอาชีพ)							
3.1 ความสามารถในการผลิต	0 (0.0)	2 (4.0)	9 (18.0)	22 (44.0)	17 (34.0)	4.08 (.829)	มาก
3.2 ความสามารถในการเพิ่มมูลค่า ผลผลิต	0 (0.0)	4 (8.0)	11 (22.0)	20 (40.0)	15 (30.0)	3.92 (.922)	มาก
3.3 ความสามารถในการขาย ผลผลิต	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	21 (42.0)	16 (32.0)	4.04 (.807)	มาก
(ทักษะชีวิต)							
3.4 ความสามารถในการดำเนินชีวิต ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	22 (44.0)	15 (30.0)	4.02 (.795)	มาก
3.5 ความสามารถในการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	19 (38.0)	18 (36.0)	4.08 (.829)	มาก
3.6 ความสามารถในการแก้ปัญหา	0 (0.0)	2 (4.0)	7 (14.0)	23 (46.0)	18 (36.0)	4.14 (.808)	มาก
(ทักษะการสื่อสาร)							
3.7 ความสามารถในการสื่อสารกับ ชาวต่างชาติ	0 (0.0)	1 (2.0)	7 (14.0)	24 (48.0)	18 (36.0)	4.18 (.747)	มาก
3.8 ความสามารถในการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์	0 (0.0)	1 (2.0)	10 (20.0)	23 (46.0)	16 (32.0)	4.08 (.778)	มาก
3.9 ความสามารถในการสื่อสารใน กลุ่มและเครือข่าย	0 (0.0)	1 (2.0)	8 (16.0)	25 (50.0)	16 (32.0)	4.12 (.746)	มาก
3.10 ความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ตาม	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	22 (44.0)	17 (34.0)	4.12 (.746)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.07 (.800)	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่าผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพด้านทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ ($\bar{X} = 4.18$) ความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.14$) ความสามารถในการเป็นผู้และผู้ตาม และความสามารถในการสื่อสารในกลุ่มและเครือข่าย ($\bar{X} = 4.12$) เท่ากัน ความสามารถในการผลิต ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และความสามารถในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.08$) เท่ากัน ความสามารถในการขายผลผลิต ($\bar{X} = 4.04$) ความสามารถในการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.02$) และความสามารถในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ($\bar{X} = 3.92$)

สรุปคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอน

ตารางที่ 4.27 สรุปผลความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเด็น	ผู้เรียน (n=240)			ผู้สอน (n=50)		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1. ด้านความรู้ (สาขาอาชีพ)						
1.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการทำการเกษตรเบื้องต้น	4.03	.876	มาก	3.80	.670	มาก
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า	3.97	.930	มาก	3.84	.710	มาก
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต	3.95	.885	มาก	3.86	.670	มาก
1.4 ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	4.02	.874	มาก	3.82	.628	มาก
1.5 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการผลผลิตหลังการ เก็บเกี่ยว	4.19	.740	มาก	3.96	.493	มาก
(สาขาที่เกี่ยวข้อง)						
1.6 ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนธุรกิจ	4.12	.765	มาก	3.94	.619	มาก
1.7 ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ	4.10	.779	มาก	4.10	.543	มาก
1.8 ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร	4.13	.738	มาก	3.94	.585	มาก
1.9 ความรู้เกี่ยวกับการขายสินค้าทางออนไลน์	4.09	.714	มาก	4.06	.549	มาก

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

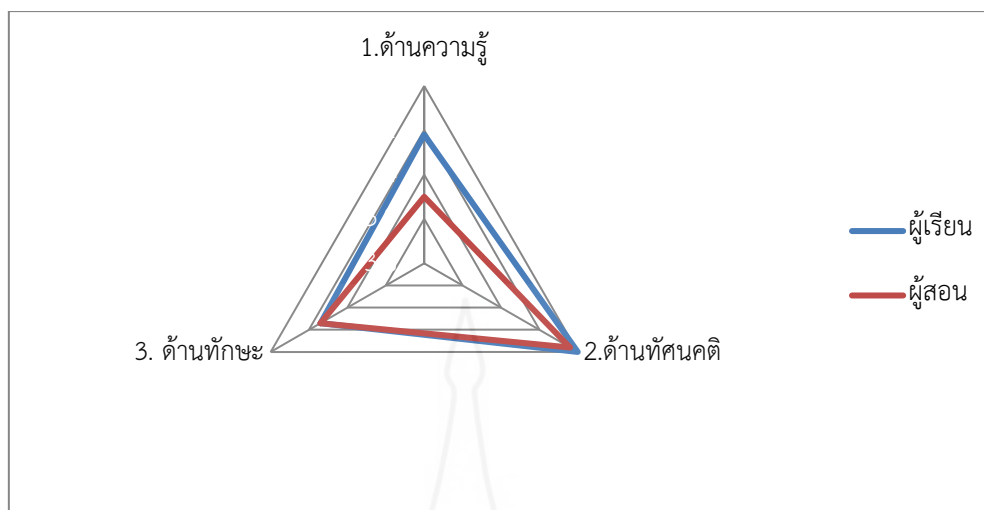
ประเด็น	ผู้เรียน (n=240)			ผู้สอน (n=50)		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1.10 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ	4.30	.662	มากที่สุด	4.22	.736	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.09	.796	มาก	3.95	.620	มาก
2. ด้านทัศนคติ (ต่อตนเอง)						
2.1 สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา	4.19	.677	มาก	4.22	.648	มากที่สุด
2.2 สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง	4.21	.685	มาก	4.24	.591	มากที่สุด
2.3 สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ประสบผลสำเร็จ	4.24	.667	มากที่สุด	4.22	.615	มากที่สุด
(ต่อสังคม)						
2.4 มีเครือข่ายซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ	4.21	.678	มาก	4.30	.580	มากที่สุด
2.5 มีความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.20	.721	มาก	4.20	.670	มาก
2.6 มีการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.17	.714	มาก	4.08	.778	มาก
(ต่ออาชีพ)						
2.7 อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร	4.20	.727	มาก	4.14	.728	มาก
2.8 อาชีพเกษตรกรรมสร้างความสุขให้กับเกษตรกร	4.23	.728	มากที่สุด	4.16	.765	มาก
2.9 อาชีพเกษตรกรรมมีความมั่นคง และยั่งยืน	4.23	.728	มากที่สุด	4.20	.699	มาก
2.10 อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้และความเข้มแข็ง	4.15	.748	มาก	4.10	.735	มาก
เฉลี่ยรวม	4.20	.634	มาก	4.18	.680	มาก
3. ด้านทักษะ (ทักษะอาชีพ)						
3.1 ความสามารถในการผลิต	4.08	.829	มาก	4.08	.829	มาก
3.2 ความสามารถในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	3.92	.922	มาก	3.92	.922	มาก

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ประเด็น	ผู้เรียน			ผู้สอน		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
3.3 ความสามารถในการขายผลผลิต (ทักษะชีวิต)	4.04	.807	มาก	4.04	.807	มาก
3.4 ความสามารถในการดำเนินชีวิตตาม แนวทาง	4.02	.795	มาก	4.02	.795	มาก
3.5 ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.08	.829	มาก	4.08	.829	มาก
3.6 ความสามารถในการแก้ปัญหา	4.14	.808	มาก	4.14	.808	มาก
3.8 ความสามารถในการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์	4.08	.778	มาก	4.08	.778	มาก
3.9 ความสามารถในการสื่อสารในกลุ่ม และเครือข่าย	4.12	.746	มาก	4.12	.746	มาก
3.10 ความสามารถในการเป็นผู้นำและ ผู้ตาม	4.12	.746	มาก	4.12	.746	มาก
เฉลี่ยรวม	4.07	.717	มาก	4.07	.800	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.12	.715	มาก	4.06	.700	มาก

สรุป เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ สถาบัน
การอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	ผู้เรียน (n=240)		ความ หมาย	อันดับ	ผู้สอน (n=50)		ความ หมาย	รวม เฉลี่ย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D			$\bar{X}$	S.D			
1. ด้านความรู้	4.09	0.796	มาก	2	3.95	0.620	มาก	4.02	3
2. ด้านทัศนคติ	4.20	0.634	มาก	1	4.18	0.680	มาก	4.19	1
3. ด้านทักษะ	4.07	0.717	มาก	3	4.07	0.800	มาก	4.07	2
รวม	4.12	0.715	มาก		4.06	0.700	มาก	4.09	

ภาพที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

ผู้วิจัยจัดเสวนาเรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) วิทยาลัยละ 1 คน รวม 10 คน ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) วิทยาลัยละ 1 คน รวม 10 คน ผู้เรียนโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) จำนวน 20 คนประเด็นการสนทนา ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดแผนการเรียนรู้ 4) การเตรียมผู้สอน 5) การจัดการเรียนรู้ยึดอาชีพเป็นฐาน และ 6) ขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

การเสวนาเรื่องโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลดังนี้

3.1 กลุ่มผู้เรียน

1) การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม ประกอบด้วย

- (1) แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพ
- (2) ความรู้และทักษะที่ใช้ในการประกอบอาชีพ
- (3) ทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพ
- (4) ตลาดจำหน่ายผลผลิต
- (5) วิธีการแก้ปัญหาที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

- 2) การพัฒนาหลักสูตร ควรมีลักษณะดังนี้
  - (1) การบูรณาการวิชาชีพสู่อาชีพ
  - (2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ
  - (3) การศึกษาดูงานฟาร์มตัวอย่าง
  - (4) ผู้สอนต้องมีประสบการณ์ในสาขาที่สอน
  - (5) สามารถเรียนได้ทุกสถานที่
- 3) การจัดแผนการเรียนรู้ ควรมีลักษณะดังนี้
  - (1) มีความยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้เรียน
  - (2) เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ
  - (3) สนับสนุนวัสดุฝึกในการเรียน
  - (4) เรียนโดยผ่านสื่อทางไกล
  - (5) การฝึกงานในฟาร์มไร่นาของผู้เรียน
- 4) การเตรียมผู้สอน ควรดำเนินการดังนี้
  - (1) จัดทำเอกสารประกอบการสอน
  - (2) จัดทำสื่อการสอนที่เข้าใจและเข้าใจง่าย
  - (3) ประสานสถานศึกษาดูงาน
  - (4) จัดทำข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล
  - (5) สร้างเครือข่ายการเรียนและเครือข่ายธุรกิจ
- 5) การเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ดังนี้
  - (1) จัดแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับอาชีพของผู้เรียน
  - (2) จัดตั้งกลุ่มอาชีพ
  - (3) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้
  - (4) แสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้
  - (5) ประเมินผลการเรียนเชิงประจักษ์
- 6) การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ดำเนินการดังนี้
  - (1) ให้ความรู้ทักษะในอาชีพ
  - (2) ให้คำปรึกษาในการทำโครงการอาชีพ
  - (3) จัดเสวนาองค์ความรู้ใหม่
  - (4) ร่วมแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน
  - (5) ยกย่องผู้เรียนประกอบอาชีพสำเร็จเป็นตัวอย่างที่ดี

3.2 กลุ่มผู้สอน โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ผลดังนี้

- 1) การวิเคราะห์การอาชีพเกษตรกรรม ประกอบด้วย
  - (1) ค้นหาแรงบันดาลใจ
  - (2) ค้นหาขั้นตอนการประกอบอาชีพ
  - (3) ค้นหาปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
  - (4) ค้นหาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพ
  - (5) ค้นหาคุณลักษณะของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ
- 2) การพัฒนาหลักสูตร ควรมีลักษณะดังนี้
  - (1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
  - (2) ยึดอาชีพเป็นฐานการเรียนรู้
  - (3) มีความยืดหยุ่น
  - (4) เป็นการจัดการเรียนนอกระบบ
  - (5) การประเมินผล ตามสภาพจริง
- 3) การจัดแผนการเรียนรู้ ควรมีลักษณะดังนี้
  - (1) เน้นการฝึกปฏิบัติ
  - (2) จัดทำโครงการเกษตร
  - (3) จัดกิจกรรมสร้างความเป็นผู้นำ
  - (4) ผู้สอนทั้งในวิทยาลัยและนอกวิทยาลัย
  - (5) ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ
- 4) การเตรียมผู้สอน ควรดำเนินการดังนี้
  - (1) ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและแผนการเรียนรู้
  - (2) เตรียมแผนการเรียนรู้
  - (3) เตรียมเครือข่ายการเรียนรู้
  - (4) เตรียมสถานที่ศึกษาดูงาน
  - (5) ความร่วมมือกับเกษตรกรต้นแบบ
- 5) การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ดังนี้
  - (1) จัดแผนการเรียนรู้เป็นกระเช้าอาชีพ
  - (2) ใช้ ฟาร์ม ไร่นาของเกษตรกรต้นแบบเป็นห้องเรียน
  - (3) เกษตรกรต้นแบบเป็นผู้สอน
  - (4) ให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการทำโครงการวิชาชีพ
  - (5) การประเมินผลตามสภาพจริง

6) ขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ดำเนินการดังนี้

- (1) ศึกษาปัญหาในการประกอบอาชีพ
- (2) กำหนดแนวทางการเรียนโดยยึดปัญหา
- (3) ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงในไร่นา
- (4) ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากเครือข่าย
- (5) ผู้เรียนสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติจริง

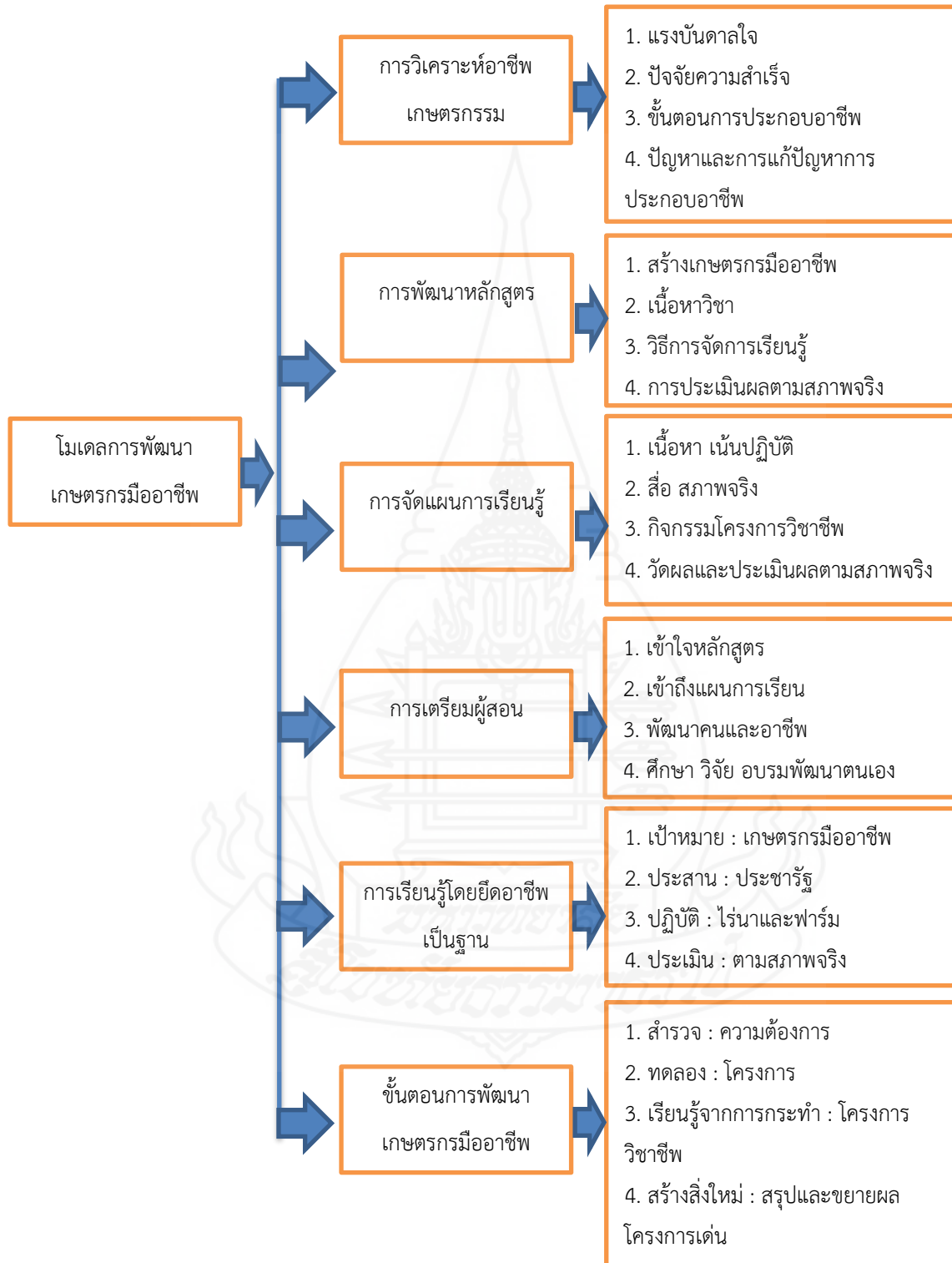
3.3 หัวหน้า โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ผลดังนี้

- 1) การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม ประกอบด้วย
  - (1) เป็นแนวทางการประกอบอาชีพแต่ละสาขา
  - (2) ค้นหาแรงบันดาลใจของผู้ประกอบอาชีพ
  - (3) ขั้นตอนของการประกอบอาชีพ
  - (4) ค้นหาปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
  - (5) ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา
- 2) การพัฒนาหลักสูตร ควรมีลักษณะดังนี้
  - (1) เกษตรกรมืออาชีพ
  - (2) ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ
  - (3) มีความยืดหยุ่นมาก
  - (4) การเรียนเป็นกลุ่มอาชีพ
  - (5) การเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3) จัดแผนการเรียนรู้ ควรมีลักษณะดังนี้
  - (1) จัดแผนการเรียนรู้โดยยึดอาชีพ
  - (2) เรียนรู้จากการปฏิบัติ
  - (3) เรียนรู้ผ่านโครงการวิชาชีพ
  - (4) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเป็นผู้นำ
  - (5) การประเมินผลตามสภาพจริง
- 4) การเตรียมผู้สอน ควรดำเนินการดังนี้
  - (1) ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างละเอียด
  - (2) ศึกษากระบวนการจัดการศึกษานอกระบบ
  - (3) เตรียมแผนการเรียนรู้ฝึกอาชีพเป็นหลัก
  - (4) ศึกษาการจัดทำแผนชีวิตและแผนธุรกิจ
  - (5) ประสานเครือข่ายการเรียนรู้และเครือข่ายธุรกิจ

- 5) การเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ดังนี้
- (1) จัดแผนการเรียนรู้โดยยึดอาชีพของผู้เรียนเป็นหลัก
  - (2) ใช้เครือข่ายการเรียนรู้ เช่น เกษตรกรต้นแบบ
  - (3) ผู้เรียนทำโครงการเกษตร
  - (4) แสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
  - (5) วัดผลและประเมินผลจากผลสำเร็จของการทำโครงการ
- 6) ขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ดำเนินการดังนี้
- (1) สร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม
  - (2) ค้นหาปัญหาในการประกอบอาชีพ
  - (3) กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
  - (4) ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง
  - (5) พัฒนาคน พัฒนาอาชีพ

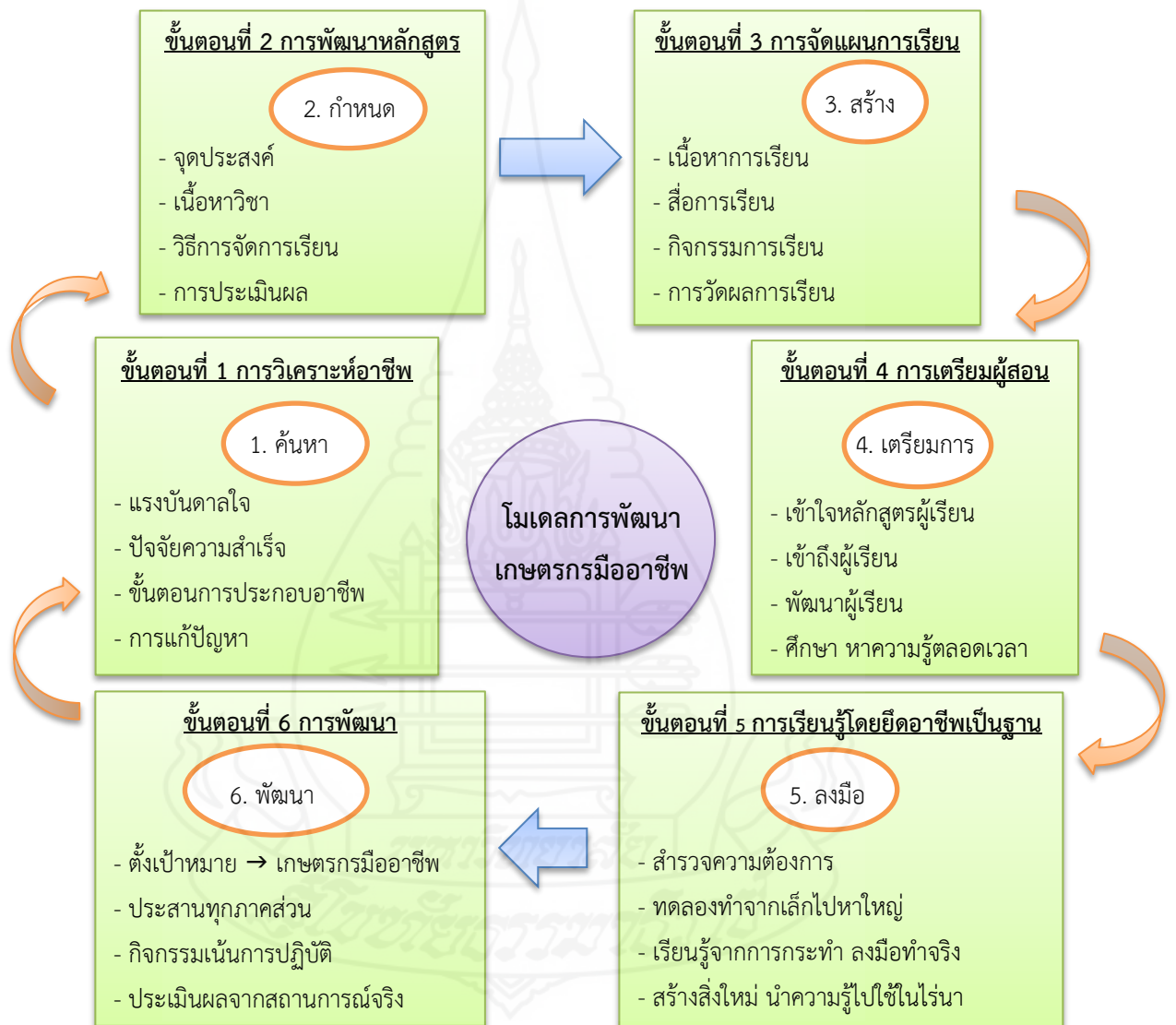

สรุป โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวคิดของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหารโครงการ

ภาพที่ 4.4 โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ตามแนวคิดของผู้เรียน และผู้สอน โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปจัดทำเป็นโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเกษตรกร ประกอบด้วย เกษตรจังหวัด ศรีสะเกษ ผู้ประกอบการฟาร์ม จำนวน 5 ท่าน และคณะกรรมการสภาสถาบันอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 18 คน ได้วิพากษ์ และสรุปผลดังนี้

ภาพที่ 4.5 โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 4 การทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

4.1 ขั้นตอนการทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

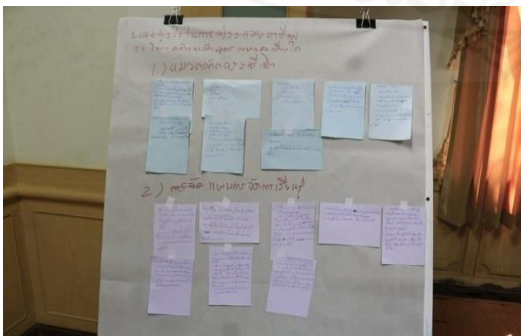
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ ดำเนินโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช) เปิดการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ การจัดการเรียนการสอน ณ ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สัปดาห์ละ 2 วัน กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม โดยเชิญเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับในชุมชนมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับ 1) แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพ 2) หลักคิดในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 3) หลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 4) การแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น โดยมีผู้สอนที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group) และนำข้อมูลมาประกอบการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 4.6 การจัดการสนทนากลุ่มในการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการเรียนรู้ โดยเลือกกลุ่มวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ หมวดวิชาชีพเลือกเสรี และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรรมมืออาชีพ

ภาพที่ 4.7 ตัวอย่างการจัดโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์อาชีพ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยมีทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้ยึดกระบวนการและขั้นตอนการวิเคราะห์อาชีพ เช่น การจัดการเรียนการสอน ด้านการตลาดก่อนการสอนด้วยการผลิต เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพ สอนในสิ่งที่เกษตรกรอยากรู้และยังไม่มีรู้ การจัดการเรียนกับแผนกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกัน ประเมินผล การเรียนจากการพัฒนาดตนเอง และพัฒนาอาชีพ

ภาพที่ 4.8 การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมผู้สอน ผู้สอนมีบทบาทหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามนิเทศการเรียน โดยผู้สอนจะต้องยึดหลัก ดังนี้

1. เข้าใจหลักสูตร แผนการเรียนรู้ ด้วยการเข้ารับการปฐมนิเทศจากฝ่ายบริหาร
2. เข้าถึงผู้เรียน ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อใช้ประกอบในการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน
3. พัฒนา มีกระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ
4. พัฒนาดตนเองตลอดเวลา ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรม ดูงาน และทำงานวิจัยอาชีพและวิจัยชุมชน

ภาพที่ 4.9 การเตรียมผู้สอนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน โดยการจัดกลุ่มผู้เรียนออกตามอาชีพ ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงโคนม กลุ่มปลูกผักอินทรีย์ กลุ่มนาข้าวอินทรีย์ กลุ่มเกษตรผสมผสาน กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การเสวนากลุ่ม การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน การจัดทำโครงการอาชีพ การทดสอบความรู้

ภาพที่ 4.10 การจัดการเรียนรู้ตามอาชีพหลักของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงในไร่นา

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ มีขั้นตอน ดังนี้

1) การสำรวจ ผู้เรียนมีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม แต่เป็นการทำการเกษตรแบบดั้งเดิม การที่จะเปลี่ยนมาให้ผู้เรียนทำการเกษตรแบบสมัยใหม่ จะต้องมีการประเมินความรู้ของผู้เรียน ว่ามีพื้นฐานเรื่องอะไรบ้าง และขาดองค์ความรู้เรื่องอะไรบ้าง กิจกรรมที่ใช้ คือ การจัดเสวนาสำรวจความต้องการของผู้เรียน

ภาพที่ 4.11 การจัดเสวนา สำรวจความต้องการของผู้เรียน

2) การทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ

ภาพที่ 4.12 ผู้เรียนทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ

3) ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาและฝึกปฏิบัติจริงไปขยายผลสู่ฟาร์ม หรือไร่นาของตนเอง

ภาพที่ 4.13 ผู้เรียนนำองค์ความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติจริงในฟาร์ม หรือไร่นา

4) การสร้างสิ่งใหม่ สรุบทเรียนจากการได้เรียนรู้และนำสู่การปฏิบัติจริงในฟาร์ม หรือไร่นา

ภาพที่ 4.14 ผู้เรียนสรุบทเรียนร่วมกันเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
ก่อนใช้และหลังใช้โมเดล

n=40

รายการ	ก่อนใช้โมเดล		ความหมาย	หลังใช้โมเดล		ความหมาย
	$\bar{x}$	S.D		$\bar{x}$	S.D	
1. การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกร						
1) แรงบันดาลใจ : ภายใน-ภายนอก	3.47	.598	ปานกลาง	3.97	.659	มาก
2) ปัจจัยความสำเร็จ: ภายใน-ภายนอก	4.07	.615	มาก	3.92	.693	มาก
3) ขั้นตอนการประกอบอาชีพ: แต่ละอาชีพ	3.37	.740	ปานกลาง	3.87	.686	มาก
4) ปัญหาในการประกอบอาชีพ : แก้วด้วย ตัวเอง-บุคคลอื่น	3.65	.579	มาก	4.05	.220	มาก
รวม	3.64	.633	มาก	3.95	.564	มาก
2. หลักสูตรการสร้างเกษตรกรมืออาชีพ						
1) จุดประสงค์: สร้างเกษตรกรมืออาชีพ	3.70	.648	มาก	4.07	.729	มาก
2) เนื้อหาวิชา:ทักษะชีวิต-ทักษะวิชาชีพ- ทักษะการสื่อสาร	3.82	.812	มาก	3.97	.800	มาก
3) วิธีการจัดการเรียนการสอน: ยึดอาชีพเป็น ฐาน (PBL)	3.67	.572	มาก	3.92	.693	มาก
4) การประเมินผลตามสภาพจริง	3.47	.598	ปานกลาง	4.45	.503	มาก
รวม	3.66	.657	มาก	4.10	.681	มาก
3. การจัดการเรียนรู้เกษตรกรมืออาชีพ						
1) เนื้อหา:เน้นการปฏิบัติ	3.97	.158	มาก	3.95	.677	มาก
2) สื่อ:สภาพจริงของฟาร์ม ไร่นา ที่ประสบ ความสำเร็จ	3.97	.276	มาก	4.00	.554	มาก
3) กิจกรรม: โครงการ (PBL)	3.90	.303	มาก	4.02	.619	มาก
4) วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง:	4.37	.806	มากที่สุด	4.15	.769	มาก
รวม	4.05	.385	มาก	4.03	.654	มาก
4. การเตรียมผู้สอน เกษตรกรมืออาชีพ						
1) เข้าใจ: หลักสูตร-ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน	3.92	.655	มาก	4.20	.648	มาก
2) เข้าถึง:แผนการเรียนรู้-สร้างเครือข่ายการเรียน	3.92	.615	มาก	4.02	.619	มาก
3) พัฒนา: พัฒนาคอน-พัฒนาอาชีพ	3.70	.723	มาก	4.00	.716	มาก

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

รายการ	ก่อนใช้โมเดล		ความหมาย	หลังใช้โมเดล		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D		$\bar{X}$	S.D	
4) ศึกษา: วิจัยองค์ความรู้-อบรม/พัฒนาตนเอง	3.92	.693	มาก	4.12	.822	มาก
รวม	3.86	.671	มาก	4.08	.701	มาก
5. การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน						
1) เป้าหมาย: สร้างเกษตรกรมืออาชีพ	4.07	.693	มาก	3.97	.659	มาก
2) ประสาน: ประชากรรัฐ	4.10	.496	มาก	4.00	.679	มาก
3) ปฏิบัติ: ในฟาร์มและไร่นา	3.82	.675	มาก	4.20	.563	มาก
4) ประเมิน: ตามสภาพจริง	3.80	.790	มาก	4.17	.780	มาก
รวม	3.94	.663	มาก	4.09	.670	มาก
6. การพัฒนาผู้เรียนเกษตรกรมืออาชีพ						
1) สำรวจ: ค้นหาความต้องการ	3.82	.712	มาก	4.10	.590	มาก
2) ทดลอง: ทำโครงการนำร่องภายใต้การ นิเทศ-แก้ปัญหาโดยใช้องค์ความรู้	4.05	.875	มาก	4.07	.615	มาก
3) เรียนรู้จากการกระทำ: ทำแผนชีวิต- ทำโครงการเด่น	4.02	.919	มาก	3.97	.697	มาก
4) การสร้างสิ่งใหม่: สรุปล-ขยายผลโครงการเด่น	3.90	.900	มาก	4.27	.816	มากที่สุด
รวม	3.95	.851	มาก	4.10	.679	มาก
เฉลี่ยรวม	3.85	.676	มาก	4.06	.675	มาก

ตารางการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพก่อนใช้และหลังใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

n=40

องค์ประกอบ	ก่อนใช้โมเดล			หลังใช้โมเดล		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
1. การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรกรม	3.64	.633	มาก	3.95	.564	มาก
2. หลังสุดการสร้างเกษตรกรมืออาชีพ	3.66	.657	มาก	4.10	.681	มาก
3. การจัดแผนการเรียนรู้เกษตรกรมืออาชีพ	4.05	.385	มาก	4.03	.654	มาก

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ก่อนใช้โมเดล			หลังใช้โมเดล		
	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย	$\bar{X}$	S.D	ความหมาย
4. การเตรียมผู้สอน	3.86	.671	มาก	4.08	.701	มาก
5. การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน	3.94	.663	มาก	4.09	.670	มาก
6. การพัฒนาผู้เรียนเกษตรกรรมมืออาชีพ	3.95	.851	มาก	4.10	.679	มาก
เฉลี่ยรวม	3.85	.676	มาก	4.06	.765	มาก

4.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้เรียนโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ก่อนและหลังการทดลองโมเดล ประกอบด้วย 6 ประเด็น ดังนี้ 1) การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดแผนการเรียนรู้ 4) การเตรียมผู้สอน 5) การเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน และ 6) การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ การวิเคราะห์ ค่า T-Test ก่อนใช้โมเดล และหลังใช้โมเดล ดังนี้

ความคิดเห็น	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าความต่างเฉลี่ย	t	Sig
			เบี่ยงเบนมาตรฐาน			
ก่อนใช้โมเดล	40	3.85	.300	.085	-4.12*	.021
หลังใช้โมเดล	40	4.06	.373			

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิเคราะห์

จากผลการวิเคราะห์การทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ กลุ่มทดลองจำนวน 40 คน ปรากฏว่า ได้ ค่า $t = -2.412$ และค่า $Sig = 0.021$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า “ความคิดเห็นของผู้เรียนก่อนการใช้โมเดลและหลังการใช้โมเดลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ” โดยก่อนการใช้โมเดล มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย 3.85 และหลังการใช้โมเดล มีค่าความคิดเห็นเฉลี่ย 4.06

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กข.

ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

5.1 ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กข. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

5.1.1 ผู้เรียน

ตารางที่ 4.30 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
n=240							
3.1 การวิเคราะห์อาชีพ							
เกษตรกรรม							
1) แรغبันดาลใจ : ภายใน – ภายนอก	0 (0.0)	6 (2.5)	32 (13.3)	119 (49.6)	83 (34.6)	4.16 (.745)	มาก
2) ปัจจัยความสำเร็จ: ภายใน – ภายนอก	1 (0.4)	6 (2.5)	35 (14.6)	110 (45.8)	88 (36.7)	4.15 (.792)	มาก
3) ขั้นตอนการประกอบอาชีพ: แต่ละอาชีพ	0 (0.0)	4 (1.7)	39 (16.2)	109 (45.4)	88 (36.7)	4.17 (.754)	มาก
4) ปัญหาในการประกอบอาชีพ : แก้ด้วยตัวเอง-บุคคลอื่น	0 (0.0)	2 (0.8)	46 (19.2)	111 (46.2)	81 (33.8)	4.12 (.740)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.15 (.753)	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ขั้นตอนการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ ($\bar{X} = 4.17$) การค้นหาแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.16$) การศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.15$) และการแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.12$)

ตารางที่ 4.31 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านความต้องการพัฒนาหลักสูตร

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.2 หลักสูตรการสร้างเกษตรกรรมมืออาชีพ							
1) จุดประสงค์: สร้างเกษตรกรรมมืออาชีพ	0	5	42	116	77	4.10 (.755)	มาก
2) เนื้อหาวิชา:ทักษะชีวิต-ทักษะวิชาชีพ-ทักษะการสื่อสาร	0	4	35	133	68	4.10 (.697)	มาก
3)วิธีการจัดการเรียนการสอน: ยึดอาชีพเป็นฐาน (PBL)	0	3	34	121	82	4.17 (.710)	มาก
4) การประเมินผลตามสภาพจริง	0	3	33	125	79	4.16 (.700)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.13 (.715)	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข)มีความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ วิธีการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.17$) การประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.16$) เนื้อหารายวิชา และจุดประสงค์ ($\bar{X} = 4.10$) เท่ากัน

ตารางที่ 4.32 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียนรู้

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.3 การจัดแผนการเรียนรู้							
เกษตรกรรมมืออาชีพ							
1) เนื้อหา:เน้นการปฏิบัติ	1 (0.4)	3 (1.2)	33 (13.8)	115 (47.9)	88 (36.7)	4.19 (.746)	มาก
2) สื่อ:สภาพจริงของฟาร์ม ไร่นา ที่ประสบความสำเร็จ	0 (0.0)	2 (0.8)	17 (7.1)	109 (45.4)	112 (46.7)	4.37 (.654)	มากที่สุด
3) กิจกรรม: โครงการ (PBL)	0 (0.0)	1 (0.0)	24 (10)	120 (50)	95 (40)	4.28 (.656)	มากที่สุด
4) วัดผลและประเมินผลตามสภาพ จริง:	0 (0.0)	3 (1.2)	35 (14.6)	110 (45.8)	92 (38.3)	4.21 (.732)	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.26 (.697)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สื่อ ($\bar{X} = 4.37$) กิจกรรม ($\bar{X} = 4.28$) วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X} = 4.21$) ระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ เนื้อหา ($\bar{X} = 4.19$)

ตารางที่ 4.33 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการเตรียมผู้สอน

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.4 การเตรียมผู้สอน เกษตรกร มืออาชีพ							
1) เข้าใจ: หลักสูตร- ข้อมูลพื้นฐาน ของผู้เรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	46 (19.2)	118 (49.2)	76 (31.7)	4.12 (.703)	มาก
2) เข้าถึง:แผนการเรียนรู้ – สร้าง เครือข่ายการเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	50 (20.8)	119 (49.6)	71 (29.6)	4.08 (.706)	มาก
3) พัฒนา: พัฒนาคคน – พัฒนา อาชีพ	1 (0.4)	2 (0.8)	37 (15.4)	124 (51.7)	76 (31.7)	4.13 (.725)	มาก
4) ศึกษา: วิจัยองค์ความรู้ – อบรม / พัฒนาการตนเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (17.1)	112 (46.7)	87 (36.2)	4.19 (.706)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.13 (.710)	มาก

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้เรียนโครงการอาชีพศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความ
 คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการเตรียมผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
 4.13) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ศึกษา ($\bar{X} = 4.19$)
 พัฒนา ($\bar{X} = 4.13$) เข้าใจ ($\bar{X} = 4.12$) และเข้าถึง ($\bar{X} = 4.08$)

ตารางที่ 4.34 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพด้านการเรียนรู้
โดยยึดอาชีพเป็นฐาน

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.5 การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพ เป็นฐาน							
1) เป้าหมาย: สร้างเกษตรกรมือ อาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	40 (16.7)	118 (49.2)	82 (34.2)	4.17 (.692)	มาก
2) ประสาน: ประชากรรัฐ	1 (0.4)	1 (0.4)	33 (13.8)	120 (50.0)	85 (35.4)	4.19 (.713)	มาก
3) ปฏิบัติ: ในฟาร์มและไร่นา	0 (0.0)	2 (0.8)	34 (14.2)	112 (46.7)	92 (38.3)	4.22 (.714)	มากที่สุด
4) ประเมิน: ตามสภาพจริง	0 (0.0)	5 (2.1)	43 (17.9)	107 (44.6)	85 (35.4)	4.13 (.775)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.17 (.723)	มาก

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ **ด้านการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน** ในภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ปฏิบัติ
($\bar{X} = 4.22$) ระดับมาก 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ประสาน ($\bar{X} = 4.19$) เป้าหมาย ($\bar{X} = 4.17$)
และประเมิน ($\bar{X} = 4.13$)

ตารางที่ 4.35 ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

n=240

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.6 ขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรม มืออาชีพ							
1) สำรวจ: ค้นหาความต้องการ	0 (0.0)	6 (2.5)	44 (18.3)	105 (43.8)	85 (35.4)	4.12 (.790)	มาก
2) ทดลอง: ทำโครงการนำร่อง ภายใต้การนิเทศ - แก้ปัญหาโดยใช้ องค์ความรู้	0 (0.0)	2 (0.8)	44 (18.3)	110 (45.8)	84 (35.0)	4.15 (.739)	มาก
3) เรียนรู้จากการกระทำ: ทำแผน ชีวิต - ทำโครงการเด่น	0 (0.0)	6 (2.5)	38 (15.8)	119 (49.6)	77 (32.1)	4.11 (.754)	มาก
4) การสร้างสิ่งใหม่: สรุปลง - ขยาย ผลโครงการเด่น	2 (0.8)	11 (4.6)	36 (15.0)	117 (48.8)	74 (30.8)	4.04 (.847)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.10 (.782)	

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับ
ดังนี้ ทดลอง ($\bar{X} = 4.15$) สำรวจ ($\bar{X} = 4.12$) เรียนรู้จากการกระทำ ($\bar{X} = 4.11$) และการสร้างสิ่ง
ใหม่ ($\bar{X} = 4.04$)

5.1.2 ผู้สอน

ตารางที่ 4.36 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
n=50							
3.1 การวิเคราะห์อาชีพ							
เกษตรกรรม							
1) แรงบันดาลใจ : ภายใน – ภายนอก	0 (0.0)	2 (4.0)	8 (16.0)	34 (68.0)	6 (12.0)	3.88 (.659)	มาก
2) ปัจจัยความสำเร็จ: ภายใน – ภายนอก	0 (0.0)	1 (2.0)	8 (16.0)	34 (68.0)	7 (14.0)	3.94 (.619)	มาก
3) ขั้นตอนการประกอบอาชีพ: แต่ละอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (18.0)	33 (66.0)	8 (16.0)	3.98 (.588)	มาก
4) ปัญหาในการประกอบอาชีพ : แก้ด้วยตัวเอง-บุคคลอื่น	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (18.0)	36 (72.0)	5 (10.0)	3.92 (.528)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.93 (.598)	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
 คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม ในภาพรวมอยู่
 ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้
 ขั้นตอนการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.98$) การศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.94$) ปัญหาในการ
 ประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.92$) และการค้นหาแรงจูงใจ ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 4.37 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านความต้องการพัฒนาหลักสูตร

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
3.2 หลักสูตรการสร้างเกษตรกรมืออาชีพ							
1) จุดประสงค์: สร้างเกษตรกรมืออาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (18.0)	35 (70.0)	6 (12.0)	3.94 (.549)	มาก
2) เนื้อหาวิชา:ทักษะชีวิต-ทักษะวิชาชีพ-ทักษะการสื่อสาร	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (14.0)	37 (74.0)	6 (12.0)	3.98 (.514)	มาก
3)วิธีการจัดการเรียนการสอน: ยึดอาชีพเป็นฐาน (PBL)	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	38 (76.0)	6 (12.0)	4.00 (.494)	มาก
4) การประเมินผลตามสภาพจริง	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	39 (78.0)	5 (10.0)	3.98 (.473)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.97 (.507)	มาก

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านความต้องการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ วิธีการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.00$) การประเมินผลตามสภาพจริง และเนื้อหารายวิชา ($\bar{X} = 3.98$) เท่ากัน และจุดประสงค์ ($\bar{X} = 3.94$)

ตารางที่ 4.38 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
ด้านการจัดแผนการเรียนรู้

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
3.3 การจัดแผนการเรียนรู้							
เกษตรกรรมมืออาชีพ							
1) เนื้อหา:เน้นการปฏิบัติ	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	32 (64.0)	5 (10.0)	3.82 (.628)	มาก
2) สื่อ:สภาพจริงของฟาร์ม ไร่นา ที่ประสบความสำเร็จ	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (8.0)	27 (54.0)	19 (38.0)	4.30 (.614)	มากที่สุด
3) กิจกรรม: โครงการ (PBL)	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (16.0)	28 (56.0)	14 (28.0)	4.12 (.659)	มาก
4) วัดผลและประเมินผลตาม สภาพจริง:	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (14.0)	32 (64.0)	11 (22.0)	4.08 (.600)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.08 (.625)	มาก

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการจัดแผนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ สื่อ ($\bar{X} = 4.30$)
ระดับมาก 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ กิจกรรม ($\bar{X} = 4.12$) วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง
($\bar{X} = 4.08$) และเนื้อหา ($\bar{X} = 3.82$)

ตารางที่ 4.39 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการเตรียมผู้สอน

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.4 การเตรียมผู้สอน เกษตรกร มืออาชีพ							
1) เข้าใจ : หลักสูตร-ข้อมูลพื้นฐาน ของผู้เรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	35 (70.0)	4 (8.0)	3.86 (.534)	มาก
2) เข้าถึง : แผนการเรียนรู้ สร้าง เครือข่ายการเรียนรู้	0 (0.0)	1 (2.0)	13 (26.0)	31 (62.0)	5 (10.0)	3.80 (.638)	มาก
3) พัฒนา : พัฒนาคน พัฒนาอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (16.0)	36 (72.0)	6 (12.0)	3.96 (.532)	มาก
4) ศึกษา: วิจัยองค์ความรู้ อบรม / พัฒนาตนเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (20.0)	30 (60.0)	10 (20.0)	4.00 (.638)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.90 (.585)	มาก

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความ
 คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ด้านการเตรียมผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ศึกษา ($\bar{X} =$
 4.00) พัฒนา ($\bar{X} = 3.96$) เข้าใจ ($\bar{X} = 3.86$) และเข้าถึง ($\bar{X} = 3.80$)

ตารางที่ 4.40 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการเรียนรู้
โดยยึดอาชีพเป็นฐาน

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.5 การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน							
1) เป้าหมาย: สร้างเกษตรกรมืออาชีพ	0	0	8	31	11	4.06	มาก
	(0.0)	(0.0)	(16.0)	(62.0)	(22.0)	(.619)	
2) ประสาน: ประชากรรัฐ	0	0	6	32	12	4.12	มาก
	(0.0)	(0.0)	(12.0)	(64.0)	(24.0)	(.593)	
3) ปฏิบัติ: ในฟาร์มและไร่นา	0	0	5	32	13	4.16	มาก
	(0.0)	(0.0)	(10.0)	(64.0)	(26.0)	(.584)	
4) ประเมิน: ตามสภาพจริง	0	0	7	31	12	4.10	มาก
	(0.0)	(0.0)	(14.0)	(62.0)	(24.0)	(.614)	
เฉลี่ยรวม						4.11 (.602)	มาก

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้
ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.16$) ประสาน ($\bar{X} = 4.12$) ประเมิน ($\bar{X} = 4.10$) และเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.06$)

ตารางที่ 4.41 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.6 ขั้นตอนการพัฒนาผู้เรียน							
เกษตรกรรมมืออาชีพ							
1) สำรวจ: ค้นหาความต้องการ	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (6.0)	36 (72.0)	11 (22.0)	4.16 (.509)	มาก
2) ทดลอง: ทำโครงการนำร่อง ภายใต้การนิเทศ – แก้ปัญหาโดยใช้ องค์ความรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	34 (68.0)	10 (20.0)	4.08 (.5656)	มาก
3) เรียนรู้จากการกระทำ: ทำแผน ชีวิต – ทำโครงการเด่น	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	33 (66.0)	11 (22.0)	4.10 (.580)	มาก
4) การสร้างสิ่งใหม่: สรุปลง – ขยาย ผลโครงการเด่น	0 (0.0)	0 (0.0)	20 (40.0)	22 (44.0)	8 (16.0)	3.76 (.716)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.02 (.592)	มาก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สำรวจ ($\bar{X} = 4.16$) เรียนรู้จากการกระทำ ($\bar{X} = 4.10$) ทดลอง ($\bar{X} = 4.08$) และการสร้างสิ่งใหม่ ($\bar{X} = 3.76$)

5.1.3 หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช)

ตารางที่ 4.42 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการวิเคราะห์อาชีพ
เกษตรกรรม

N=10

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
3.1 การวิเคราะห์อาชีพ							
เกษตรกรรม							
1) แรงบันดาลใจ : ภายใน – ภายนอก	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
2) ปัจจัยความสำเร็จ: ภายใน – ภายนอก	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
3) ขั้นตอนการประกอบอาชีพ: แต่ละอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
4) ปัญหาในการประกอบอาชีพ : แก้ด้วยตัวเอง-บุคคลอื่น	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.96 (.483)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.42 พบว่า หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.96$) เมื่อพิจารณาราย
ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ แรงบันดาลใจ ปัจจัยความสำเร็จ และ
ขั้นตอนการประกอบอาชีพ ($\mu = 5.00$) เท่ากัน และปัญหาในการประกอบอาชีพ ($\mu = 4.70$)

ตารางที่ 4.43 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
ด้านการพัฒนาหลักสูตร

N=10

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
3.2 หลักสูตรการสร้างเกษตรกร มืออาชีพ							
1) จุดประสงค์: สร้างเกษตรกร มืออาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	4 (40.0)	5 (50.0)	4.40 (.699)	มาก ที่สุด
2) เนื้อหาวิชา:ทักษะชีวิต-ทักษะ วิชาชีพ-ทักษะการสื่อสาร	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	4 (40.0)	4 (40.0)	4.20 (.788)	มาก
3)วิธีการจัดการเรียนการสอน: ยึด อาชีพเป็นฐาน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
4) การประเมินผลตามสภาพจริง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	9 (90.0)	4.90 (.316)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.57 (.556)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.43 พบว่า หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.57$) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า
อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การประเมินผลตามสภาพจริง ($\mu = 4.90$) การจัดการ
เรียนการสอนยึดอาชีพเป็นฐาน ($\mu = 4.80$) จุดประสงค์ ($\mu = 4.40$) ระดับมาก 1 ประเด็น คือ เนื้อหา
รายวิชา ($\mu = 4.20$)

ตารางที่ 4.44 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
ด้านการจัดแผนการเรียนรู้

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
N=10							
3.3 การจัดแผนการเรียนรู้							
เกษตรกรมืออาชีพ							
1) เนื้อหา:เน้นการปฏิบัติ	0	0	0	1	9	4.90	มาก
	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(10.0)	(90.0)	(.316)	ที่สุด
2) สื่อ:สภาพจริงของฟาร์ม ไร่นา ที่ ประสบความสำเร็จ	0	0	0	0	10	5.00	มาก
	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0)	(100.0)	(.000)	ที่สุด
3) กิจกรรม: โครงการ	0	0	0	1	9	4.90	มาก
	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(10.0)	(90.0)	(.316)	ที่สุด
4) วัดผลและประเมินผลตามสภาพ จริง:	0	0	0	1	9	4.90	มาก
	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(10.0)	(90.0)	(.316)	ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.92	มาก
						(.316)	ที่สุด

จากตารางที่ 4.44 พบว่า หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการจัดแผนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.92$) เมื่อพิจารณารายประเด็น
พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สื่อ ($\mu = 5.00$) กิจกรรม เนื้อหา และวัดผลและ
ประเมินผลตามสภาพจริง ($\mu = 4.90$) เท่ากัน

ตารางที่ 4.45 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
ด้านการเตรียมผู้สอน

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
N=10							
4. การเตรียมผู้สอน เกษตรกร มืออาชีพ							
1) เข้าใจ: หลักสูตร- ข้อมูลพื้นฐาน ของผู้เรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
2) เข้าถึง:แผนการเรียนรู้ สร้าง เครือข่ายการเรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (60.0)	4 (40.0)	4.40 (.516)	มาก ที่สุด
3) พัฒนา: พัฒนาคคน พัฒนาอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
4) ศึกษา: วิจัยองค์ความรู้ อบรม / พัฒนาตนเอง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (50.0)	5 (50.0)	4.50 (.527)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.55 (.510)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.45 พบว่า หัวหน้าโครงการอาชีพศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการเตรียมผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่
ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ พัฒนา ($\mu = 4.70$) เข้าใจ ($\mu = 4.60$) ศึกษา ($\mu = 4.50$)
และเข้าถึง ($\mu = 4.40$)

ตารางที่ 4.46 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กข. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
ด้านการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน

N=10

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.5 การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพ เป็นฐาน							
1) เป้าหมาย: สร้างเกษตรกรรม อาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
2) ประสาน: ประชากรรัฐ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
3) ปฏิบัติ: ในฟาร์มและไร่นา	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
4) ประเมิน: ตามสภาพจริง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (100.0)	5.00 (.000)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.82 (.499)	มาก ที่สุด

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.82$) เมื่อพิจารณาราย
ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ ปฏิบัติและประเมิน ($\mu = 5.00$) เท่ากัน
ประสาน ($\mu = 4.70$) และเป้าหมาย ($\mu = 4.60$)

ตารางที่ 4.47 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ของผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกร
มืออาชีพ ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.6 การพัฒนาผู้เรียนเกษตรกร มืออาชีพ							
1) สำรวจ : ค้นหาความต้องการ	0	0	0	0	10	5.00	มาก
	(0)	(0)	(0)	(0)	(100.0)	(.000)	ที่สุด
2) ทดลอง : ทำโครงการนำร่อง ภายใต้การนิเทศ แก้ปัญหาโดยใช้ องค์ความรู้	0	0	0	0	10	5.00	มาก
	(0)	(0)	(0)	(0)	(100.0)	(.000)	ที่สุด
3) เรียนรู้จากการกระทำ : ทำ แผนชีวิต ทำโครงการเด่น	0	0	0	0	10	5.00	มาก
	(0)	(0)	(0)	(0)	(100.0)	(.000)	ที่สุด
4) การสร้างสิ่งใหม่ : สรุปลง ขยายผล โครงการเด่น	0	0	0	1	9	4.90	มาก
	(0)	(0)	(0)	(10.0)	(90.0)	(.316)	ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.97	มาก
						(.316)	ที่สุด

จากตารางที่ 4.47 พบว่า หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความ
คิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.97$) เมื่อพิจารณาราย
ประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สำรวจ ทดลอง และเรียนรู้จากการ
กระทำ ($\mu = 5.00$) เท่ากัน และการสร้างสิ่งใหม่ ($\mu = 4.90$)

ตารางที่ 4.48 ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนา
 เกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเด็น	ผู้เรียน		ผู้สอน		ผู้บริหาร (รอง ผู้อำนวยการ)		เฉลี่ย รวม ทั้งหมด	อันดับ
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	μ	ความหมาย		
3.1 การวิเคราะห์								
อาชีพเกษตรกรกรม								
1) แร่งบันดาลใจ : ภายใน – ภายนอก	4.16	มาก	3.88	มาก	5.00	มากที่สุด	4.34	3
2) ปัจจัย ความสำเร็จ : ภายใน– ภายนอก	4.15	มาก	3.94	มาก	5.00	มากที่สุด	4.36	2
3) ขั้นตอนการ ประกอบอาชีพ: แต่ละ อาชีพ	4.17	มาก	3.98	มาก	5.00	มากที่สุด	4.38	1
4) ปัญหาในการ ประกอบอาชีพ : แก่ ด้วยตัวเอง-บุคคลอื่น	4.12	มาก	3.92	มาก	4.70	มากที่สุด	4.24	4
เฉลี่ยรวม	4.51	มาก	3.93	มาก	4.92	มากที่สุด	4.33	
3.2 หลักสูตรการสร้าง								
เกษตรกรมืออาชีพ								
1) จุดประสงค์ : สร้างเกษตรกรมือ อาชีพ	4.10	มาก	3.94	มาก	4.40	มากที่สุด	4.14	3
2) เนื้อหาวิชา : ทักษะ ชีวิต-ทักษะวิชาชีพ- ทักษะการสื่อสาร	4.10	มาก	3.98	มาก	4.20	มาก	4.09	4
3) วิธีการจัดการเรียน การสอน : ยึดอาชีพ เป็นฐาน (PBL)	4.17	มาก	4.00	มาก	4.80	มากที่สุด	4.32	2
4) การประเมินผลตาม สภาพจริง	4.16	มาก	3.98	มาก	4.90	มากที่สุด	4.34	1
เฉลี่ยรวม	4.13	มาก	3.97	มาก	4.57	มากที่สุด	4.22	

ตารางที่ 4.48 (ต่อ)

ประเด็น	ผู้เรียน		ผู้สอน		ผู้บริหาร (รองผู้อำนวยการ)		เฉลี่ย รวม ทั้งหมด	อันดับ
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	μ	ความหมาย		
3.3 การจัดแผนการ								
เรียนรู้เกษตรกร								
มืออาชีพ								
1) เนื้อหา:เน้นการปฏิบัติ	4.19	มาก	3.82	มาก	4.90	มากที่สุด	4.30	4
2) สื่อ:สภาพจริงของฟาร์ม ไร่นา ที่ประสบความสำเร็จ	4.37	มากที่สุด	4.30	มาก	5.00	มากที่สุด	4.55	1
3) กิจกรรม: โครงการ (PBL)	4.28	มากที่สุด	4.12	มาก	4.90	มากที่สุด	4.43	2
4) วัตถุประสงค์ ประเมินผลตามสภาพจริง:	4.21	มากที่สุด	4.08	มาก	4.90	มากที่สุด	4.39	3
เฉลี่ยรวม	4.26	มาก	4.08	มาก	4.92	มากที่สุด	4.41	
3.4 การเตรียมผู้สอน								
เกษตรกรมืออาชีพ								
1) เข้าใจ: หลักสูตร-ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน	4.12	มาก	3.86	มาก	4.60	มากที่สุด	4.19	3
2) เข้าถึง:แผนการเรียนรู้ – สร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.08	มาก	3.80	มาก	4.40	มากที่สุด	4.09	4
3) พัฒนา : พัฒนาคน – พัฒนาอาชีพ	4.13	มาก	3.96	มาก	4.70	มากที่สุด	4.26	1
4) ศึกษา: วิจัยองค์ความรู้-อบรม/พัฒนาตนเอง	4.19	มาก	4.00	มาก	4.50	มากที่สุด	4.23	2
เฉลี่ยรวม	4.13	มาก	3.90	มาก	4.55	มากที่สุด	4.19	

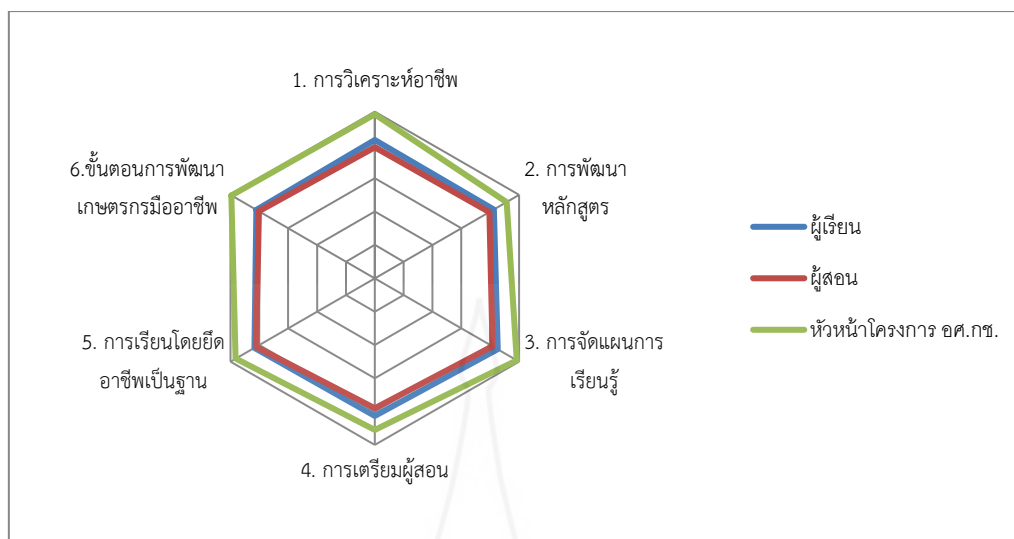
ตารางที่ 4.48 (ต่อ)

ประเด็น	ผู้เรียน		ผู้สอน		ผู้บริหาร (รองผู้อำนวยการ)		เฉลี่ย รวม ทั้งหมด	อันดับ
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	μ	ความหมาย		
3.5 การจัดการเรียนรู้ โดยยึดอาชีพเป็นฐาน								
1) เป้าหมาย: สร้าง เกษตรกรมืออาชีพ	4.17	มาก	4.06	มาก	4.60	มากที่สุด	4.27	4
2) ประสาน: ประชากรรัฐ	4.19	มาก	4.12	มาก	4.70	มากที่สุด	4.33	3
3) ปฏิบัติ: ในฟาร์ม และไร่นา	4.22	มากที่สุด	4.16	มาก	5.00	มากที่สุด	4.46	1
4) ประเมิน: ตามสภาพ จริง	4.13	มาก	4.10	มาก	5.00	มากที่สุด	4.41	2
เฉลี่ยรวม	4.17	มาก	4.11	มาก	4.82	มากที่สุด	4.36	
3.6 ขั้นตอนการ พัฒนาผู้เรียน เกษตรกรมืออาชีพ								
1) สำรวจ: ค้นหา ความต้องการ	4.12	มาก	4.16	มาก	5.00	มากที่สุด	4.42	1
2) ทดลอง: ทำ โครงการนำร่องภายใต้ การนิเทศ - แก้ปัญหา โดยใช้องค์ความรู้	4.15	มาก	4.08	มาก	5.00	มากที่สุด	4.41	2
3) เรียนรู้จากการ กระทำ: ทำแผนชีวิต - ทำโครงการเด่น	4.11	มาก	4.10	มาก	5.00	มากที่สุด	4.40	3
4) การสร้างสิ่งใหม่: สรุป - ขยายผล โครงการเด่น	4.04	มาก	3.76	มาก	4.90	มากที่สุด	4.23	4
เฉลี่ยรวม	4.10	มาก	4.02	มาก	4.97	มากที่สุด	4.36	
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.21	มากที่สุด	4.16	มาก	4.79	มากที่สุด	4.31	

สรุป เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ตารางที่ 4.49 สรุปความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	ผู้เรียน (n=240)			ผู้สอน (n=50)			หัวหน้าโครงการ อศ.กช. (N=10)			เฉลี่ย รวม ทั้งหมด	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D	ความ หมาย	$\bar{X}$	S.D	ความ หมาย	μ	σ	ความ หมาย		
1. การวิเคราะห์ อาชีพ	4.15	0.76	มาก	3.93	0.60	มาก	4.92	0.12	มากที่สุด	4.33	4
2. การพัฒนา หลักสูตร	4.13	0.72	มาก	3.97	0.51	มาก	4.57	0.56	มากที่สุด	4.22	5
3. การจัดแผนการ เรียนรู้	4.26	0.69	มากที่สุด	4.08	0.62	มาก	4.92	0.24	มากที่สุด	4.42	1
4. การเตรียมผู้สอน	4.13	0.71	มาก	3.90	0.59	มาก	4.55	0.51	มากที่สุด	4.19	6
5. การเรียนโดยยึด อาชีพเป็นฐาน	4.17	0.72	มาก	4.11	0.60	มาก	4.82	0.25	มากที่สุด	4.36	2
6. ขั้นตอนการ พัฒนาเกษตรกรรม มืออาชีพ	4.10	0.78	มาก	4.02	0.59	มาก	4.97	0.08	มากที่สุด	4.36	2
เฉลี่ยรวม	4.15	0.73	มาก	4.04	0.59	มาก	4.82	0.29	มากที่สุด	4.31	

ภาพที่ 4.15 ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และหัวหน้าโครงการ อศ.กช.
ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้เรียน กับผู้สอน โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนา ชนบท (อศ.กช.)ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 4.50 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน กับผู้เรียน โครงการอาชีวศึกษา
เพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช)

กลุ่ม	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ค่าความ ต่างเฉลี่ย	t	Sig
			เบี่ยงเบน มาตรฐาน			
ผู้สอน	50	4.04	0.59	.020	-7.946**	.000
ผู้เรียน	240	4.15	0.73			

หมายเหตุ * หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิเคราะห์

จากผลการวิเคราะห์ สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ค่า $t = -7.946$ และ ค่า $Sig = 0.000$ ซึ่งน้อยกว่าค่า 0.01 แสดงว่า “ความคิดเห็นของผู้สอนแตกต่างกับความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ” โดยความคิดเห็นของผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 4.04 และ ความคิดเห็นของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ย 4.16

5.3 ความคิดเห็นของผู้สอนและหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.3.1 ผู้สอน

ตารางที่ 4.51 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

1) ปัจจัยภายใน

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
n=50							
ปัจจัยภายในสถานศึกษา							
1. โครงสร้างการบริหาร							
1) การปรับโครงสร้างการบริหาร ภายในสถานศึกษา	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (16.0)	25 (50.0)	17 (34.0)	4.18 (.690)	มาก
2) การเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของ งานโครงการ อศ.กช.	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (10.0)	29 (58.0)	16 (32.0)	4.22 (.615)	มากที่สุด
3) การจัดสำนักงานโครงการ อศ. กช. ที่เด่นชัด	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	30 (60.0)	14 (28.0)	4.16 (.618)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.18 (.652)	มาก
2. การบริหารงบประมาณ							
4) การจัดสรรงบประมาณในการ จัดการเรียนรู้การสอนเพิ่มขึ้น	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (14.0)	27 (54.0)	16 (32.0)	4.18 (.660)	มาก
5) การจัดสรรงบประมาณในการทำ โครงการของผู้เรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (16.0)	28 (56.0)	14 (28.0)	4.12 (.659)	มาก
6) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน การเป็นประกอบการ	0 (0.0)	1 (2.0)	10 (20.0)	25 (50.0)	14 (28.0)	4.04 (.754)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.11 (.691)	มาก

ตารางที่ 4.51 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
3. การบริหารหลักสูตร							
7) การจัดการเรียนการสอนมีความ ยืดหยุ่นยืดผู้เรียน	0 (0.0)	1 (2.0)	8 (16.0)	27 (54.0)	14 (28.0)	4.08 (.723)	มาก
8) การจัดการศึกษาเป็นการจัด การศึกษานอกระบบ	0 (0.0)	0 (0.0)	10 (20.0)	27 (54.0)	13 (26.0)	4.06 (.682)	มาก
9) การจัดการศึกษามุ่งพัฒนา เกษตรกรและอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (22.0)	24 (48.0)	15 (30.0)	4.08 (.723)	มาก
						4.07	มาก
เฉลี่ยรวม						(.709)	
4. บุคลากร							
10) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ การจัดการศึกษานอกระบบ	0 (0.0)	2 (4.0)	13 (26.0)	20 (40.0)	15 (30.0)	3.96 (.856)	มาก
11) มีทักษะในการจัดการเรียนรู้	0 (0.0)	1 (2.0)	12 (24.0)	23 (46.0)	14 (28.0)	4.00 (.782)	มาก
12) มีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อ ต่างๆ	0 (0.0)	1 (2.0)	10 (20.0)	26 (52.0)	13 (26.0)	4.02 (.742)	มาก
						3.99	มาก
เฉลี่ยรวม						(.793)	
						4.09	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด						(.711)	

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความคิดเห็นต่อปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ การเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของงานโครงการ อศ.กช. ($\bar{X} = 4.22$) ระดับมาก 11 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และการปรับโครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$) เท่ากัน การจัดสำนักงานโครงการ อศ.กช.

ที่เด่นชัด ($\bar{X} = 4.16$) การจัดสรรงบประมาณในการทำโครงการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.12$) การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นยืดผู้เรียน และการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาเกษตรกรและอาชีพ ($\bar{X} = 4.08$) เท่ากัน การจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 4.06$) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.04$) มีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ ($\bar{X} = 4.02$) และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.00$) และบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ ($\bar{X} = 3.96$)

2) ปัจจัยภายนอก

ตารางที่ 4.52 ความคิดเห็นของผู้สอนต่อปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

n=50

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา							
1. เครือข่ายการเรียนรู้							
1) สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน	0 (0.0)	2 (4.0)	10 (20.0)	25 (50.0)	13 (26.0)	3.98 (.795)	มาก
2) สร้างเครือข่ายกับเกษตรกรต้นแบบหรือปราชญ์ชาวบ้าน	0 (0.0)	1 (2.0)	8 (16.0)	27 (54.0)	14 (28.0)	4.08 (.723)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.03 (.753)	มาก
2. ช่องทางการสื่อสาร							
3) สร้างระบบสื่อสารทางไกล	0 (0.0)	1 (2.0)	15 (30.0)	23 (46)	11 (22.0)	3.88 (.773)	มาก
4) สร้างระบบการสื่อสารโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์	0 (0.0)	1 (2.0)	17 (34.0)	19 (38.0)	13 (26.0)	3.88 (.824)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.88 (.798)	มาก
3. เครือข่ายธุรกิจ							
5) สร้างระบบสหกรณ์ภายในชุมชน	0 (0.0)	1 (2.0)	9 (18.0)	19 (38.0)	21 (42.0)	4.20 (.808)	มาก

ตารางที่ 4.52 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
6) สร้างเครือข่ายกับธุรกิจต่างๆ	0 (0.0)	2 (4.0)	10 (20.0)	17 (34.0)	21 (42.0)	4.14 (.880)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.04 (.844)	มาก
4. สนับสนุนข้อมูลและการเงิน							
7) สนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตชุมชน	0 (0.0)	0 (0.0)	6 (12.0)	24 (48.0)	20 (40.0)	4.28 (.671)	มากที่สุด
8) สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (8.0)	30 (60.0)	16 (32.0)	4.24 (.591)	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.26 (.631)	มากที่สุด
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน							
9) สนับสนุนการพัฒนาระบบชลประทาน	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (8.0)	29 (58.0)	17 (34.0)	4.26 (.599)	มากที่สุด
10) สนับสนุนระบบการขนส่งสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว	0 (0.0)	0 (0.0)	9 (18.0)	26 (52.0)	15 (30.0)	4.12 (.689)	มาก
เฉลี่ยรวม						4.19 (.642)	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด						4.08 (.735)	มาก

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ครูผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความคิดเห็นต่อปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตชุมชน ($\bar{X} = 4.28$) สนับสนุนการพัฒนาระบบชลประทาน ($\bar{X} = 4.26$) สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.24$) ระดับมาก 7 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ สร้างระบบสหกรณ์ภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.20$) สร้างเครือข่ายกับธุรกิจต่างๆ

($\bar{X} = 4.14$) สนับสนุนระบบการขนส่งสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 4.12$) สร้างเครือข่ายกับเกษตรกรต้นแบบหรือปราชญ์ชาวบ้าน ($\bar{X} = 4.08$) สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน ($\bar{X} = 3.98$) สร้างระบบสื่อสารทางไกล และสร้างระบบการสื่อสารโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.88$) เท่ากัน

5.3.2 หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท อศ.กช.

1) ปัจจัยภายใน

ตารางที่ 4.53 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
N=10							
ปัจจัยภายในสถานศึกษา							
1. โครงสร้างการบริหาร							
1) การปรับโครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	3 (30.0)	6 (60.0)	4.50 (.707)	มาก ที่สุด
2) การเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของงานโครงการ อศ.กช.	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
3) การจัดสำนักงานโครงการ อศ.กช. ที่เด่นชัด	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	2 (20.0)	7 (70.0)	4.60 (.699)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.60 (.629)	มาก ที่สุด
2. การบริหารงบประมาณ							
4) การจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนรู้การสอนเพิ่มขึ้น	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
5) การจัดสรรงบประมาณในการทำโครงการของผู้เรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
6) การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.80 (.421)	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.53 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
3. การบริหารหลักสูตร							
7) การจัดการเรียนการสอนมีความ ยืดหยุ่นยืดผู้เรียน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
8) การจัดการศึกษาเป็นการจัด การศึกษานอกระบบ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
9) การจัดการศึกษามุ่งพัฒนา เกษตรกรและอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	3 (30.0)	5 (30.0)	4.30 (.823)	มาก ที่สุด
						4.50	มาก
เฉลี่ยรวม						(.899)	ที่สุด
4. บุคลากร							
10) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการ จัดการศึกษานอกระบบ	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	4 (40.0)	5 (50.0)	4.40 (.699)	มาก ที่สุด
11) ผู้สอนมีทักษะในการจัดการ เรียนรู้	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	3 (30.0)	5 (50.0)	4.30 (.823)	มาก ที่สุด
12) มีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อ ต่างๆ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (40.0)	6 (60.0)	4.60 (.516)	มาก ที่สุด
						4.43	มาก
เฉลี่ยรวม						(.679)	ที่สุด
						4.58	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งสิ้น						(.636)	ที่สุด

จากตารางที่ 4.53 พบว่า หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) มีความคิดเห็นต่อปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$) เมื่อพิจารณารายประเด็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น การจัดสรรงบประมาณในการทำโครงการของผู้เรียน และการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ ($\mu = 4.80$) เท่ากัน การเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของงานโครงการ อศ.กช. ($\mu = 4.70$) การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นยืดผู้เรียน การจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ การจัด

สำนักงานโครงการ อศ.กช. ที่เด่นชัด และมีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ ($\mu = 4.60$) เท่ากัน การปรับโครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา ($\mu = 4.50$) บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดการ การศึกษานอกระบบ ($\mu = 4.40$) การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาเกษตรกรและอาชีพ และผู้สอนมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ ($\mu = 4.30$)

ตารางที่ 4.54 ความคิดเห็นของหัวหน้าโครงการ อศ.กช. ต่อปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโมเดล การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1	2	3	4	5		
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
N=10							
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา							
1. เครือข่ายการเรียนรู้							
1) สร้างความร่วมมือกับภาครัฐ และภาคเอกชน	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	2 (20.0)	6 (60.0)	4.40 (.843)	มาก ที่สุด
2) สร้างเครือข่ายกับเกษตรกร ต้นแบบหรือปราชญ์ชาวบ้าน	0 (0.0)	0 (0.0)	1 (10.0)	3 (30.0)	6 (60.0)	4.50 (.707)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.45 (.775)	มาก ที่สุด
2. ช่องทางการสื่อสาร							
3) สร้างระบบสื่อสารทางไกล	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	2 (20.0)	6 (60.0)	4.40 (.843)	มาก ที่สุด
4) สร้างระบบการสื่อสารโดยผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	2 (20.0)	6 (60.0)	4.40 (.843)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.40 (.843)	มาก ที่สุด
3. เครือข่ายธุรกิจ							
5) สร้างระบบสหกรณ์ภายใน ชุมชน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
6) สร้างเครือข่ายกับธุรกิจต่างๆ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.75 (.843)	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4.54 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					μ (σ)	ความ หมาย
	1 น้อย ที่สุด	2 น้อย	3 ปาน กลาง	4 มาก	5 มาก ที่สุด		
4. สนับสนุนข้อมูลและการเงิน							
7) สนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ต ชุมชน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
8) สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการ ประกอบอาชีพ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	7 (70.0)	4.70 (.483)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.75 (.452)	มาก ที่สุด
5.การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน							
9) สนับสนุนการพัฒนาระบบ ชลประทาน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
10) สนับสนุนระบบการขนส่ง สินค้าที่สะดวกรวดเร็ว	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (20.0)	8 (80.0)	4.80 (.421)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.80 (.421)	มาก ที่สุด
เฉลี่ยรวมทั้งหมด						4.63 (.672)	มาก ที่สุด

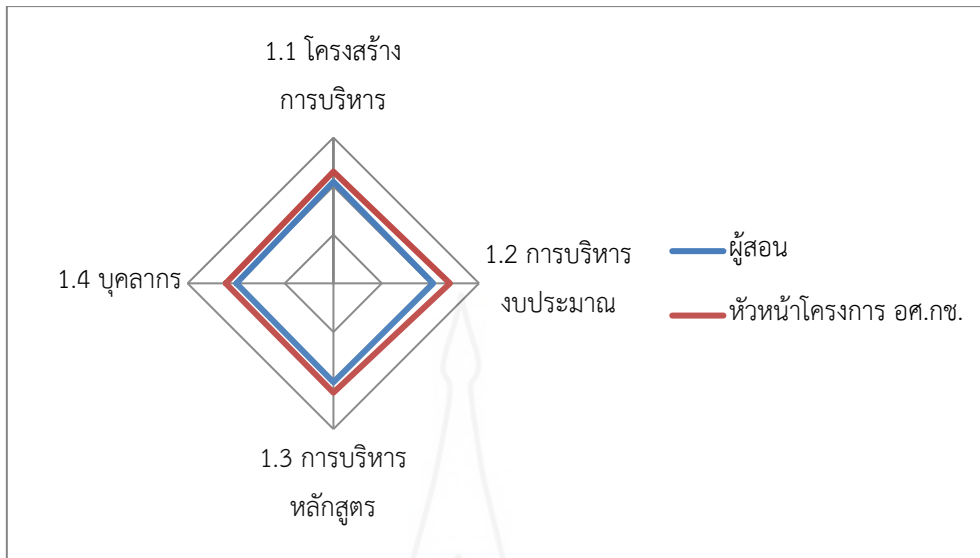
จากตารางที่ 4.54 พบว่า หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) มีความคิดเห็นต่อปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) เมื่อพิจารณารายประเด็นอยู่ในระดับมากทุกประเด็นเรียงลำดับดังนี้ สร้างเครือข่ายกับธุรกิจต่างๆ สนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตชุมชน สนับสนุนการพัฒนาระบบชลประทาน และสนับสนุนระบบการขนส่งสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว ($\mu = 4.80$) เท่ากัน สร้างระบบสหกรณ์ภายในชุมชน และสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ ($\mu = 4.70$) เท่ากัน สร้างเครือข่ายกับเกษตรกรต้นแบบหรือปราชญ์ชาวบ้าน ($\mu = 4.50$) สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน สร้างระบบสื่อสารทางไกล และสร้างระบบการสื่อสารโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ($\mu = 4.40$) เท่ากัน

ตารางที่ 4.55 สรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน และหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการ	ผู้สอน (n=50)		ความ หมาย	หัวหน้า โครงการ อศ. กช (N=10)		ความ หมาย	เฉลี่ยรวม ทั้งหมด	อัน ดับที่
	$\bar{X}$	S.D		μ	σ			
	1. ปัจจัยภายในสถานศึกษา							
1.1 โครงสร้างการบริหาร	4.18	.652	มาก	4.60	.629	มากที่สุด	4.39	4
1.2 การบริหารงบประมาณ	4.11	.691	มาก	4.80	.421	มากที่สุด	4.45	3
1.3 การบริหารหลักสูตร	4.07	.709	มาก	4.50	.819	มากที่สุด	4.28	6
1.4 บุคลากร	3.99	.793	มาก	4.43	.679	มากที่สุด	4.21	8
เฉลี่ยรวม	4.09	.711	มาก	4.58	.636	มากที่สุด		
2. ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา								
2.1 เครือข่ายการเรียนรู้	4.03	.753	มาก	4.45	.775	มากที่สุด	4.24	7
2.2 ช่องทางการสื่อสาร	3.88	.798	มาก	4.42	.843	มากที่สุด	4.15	9
2.3 เครือข่ายธุรกิจ	4.04	.844	มาก	4.75	.873	มากที่สุด	4.39	4
2.4 สนับสนุนข้อมูลและการเงิน	4.26	.637	มากที่สุด	4.75	.452	มากที่สุด	4.50	1
2.5 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	4.19	.644	มาก	4.80	.421	มากที่สุด	4.49	2
เฉลี่ยรวม	4.08	.735	มาก	4.63	.672	มากที่สุด	4.35	
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.08	.723	มาก	4.60	.654	มากที่สุด		

1) ปัจจัยภายใน

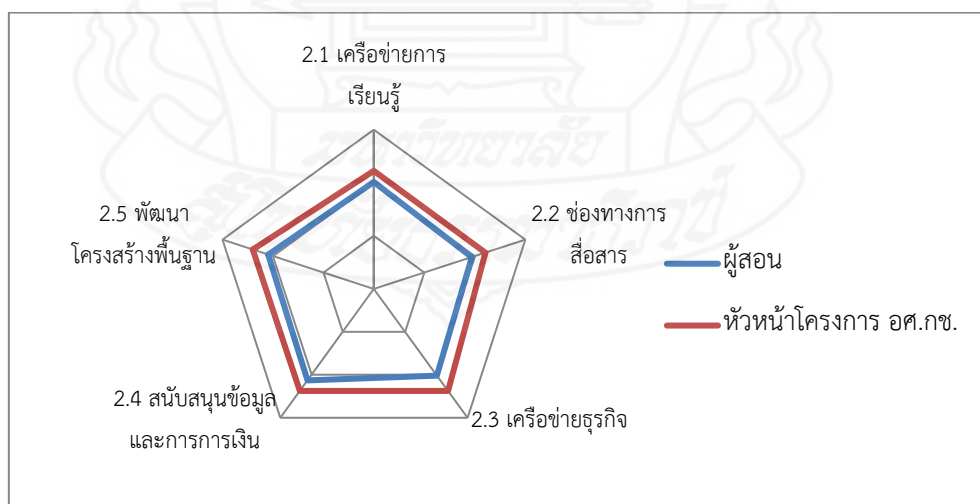
สรุป เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน และหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอน และหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

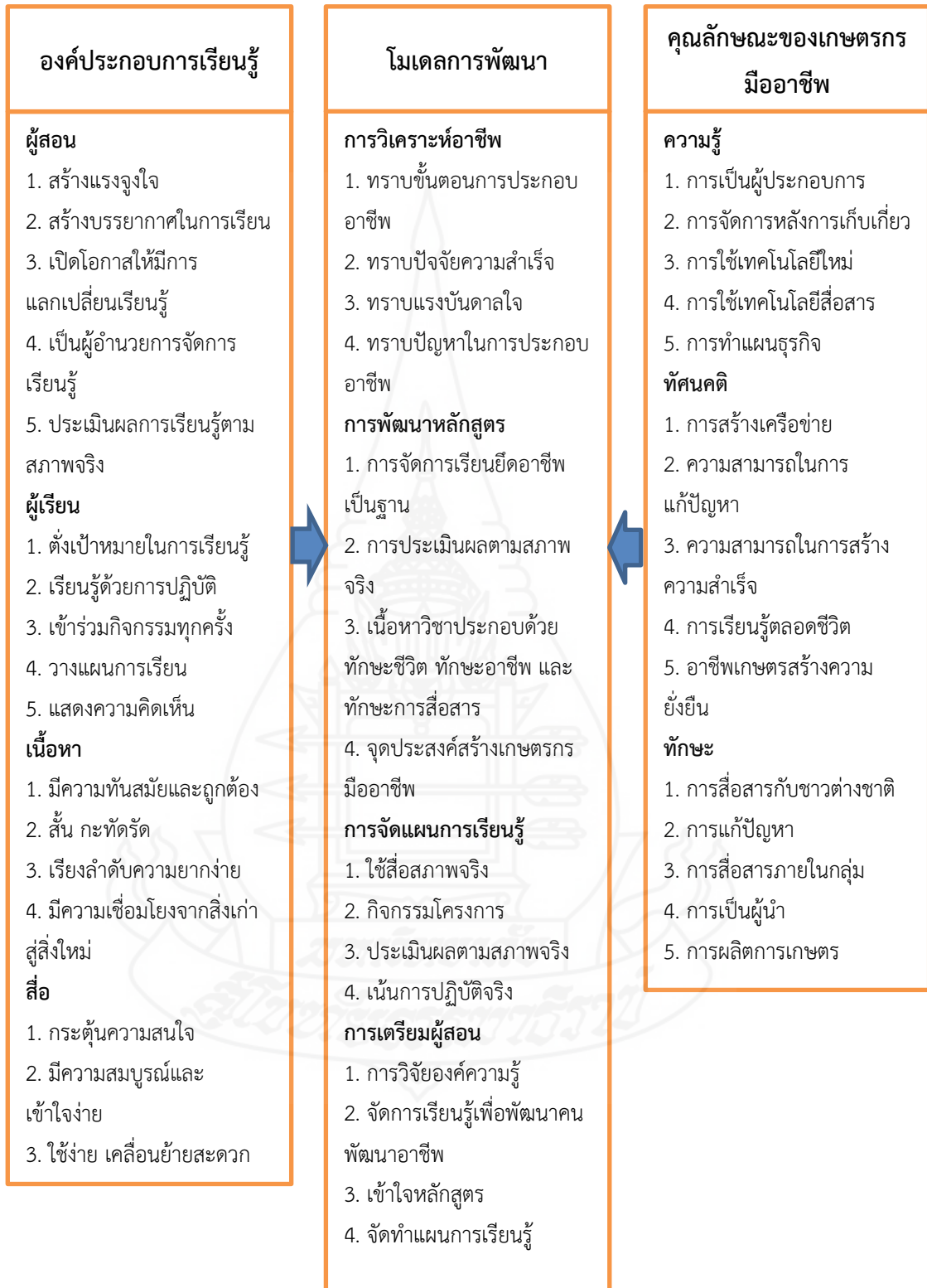
2) ปัจจัยภายนอก

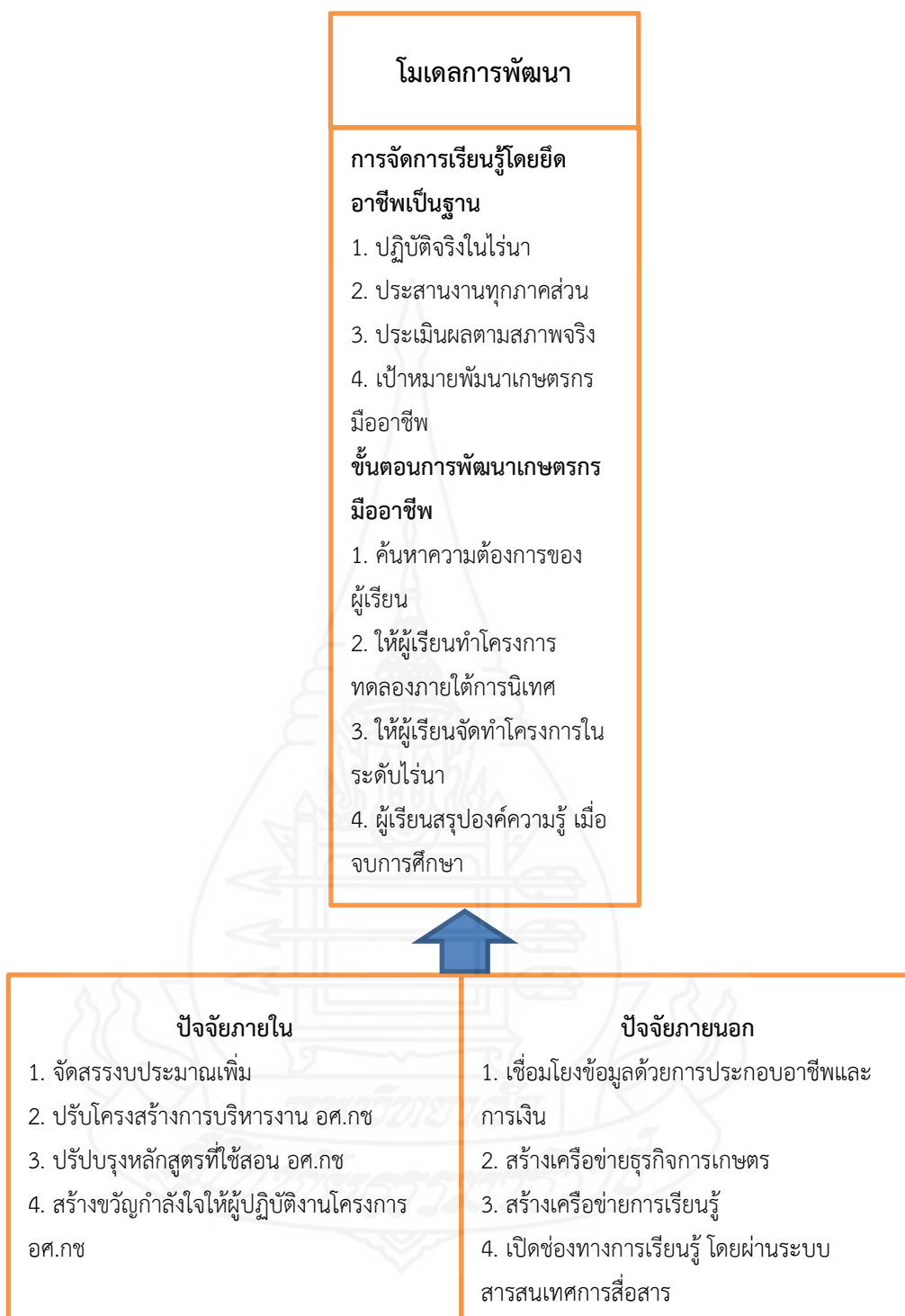
การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน และหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 4.17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน และหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 4.18 สรุปโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญ จำแนกออกเป็น 3 ส่วนคือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหารต่อปัจจัยการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ (2) วิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะของเกษตรกรรมมืออาชีพ (3) วิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ (4) เพื่อทดลองและประเมินโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ และ (5) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนกับผู้เรียนต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงผสม (Mixed Method) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ โดยมีกระบวนการวิจัย R_1 การศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ และการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เกษตรกรรมต้นแบบ D_1 การสร้างโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ R_2 การทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ D_2 การประเมินการทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรรมต้นแบบ 10 คน ผู้เรียน จำนวน 240 คน ผู้สอน จำนวน 50 คน ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) จำนวน 30 คน คณะกรรมการสภาสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 18 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการจัดการหมวดหมู่ของข้อมูล

1.3 สรุปการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าผู้เรียนเป็นเพศหญิงและเพศชายใกล้เคียงกันมีอายุเฉลี่ย 40.21 ปี มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเฉลี่ย 14.80 ปี กิจกรรมทางการเกษตรหลักคือ การปลูกพืช โดยมีกิจกรรมรอง คือ การค้าขาย มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.30 คน เป็นแรงงานในการทำการเกษตรเฉลี่ย 2.84 คน รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเฉลี่ย 88,206 บาทต่อปี ในขณะที่เดียวกัน มีหนี้สินในครัวเรือน เฉลี่ย 54,210 บาท ผู้เรียนหนึ่งในสามมีส่วนร่วมในชุมชนเช่น เป็นสมาชิก อสม.

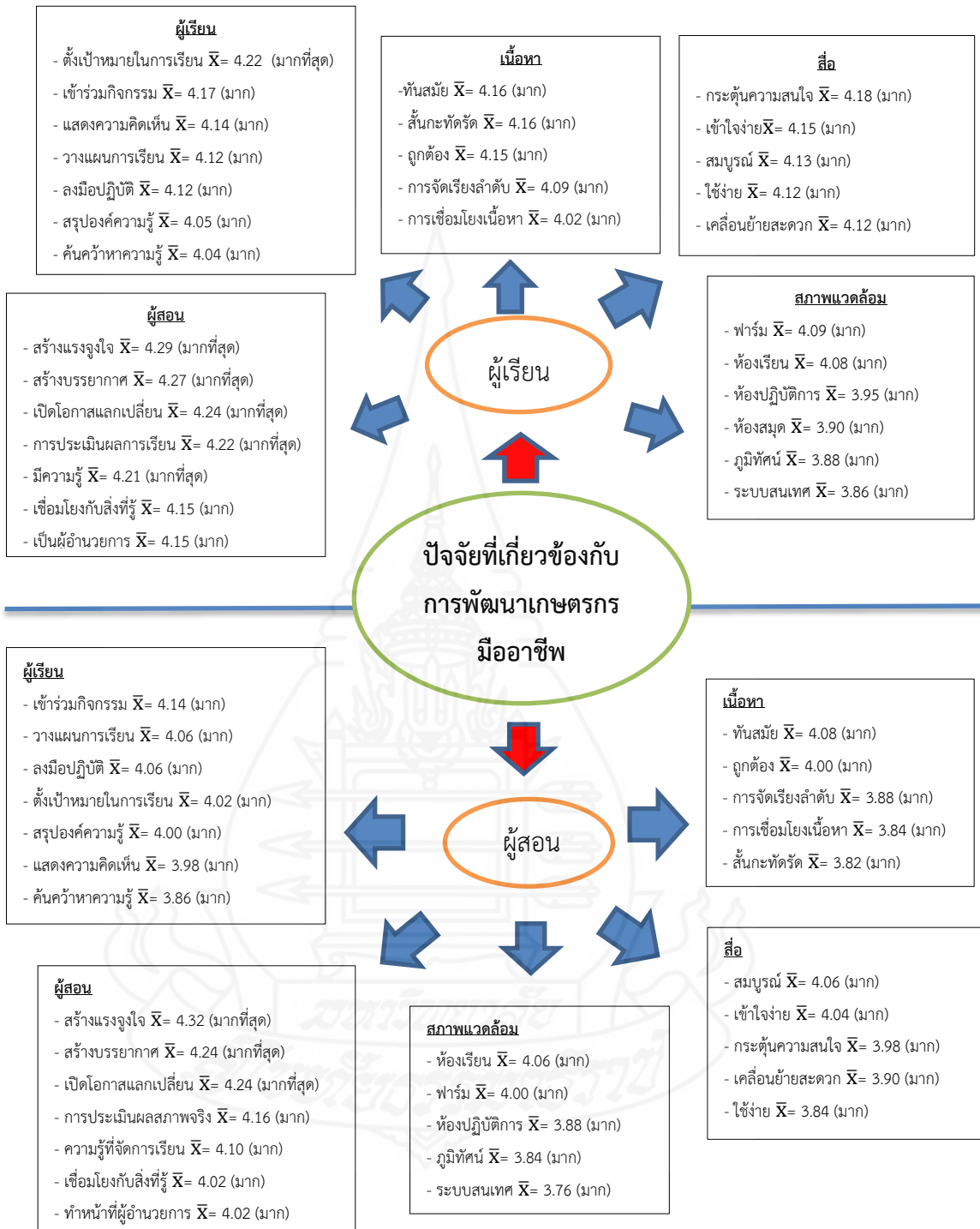
1.3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

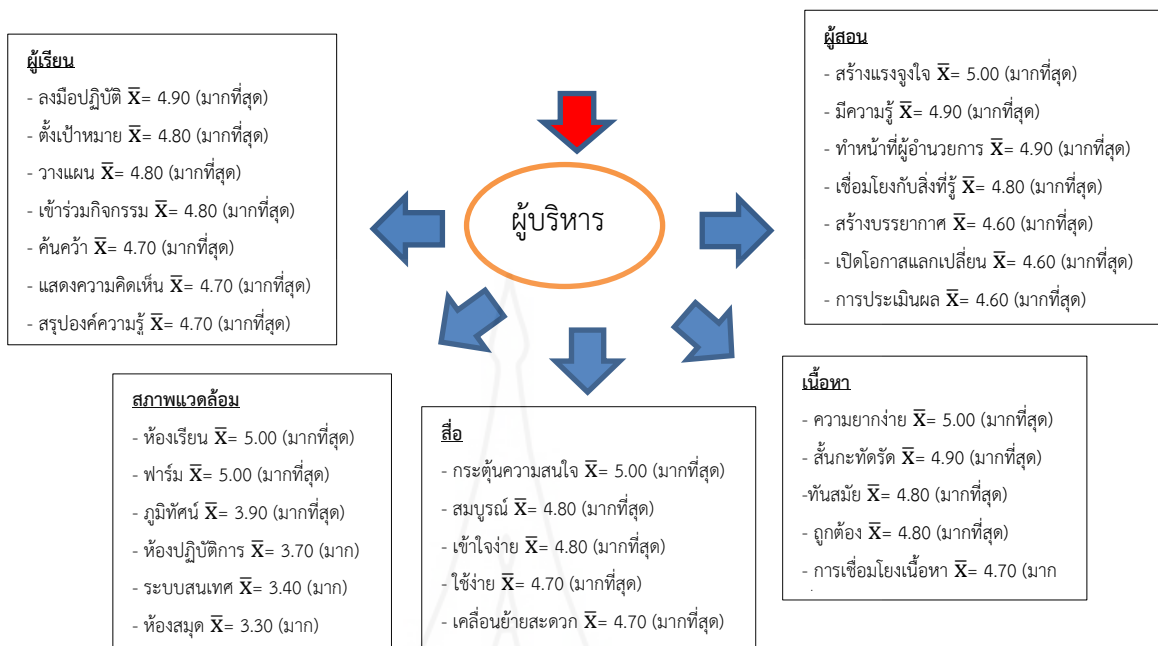
1) ผู้เรียนได้ให้ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ดังนี้ (1) ด้านผู้สอนจะต้องสร้างแรงจูงใจ สร้างบรรยากาศในการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการประเมินผลตามสภาพจริง ผู้สอนจะต้องมีความรู้และประสบการณ์ มีทักษะในการเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านผู้เรียน จะต้องตั้งเป้าหมายในการเรียนไว้อย่างชัดเจน เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ และร่วมแสดงความคิดเห็น มีการวางแผนการเรียนรู้ไว้อย่างดี การเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อจะได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ และมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา (3) ด้านเนื้อหาวิชาจะต้องมีความทันสมัย สั้นกะทัดรัด มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ การจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และมีการเชื่อมโยงเนื้อหาจากที่เคยรู้ไปสู่เรื่องที่ยังไม่รู้ (4) ด้านสื่อการเรียน จะต้องกระตุ้นความสนใจ ดูแล้วเข้าใจง่าย มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ ใช้ง่ายและเคลื่อนย้ายสะดวก (5) สภาพแวดล้อมจะต้องมีฟาร์มหรือแปลงสาธิตที่เป็นตัวอย่างที่ดี มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดที่ทันสมัย ภูมิทัศน์สวยงาม มีระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพ

2) ผู้สอนได้ให้ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ดังนี้ (1) ด้านผู้สอน จะต้องสร้างแรงจูงใจ และสร้างบรรยากาศในการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการประเมินผลตามสภาพจริง เชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการในการจัดการเรียน (2) ด้านผู้เรียน จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวางแผนการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ตั้งเป้าหมายในการเรียน สรุปองค์ความรู้ แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ และมีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ (3) ด้านเนื้อหาวิชา จะต้องทันสมัย มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ จัดเรียงลำดับความยากง่าย มีเชื่อมโยงจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ยังไม่มีรู้ เนื้อหา มีความสั้นกะทัดรัด แต่มีความสมบูรณ์ถูกต้อง (4) ด้านสื่อการเรียนจะต้องมีความสมบูรณ์ เข้าใจง่าย กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เคลื่อนย้ายสะดวก และใช้งานง่าย (5) ด้านสภาพแวดล้อม จะต้องมียุทธศาสตร์เรียน ฟาร์มและห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย ภูมิทัศน์สวยงาม มีระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่สมบูรณ์ และมีห้องสมุดที่ทันสมัย

3) ผู้บริหาร (รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ) ได้ให้ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ดังนี้ (1) ด้านผู้สอน จะต้องสร้างแรงจูงใจ มีความรู้ความสามารถในสาขาที่สอน ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ เชื่อมโยงความรู้เก่าและใหม่ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการประเมินผลตามสภาพจริง (2) ด้านผู้เรียน จะต้องลงมือปฏิบัติจริง ตั้งเป้าหมายในการเรียนและวางแผนในการเรียนไว้อย่างดี เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนทุกครั้ง มีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ แสดงความคิดเห็นในการเรียน และมีการสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ (3) ด้านเนื้อหาวิชา จะต้องเรียงลำดับความยากง่าย สั้นกะทัดรัด มีความทันสมัย มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีการเชื่อมโยงจากความรู้เก่าสู่ความรู้ใหม่ (4) ด้านสื่อการเรียน จะต้องกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มีความสมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักวิชาการ เข้าใจง่าย ใช้งานง่ายและเคลื่อนย้ายสะดวก (5) สภาพแวดล้อม จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ทันสมัย มีงานพาร์ม แปลงสาริตที่เป็นตัวอย่างที่ดี ภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สมบูรณ์ และมีห้องสมุดที่ทันสมัย

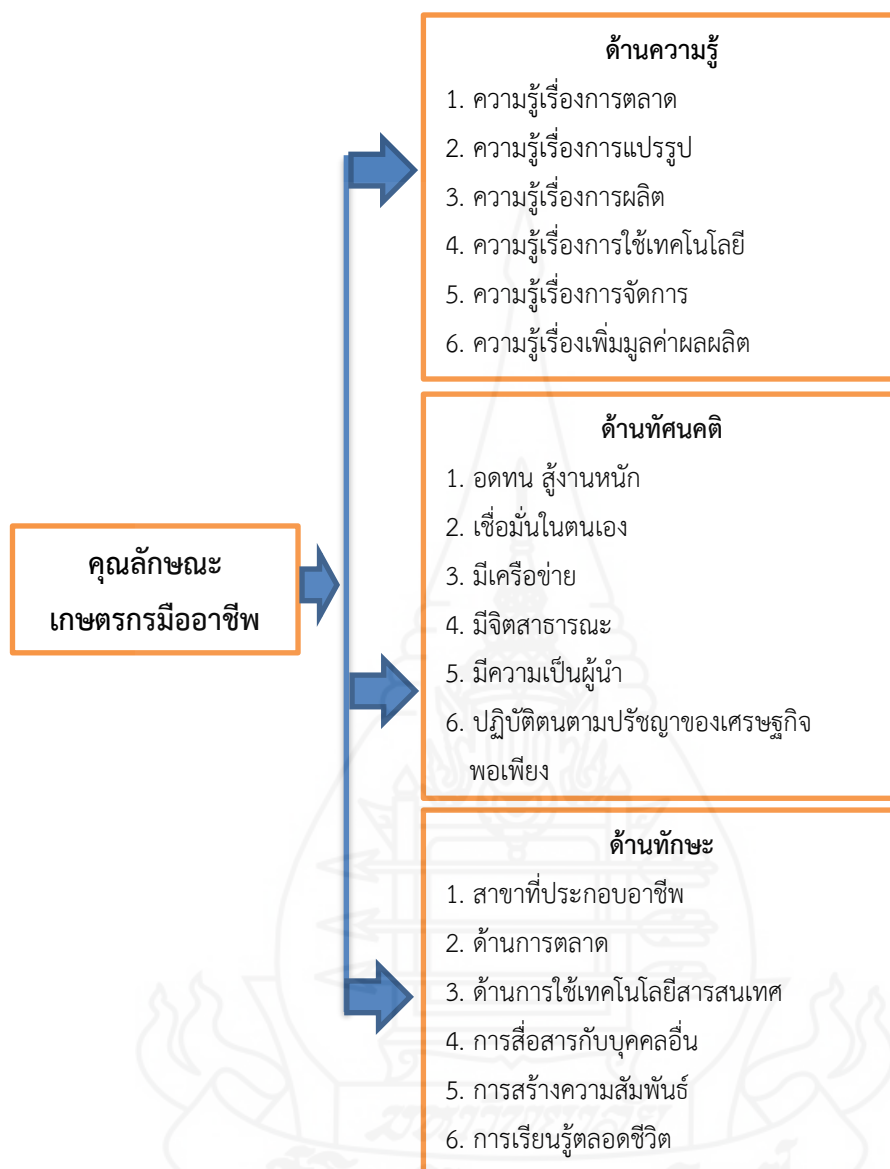
ภาพที่ 5.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

1.3.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ต้นแบบของเกษตรกรรมมืออาชีพ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ศิษย์เก่าดีเด่นของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะและการเข้าสู่การประกอบอาชีพเกษตรกรรมจนประสบผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของสังคมสรุปได้ดังนี้

- 1) คุณลักษณะเกษตรกรรมมืออาชีพ ประกอบด้วย
  - (1) ด้านความรู้
  - (2) ด้านทัศนคติ
  - (3) ด้านทักษะ ดังภาพ

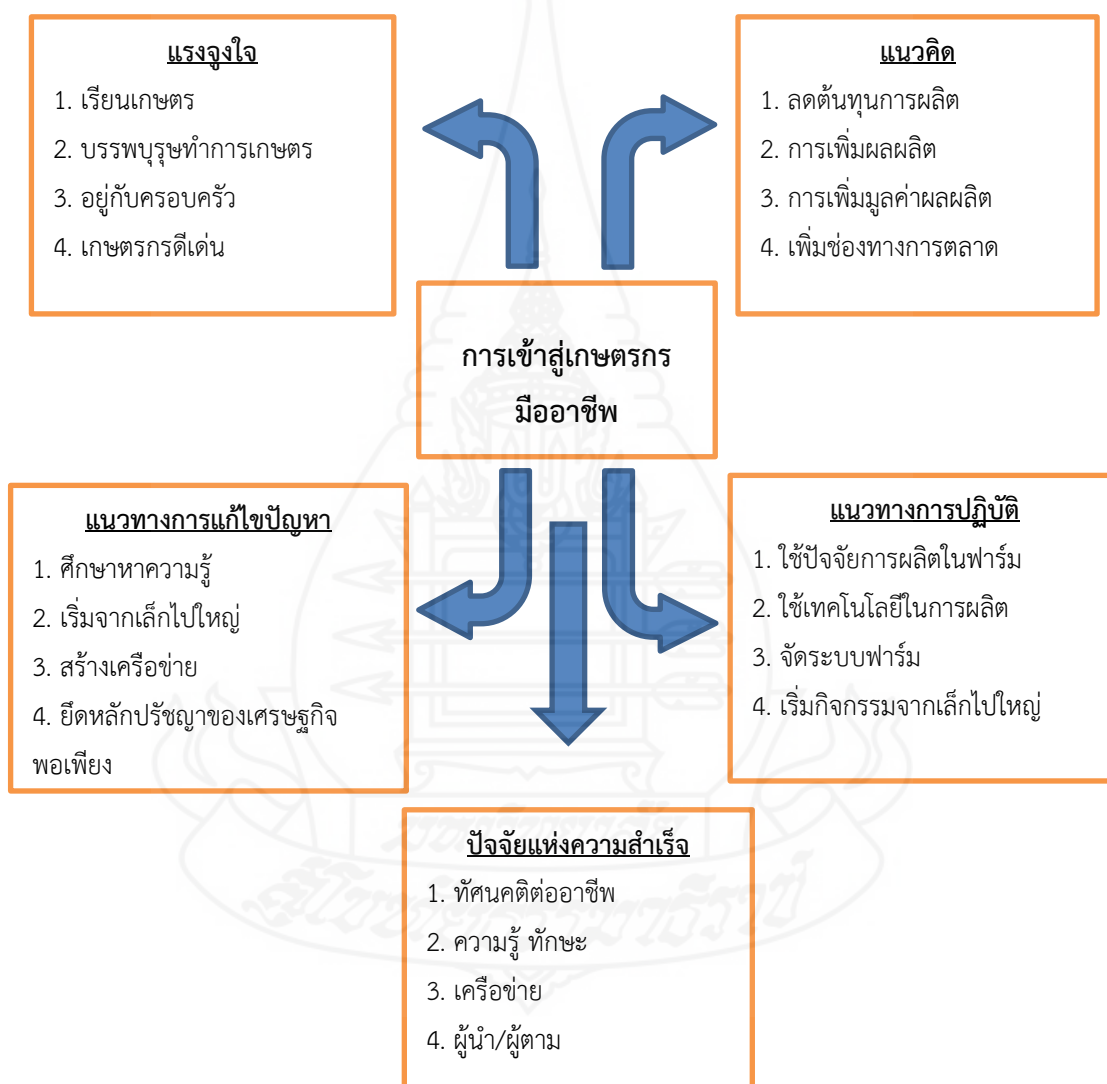
สรุปคุณลักษณะของเกษตรกรต้นแบบ ได้ดังนี้

ภาพที่ 5.2 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากเกษตรกรต้นแบบ

2) การเข้าสู่เกษตรกรมืออาชีพ ประกอบด้วย

- (1) แรงจูงใจ
- (2) แนวทางการปฏิบัติ
- (3) แนวทางการปฏิบัติ
- (4) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
- (5) แนวทางการแก้ไขปัญหา ดังภาพ

ภาพที่ 5.3 การเข้าสู่เกษตรกรมืออาชีพจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากเกษตรกรต้นแบบ

1.3.3 ความคิดเห็นของผู้เรียน และผู้สอนต่อคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ

1) ผู้เรียน

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อคุณสมบัติของเกษตรกรมืออาชีพ สรุปได้ดังนี้ (1) **ด้านความรู้** เกษตรกรมืออาชีพจะต้องมีความรู้เรื่องการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้เรื่องการทำแผนธุรกิจ ความรู้เรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความรู้เรื่องตลาดออนไลน์ ความรู้หลักการทำการเกษตร ความรู้เรื่องของการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต ความรู้เรื่องการใช้ปัจจัยการผลิต และความรู้เรื่องการลดต้นทุนการผลิต (2) **การทัศนคติ** เกษตรกรมืออาชีพจะต้องมีความเชื่อในการสร้างความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เชื่อมั่นว่าอาชีพเกษตรกรรมสามารถสร้างความสุขความมั่นคงได้ ในขณะที่เดียวกันเชื่อมั่นว่าสามารถแก้ปัญหาต่างๆได้ด้วยดี เชื่อมั่นว่าการสร้างเครือข่ายและการเรียนรู้ตลอดเวลาจะทำให้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมประสบผลสำเร็จ สุดท้ายเชื่อว่าอาชีพเกษตรกรรมสามารถสร้างรายได้สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้ (3) **ด้านทักษะ** เกษตรกรมืออาชีพจะต้องมีทักษะในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ การแก้ปัญหา การสื่อสารระหว่างกลุ่ม และเป็นผู้นำและผู้ตาม มีทักษะในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดเวลา มีทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีทักษะในการขายผลผลิต มีทักษะในการดำเนินชีวิต และมีทักษะในการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยการผลิต

2) ผู้สอน

ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของผู้สอนต่อคุณสมบัติของเกษตรกรมืออาชีพ สรุปได้ดังนี้ (1) **ด้านความรู้** เกษตรกรมืออาชีพจะต้องมีความรู้เรื่องการเป็นผู้ประกอบการ การใช้เทคโนโลยีใหม่ การขายผลผลิตทางออนไลน์ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การทำแผนธุรกิจ การใช้เทคโนโลยีสื่อสาร การลดต้นทุนการผลิต การใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า การเพิ่มมูลค่าผลผลิต และความรู้เรื่องหลักการทำการเกษตร (2) **ด้านทัศนคติ** เกษตรกรต้นแบบจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อเครือข่าย การแก้ปัญหาได้ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การประกอบอาชีพให้ประสบผลสำเร็จ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเชื่อมั่นว่าอาชีพเกษตรกรรมจะทำให้เกิดความยั่งยืน สร้างความสุขให้ได้ มีรายได้ที่มั่นคง สร้างความเข้มแข็งให้กับตนเองและกลุ่มได้ (3) **ด้านทักษะ** เกษตรกรมืออาชีพจะต้องมีทักษะในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ มีทักษะในการสื่อสารภายในกลุ่ม มีทักษะความเป็นผู้นำ มีทักษะในการผลิตสินค้าทางการเกษตร มีทักษะในการเรียนรู้ตลอดเวลา มีทักษะในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีทักษะในการขายผลผลิต และมีทักษะในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร

1.3.4 การวิเคราะห์และการพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของกรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก) การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพของมูลนิธิ

อาจารย์จำเนียร สารระนาด การจัดการเรียนการสอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี

สรุปโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพสถาบันอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนดังนี้ (1) **การวิเคราะห์อาชีพ** เพื่อค้นหาแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพ ปัจจัยความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ขั้นตอนการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปัญหาและการแก้ปัญหา (2) **การพัฒนาหลักสูตร** เพื่อกำหนด หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ เนื้อหาวิชา กระบวนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลตามสภาพจริง (3) **การจัดแผนการเรียนรู้** เพื่อสร้างเนื้อหาที่เน้นการปฏิบัติ การใช้สื่อจากสภาพจริง การจัดกิจกรรมโครงการ การวัดผลตามสภาพจริง (4) **การเตรียมผู้สอน** เพื่อพัฒนาผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตร เข้าถึงแผนการเรียนรู้ มีเป้าหมายในการพัฒนาคน และพัฒนาอาชีพ ผู้สอนจะต้องพัฒนาตนเองด้วยการวิจัย ศึกษาดูงาน และฝึกอบรม (5) **การเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน** เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรรมมืออาชีพ ประสานงานทุกภาคส่วน การเรียนด้วยการฝึกปฏิบัติในไร่นา และประเมินผลจากการทำโครงการ (6) **ขั้นตอนการพัฒนา** เริ่มจากการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ให้ทำโครงการภายใต้การนิเทศ สรุปลองความรู้จากการทำโครงการ จัดเวทีเสวนาองค์ความรู้

1.3.5 การทดลองใช้โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ ดำเนินโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กข) ตามโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ เปิดการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ การจัดการเรียนการสอน ณ ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สัปดาห์ละ 2 วัน กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม โดยเชิญเกษตรกรต้นแบบหรือเกษตรกรตัวอย่างที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับในชุมชนมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับ 1) แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพ 2) หลักคิดในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 3) หลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม 4) การแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น โดยมีผู้สอนที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group) จะนำข้อมูลมาประกอบการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการเรียนรู้ โดยเลือกกลุ่มวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิต หมวดวิชาทักษะวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรี และกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรรมมืออาชีพ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดแผนการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรรมมืออาชีพ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ โดยมีทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสาร การจัดการเรียนรู้ยึดกระบวนการและขั้นตอนการวิเคราะห์อาชีพ เช่น การจัดการเรียนการสอน ด้าน

การตลาดก่อนการสอนด้วยการผลิต เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพ สอนในสิ่งที่เกษตรกร อยากรู้และยังไม่รู้ การจัดแผนการเรียนกับแผนกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกัน ประเมินผลการเรียนจากการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมผู้สอน ผู้สอนมีบทบาทหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามนิเทศการเรียน โดยผู้สอนจะต้องยึดหลักดังนี้ 1) **เข้าใจหลักสูตร** แผนการเรียนรู้อย่างละเอียด ด้วยการเข้ารับการปฐมนิเทศจากฝ่ายบริหาร 2) **เข้าถึงผู้เรียน** ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อใช้ประกอบในการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน 3) **พัฒนา** มีกระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ 4) **พัฒนาตนเองตลอดเวลา** ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรม ดูงาน และทำงานวิจัยอาชีพและวิจัยชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน จัดกลุ่มผู้เรียนออกตามอาชีพของผู้เรียนได้แก่ กลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ กลุ่มปลูกผักอินทรีย์ กลุ่มนาข้าวอินทรีย์ กลุ่มเกษตรผสมผสาน กิจกรรมการเรียน ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การเสวนากลุ่ม การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอน การจัดทำโครงการอาชีพ การทดสอบความรู้

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ได้แก่ 1) **การสำรวจ** ผู้เรียนมีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม แต่เป็นการทำการเกษตรแบบเดิม การที่จะเปลี่ยนมาให้ผู้เรียนทำการเกษตรแบบสมัยใหม่ จะต้องมีการประเมินความรู้ของผู้เรียน ว่ามีพื้นฐานเรื่องอะไรบ้าง และขาดองค์ความรู้เรื่องอะไรบ้าง กิจกรรมที่ใช้ คือ การจัดเสวนาอาชีพที่ผู้เรียนต้องการ 2) **การทดลอง** ผู้เรียนทำโครงการภายใต้การนิเทศตามอาชีพที่ทำอยู่ 3) **การเรียนรู้จากการกระทำ** ผู้เรียนนำความรู้จากทักษะ ประสบการณ์ จากการทำโครงการภายใต้การนิเทศมาทำจริงในไร่นาของตนเอง 4) **การสร้างสิ่งใหม่** สรุปลองค์ความรู้ โดยการแสดงผลงานประจำปีการศึกษา

1.3.6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนกลุ่มทดลองโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

ผู้เรียนกลุ่มทดลองโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพก่อนและหลังทดลองใช้โมเดลเกษตรกรมืออาชีพ มีความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

1.3.7 ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร (หัวหน้าโครงการอาชีพศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท อศ.กช.) ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนอยากให้มีการจัดทำแผนการเรียนรู้อย่างตรงกับความ ต้องการของผู้เรียนโดยยึดอาชีพของผู้เรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ฐานข้อมูลจากการวิเคราะห์อาชีพที่มีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ให้ข้อมูล มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับอาชีพของ

ผู้เรียน และมีขั้นตอนการเรียนรู้ ตามที่เกษตรกรต้นแบบดำเนินการ อีกส่วนที่สำคัญ คือ การเตรียมผู้สอน ให้มีความเข้าใจในบริบทของการจัดการเรียนรู้

ด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนอยากให้มีการจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน จัดแผนการเรียนรู้และขั้นตอนการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์อาชีพที่เป็นขั้นตอนและกระบวนการประกอบอาชีพของเกษตรกรต้นแบบ ในขณะเดียวกันก็มีการเตรียมผู้สอนให้มีความรู้ทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านหัวหน้างานโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.) พบว่า การจัดการเรียนรู้จะต้องเริ่มจากการวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการจัดแผนการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและกระบวนการพัฒนาอาชีพ ส่วนขั้นตอนของการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพจะต้องยึดอาชีพของผู้เรียนเป็นฐานในการจัดการเรียน ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญของการพัฒนาผู้สอน ให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

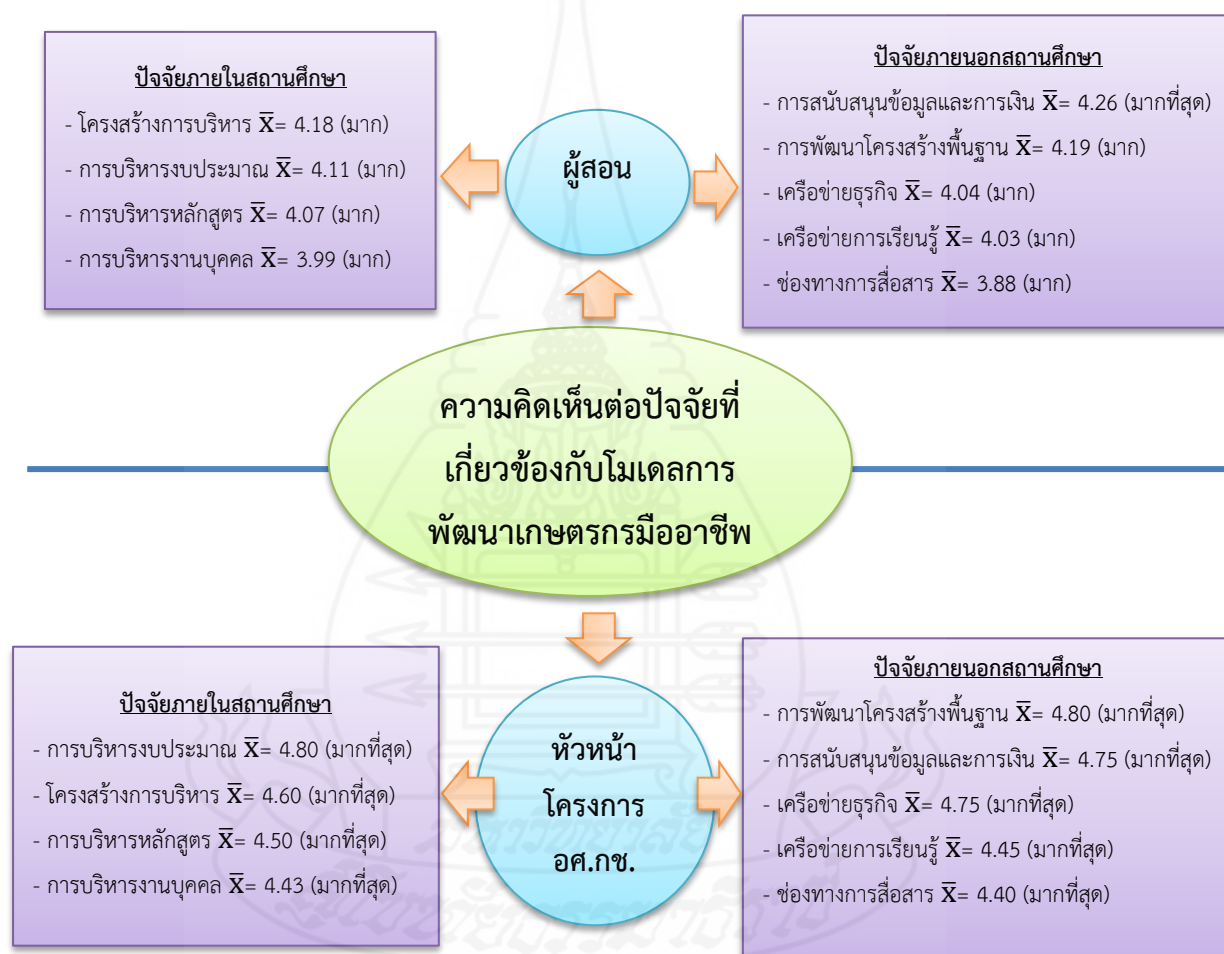
1.3.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้เรียนกับผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้เรียนและผู้สอนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) มีความคิดเห็นต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

1.3.9 ความคิดเห็นของผู้สอนและหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรอาชีพ

ด้านผู้สอน พบว่า ปัจจัยภายในที่ต้องการให้การปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การปรับโครงสร้างการบริหารงานโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กช) ให้ยกระดับงานโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท อศ.กช. มาเทียบเท่าแผนกวิชา การบริหารงบประมาณ จัดสรรงบประมาณเพิ่มมากขึ้น การบริหารหลักสูตรให้เน้นการจัดการเรียนนอกระบบ (Nonformal Education) การบริหารงานบุคลากร มีค่าตอบแทนในการทำงานวันเสาร์-วันอาทิตย์ ส่วนปัจจัยภายนอกพบว่า ต้องการให้มีการสนับสนุนข้อมูลทำการเกษตรหรือการประกอบอาชีพ และการสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ต้องการให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการทำ การเกษตร เช่น ระบบชลประทาน การคมนาคม เป็นต้น ต้องการให้มีการส่งเสริมการสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ และเครือข่ายธุรกิจในรูปแบบของสหกรณ์การเกษตร สุดท้ายต้องการให้มีการเปิดช่องทางการสื่อสาร การเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท ตามระบบการเรียนออนไลน์

ด้านหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท อศ.กข. พบว่า ปัจจัยภายในที่ต้องการให้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การบริหารงบประมาณ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร การบริหารหลักสูตรและการบริหารงานบุคคล ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร การสนับสนุนข้อมูลทางการเกษตร และข้อมูลการเงินเพื่อการเกษตร การสร้างเครือข่ายธุรกิจ และการสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและสถานศึกษา

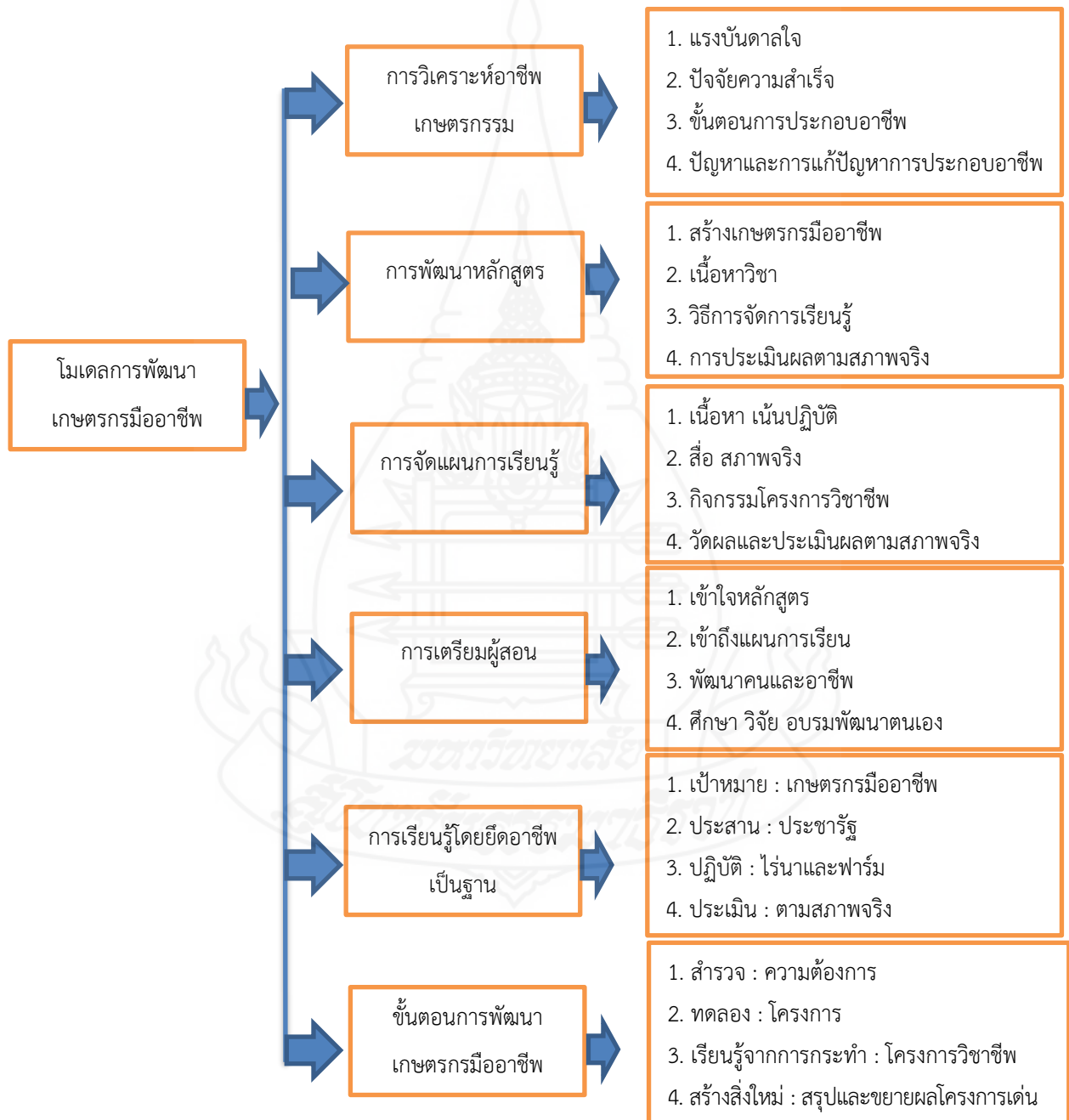

ภาพที่ 5.4 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพของผู้สอนและหัวหน้าโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อศ.กข)

1.4 โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการนำโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปทดลองใช้แล้วนำมาให้ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนได้ประเมินเพื่อปรับปรุงและเผยแพร่

สรุปโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 5.5 สรุปโมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ ตามแนวคิดของผู้เรียน และผู้สอน
โครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กข)

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ต้นแบบเกษตรกรมืออาชีพ การวิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารต่อโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ และความคิดเห็นของผู้สอนและผู้บริหารต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพดังกล่าวแล้ว มีสิ่งที่ควรอภิปรายดังต่อไปนี้

2.1 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนจะต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน มีความต้องการอยากเรียนรู้ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม สร้างบรรยากาศในการเรียนแบบเป็นกันเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนจะต้องมีเป้าหมายในการเรียนเพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนาอาชีพของตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนเป็นประจำทุกครั้งที่ และลงมือปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนเพื่อให้เกิดทักษะ และประสบการณ์ เนื้อหาวิชาจะต้องมีความทันสมัย ถูกต้องตามหลักวิชาการ สั้น กระชับ เข้าใจง่ายสามารถนำไปปฏิบัติได้ สื่อการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ฟาร์ม หรือแปลงสาธิต จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี มีห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย กับเทคโนโลยี สอดคล้องกับ นววรรณ มากหลาย (2558 , น. 108) พบว่าปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ วิทยากร ผู้รู้ ต้นแบบ แหล่งเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร และการแสวงหาหน่วยงานภาคีในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับมูลนิธิอาจารย์จำเนียร สารนาท และภาคีเครือข่าย (2559, น.80) ระบุว่าปัจจัยความสำเร็จของการสร้างทายาทเกษตรกร ดังนี้ 1) ตัวบุคคล มีความตั้งใจในการพัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการผลิต พัฒนาธุรกิจทางการเกษตร 2) เนื้อหาของหลักสูตร ทำให้ทายาทเกษตรกร มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น การผลิตผัก ที่ทำให้มีรายได้รายวัน รายเดือน 3) การดูแลติดตาม มีทีมติดตามเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ และติดตามการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ 4) ความร่วมมือ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับทายาทเกษตรกร สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (2560, น. 8) ได้กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่ ได้แก่ 1) เกษตรกรต้องมีใจรักอาชีพเกษตร และใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา 2) การสร้างแรงจูงใจและการเพิ่มศักยภาพการทำเกษตร 3) การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่การทำเกษตร และ 4) การยกย่องเชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณให้กับเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ

ผู้วิจัยอธิบายว่า ในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนสนใจเรื่องที่เรียนจำเป็นต้องนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาดูงาน ฟาร์มที่เป็นตัวอย่างหรือเชิญเกษตรกรต้นแบบ มาสร้างแรงบันดาลใจ ด้าน

ผู้เรียนจะต้องจัดทำแผนที่ชีวิต แผนการดำเนินงานภายในไร่ฯ ส่วนวิทยาลัยฯ จะต้องพัฒนางานฟาร์ม หรือแปลงสาธิตภายในให้เป็นตัวอย่างในการทำฟาร์ม หรือเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติ

2.2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เกษตรกรต้นแบบ

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประสบผลสำเร็จจะต้องมีแรงบันดาลใจในการอยากประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเกิดจากบรรพบุรุษทำการเกษตรหรือเล่าเรียนมาทางการเกษตร นำความรู้ที่เล่าเรียนมาปฏิบัติจริงให้เป็นแบบอย่างให้กับญาติพี่น้อง ด้านแนวคิดในการประกอบอาชีพต้องลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย พัฒนาคุณภาพผลผลิต เปิดช่องทางการตลาด การทำฟาร์ม เริ่มจากเล็กขยายใหญ่ เมื่อมีทุนและประสบการณ์ แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดหลักการในการพัฒนาการเกษตรและคุณสมบัติของ Smart Farmer ได้แก่ 1) มีความรู้ในเรื่องที่ทำ 2) มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 3) มีการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด 4) มีความตระหนักถึงคุณภาพสินค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค 5) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน และ 6) มีความภูมิใจในการเป็นเกษตรกร

ผู้วิจัยอธิบายว่า แรงบันดาลใจเป็นสิ่งสำคัญจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้วยการเชิญเกษตรกรต้นแบบที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จ มาถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้เรียนฟัง สร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นที่ปรึกษา

2.3 การวิเคราะห์และพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ

ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการและขั้นตอนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ เริ่มจากการวิเคราะห์อาชีพ เพื่อค้นหาแนวทางการประกอบอาชีพ จากผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วประสบผลสำเร็จ ขั้นตอนที่สอง การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกระบวนการและขั้นตอนการประกอบอาชีพ ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ขั้นตอนที่สาม จัดแผนการสอนให้สอดคล้องกับกระบวนการทำการเกษตร เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสาร ขั้นตอนที่สี่ การเตรียมผู้สอนให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ห้า การจัดการเรียนรู้ยึดอาชีพของผู้เรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับรัชดา เพชรรัตน์ (2557, น. 69) ที่ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและเสนอปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางหรือกำหนดวิธีการ 3) การมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจริง 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลจากการลงมือปฏิบัติจริง และ 5) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และประเมินผลด้วยตนเอง สอดคล้องกับบุญลืออาจารย์จำเนียร สารระภาค (2559, น.84) กล่าวว่ากระบวนการดำเนินการพัฒนาทายาทเกษตรกร ได้แก่ 1) กระบวนการรับสมัคร การประชาสัมพันธ์การรับสมัคร คัดเลือกทายาทเกษตรกร 2) กระบวนการปฐมนิเทศ การทำความเข้าใจหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การ

ให้แนวคิด การสร้างพลังในการประกอบอาชีพ 3) กระบวนการพบปะ แลกเปลี่ยน ทายาทเกษตรกรต้องไปเรียนรู้ตามแหล่งต่างๆ ที่ได้ตกลงกันไว้ และมาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ เติมเต็มกำลังใจในการทำงานระหว่างกัน และ 4) กระบวนการสรุปผลการดำเนินงานทายาทเกษตรกรมาพบปะกันเพื่อเสริมความรู้นวัตกรรมทางการเกษตร เพื่อนำความรู้ไปปรับใช้

ผู้วิจัยอธิบายว่า การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับกระบวนการและขั้นตอนการประกอบอาชีพแต่ละสาขา ครูผู้สอนจะต้องได้รับการอบรมเทคนิควิธีการสอนที่ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดการเรียนรู้

2.4 คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพ

ผู้วิจัย พบว่า เกษตรกรมืออาชีพจะต้องมีความรู้เรื่องการตลาด การแปรรูป การผลิต การใช้เทคโนโลยี การจัดการ และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต มีทัศนคติเกี่ยวกับการอดทน สู้งานหนัก การเชื่อมั่นในตนเอง มีเครือข่าย มีจิตสาธารณะ มีความเป็นผู้นำ และปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะทางด้านสาขาที่ประกอบอาชีพ ด้านการตลาด ด้านการใช้เทคโนโลยี การสนทนา การสื่อสารกับบุคคลอื่น การสร้างความสัมพันธ์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับ อภิชาติ ใจอารีย์ นิรันดร์ ยิ่งยวดและนนทวัชร์ สิริพัฒน์นันท์ (2559, น.243) กล่าวว่าเส้นทางการเป็นผู้ประกอบการ เกษตรกรที่ผ่านการศึกษาในระบบของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) ทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพเกษตรกรรม และมาจากครอบครัวเกษตรกร
- 2) มีความมุ่งมั่นและอดทน
- 3) มีการเรียนรู้ตลอดเวลา
- 4) ใช้ความรู้ในการวางแผนและตัดสินใจการผลิต และ
- 5) การสร้างส่วนแบ่งทางการตลาด สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2557, น.1) ระบุว่าองค์ประกอบของการทำงานแบบมืออาชีพ ได้แก่ มีความรู้และรอบรู้ มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญ มีมาตรฐาน มีจริยธรรม มีความทุ่มเทจริงจัง และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ สอดคล้องกับฤทัยชนก จริงจิตร (2556, น.2) กล่าวว่า Smart Farmer ต้องมีความรู้เรื่องที่ทำ มีข้อมูลในการตัดสินใจ มีการวางแผนการผลิต มีความตระหนักถึงคุณภาพของสินค้า มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และสังคม และมีความภูมิใจในการเป็นเกษตรกร

ผู้วิจัยอธิบายว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ จะต้องมีการประสานงานทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์อาชีพ โดยเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จมาให้ข้อมูล กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้เชี่ยวชาญ ปรชาญชาวบ้าน เกษตรกรต้นแบบ มาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานแบบมืออาชีพ 1) มีความรู้และรอบรู้ 2) มีความชำนาญ 3) มีมาตรฐาน 4) มีจริยธรรม 5) มีความทุ่มเทจริงจัง และ 6) มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ สอดคล้องกับ ฤทัยชนก จริงจิตร (2556, น.2) ระบุปัจจัยความสำเร็จในการสร้างเกษตรกรยุคใหม่ให้ประสบผลสำเร็จ คือ 1) จะต้องมีใจรักในอาชีพเกษตรกรรมและใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา การประกอบอาชีพจะต้องอยู่บนพื้นฐานของใจรัก จึงจะทำให้เกิดการทุ่มเท และเอาใจใส่ ใฝ่เรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา 2) เพิ่มแรงจูงใจและเพิ่มศักยภาพการทำงานเกษตร

เพิ่มพูนเรื่ององค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยี การสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการประกอบอาชีพ 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ในการสร้างเกษตรยุคใหม่ และ 4) การยกย่อง เชิดชูเกียรติลึประกาศเกียรติคุณให้กับเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย มีดังนี้ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกษตรเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน วิทยาลัยเกษตรเป็นที่พึ่งของชุมชนโดยมีศูนย์รวบรวมข้อมูลงานวิจัยองค์ความรู้จากเกษตรกรต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีต่างๆ 2) ส่งเสริมฟาร์มต้นแบบในวิทยาลัยเกษตรเพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้ฝึกปฏิบัติของผู้เรียนและประชาชนทั่วไป 3) สนับสนุนงบประมาณเฉพาะด้านการจัดการอาชีวศึกษาเกษตร การจัดการศึกษาเกษตรมีความเฉพาะที่ผู้เรียนจะต้องอยู่ประจำเพื่อปฏิบัติงานฟาร์มจะต้องมีห้องพัก โรงอาหารงบประมาณสนับสนุนตามที่โครงการอาชีพ ศูนย์สาธิตการตลาด เป็นต้น 4) สนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 5) สนับสนุนงบประมาณให้ผู้จบการศึกษาที่มีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรมสมัยใหม่

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีดังนี้

1) จัดสรรงบประมาณให้ผู้เรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทมากกว่าผู้เรียนปกติเพื่อใช้ในการจัดการทำโครงการอาชีพ การศึกษาดูงานและการจ่ายค่าตอบแทนผู้สอนที่ประกอบด้วยครูเกษตรกรต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น 2) พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ หลักสูตรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติผลิตได้ ขายเป็น เป็นผู้ประกอบการได้ โครงการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาชนบทเปิดสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) 3) ปรับปรุงระเบียบแนวปฏิบัติในการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้สอนที่เป็นเกษตรกรต้นแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดหาวัสดุฝึกในการทำโครงการอาชีพ 4) การจัดการเรียนการสอนตามโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท สถานที่เรียนคือชุมชนห้องเรียนและฝึกปฏิบัติคือไร่นาหรือฟาร์มของเกษตรกรต้นแบบ ยานพาหนะในการนำพาผู้สอน ผู้เรียนหรือนำพาผู้เรียนพบเกษตรกรต้นแบบเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นควรได้รับการสนับสนุน 5) การประกอบอาชีพจำเป็นจะต้องใช้ข้อมูลด้านการผลิตด้านการตลาด ศูนย์ข้อมูลมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพควรได้รับการสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร มีดังนี้ 1) จัดเสวนาแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพโดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ มาร่วมเสนอแนวทางในการพัฒนาการเกษตรแล้วนำกรอบและแนวทางไปกำหนดเป็นหลักสูตร 2) สร้างชุมชนเกษตรกรต้นแบบให้เป็นแบบอย่างของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยมีการบูรณาการจัดการเรียนการสอนการวิจัยและการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน 3) สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน สร้างความร่วมมือกับฟาร์ม สถานประกอบการ เกษตรกรต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้ 4) สร้างเครือข่ายศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพประสบผลสำเร็จ เป็นเกษตรกรต้นแบบให้เป็นสถานที่เรียนรู้สถานที่ฝึกงานและเป็นผู้สอน 5) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนโดยให้ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้มีความรู้และทักษะและประสบการณ์จริง

3.1.4 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร ดังนี้ 1) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีแผนงานโครงการของโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทอย่างชัดเจนเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา 2) ปรับโครงการการบริหารงานโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทให้มีบทบาทหน้าที่ครอบคลุมกับภารกิจที่จัดการศึกษานอกระบบและมีผู้เรียนจำนวนมากซึ่งจะต้องใช้เงิน วัสดุอุปกรณ์และการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ 3) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาภาคเกษตรกรรมเช่นกรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ เป็นต้น ภาคเอกชนสถาบันการเงินเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการประกอบอาชีพต่อไป 4) เพิ่มงบประมาณในการดำเนินโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบททุกหมวดได้แก่ หมวดค่าตอบแทนใช้สอย หมวดวัสดุครุภัณฑ์และอื่นๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์จริง 5) สร้างขวัญและกำลังใจกับบุคลากรที่ทำงานโครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบทด้วยการจัดสวัสดิการตามความเหมาะสมพิจารณาผลการปฏิบัติงานและการเชิดชูเกียรติ

3.1.5 ข้อเสนอแนะต่อผู้สอน มีดังนี้ 1) สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรม โดยการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาดูงานฟาร์มหรือสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จ เชิญเกษตรกรต้นแบบ มาเล่าประสบการณ์ให้ผู้เรียนฟัง เป็นต้น 2) สร้างเครือข่าย ผู้สอนจะต้องใช้เครือข่ายในการจัดการเรียน เช่น ของเกษตรกรดีเด่นหน่วยงานทางราชการที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร เอกชนที่มีบทบาทในการพัฒนาภาคเกษตรกรรม สถานประกอบการด้านเกษตรกรรม 3) ผู้สอนจะต้องมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะประสบการณ์ให้ผู้เรียนเป็นเกษตรกรมืออาชีพจากการเรียนการสอนทางระบบออนไลน์ 4) ผู้เรียนจะต้องวิจัยชุมชนค้นหาคำตอบของโจทย์ในการพัฒนาผู้เรียน 5) ผู้สอนจะต้องมีการพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้วยการเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาต่อตลอดจนการวิจัย

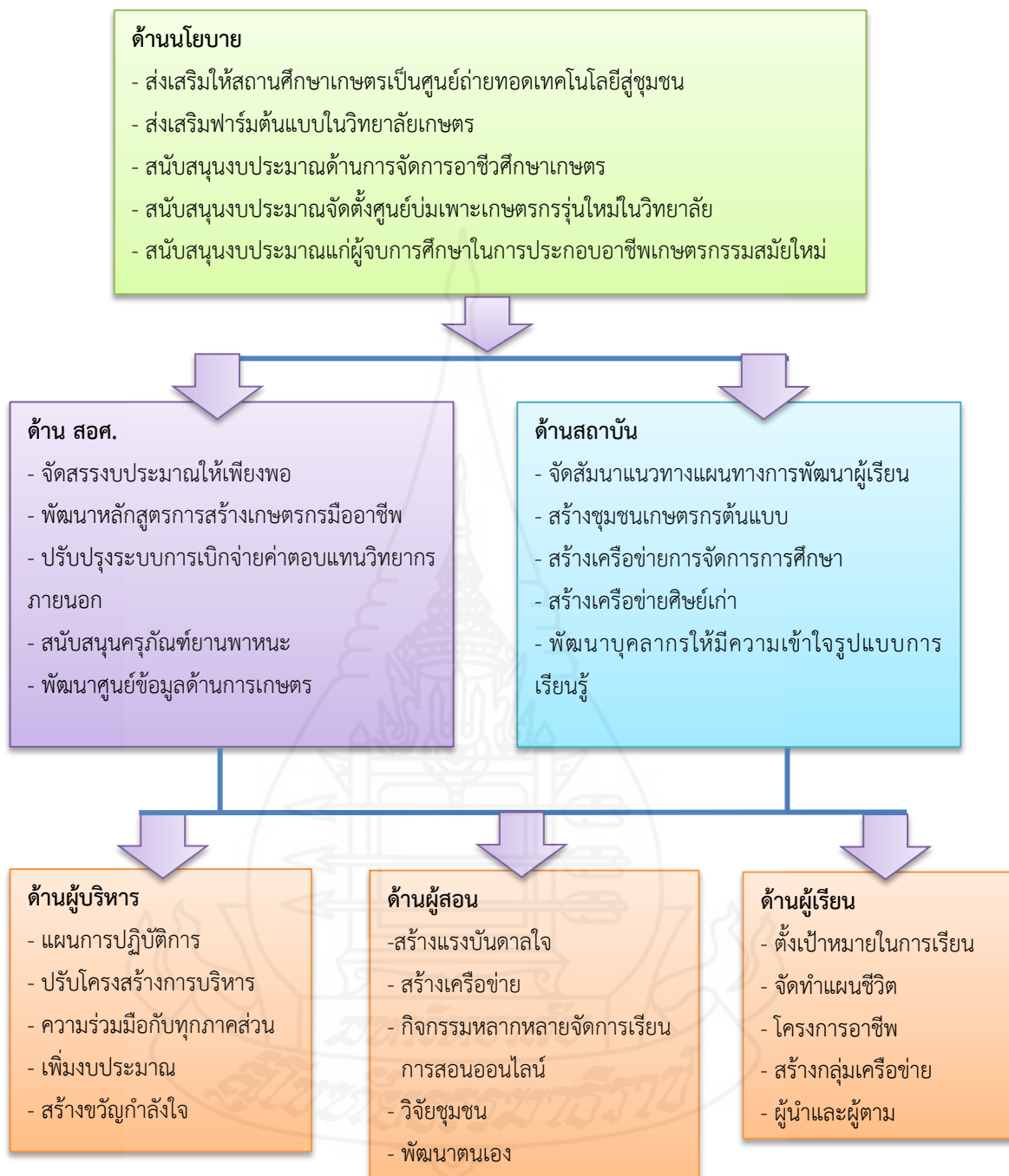
3.1.6 ข้อเสนอแนะต่อผู้เรียน มีดังนี้ 1) ตั้งเป้าหมายในการเรียน เพื่อนำองค์ความรู้ไปพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาชุมชน 2) จัดทำแผนที่ชีวิตกำหนดแผนการดำเนินชีวิตว่าจะทำอะไรทำอย่างไรเมื่อไหร่ เช่นการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์หรือการประกอบอาชีพหลักอาชีพพร้อมอาชีพเสริมอะไร 3) จัดทำโครงการอาชีพภายใต้การนิเทศเพื่อฝึกปฏิบัติการประกอบอาชีพในสาขานั้นๆให้เกิดทักษะ ประสบการณ์จนเกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพแนวใหม่ที่ใช้นวัตกรรม 4) สร้างกลุ่มและเครือข่าย การจัดตั้งกลุ่มและเครือข่ายในการเรียนรู้และการทำธุรกิจเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 5) พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีมีจิตอาสาเพื่อสร้างสังคมและชุมชนให้พึ่งพาตนเองและเกิดความสันติสุข

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการวิจัยประเมินผลการใช้โมเดลในการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาโมเดลให้เหมาะสมกับบริบทและบทบาทของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

3.2.2 ควรทำการวิจัยคุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพกับคุณวุฒิวิชาชีพสาขาเกษตรกรรมเพื่อจะได้สร้างและพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับคุณวุฒิวิชาชีพที่จะนำไปประกอบการได้รับค่าตอบแทนในการประกอบอาชีพในสถานประกอบการ

ภาพที่ 5.6 สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษภา บุญราช. (2561). *แนวทางการปฏิรูปการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์*. กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กัลยา วาณิชย์ปัญญา. (2559). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ ฯ : สามลดา
- กิริติยา สวัสดิ์ราย. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อความคาดหวังในการพัฒนาการเกษตรเพื่อพึ่งตนเองของเกษตรกรรุ่นใหม่*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). *Young Smart Farmer อนาคตและทิศทางภาคการเกษตรไทย*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- เกษศิริรินทร์ พิบูลย์. (2562). *อนาคตการเกษตรไทย : จะสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่อย่างไร* โครงการ DOUBT สืบค้นจาก [http : //deltasoutheastasia-doubt.com/ประเทศไทย/](http://deltasoutheastasia-doubt.com/ประเทศไทย/)
- โกเมศ แดงทองดี. (2560). *การศึกษาในยุค Thailand 4.0*. กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง.
- คัมภีร์ สายะสนธิ . (2560). *โครงการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท (อค.กช.)*. เพชรบุรี : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี.
- ชัยวิชิต เขียรชนะ. (2560). *การสร้างและการพัฒนาโมเดล/รูปแบบ/แบบจำลอง/ตัวแบบ*. ใน *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร 9 (1) ,5.
- ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2556). *เจาะลึก “Smart Farmer” แค่แนวคิดใหม่ หรือจะพลิกโฉมการเกษตรไทย* สืบค้นจาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/1074-img.pdf>
- นลทวรรณ มากหลาย. (2558). *แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพศาล ห่วงพานิช. (2561). *องค์ประกอบของการเรียนรู้*. สืบค้นจาก [http : //www.ipecp.ac.th/ipecp/cgibinn/webpili/unit1/Leve11-1.html](http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgibinn/webpili/unit1/Leve11-1.html).
- รัชดา เพชรรัตน์. (2557). *กระบวนการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรภายใต้โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่* กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- พงศธร หิรัญรัมย์, วิชิต ไวกษะนันท์ , โสภณ ณะมัย. (2520). *ความรู้พื้นฐานการศึกษาเกษตร* กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.

- พงศธร สิ้นธุรัตน์. (2556). *ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรของครูอาจารย์ในสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิทยาลัยนพนธ์ระดับปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง. กรุงเทพฯ .*
- มูลนิธิอาจารย์จำเนียร สารระนาดและภาคีเครือข่าย. (2556). *หลักสูตร ทายาทเกษตรกรรมมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สถาบันเพื่อพัฒนาการเกษตรและชนบท จำเนียร สารระนาดและภาคีเครือข่าย.*
- มูลนิธิอาจารย์จำเนียร สารระนาดและภาคีเครือข่าย. (2559). *ผลการเรียนรู้ หลักสูตร ทายาทเกษตรกรรมมืออาชีพ รุ่นที่ 2 .กรุงเทพฯ : มูลนิธิอาจารย์จำเนียร สารระนาด.*
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2561). *การผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 .Production and human resource development In the Thailand 4.0. สืบค้นจาก (<https://tdri.or.th/2018/10/human-resource-th-4-0/>)*
- ลาวัญญ์ วิจารณ์. (2561). *R&D : L.E. อาชีวศึกษาเกษตรแนวทางสู่การปฏิบัติ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.*
- วนิดา วาตีเจริญ , รั้งสรรค เลิศในสัตย์ , และคณะ. (2560). *ระเบียบวิธีการวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ กรุงเทพฯ : บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).*
- วัฒน์ สะดวก. (2560). *การศึกษาไทย-อาชีวเกษตรในทศวรรษหน้า มอก. การศึกษาเกษตร ? กรุงเทพฯ .*
- วีระชัย นาควิบูลย์วงศ์ และคณะ. (2556). *ประสิทธิผลของโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม .*
- สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2561). *เอกสารประกอบการประชุมสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ร้อยเอ็ด : สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.*
- สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร. (2561). *เอกสารประกอบการประชุมผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร. ร้อยเอ็ด : สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.*
- สมจิต โยธะคง. (2555). *สินค้าเกษตรไทยและการปรับตัวของเกษตรกรไทย : ทางรอดภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เอกสารประกอบการสอน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : นนทบุรี.*
- สาคร ศรีมุข. (2558). *การปฏิรูประบบการเกษตร : การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 5 (5) กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.*

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). เอกสารประกอบการประชุมประจำปี (2560) ของ สอศ. เรื่อง “ขับเคลื่อนแผนฯ 12 สู่อุทิศประเทศไทย” สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). พิธีพระราชทานปริญญาบัตรสถาบันการอาชีวศึกษา ประจำปีการศึกษา 2560 .สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา : กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2560). ขับเคลื่อนแผนฯ 12 สู่อุทิศประเทศไทย เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2560 ของ สศช. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ : กรุงเทพฯ.

สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร. (2553). การสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมใหม่ . สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร : กรุงเทพฯ.

อภิชาติ ใจอารีย์ , นรินทร์ ยิ่งยอด , และคณะ. (2559). “แนวทางการพัฒนากำลังคนเพื่อเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนเส้นทางอาชีพเกษตร ถอดประสบการณ์โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมใหม่” ใน วารสารการเมืองการปกครอง 6 (1) 248.

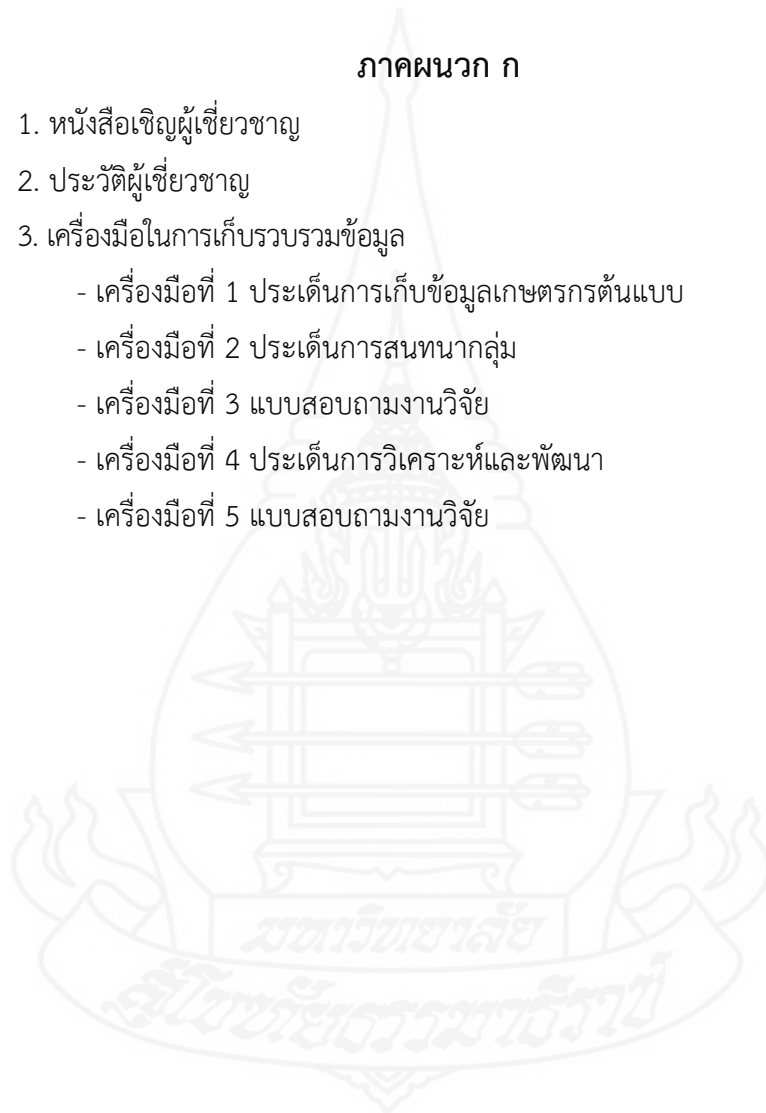
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
2. ประวัติผู้เชี่ยวชาญ
3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - เครื่องมือที่ 1 ประเด็นการเก็บข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ
  - เครื่องมือที่ 2 ประเด็นการสนทนากลุ่ม
  - เครื่องมือที่ 3 แบบสอบถามงานวิจัย
  - เครื่องมือที่ 4 ประเด็นการวิเคราะห์และพัฒนา
  - เครื่องมือที่ 5 แบบสอบถามงานวิจัย

ที่ ศธ. ๐๖๔๔.๕/๕๗๓

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อ. เมือง จ.ศรีสะเกษ ๓๓๐๐๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. กรอบแนวคิดการวิจัย	จำนวน ๑ ชุด
	๒. นิยมคำศัพท์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบสอบถามงานวิจัย	จำนวน ๑ ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นายอรรถ สิงห์คำ ได้ศึกษาหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาส่งเสริมและพัฒนากษัตริย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และได้ทำการศึกษาเสนองานวิจัยเรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพในสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในการนี้ ข้าพเจ้าฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญ ในด้านงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้ และเมื่อดำเนินการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว กรุณาส่งคืนที่ e-mail : Laphatviril@gmail.com ภายในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความเคารพอย่างสูง

(นายอรรถ สิงห์คำ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

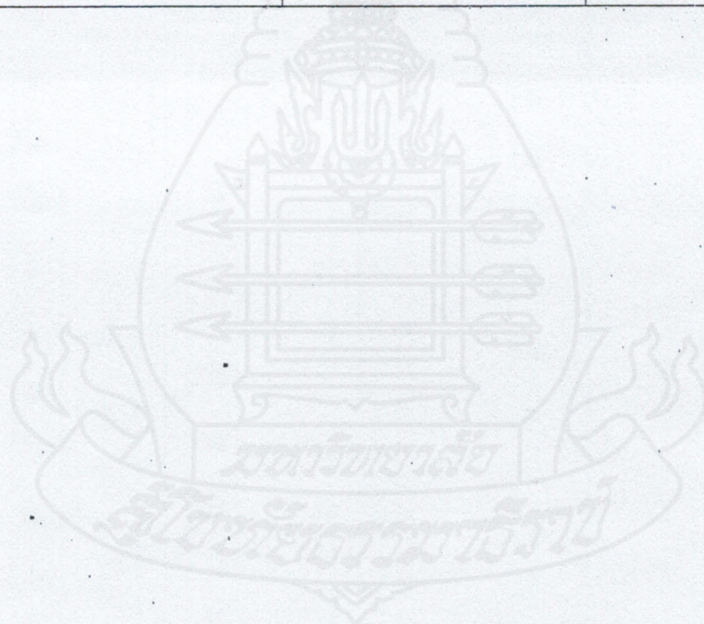
ฝ่ายบริหารทรัพยากร

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๒๙๓๔

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๓๕๓, ๐ ๔๕๖๑ ๓๔๓๘

ประวัติผู้เชี่ยวชาญ

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1	ดร.จิรวัดน์ กิติพิเชฐสรรงค์	ผู้ช่วยคณบดี คณะศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
2	ดร.วีระพงษ์ เดชบุญ	ศึกษาธิการจังหวัด	ศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี
3	ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ	ผู้อำนวยการ สำนักอำนวยการ	สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4	ดร.สมพร ดวนใหญ่	รองอธิการบดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
5	ดร.ชาติชาย เกตุพรหม	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ร้อยเอ็ด

ประเด็นการเก็บข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ
งานวิจัย โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
ในสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. ชื่อ.....สกุล.....

๒. ที่อยู่.....
.....
.....

เบอร์โทร ..... E-Mail .....

๓. ประเภทของการประกอบอาชีพ

.....
.....
.....

๔. การศึกษาและการเรียนรู้ ฝึกอบรม

- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษา
- ระดับปริญญา
- อื่นๆ

๕. แรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๖. แนวคิดในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๗. แนวปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประเด็นการสนทนากลุ่ม
เพื่อพัฒนาโมเดล การสร้างเกษตรกรรมมืออาชีพ
ในสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม

๑.๑ แรงแบบตาลใจ

- ภายใน .....
- ภายนอก .....

๑.๒ ปัจจัยความสำเร็จ

- ภายใน .....
- ภายนอก .....

๑.๓ ขั้นตอนการประกอบอาชีพ

- .....
- .....
- .....

๑.๔ ปัญหาในการประกอบอาชีพ

- .....
- .....
- .....

๒. หลักสูตรการสร้างเกษตรกรรมมืออาชีพ

๒.๑ จุดประสงค์

- .....
- .....
- .....

๒.๒ เนื้อหาวิชา

.....
.....
.....

๒.๓ วิธีการจัดการเรียนการสอน

.....
.....
.....

๒.๔ การประเมินผล

.....
.....
.....

๓. การจัดแผนการเรียนรู้ ศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๓.๑ เนื้อหา

.....
.....
.....

๓.๒ สื่อการเรียนรู้

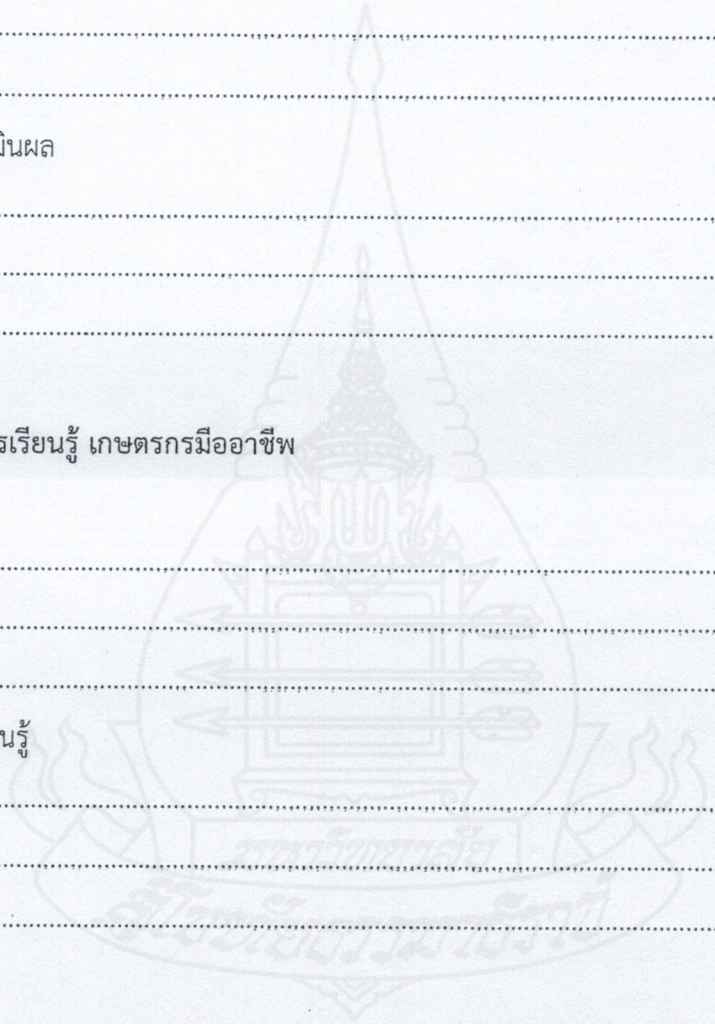
.....
.....
.....

๓.๓ กิจกรรม

.....
.....
.....

๓.๔ การวัดผลและประเมินผล

.....
.....
.....

๔. การเตรียมผู้สอน เกษตรกรมืออาชีพ

๔.๑ เข้าใจ

.....

.....

.....

๔.๒ เข้าถึง

.....

.....

.....

๔.๓ พัฒนา

.....

.....

.....

๔.๔ ศึกษา

.....

.....

.....

๕. การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน

๕.๑ เป้าหมาย

.....

.....

.....

๕.๒ ประสาน

.....

.....

.....

๕.๓ ปฏิบัติ

.....

.....

.....

๕.๔ ประเมิน

.....

.....

.....

๖. การพัฒนาผู้เรียนเกษตรกรรมมืออาชีพ

๖.๑ สํารวจ

.....

.....

.....

๖.๒ ทดลอง

.....

.....

.....

๖.๓ เรียนรู้จากการกระทำ

.....

.....

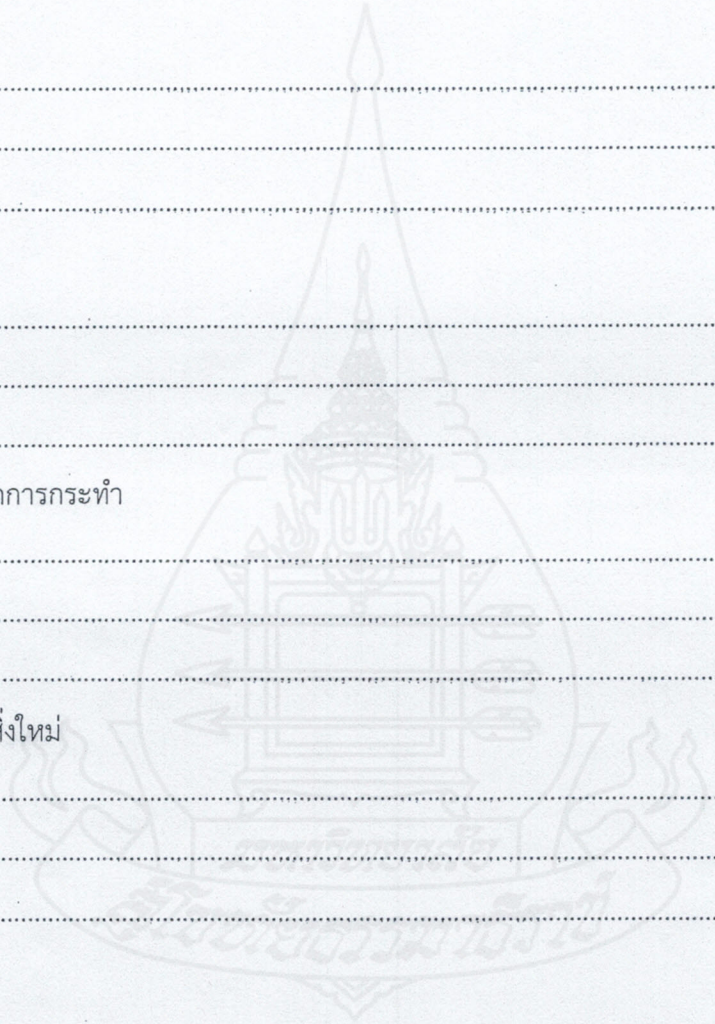
.....

๖.๔ การสร้างสิ่งใหม่

.....

.....

.....

ลงชื่อ

ผู้ให้ข้อมูล

(.....)

ตำแหน่ง .....

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพใน
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Model Development of Professional Farmer In Northeastern
Vocational Institute of Agriculture Thailand

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
- 1.2 อายุ ..... ปี (มากกว่า 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
- 1.3 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาแล้ว .....ปี
- 1.4 กิจกรรมการเกษตรที่ทำ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง อื่นๆ ระบุ.....
- 1.5 อาชีพรอง รับจ้าง ค้าขาย อื่นๆ ระบุ.....
- 1.6 สมาชิกในครัวเรือน ..... คน
- 1.7 แรงงานเกษตรในครัวเรือน ..... คน
- 1.8 รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม .....บาทต่อปี
- 1.9 หนี้สินในครัวเรือน ประมาณ ..... บาท
- 1.10 การมีส่วนร่วมในสังคม ท่านเป็นสมาชิกหรือคณะกรรมการอะไรบ้าง
- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ (โครงการ อศ.กษ.) ควรมีลักษณะอย่างไร
ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังต่อไปนี้ระดับใด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผู้สอน					
1.1 สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้					
1.2 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่จัดการเรียน					
1.3 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นกันเอง					
1.4 เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้					
1.5 ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้					
1.6 เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
1.7 การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง					
2. ผู้เรียน					
2.1 ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน					
2.2 วางแผนการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ					

รายการ	237	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.4 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง						
2.5 แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา						
2.6 ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ						
2.7 สรุปลองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
3. เนื้อหาการเรียนรู้						
3.1 การจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากก่อนไปหลัง						
3.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้						
3.3 เป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง						
3.4 มีความถูกต้องตามหลักวิชาการหรือผ่านการทดสอบมาแล้ว						
3.5 สั้น กระชับรัด ครบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา						
ภาพและตาราง						
4. สื่อการเรียนรู้						
4.1 กระตุ้นความสนใจในเรื่องและเนื้อหาที่น่าสนใจ						
4.2 สื่อ เนื้อหาและสาระที่น่าสนใจสมบูรณ์และถูกต้อง						
4.3 เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้						
4.4 เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ทุกสถานที่						
4.5 เคลื่อนย้ายสะดวกและเก็บรักษาง่าย						
5. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้						
5.1 การจัดห้องเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกันกับเรื่องการจัด						
การเรียนรู้						
5.2 ฟาร์มและแปลงสาธิตมีการปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆ						
ที่เป็นตัวอย่างที่ดี						
5.3 ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย						
5.4 ห้องสมุดที่ทันสมัยในการค้นคว้า						
5.5 จัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้						
5.6 มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสามารถใช้และสนับสนุน						
การเรียนรู้ได้ง่าย						
6. โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ						
6.1 การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรม						
1) แรงบันดาลใจ : - ภายใน - ภายนอก						
2) ปัจจัยความสำเร็จ : - ภายใน - ภายนอก						
3) ขั้นตอนการประกอบอาชีพ : - แต่ละอาชีพ						
4) ปัญหาในการประกอบอาชีพ : - แก่ด้วยตนเอง - บุคคลอื่น						
6.2 หลักสูตรการสร้างเกษตรกรรมมืออาชีพ						
1) จุดประสงค์ : - สร้างเกษตรกรรมมืออาชีพ						
2) เนื้อหาวิชา : - ทักษะชีวิต - ทักษะวิชาชีพ - ทักษะการสื่อสาร						
3) วิธีการจัดการเรียน : - ยึดอาชีพเป็นฐาน (PBL)						
4) การประเมินผลตามสภาพจริง						

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.3 การจัดแผนการเรียนรู้ เกษตรกรมืออาชีพ					
1) เนื้อหา : - เน้นการปฏิบัติ					
2) สื่อ : - สภาพจริงของฟาร์ม ไร่นาที่ประสบผลสำเร็จ					
3) กิจกรรม : - โครงการ (PBL)					
4) วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง					
6.4 การเตรียมผู้สอน เกษตรกรมืออาชีพ					
1) เข้าใจ : - หลักสูตร - ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน					
2) เข้าถึง : - แผนการเรียนรู้ - สร้างเครือข่ายการเรียนรู้					
3) พัฒนา : - พัฒนาคน - พัฒนาอาชีพ					
4) ศึกษา : - วิจัยองค์ความรู้ - อบรม/พัฒนาตนเอง					
6.5 การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐาน					
1) เป้าหมาย : - สร้างเกษตรกรมืออาชีพ					
2) ประสาน : - ประชากร					
3) ปฏิบัติ : - ในฟาร์มและไร่นา					
4) ประเมิน : - ตามสภาพจริง					
6.6 การพัฒนาผู้เรียน เกษตรกรมืออาชีพ					
1) สำรวจ : - ค้นหาความต้องการ - พัฒนาการประกอบอาชีพ					
2) ทดลอง : - ทำโครงการนำร่องภายใต้การนิเทศ - แก้ปัญหาโดยใช้องค์ความรู้					
3) เรียนรู้จากการกระทำ : - ทำแผนชีวิต - ทำโครงการเด่น					
4) การสร้างสิ่งใหม่ : - สรุป - ขยายผลโครงการเด่น					

3. คุณลักษณะของเกษตรกรมืออาชีพที่พึงประสงค์ ท่านเห็นด้วยกับลักษณะต่อไปนี้เพียงใด
ท่านเห็นด้วยและท่านมีลักษณะต่อไปนี้เพียงใด

รายการ	ลักษณะที่พึงประสงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านความรู้					
สาขาอาชีพ					
1.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการทำการเกษตรเบื้องต้น					
1.2 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างคุ้มค่า					
1.3 ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต					
1.4 ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลผลิต					
1.5 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว					
สาขาที่เกี่ยวข้อง					
1.6 ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนธุรกิจ					
1.7 ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ					
1.8 ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร					
1.9 ความรู้เกี่ยวกับการขายสินค้าทางออนไลน์					
1.10 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ					

2. ด้านทัศนคติ					
ต่อตนเอง					
2.1 สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา					
2.2 สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง					
2.3 สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ประสบผลสำเร็จ					
ต่อสังคม					
2.4 มีเครือข่ายซึ่งมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ					
2.5 มีความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
2.6 มีการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
ต่ออาชีพ					
2.7 อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร					
2.8 อาชีพเกษตรกรรมสร้างความสุขให้กับเกษตรกร					
2.9 อาชีพเกษตรกรรมมีความมั่นคง และยั่งยืน					
2.10 อาชีพเกษตรกรรมสร้างรายได้และความเข้มแข็ง					
ให้กับประเทศชาติ					
3. ด้านทักษะ					
ทักษะอาชีพ					
3.1 ความสามารถในการผลิต					
3.2 ความสามารถในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต					
3.3 ความสามารถในการขายผลผลิต					
ทักษะชีวิต					
3.4 ความสามารถในการดำเนินชีวิตตามแนวทาง					
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
3.5 ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
3.6 ความสามารถในการแก้ปัญหา					
ทักษะการสื่อสาร					
3.7 ความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ					
3.8 ความสามารถในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
3.9 ความสามารถในการสื่อสารในกลุ่มและเครือข่าย					
3.10 ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตาม					

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมอาชีพให้ประสบความสำเร็จ
ท่านมีความคิดเห็นต่อข้อความต่อไปนี้ระดับใด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยภายในสถานศึกษา					
โครงสร้างการบริหาร					
1. การปรับโครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา					
2. การเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของงานโครงการ อศ.กช.					
3. การจัดสำนักงานโครงการ อศ.กช. ที่เด่นชัด					
การบริหารงบประมาณ					
4. การจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนรู้การสอนเพิ่มขึ้น					
5. การจัดสรรงบประมาณในการทำโครงการของผู้เรียน					
6. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ					
การบริหารหลักสูตร					
7. การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นยืดผู้เรียน					
เป็นศูนย์กลาง					
8. การจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ					
9. การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาเกษตรกรและอาชีพ					
บุคลากร					
10. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษานอกระบบ					
11. มีทักษะในการจัดการเรียนรู้					
12. มีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ					
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา					
เครือข่ายการเรียนรู้					
1. สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน					
2. สร้างเครือข่ายกับเกษตรกรต้นแบบหรือปราชญ์ชาวบ้าน					
ช่องทางการสื่อสาร					
3. สร้างระบบสื่อสารทางไกล					
4. สร้างระบบการสื่อสารโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์					
เครือข่ายธุรกิจ					
5. สร้างระบบสหกรณ์ภายในชุมชน					
6. สร้างเครือข่ายกับธุรกิจต่างๆ					
การสนับสนุนข้อมูลและการเงิน					
7. สนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตชุมชน					
8. สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ					
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน					
9. สนับสนุนการพัฒนาระบบชลประทาน					
10. สนับสนุนระบบการขนส่งสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว					

ประเด็นการวิเคราะห์และพัฒนา
เพื่อประเมินการทดลองใช้โมเดล
การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
ในสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. การวิเคราะห์อาชีพเกษตรกรรมเหมาะสมเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. หลักสูตรการสร้างเกษตรกรรมมืออาชีพเหมาะสมเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

๓. การจัดการเรียนรู้ เกษตรกรมืออาชีพเหมาะสมเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๔. การเตรียมผู้สอน เกษตรกรมืออาชีพเหมาะสมเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕. การจัดการเรียนรู้โดยยึดอาชีพเป็นฐานเหมาะสมเพียงใด

.....

.....

.....

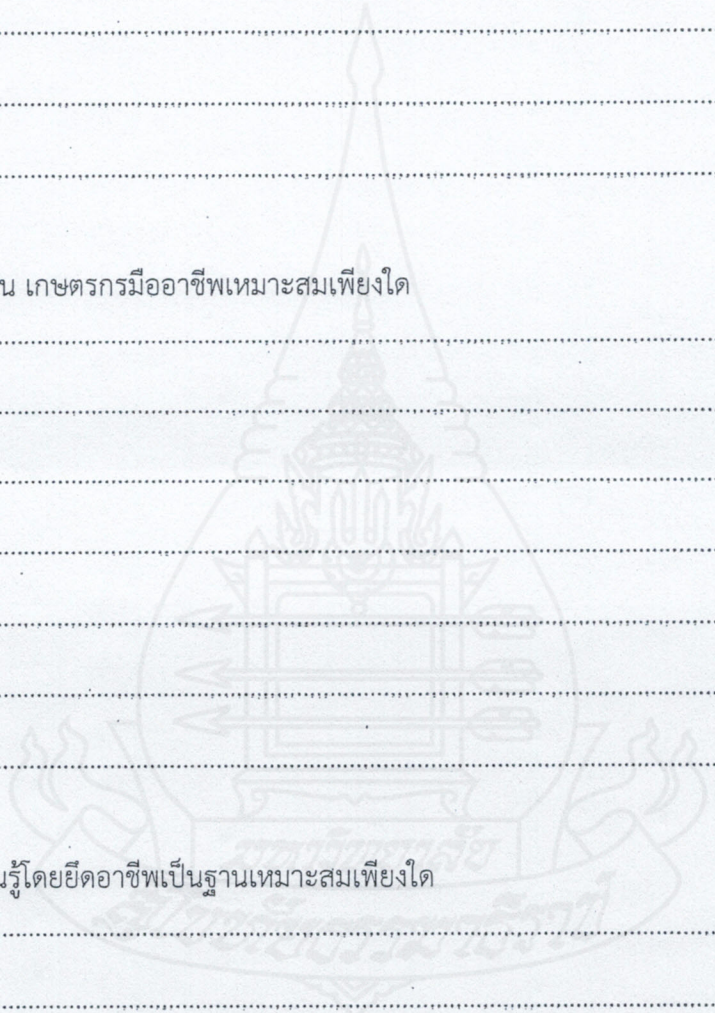
.....

.....

.....

.....

.....

๖. การพัฒนาผู้เรียนเกษตรกรรมอาชีพเหมาะสมเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๗. ภาพรวมของ Model เหมาะสมเพียงใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๘. ข้อเสนอแนะต่อการนำ Model ไปใช้ในการจัดการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

แบบสอบถามงานวิจัย
เรื่อง โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพใน
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
Model Development of Professional Farmer In Northeastern
Vocational Institute of Agriculture Thailand

1. ข้อมูลทั่วไป

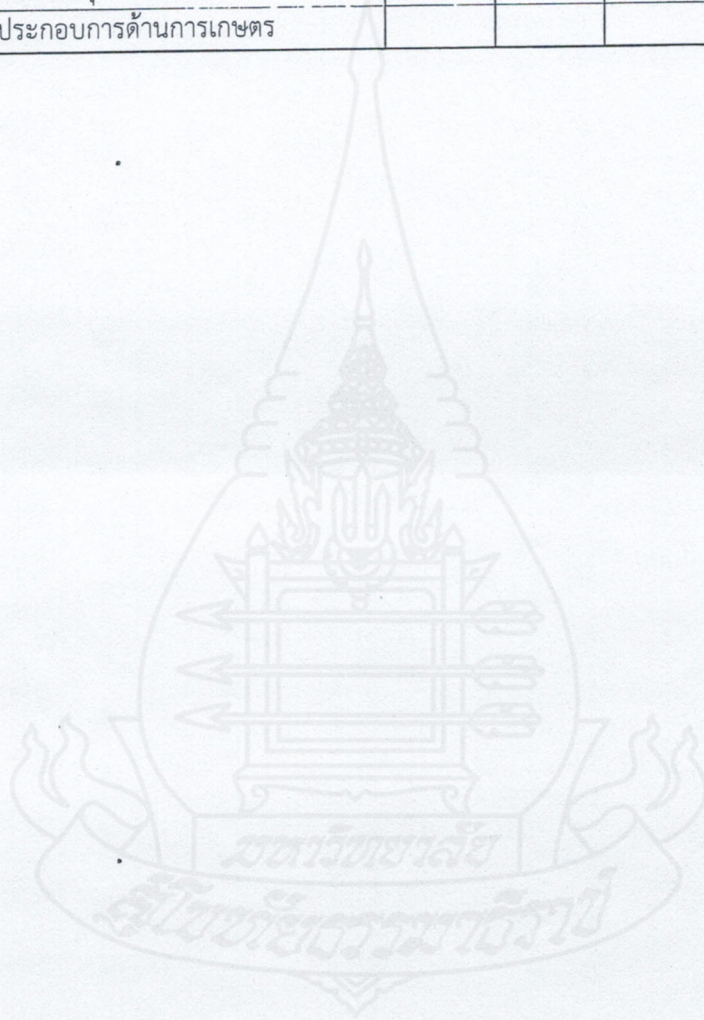
- 1.1 เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
- 1.2 อายุ ..... ปี (มากกว่า 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
- 1.3 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาแล้ว .....ปี
- 1.4 กิจกรรมการเกษตรที่ทำ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง อื่นๆ ระบุ.....
- 1.5 อาชีพรอง รับจ้าง ค้าขาย อื่นๆ ระบุ .....
- 1.6 สมาชิกในครัวเรือน ..... คน
- 1.7 แรงงานเกษตรในครัวเรือน ..... คน
- 1.8 รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม .....บาทต่อปี
- 1.9 หนี้สินในครัวเรือน ประมาณ ..... บาท
- 1.10 การมีส่วนร่วมในสังคม ท่านเป็นสมาชิกหรือคณะกรรมการอะไรบ้าง
- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ (โครงการ อศ.กข.) ควรมีลักษณะอย่างไร
ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังต่อไปนี้ระดับใด

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผู้สอน					
1.1 สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้					
1.2 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่จัดการเรียน					
1.3 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นกันเอง					
1.4 เชื่อมโยงสิ่งที่รู้กับสิ่งที่ไม่รู้					
1.5 ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้					
1.6 เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					
1.7 การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง					
2. ผู้เรียน					
2.1 ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน					
2.2 วางแผนการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ					
2.3 ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นประจำ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.4 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง					
2.5 แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา					
2.6 ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะ					
2.7 สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
3. เนื้อหาการเรียนรู้					
3.1 การจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากก่อนไปหลัง					
3.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้					
3.3 เป็นเรื่องใหม่ ทันสมัย และสามารถนำไปใช้ได้จริง					
3.4 มีความถูกต้องตามหลักวิชาการหรือผ่านการทดสอบมาแล้ว					
3.5 สั้น กระชับ ครบคลุม และสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา ภาพและตาราง					
4. สื่อการเรียนรู้					
4.1 กระตุ้นความสนใจในเรื่องและเนื้อหาที่น่าสนใจ					
4.2 สื่อ เนื้อหาและสาระที่น่าสนใจสมบูรณ์และถูกต้อง					
4.3 เข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้					
4.4 เป็นสื่อใช้ง่ายและใช้ได้ทุกสถานที่					
4.5 เคลื่อนย้ายสะดวกและเก็บรักษาง่าย					
5. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้					
5.1 การจัดห้องเรียนที่มีสภาพใกล้เคียงกับเรื่องการจัด การเรียนรู้					
5.2 ฟาร์มและแปลงสาธิตมีการปลูกพืชและกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นตัวอย่างที่ดี					
5.3 ห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย					
5.4 ห้องสมุดที่ทันสมัยในการค้นคว้า					
5.5 จัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					
5.6 มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสามารถใช้และสนับสนุน การเรียนรู้ได้ง่าย					
6. กระบวนการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ ขั้นตอนการศึกษา วิเคราะห์					
6.1 ควรมีการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของตนเองเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
6.2 ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบ อาชีพเกษตรกรรม					
6.3 ควรมีการจัดทำแผนชีวิตเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม					
ขั้นการทดลองทำ					
6.4 ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
6.5 ควรมีการศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตร					
6.6 ควรมีการจัดทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ขั้นการนำไปใช้จริง					
6.7 ควรมีการจัดสัมมนาแนวทางการประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
6.8 ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
6.9 ควรมีการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง					
ขั้นการสร้างความยั่งยืน					
6.10 ควรมีการทำแผนธุรกิจ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
6.11 ควรมีการสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตร					
6.12 ควรมีการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร					

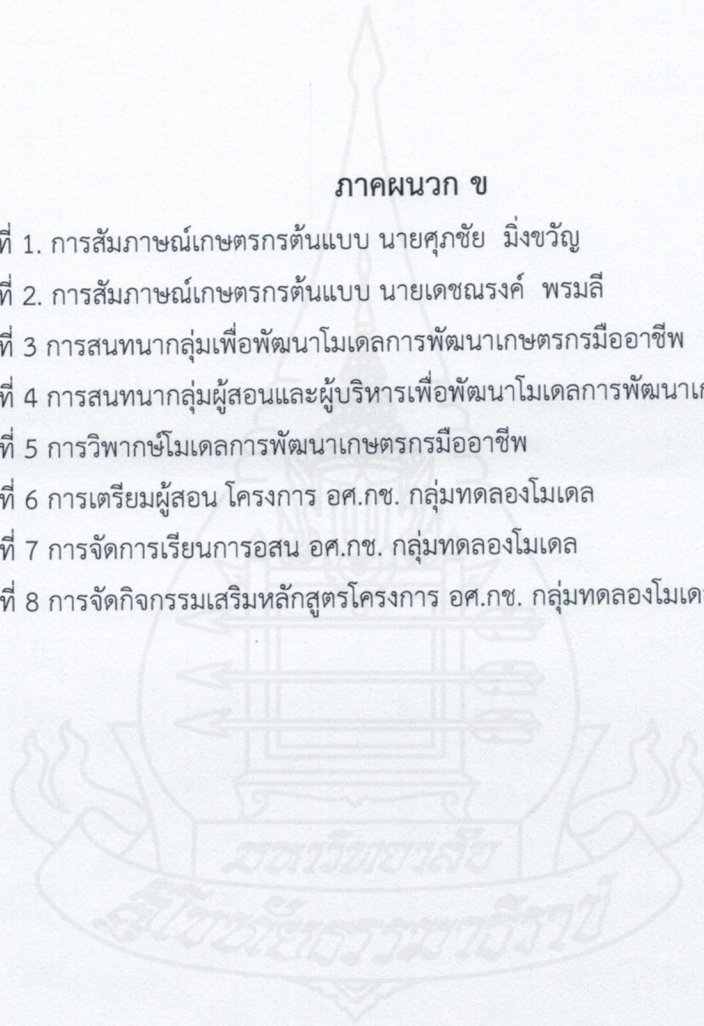
4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพให้ประสบผลสำเร็จ
ท่านมีความคิดเห็นต่อข้อความต่อไปนี้ระดับใด

247

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยภายในสถานศึกษา					
โครงสร้างการบริหาร					
1. การปรับโครงสร้างการบริหารภายในสถานศึกษา					
2. การเพิ่มบทบาทและหน้าที่ของงานโครงการ อศ.กษ.					
3. การจัดสำนักงานโครงการ อศ.กษ. ที่เด่นชัด					
การบริหารงบประมาณ					
4. การจัดสรรงบประมาณในการจัดการเรียนรู้การสอนเพิ่มขึ้น					
5. การจัดสรรงบประมาณในการทำโครงการของผู้เรียน					
6. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ					
การบริหารหลักสูตร					
7. การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นยืดผู้เรียน					
เป็นศูนย์กลาง					
8. การจัดการศึกษาเป็นการจัดการศึกษานอกระบบ					
9. การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาเกษตรกรและอาชีพ					
บุคลากร					
10. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษานอกระบบ					
11. มีทักษะในการจัดการเรียนรู้					
12. มีทักษะในการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ					
ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา					
เครือข่ายการเรียนรู้					
1. สร้างความร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน					
2. สร้างเครือข่ายกับเกษตรกรต้นแบบหรือปราชญ์ชาวบ้าน					
ช่องทางการสื่อสาร					
3. สร้างระบบสื่อสารทางไกล					
4. สร้างระบบการสื่อสารโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์					
เครือข่ายธุรกิจ					
5. สร้างระบบสหกรณ์ภายในชุมชน					
6. สร้างเครือข่ายกับธุรกิจต่างๆ					
การสนับสนุนข้อมูลและการเงิน					
7. สนับสนุนระบบอินเทอร์เน็ตชุมชน					
8. สนับสนุนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ					
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน					
9. สนับสนุนการพัฒนาระบบชลประทาน					
10. สนับสนุนระบบการขนส่งสินค้าที่สะดวกรวดเร็ว					

ภาคผนวก ข

- ภาพที่ 1. การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายศุภชัย มิ่งขวัญ
ภาพที่ 2. การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายเดชณรงค์ พรหมลี
ภาพที่ 3. การสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
ภาพที่ 4. การสนทนากลุ่มผู้สอนและผู้บริหารเพื่อพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
ภาพที่ 5. การวิพากษ์โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
ภาพที่ 6. การเตรียมผู้สอน โครงการ อศ.กข. กลุ่มทดลองโมเดล
ภาพที่ 7. การจัดการเรียนการสอน อศ.กข. กลุ่มทดลองโมเดล
ภาพที่ 8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโครงการ อศ.กข. กลุ่มทดลองโมเดล

ภาพภาคผนวกที่ 1 การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายศุภชัย มิ่งขวัญ
189 หมู่ 5 ตำบลคึมใหญ่ อำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

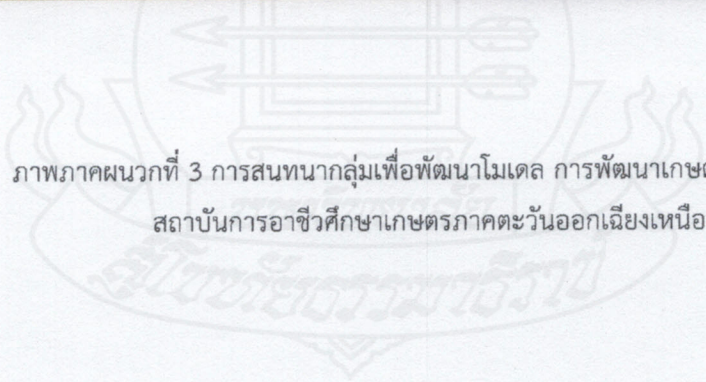

ภาพภาคผนวกที่ 2 การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายเดชนรงค์ פרמלי 200 หมู่ 5 บ้านหนองหาร ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

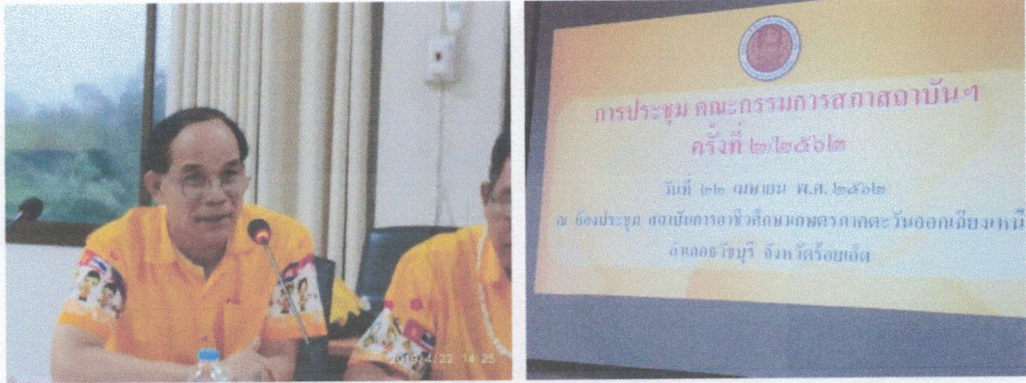

ภาพภาคผนวกที่ 3 การสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาโมเดล การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพภาคผนวกที่ 4 การสนทนากลุ่มผู้สอนและผู้บริหารเพื่อพัฒนาโมเดล
การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ภาพภาคผนวก ที่ 5 การวิพากษ์โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
โดยคณะกรรมการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพภาคผนวกที่ 6 การเตรียมผู้สอน โครงการ อศ.กช. กลุ่มทดลองโมเดล
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ภาพภาคผนวกที่ 7 การจัดการเรียนการสอน อศ.กษ. กลุ่มทดลองโมเดล
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ภาพภาคผนวกที่ 8 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โครงการ อศ.กช. กลุ่มทดลองโมเดล
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ประวัติผู้วิจัย

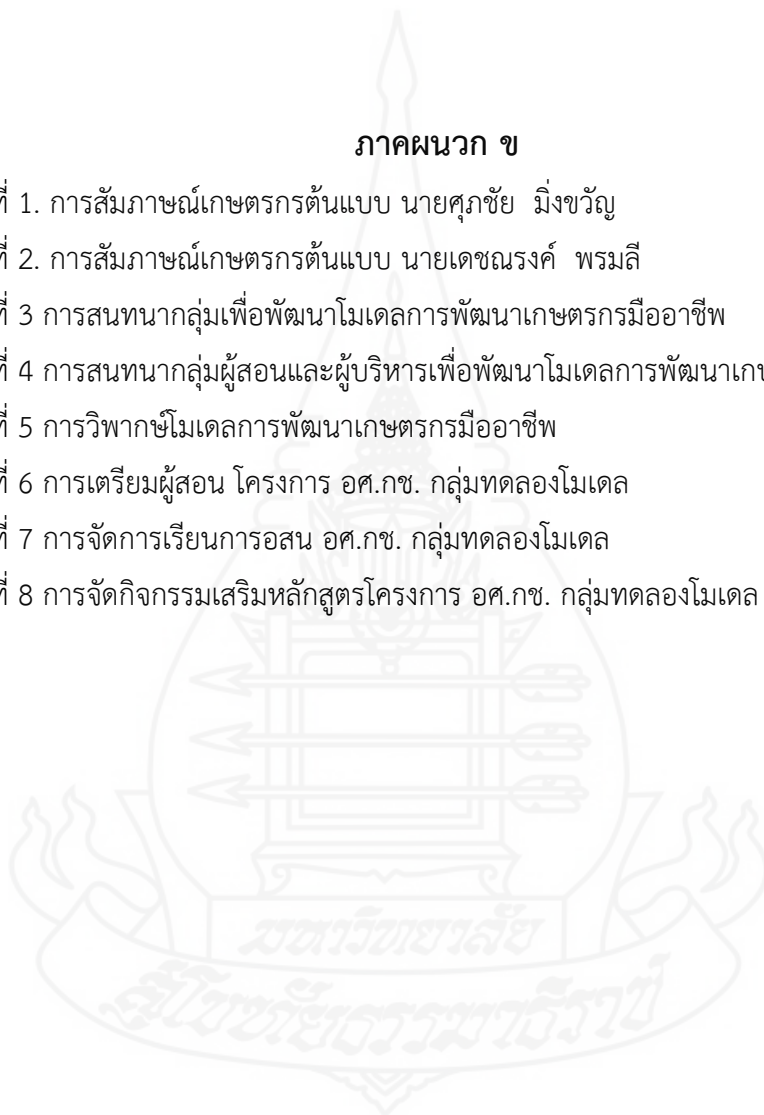
ชื่อ	นายอรุณ สิงห์คำ
วัน เดือน ปี	17 สิงหาคม 2503
ประวัติการศึกษา	วท.ม. (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2533
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

- ภาพที่ 1. การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายศุภชัย มิ่งขวัญ
- ภาพที่ 2. การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายเดชณรงค์ พรหมลี
- ภาพที่ 3. การสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
- ภาพที่ 4. การสนทนากลุ่มผู้สอนและผู้บริหารเพื่อพัฒนาโมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
- ภาพที่ 5. การวิพากษ์โมเดลการพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
- ภาพที่ 6. การเตรียมผู้สอน โครงการ อศ.กช. กลุ่มทดลองโมเดล
- ภาพที่ 7. การจัดการเรียนการสอน อศ.กช. กลุ่มทดลองโมเดล
- ภาพที่ 8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโครงการ อศ.กช. กลุ่มทดลองโมเดล

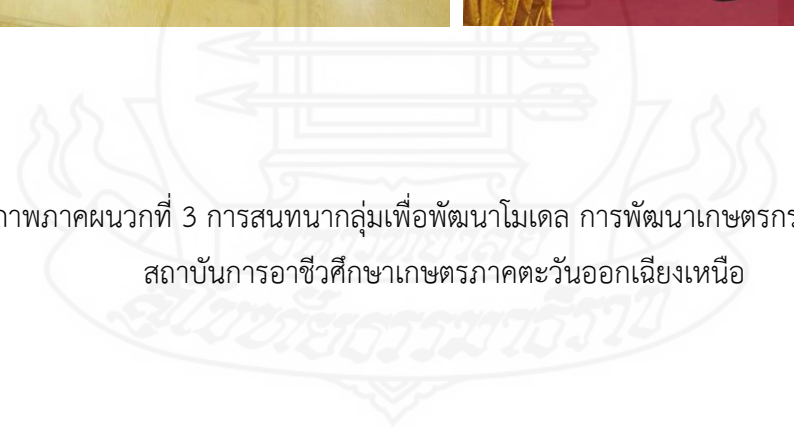
ภาพภาคผนวกที่ 1 การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายศุภชัย มิ่งขวัญ
189 หมู่ 5 ตำบลคึมใหญ่ อำเภอมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ

ภาพภาคผนวกที่ 2 การสัมภาษณ์เกษตรกรต้นแบบ นายเดชณรงค์ พรหมดี
200 หมู่ 5 บ้านหนองหาร ต.หนองหาร อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

ภาพภาคผนวกที่ 3 การสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาโมเดล การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพ
สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพภาคผนวกที่ 4 การสนทนากลุ่มผู้สอนและผู้บริหารเพื่อพัฒนาโมเดล
การพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ

ภาพภาคผนวก ที่ 5 การวิพากษ์โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรมมืออาชีพ
โดยคณะกรรมการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพภาคผนวกที่ 6 การเตรียมผู้สอน โครงการ อศ.กช. กลุ่มทดลองโมเดล
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ภาพภาคผนวกที่ 7 การจัดการเรียนการสอน อศ.กช. กลุ่มทดลองโมเดล
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ภาพภาคผนวกที่ 8 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โครงการ อศ.กข. กลุ่มทดลองโมเดล
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอรรณู สิงห์คำ
วัน เดือน ปี	17 สิงหาคม 2503
ประวัติการศึกษา	วท.ม. (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2533
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการวิทยาลัย

